כ"ח ניסן תשמ"ב 21.4.1982
מיספר 2329

העולם הזה

פינוי ימית

שנה 46
המחיר: 25 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

שר על תנאי

Kodak
העולם מצלם בקודאק.
תמונת קודאק אחת שווה אלף מילים.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תבנית: יוסי שנק • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא גוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת פרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גר" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קורא יקר.

יתכן שאין אדם במדינה, שהיחס אליו בשבועון זה עבר כל־כך הרבה תהפוכות כמו חיים כהן. הוא מהווה הוכחה חיה לכלל שהוא נר לרגלינו: לא לקבוע יחס לבן־אדם, אלא למעשיו.

היו ימים כאשר היועץ המישפטי לממשלה, חיים כהן, היה כימעט האוייב מס' 1 של העולם הזה. בתפקידו זה, כמשרתו המישפטי הראשי של דויד בן־גוריון (ובמשך זמן קצר גם כשר־המישפטים שלו) נתן יד לחקיקת חוקים שדאינו בהם סכנה חמורה לדמוקרטיה הישראלית, ילהצעת חוקית חמורים עוד יותר.

לשיא הגיעה ביקורתנו לפני 29 שנים, כאשר בחרנו בחיים כהן כבאיש־השנה תשי"ג. על השער הופיע ראשו של כהן, כשברקע נמעך אדם חסר־ישע על־ידי האצבע הארוכה של השילטון. (היה זה השער הראשון שצייר עבורנו צעיר מוכשר בשם שמואל בק, ששירת אז בצה"ל.)

אחרי שרות ממושך בתפקיד זה התמנה חיים כהן כשופט בית־המישפט העליון — ולעינינו התגלה איש חדש. בשנים הארוכות שבהן ישב על כס המישפט, הפך חיים כהן עמוד־התווך של מישטר־החוק במדינה, המגן המושבע ביותר על זכויות־האדם.

מובן שלא לכל החלטותיו הסכמנו, והיו פסקי־דין שמתחנו עליהם ביקורת. אך לא היה ספק בכך שחיים כהן היה השופט הליברלי העיקבי ביותר בבית־המישפט העליון. אילו הפך נשיא בית־המישפט, בוודאי היה מחולל גדולות ונצורות. למרבה הצער, נמנע הדבר על־ידי המיקריות של הוותק. הוא נאלץ לפרוש מבית־המישפט לפני שיכול היה לקבל לידיו את השרביט. (ניסיתי למנוע זאת על־ידי הגשת הצעת־חוק בכנסת, שעל פיה היתה נמנעת פרישה־מאונס של שופטי בית־המישפט העליון מטעמי גיל, כשהם במלוא יכולתם. זה לא עזר.)

יתכן שהיו במדינה רבים שקיוו בסתר־ליבם שנפטרו סוף־סוף מהליברל הטורדני הזה, כאשר פרש לגימלאות. אם כן, ציפתה להם השבוע אפתעה.

נדמה כי בגילגולו החדש עולה חיים כהן על כל גילגוליו הקודמים. הוא קנה לו את עולמו.

אמינות מוחלטת

זה מכבר הורגש במדינה המחסור במוסד אובייקטיבי, בלתי־מיפלגתי ובלתי־פוליטי, המסוגל להרים קול נגד הפרה של זכויות־האדם.

אמצעי־התיקשורת ממלאים חלק מן התפקיד הזה, ומזה 32 שנים צועד העולם הזה בראשם בתפקיד זה. כל עוד קיים שבועון זה, לא יהיה ניתן להשתיק הפרה של זכויות־האדם במדינת־ישראל ובשטחים הכבושים על־ידה. גם אם כל כלי־התיקשורת האלקטרוניים והמודפסים יעשו יד אחת כדי ליצור קשר־השתקה — ואפשרות זו רחוקה עדיין — ישבור העולם הזה את הקשר.

אולם תפקידו של עיתון מוגבל לגילוי המידע ולפירסומו. דרושים מוסדות אחרים כדי להרים קול־מחאה, לגבש תנועה ציבורית כדי לשמור על ערכי־היסוד של חיינו הלאומיים.

עושים זאת מוסדות מיפלגתיים שונים, וגם מוסדות ציבוריים אחרים. אלא שלכל אחד מהם יש עמדה פוליטית ידועה, הפוגעת — לדעת חלק מן הציבור — באמינותו. נוצר חלל ריק. היה דרוש מוסד בעל יוקרה ציבורית ואישית, בראשות אישים אשר שום אדם לא יוכל להטיל ספק ביושרם ובאובייקטיביותם, כדי להתריע על מעשי עוולה ודיכוי.

חיים כהן

מוסד כזה נמצא עתה באגודה למען זכויות־האדם, בראשית השופט חיים כהן. כאשר פירסם השבוע את הדו"ח המחריד שלו על התנהגות הצבא ברמת־הגולן, הזדעזעה הארץ כולה.

התגובות של שכירי־העט ושכירי־הפה של הממשלה, בלא־מדים ולצערי גם במדים, יכולות לעורר רק גיחוך עגום. עד אתמול ישב חיים כהן על כס בית־המישפט הגבוה ביותר במדינה. בידיו היו מסורים עניינים של חיים ומוות, ללא עירעור. האם הפך לפתע איש קל־דעת, בלתי־אמין, חסר־אחריות וכזבן, ברגע שפשט את הגלימה?

כאשר יש לבחור בין אמינותו של חיים כהן ובין אמינותם של הדוברים הרישמיים, יבחר כל בר־דעת באפשרות הראשונה. המסקנה העגומה היא כי השקרנות הפכה עתה סיגנון מקובל וקבוע בהודעות רישמיות — שקרנות שהיא בזוייה שיבעתיים, מפני שהיא באה להצדיק מעשי־דיכוי מחפירים נגד אנשים חסרי־מגן, המבוצעים על־ידי שילטון דורסני ורודני.

חרפה עיתונאית

במדור זה כבר היתה לי הזדמנות להעלות על נס את פעולתם של קומץ עיתונאים בכמה כלי־תיקשורת, המסקרים את המתרחש בגדה המערבית. פעולתם האמיצה — מבחינה מוסרית וגופנית כאחת — נותנת דוגמה מזהירה לעמיתיהם.

למרבה הצער אי־אפשר לאמר זאת על כלל הכתבים המסקרים את המתרחש ברמת־הגולן וברצועת־עזה. רובם ככולם הם משרתי־השילטון, המעתיקים בהכנעה הודעות־שקר רשמיות, והחותמים עליהן כאילו היו פרי חקירתם.

אורי אבנרי

כתבות השערים:

„הרשעה אשכנזית!"

„כאן יהיה ואדי־סאליב שני! זוהי הרשעה אשכנזית!" זעקו אוהדיו של שר־הדתות אהרון אבו־חצירא בבית־המישפט אחרי הרשעתו. הכתבת המישפטית של העולם הזה מסקרת את המשפט והשלכותיו. **72**

היום האחרון בימית

אלפי החיילים צרו על חבל ימית, ולעוצרי הנסיגה התברר כי ההתפילות אינן מועילות. צוות העולם הזה סיקר את הפינוי. **8**

החשוד דויד לוי

זמן רב חלף עד שעצרה המישטרה את דויד לוי, שהכלב המישטרתי הוליך את החוקרים אל ביתו. המישטרה מגלה זהירות רבה בפירסומים על החשוד ברצח הילדה נאווה אלמליח. מדוע? **76**

מה קרה לעליזה בגין?

אשתו של ראש־הממשלה אושפזה שוב, אך הסיבה שונה הפעם. כתבת **העולם הזה**, שהיא אחות מוסמכת, חדרה לחדרה בבית־החולים ומוסרת דיווח רפואי מעודכן על מצבה החמור של **עליזה בגין**, והשפעתו על בעלה. **6**

הפינוי — איזה מין שלום

רק ניץ כמנחם בגין יכול היה לעשות את השלום — אך משום שניץ עשה זאת, הולך השלום ונרצח. על תרגיליה של הממשלה והקומדיה של ימית בהנדון של אורי אבנרי. **33**

קמצ"ר חדש־ישן

השבוע מונה מפקד למישטרה הצבאית, במקום מחליפו הזמני של ברוך ארבל שנדון למאסר. הקמצ"ר החדש היה סגנו של ארבל, והעיד לטובתו במישפט. מדוע הוא מונה? **78**

לשארם ובחזרה

צוות **העולם הזה** היה בדרום סיני יום לפני יציאת אחרוני התושבים. השאלה החוזרת היתה: מה יהיה? על החוף בשארם־אל־שייח' משתזפים בצוותא ישראלים, מצרים וחיילים אמריקאיים. **35**

לשנות את האמנות!

הד"ר **עיצאם סרטאווי**, ראש מחנה־השלום בצמרת אש"ף, טוען: צריך לשנות לא רק את האמנה הפלסטינית, אלא גם את אמנת תנועת־החרות. ראיון מפורט עם סרטאווי, שהתפרסם בשבועון החשוב ביותר בעולם הערבי. **23**

הייתי איתם בימית!

הצעירה מתל־אביב, שהצטרפה לעוצרי־הנסיגה בימית וחיה עימם כמשך שבועיים מספרת על חוויותיה בימים האחרונים של פומפיאה. **52**

האולטימטום היהודי

גבירי הקהילה היהודית בניו־יורק יודעים כיצד להפעיל לחץ על מתנגדי מדיניותה של ממשלת־ישראל. דיווח מאלף בשבועון אמריקאי על הממסד היהודי, המפיל את חתיתו על מוסדות מקומיים. **61**

מגידי העתידות

מזה ארבעה חודשים חרדים הורי הילד יואל כרמלי לגורל בנם שנעלם — ובינתיים הם נופלים קורבן לעדה של מגידי־עתידות המנצלים את מצוקתם וסוחטים מהם כספים, כפי שעשו גם להורי נאווה אלמליח. **64**

מדורים קבועים:

תשקיף	4
במדינה	5
אתה והשקל	10
הורוסקופ — מזל שור	13
מיכתבים	14
תשבצופן	20
עולם קטן — ארצות־הברית וסין, בוחרי־הנשק ופולין	27
אנשים בעולם	29
יומן אישי — שארם־אל־שייח', דדון מאילת ועוד ישראלים יפים	32
הנדון — רצח השלום	33
אנשים	38
מסיבת השבוע	44
בלונים	47
קולנוע — טימותי האטון	48
שידור — רון בן־ישי נגד דן סממה	50
מדריך שידורים — ישראל וירדן	51
איש ממאדים	55
חשבון עובר ושב	57
לי לה לו	58
נמר של נייר — השואה: חנה קראל, שמואל פיזאר, דולי פרידלר, קלודין וג, לזלי אפשטיין וזאב לקויר	62
זה היה העולם הזה שהיה	68
מה הם אומרים — מאיר שטרית, אהרון פאפו ואבי אלה	71
ספורט	74
רחל מרחלת	75

דף תשקיף

תיבונה

אנדרטה חדשה

האנדרטה לזכר חללי אוגדת הפלדה, הנמצאת בימית, תפוצץ עם הנסיגה, ותחתיה תוקם אנדרטה אחרת לזכר חללי האוגדה, בתחום הקו הירוק.

מהנדסים הגיעו למסקנה שהעברת האנדרטה ממקומה היא יקרה מדי.

שעת הפינוי

נדחתה

הפינוי של מתנגדי הנסיגה מסיני היה צריך להתחיל בשעה ארבע לפנות בוקר, ביום הראשון השבוע.

מסיבות שאינן ברורות, הוחלט לדחות את התחלת המיבצע ב־24 שעות, ואף להודיע על כך מראש למתנגדי הנסיגה.

יישור שטח בגבול

אחת הנקודות השנויות במחלוקת בוויכות עם המצרים על הגבול החדש, תמצא את פיתרונה אחרי שישראל תיישר את השטח.

מדובר באי־הסכמה על כמה מטרים של תלולית־עפר ליד ניצנה. התלולית ממוקמת כך שמי שיושב עליה יכול להשקיף על האיזור כולו.

אם לא תנצח ישראל בוויכוח, יפוצץ הצבא את התלולית.

חנינה

לאבו־חצירא

יהיה העונש שיוטל על אהרון אבו־חצירא כאשר יהיה, הוא לא ישא בו, וגם לא יגיע לשמיעת ערעורו.

מנוי וגמור עם מנחם בגין לחון את אבו־חצירא. הדבר ייעשה על־ידי קבלת חוק־חנינה כללי, לרגל יום־השנה ה־15 לכיבוש ירושלים המיזרחית.

המפה הישראלית

מטעה

המפות שהציגה ישראל בוויכוח עם המיצרים לגבי קו־הגבול בסיני, כבר התגלו בעבר כלא־מדוייקות.

הדבר התברר ב־1955, כאשר הופגז איזור סבחה על־ידי צנחני צה"ל. הפגצות לא פגעו בייעדן בגלל אי־הדיוק שבמפות.

לא יהיו בחירות

בנובמבר

גם אם יש כוונה לערוך בחירות לכנסת בחודש נובמבר הקרוב, יהיה הדבר כמעט בלתי־אפשרי. שביתת אנשי המחשב במישרד־האוצר גרמה לעיכוב בהכנת ספר־הבוחרים.

אם אכן יוקדמו הבחירות, הן יוכלו להתקיים רק בראשית שנת 1983.

צור בעד

ממשלת ליכוד

למרות שמזכיר הקיבוץ המאוחד, הח"כ יעקוב צור, פירסם כי על המערך להתחיל להתכונן להקדמת הבחירות, הוא נמנה עם ראשי הלוחצים לכניסת המערך לממשלת־אחדות־לאומית, בראשות בגין, מייד אחרי השלמת הנסיגה מסיני.

שומרון לא יהיה

רמטכ"ל

לאלוף דן שומרון הובהר באורח רישמי־למחצה, מחוגי שר־הביטחון, כי אין לו כל סיכוי להיות יורשו של רב־אלוף רפאל איתן כרמטכ"ל. בעיקבות הודעה זו הוא החליט לצאת ללימודים בחו"ל.

שומרון נמצא בעמדת־המתנה, למיקרה שהמערך יצטרף לממשלה ויקבל את תיק הביטחון. במיקרה כזה, סיכוייו להיות רמטכ"ל הם טובים.

גוש־אמונים

יחנך את צה"ל

במיפקדת קצין־חינוך־ראשי בצה"ל הוקם מדור חדש, המיועד ל„חינוך לציונות ולשיפור המוטיבציה".

יוחנן פריד, מראשי גוש־אמונים, קיבל דרגת־ייצוג של רב־סרן ומונה כמפקד המדור.

הוקם מטה רבין

בהתכנסות שהיתה כשבוע שעבר בחדרו של עסקן המערך, אורי אגמי, בוועד־הפועל של ההסתדרות, הוחלט להקים מטה־פעולה למחנה רבין במיפלגת־העבודה.

מילבד רבין עצמו ואורי אגמי, השתתפו בפגישה גם שמואל („מולה") כהן, עליזה תמיר, בני גורפינקל, יעקב פדר, יעקב סעדון ואברהם קלוסקי.

נגד „נשות

שינקין העליזות"

אנשי רבין יעצו לו, לאחרונה, לסלק מקירבתו את העיתונאיות ניבה לניר ועליזה וולך, ולהשתמש בשירותיו של איש יחסי־ציבור מיקצועי.

שתי העיתונאיות, המרבות להיראות בקירבתו של רבין, זכו במחנהו לכינוי „נשות שינקין העליזות", על מישקל „נשות וינדזור העליזות" שתמכו במשה דיין ערב מילחמת ששת־הימים.

מקור הכינוי הוא בכך שוולך ולניר עובדות ביומון דבר, שהמערכת שלו נמצאת ברחוב שינקין בתל־אביב.

תזכיר מעורר סערה

חברי־הכנסת מרדכי גור, אורה נמיר, יעקב צור ועוזי ברעם תובעים כי סיעת המערך בכנסת תדון בדחיפות בתזכיר שהגיש עוזרו של שימעון פרס, בועז אפלבאום, בקשר לעבודת הסיעה.

במערך יש התנגדות רבה לתזכיר זה, שלמעשה יש בו קריאה ל„עריפת ראשים" של כמה ממלאי־תפקידים בסיעה.

הגליון הבא של

העולם הזה

יוקדם ביממה אחת, לרגל יום־העצמאות. הגליון יהיה מצוי ברחובות תל־אביב ביום השני בערב, ובמקומות־המכירה ברחבי הארץ ביום השלישי בבוקר.

„סקסטה" מתפרקת

חמש הזמרות המרכיבות את להקת „סקסטה" עומדות לפנות בקרוב כל אחת לדרכה.

ההחלטה על התפרקות הלהקה באה אחרי הכישלון הצורב שנחלה בהופעתה בטלוויזיה, בתחרות על השתתפות באירוויזיון.

ריי צ'רלס לישראל

זמר־הנשמה הכושי, ריי צ'רלס, יגיע בחודש יוני לסידרת הופעות בישראל.

אל צ'רלס, הידוע כ„זמר העיוור", מתלווה תיזמורת בת שלושים נגנים.

הסתה במקום דם

כתבה ששודרה בטלוויזיה בשבוע שעבר על מעשה הרצח בהר־הבית נאמר כאילו נקראו הערבים במיזרח ירושלים להפגין באמצעות מכשירי־השידור המותקנים באמבולנסים, שהוזעקו למקום.

בישיבת „פורום החדשות" של הטלוויזיה אמר רפיק חלבי, שכתב הטלוויזיה שהיה במקום, בני ליס, פנה אליו כדי שיתרגם למענו את הקריאות שהושמעו מן האמבולנסים. רפיק אמר לליס שאלה הן קריאות לתרומות־דם, אך בטלוויזיה שודר דבר אחר.

לא היו תגובות על דברי חלבי. ליס ידוע בדעותיו הדתיות־לאומניות הקיצוניות.

גינת לראשות

החדשות?

עורך תוכנית־הטלוויזיה כלבוטק עשוי להתמנות כראש מחלקת־החדשות בטלוויזיה. גינת הוא איש אמונם של מנכ"ל רשות־השידור, יוסף לפיד, ושל מנהל הטלוויזיה, טוביה סער.

במחלקת־החדשות יש התנגדות למינוי זה, מפני שגינת לא עבד מעולם במחלקת־החדשות.

קיסר לוחץ

בקרוב תתחיל מערכת־לחצים, שתכליתה תהיה להביא להקדמת פרישתו של ירוחם משל מתפקיד מזכ"ל ההסתדרות.

מקורביו של ממלא־מקומו, ישראל קיסר, רוצים להבטיח שקיסר יספיק למלא את תפקיד המזכ"ל תקופה ארוכה ככל האפשר לפני הבחירות לוועידת ההסתדרות ב־1984, כדי שיצבור יוקרה ויוכל להתמודד בהצלחה עם מועמד הליכוד.

האטה בבנייה בדרום

באחרונה מורגשת האטה בבנייה בדרום הארץ, הגורמת לאבטלה של ממש בקרב קבלני בנייה ועפר בנגב.

עובדה זו נוגדת את טענת הממשלה, שעם פינוי סיני יושקע הון רב בפיתוח תשתית ובינוי מדרום לבאר־שבע.

„הבינלאומי" הוביל

הבנק הבינלאומי הראשון הוביל בתחרות הסמוייה בין הבנקים על חלוקת שי לכתבים הכלכליים, בעת הצגת המאזנים.

„בנק דיסקונט" ו„בנק המיזרחי" העניקו לכתבים עטים רגילים. „בנק הפועלים" העניק עט יקר מתוצרת „ווטרמן", „בנק לאומי" העניק עט דומה מתוצרת „פרקר", ו„הבנק הבינלאומי" הגדיל לעשות, כאשר העניק נוסף על העט גם מחשב־שעון.

לבני: לא לפירסום

למרות שח"כ חרות, איתן ליבני, חתם על מיכתבם של חברי חרות שקרא לראש־הממשלה, מנחם בגין, לעצור את הנסיגה בסיני, „עד לבירור כוונות המצרים", הוא ביקש ששמו לא יוזכר באמצעי־התיקשורת כמי שהצטרף למיסמך.

במדינה

העם

מדינה סוריאליסטית

ערב יום־עצמאותה ה־34, התנדנדה המדינה כשיכורה.

שבוע לפני יום עצמאותה ה־34, דמתה המדינה למתאגרף שיכור־מהלומות, שהתנדנד אנה ואנה כ־סהרורי.

חמישה ימים לפני השלמת ה־נסיגה מסיני, שנועדה לפתוח עידן היסטורי חדש של שלום, לא היתה הממשלה בטוחה אם לעמוד בהת־חייבותה, או להסתלק ממנה. ב־אווירה הסוריאליסטית, נשקלה גם ההצעה המטורפת לטרפד את ה־שלום ביגלל שורה של עניינים של מה־בכך ובעיות מפוברקות, פרי התככים של השר אריאל שרון. כלומר: אחרי שכבר נסוג צה״ל משני שלישים של סיני, אחרי ש־פוצץ ופינה את מיתקניו היקרים מפז, שוקלת הממשלה את האפש־רות להשחית במו ידיה את פרי־השלום, שעבורו שולם מחיר זה (ראה הנדון).

היה זה אופייני לאווירה הכללית שנמצאו שרים וחברי־כנסת, ש־הציעו את הדבר ברצינות, בהאמי־נם כי הדבר יעלה את פופולריותם העלובה וינחיל להם פירסומת זו־לה. הפינוי בחבלימית בוצע בינ־תיים בעצלתיים, תוך הצגת דרא־מות מטורפות, פארודיות עגומות של מצדה ומרד־גטו־ורשה (ראה להלן) והתנהגות עגומה עוד יותר של מפקדי צה״ל. החיילים, שעברו שטיפת־מוח כדי לחבב עליהם את המתפרעים, התיידדו עם מפירי־החוק וערכו מצוד על העיתונאים.

שר פלילי. כאילו לא די במה־לומות אלה, הוצגה במישור אחר הצגה עגומה לא־פחות. בפעם ה־ראשונה בתולדות המדינה והעולם הדמוקרטי מכהן עתה כשר בממ־שלת־ישראל אדם שהורשע בפלי־לים, בעבירות שיש עימן קלון. ציבור גדול בישראל התייצב ל־ימין האיש שהורשע, תוך קביעה מפורשת שהמוצא העדתי של אדם חשוב יותר ממעשיו — קביעה גזענית שאין חמורה ממנה.

אם המישטר הדמוקרטי שווה כ־קליפת־השום בעיני המתפרעים ב־ימית, הרי קבעה המיפלגה העדתית של אהרון אבו־חצירא כי גם מוס־דות־המישפט וממשלת־החוק חשו־בים בעיניה כקליפת־השום.

נדמה כאילו כל אמות־המידה נשברו. ״הרב״ מאיר כהנא נאם באוזני עם־ישראל באמצעות הרדיו הממלכתי, החסום לפני שוחרי ה־שלום והחוק, וקרא לאנשיו להפר את חוקי־המדינה. הממשלה החלי־טה למנוע מן העיתונות את האפ־שרות לפקוח עין על פינוי ימית, כשם שנמנע ממנה בכוח לפקוח עין על אשר התרחש בכפרי־הדרו־זים בגולן (ראה להלן). ומדי יום נפגעים בשטחים הכבושים מפגינים מיריות ״באוויר״ — עד כי ידיעות על כך מתפרסמים בתחתית עמודי־העיתונים, יחד עם תחזית מזג־האוויר, או נגנזים ביכלל, כדברים של מה־בכך.

מעולם, בכל 34 שנות קיומה, לא היתה מדינת־ישראל נתונה ב־מצב עגום ביותר, כאשר אשיות החוק והדמוקרטיה מתפוררות מ־יום ליום.

הפינוי

החלק הטוב

המתפרעים בימית הם אויבי הדמוקרטיה, אך אינם אויביו של אלוף־הפיקוד.

״זהו בסך הכל חלק טוב של עם־ישראל,״ אמר אלוף פיקוד־הדרום, חיים ארז, האיש שעליו הוטל להגשים את החלטת הרוב המכריע של הכנסת ולבצע את ה־נסיגה מסיני.

הוא התכוון לקבוצה של כמה מאות אנשים, שהתקבצו בעיר ימית והסביבה כדי לשים לאל את החל־טת הכנסת, תוך הפרת החוק, איומים באלימות והכנות להפעלת אלימות.

יתכן שזוהי האמירה החמורה ב־יותר שנשמעה השבוע במדינה, שהתקרבה ליום־עצמאותה ה־34.

ממשלת בוגדים. מפירי־החוק של ימית אינם ״חלק טוב״ של עם־ישראל, כפי שאמר האלוף בראשית דבריו, ולא כל שכן ״החלק הטוב״, בה״א הידיעה, כפי שאמר בהמשך הדברים.

הפולחן הנערך להם על־ידי מי שהופקדו על ביצוע החוק חמור אף ממעשיהם.

אנשי־ימית הם סכנה למישטר הדמוקרטי, ולעצם קיום המדינה.

כל מעשיהם הם אתגר גלוי לקיום הדמוקרטיה הישראלית. הם מכ־ריזים בפה מלא כי רצון הרוב שווה בעיניהם כקליפת־השום, ש־הממשלה החוקית היא ממשלת־בוגדים וכי מיעוט של קנאים — חלקם מטורפים ממש, חלקם על גבול הטירוף — זכאי לכפות את רצונו על המדינה כולה.

הם מסכנים את עצם קיום ה־מדינה, כי ברצונם לסכל את השלום שהושג עם מצריים, ולמנוע מראש כל אפשרות של שלום עם שאר מדינות־ערב. בפיהם השינאה שלו־חת־הרסן לעולם הערבי, וסיגנונם הוא סיגנון גיזעי צרוף, גלוי ו־חסר־בושה. הקנאים של ימי הבית השני הביאו לחורבן הקהיליה ה־יהודית ולחורבן ירושלים. יורשיהם היום מביאים לתוצאה דומה.

דיקטטורה של קומץ. איש אינו מקנא בתפקיד המוטל על אלוף פיקוד־הדרום. אך גם קושי התפקיד אינו מצדיק את האמירה, המעניקה לגיטימציה לפלג של מת־פרעים פורקי־עול, המבקשים להש־ליט, באיצטלה פטריוטית, דיקט־טורה של מיעוט זעיר.

אילו שררה בישראל, סוף שנתה ה־33, אווירה שפוייה, היה די ב־אמירה זו של האלוף כדי להדיח אותו מתפקידו בו במקום — כפי שהודחו מצביאים חשובים יותר במדינות דמוקרטיות, כאשר השמי־עו דיעות פוליטיות החותרות תחת אשיות המישטר.

אך בישראל של אפריל 1982 עברה אמירה זו מבלי לעורר כל תשומת־לב.

פארודיה של גטו. בימית עצמה נמשכה הפרשה העגומה, שהחלה בענידת הטלאי הצהוב.

ערב יום־הזיכרון לשואה, התנ־הגה שם חבורת־הקנאים כאילו עמ־דו מולם קלגסי הס״ס, וכאילו הם עומדים לערוך את מרד־גטו־ורשה מס׳ 2. היה משהו מיפלצתי בהת־יימרות זו של קומץ מתפרעים מפונקים, בני־חסות השילטון, ש־ידעו כי שום רע לא יאונה להם, וכי יתייחסו אליהם כאילו היו תינוקות דבית־רבן.

בימית לא התרחשה ״טרגדיה יוונית״, כפי שאמר מישהו, וגם לא ״טרגדיה יהודית״. בימית מת־רחשת קומדיה ישראלית, הגובלת בפארסה.

הגולן

חוק ברבארי

איך הופך שופט לעוכר־ישראל? חיים כהן למד זאת.

אם הקנאים בימית, שהכריזו מילחמה על הכנסת והמישטר ה־דמוקרטי. הם ״חלק טוב בעם־יש־ראל״ (ראה לעיל), הרי נציגיה של ישראל השפוייה הם ״חלק רע של עם־ישראל״.

כך נוכח השבוע לדעת, להפת־עתו הגמורה, אדם שישב אך את־מול על הכס הרם של בית־המיש־פט העליון.

חקירה? מה פיתאום. השו־פט חיים כהן עומד בראש אגודה שערכה חקירה במעשי השילטון בימים שבהם הוטל מצור על אר־בעת הכפרים הדרוזיים ברמת־ה־גולן, כאשר הטיל שר־הביטחון מצור על האיזור ולא הניח לעי־תונאים לסקר את המתרחש.

תוצאות החקירה היו מזעזעות. קבע השופט, שלמד במשך עשרות שנים למדוד כל מילה בפסקי־הדין שלו: ״ברמת־הגולן לא הושלט ה־חוק של מדינת־ישראל, אלא חוק ברבארי.״

הדבר לא הפתיע את המעטים — עיתונאים, חברי־כנסת ואישי־צי־בור אחרים — שסיירו בינתיים ברמת־הגולן ושגבו עדויות מפי הדרוזים. הם שמעו מאות סיפורים גדולים וקטנים, שכל אחד מהם היה מזעזע בפני עצמו. הדברים גם לא יכלו להפתיע את מי שעקב אחרי הקאריירה של אריק שרון כ״משליט סדר״ בשנים עברו. ע

שיטתו בגירוש הבדואים מחבל

ימית גונה, בשעתו, רשמית על־יד

ממשלת גולדה מאיר, שתיאר

אותו כ״חריג״. אריק שרון הו

ברבאר.

החידוש היה בזהות האדם שהש

מיע פסק־דין זה. חיים כהן אינ

איש פוליטי, ומעולם לא נודע כ

בעל תווית מיפלגתית כלשהי. מ

עבר לגישה הליברלית הכללית ש

יהודי גרמני בעל רקע דתי.

קשה להעלות על הדעת כתובה

אמינה יותר מזו של השופט חיי

כהן. בניגוד להודעותיו של דוב

צה״ל, הכפוף למרות הרמטכ״

ושר־הביטחון, עוררה הודעתו ש

כהן אמון. רק חקירה מדוקדקת ש

מוסד מישפטי, תוך גביית עדויו

בפומבי שימוש בגלאי־שקר וחקי

רת שתי־וערב של חיילים ואזרחים

יכלה להפריך הודעה כזאת.

שיטת־לינץ׳. אך מלך הצי

ניקאים במדינה, שר־הפנים יוס

בורג, הנושא באחריות המיניסטרי

אלית למעשים שהתרחשו באיזור

שסופח רישמית למדינת־ישראל

קבע: ״אין כל צורך בחקירה.״

השיטה שהופעלה היתה שונה

ישנה ובדוקה: רצח־אופי של ה

מאשים. בראש קהל־הלינץ׳ צ

מנחם בגין. בסיגנונו האלים הרגי

השמיץ את חיים כהן, ש״רצה להכ

ניס יהודים דתיים למחנה־ריכוז״

ושהשווה את ״חוקי היהדות לחוקי

נירנברג.״

רק מעטים הבינו את פשר הדב

רים: כאשר היה חיים כהן היוע

המישפטי לממשלה (ראה עמוד 3

גילתה המישטרה מחתרת דתית

קנאית. כמה עסקנים דתיים, ובי

ניהם שלמה לורנץ, שהוחשדו ב

השתייכות למחתרת זו, נעצרו ב

בית־המעצר בג׳למי, ליד יגור, ע

פי חוקי־החירום.* כעבור שנים

קבע כהן כי איסורי־הנישואין של

הרבנות דומים לחוקי־נירנברג. (כה

עצמו נשא אשה גרושה בטקס אז

רחי בארצות־הברית, מאחר שבאר

אין כהן יכול לשאת גרושה).

מה היה הקשר בין כל אלה ובי

מימצאי החקירה ברמת־הגולן?

המסקנה היתה בלתי־נמנעת

עצם ההשמצה הפרועה היתה הוד

אה בכך שאין ביכולת הממשלה

להפריכם, מפני שהם אמת.

מיפלגות

שאלת השבוע

הידון לעם־ישראל

היכן היתה השבוע מיפלגת־ה

עבודה?

* העולם הזה התייצב אז לימי

העצורים ותבע את שיחרורם.

חיילים מפזרים הפגנה ליד ״שוק ארץ הקודש״ בעיר העתיקה

כמו תחזית מזג־האוויר

ליד מיטתה של עליזה

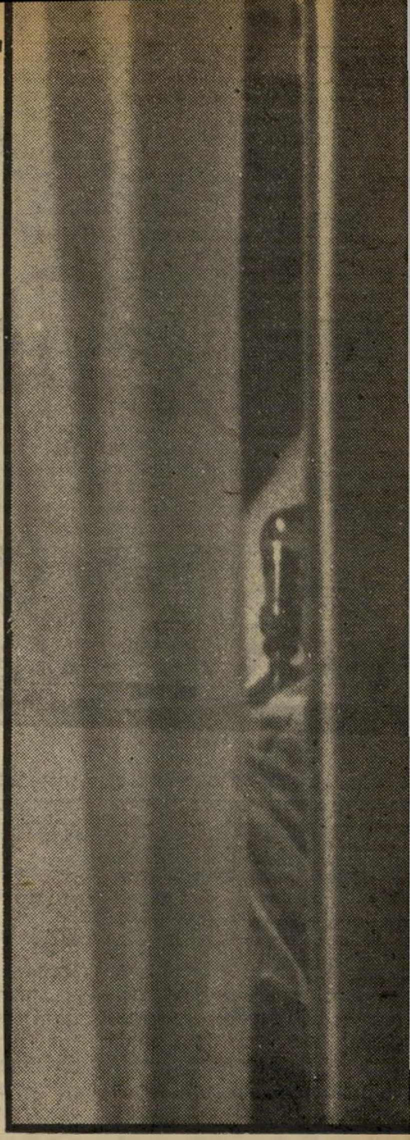

בשבוע שבו היה מנחם בגין אחראי לטיפול בכמה וכמה משברים לאומיים מחוץ ומבית, היה מצבו הגופני קשה, ואילו אשתו האהובה שכבה בבית־החולים. חברת מערכת „העולם הזה”, שהיא אחות מוסמכת, חדרה אליה ומדווחת:

הצצה אל תוך חדרה של עליזה בגין בבית־החולים מראה את דמותה המכורבלת בסדינים ואת מכשיר המוניטור, המהבהב, המחובר לגופה.

„**שם שוכבת** גברת בגין,” מודיע בחור צעיר, הממתין בפרוזדור הקומה השמינית בבית־החולים הדסה בעין־כרם לכל אדם החולף לידו, גם מבלי שיישאל על כך.

בפתח חדרה כתוב: מחלקה קרדיולוגית. היא כוללת כשמונה מיטות, ומיועדים לשכב בה החולים שלא נמצא להם מקום ביחידה לטיפול נמרץ. בחדר שש מיטות ריקות. על המיטה הראשונה יושב יהודי עטור זקן לבן. לידו יושבת אשתו, סועדת אותו, כשמכשיר המוניטור, שאליו הוא מחובר, מזמזם בקצב.

בסוף החדר הארוך והחשוך שוכבת אשה מכורבלת בסדין לבן, המכסה את כל גופה. היא הידרדרה למרגלות המיטה, ואין אדם לידה שיסייע לה לתקן את שכיבתה, כדי שיהיה לה נוח יותר.

מבעד לסדין רואים רק את מסכת־החמצן, המכסה את פני החולה. ומעליה מכשיר מוניטור שבו מהבהבים מיספרים אדומים, ומתוכו בוקע זימזום. מן המכשיר נפלט ציור גרף — תרשים פעולת הלב.

ליד המיטה, על גבי מדף שנשלף מהארון, מונח מגש־אוכל מלא בכל טוב, ובקבוק מיץ־תפוזים, שעדיין לא נפתח. מעבר לקיר יושבת אחות בלבן, ונועצת עיניה במכשיר המוניטור.

לשאלה מי היא בעלת התרשים אק״ג המשתקף מהמסך, היא משיבה בלחש: גברת בגין. היא גם מוסיפה „אני מבקשת לא להסתובב כאן, מפאת כבוד אשת־ראש־הממשלה.”

לפני שבוע אושפזה עליזה בגין שוב בבית־החולים הדסה שבעין־כרם. גם הפעם, כמו באישפוזה הקודם בחודש שעבר, דווח שסיבת־האישפוז היא מחלת האסטמה, שממנה סובלת אשת־ראש־הממשלה מאז ילדותה. בכל פעם, כשמצב מחלת־הריאה מחמיר, היא מקבלת טיפול בבית־החולים, כך מסר רופאה האישי, הפרופסור מרווין גוטסמן.

לפני שלושה שבועות היא שוחררה לביתה, כשמצבה הוגדר כטוב. כעבור יומיים, בפגישה עם שחקני הסידרה דאלאס, שביקרו בישראל ושהתארחו בבית ראש־הממשלה, נראתה עליזה בגין כשהיא מחייכת ושופעת חיות. בעלה, מנחם בגין, התאמץ להיראות אף הוא כשהוא חייכן ובריא. הוא אף צעד כמה צעדים, כשהוא נשען על מקל־הליכה.

בשבוע שעבר חזרה עליזה בגין לבית־החולים, ואושפזה שנית.

מנחם בגין נשאר לבדו בבית. כשהוא מופיע בלישכתו, נראים על פניו עוויתות־כאב מהשבר בצוואר־הירך, שעדיין לא החלים. הוא ממעט לשבת בלישכה ומקצר את משך הישיבות שבהן נדרש להשתתף.

בגין מכונס בתוך עצמו. יש לכך סיבות רבות. מחלת־הלב, שממנה הוא סובל, מחריפה בימים אלה, שבהם הוא שרוי במתח. הוא נראה כמי שמתקשה להחזיק את עפעפי עיניו פתוחות. כמו אדם שמשתלטת עליו תרדמה. הוא גם חרד לשלום אשתו, שאושפזה בבית־החולים.

בגין, המנהיג החזק של מיפלגה בשילטון, הוא ראש־מישפחה בבית שבו האשה היא הדואגת לו ושולטת בו. כמו שהוא נוטה להגזים בהערכת אנשים המקורבים אליו, כך גם לגבי אשתו הוא חש הערכה רבה. נדמה כאילו אין בילעדיה מי שימשוך בחוטים המפעילים אותו.

יום שישי בצהריים. אין קרוב־מישפחה ליד מיטתה של עליזה בגין בבית־החולים הדסה. וילון ירקרק מקיף את מיטתה ומבודד אותה.

„דודו... דודו...” קוראת בקול עליזה בגין מהחדר, והאחות קמה וממהרת לגשת אליה. היא מסבירה בקול מתנצל שדודו איננו, ושהוא יגיע מאוחר יותר. גברת בגין פותרת אותה בלא כלום, והאחות חוזרת לשבת מול מכשיר המוניטור.

האחות מצביעה על תרשים פעולת־הלב, המופיע על המסך, ומסבירה את פישרו לאחות אחרת, היושבת לידה.

מסתבר שהגברת בגין סובלת מפעימות מוקדמות חדריות. בשפה מיקצועית: Ventricular Premature Beats'

עליזה בגין זזה במיטה, וציור הגרף משתולל על גבי המסך. האחות נחרדת ברגעים כאלה, החוזרים על עצמם לעיתים תכופות, כי אין היא יכולה לקרוא תרשים מדוייק של פעולת־הלב. היא מזדרזת לגשת אל הגברת בגין, ואינה מתרחקת ממיטתה עד שהחולה, שעליה היא משגיחה, שוכבת שוב בלא תנועה.

האחות חוזרת אל ארבעת סרטי תרשים אק״ג שנשלפו מהמוניטור, ומסבירה היכן בגרף ניתן לזהות את הפגם בפעולת הלב של אשת־ראש־הממשלה.

בלב יש שני חדרים ושתי עליות. במערכת זו מצויים תאים, המשמשים כקוצבי־לב. הם נותנים את ההוראה להתכווצות הלב בזמנים קבועים. בכל התכווצות, פעימת־לב, נזרק נפח־הדם מהלב לגוף. בקצב נורמלי מתכווצים קודם הפרוזדורים. אבל במיקרה של עליזה בגין, החדרים קיבלו הוראה להתכווצות מוקדמת. זוהי מערכת שאינה תקינה, שבה מופיעה ההתכווצות בחדר, במקום בעליות. הוראה זו ניתנה עוד לפני שהחדר התמלא בדם, ואז התכווצותו והתרוקנותו נעשית ללא דם. הגוף, שהיה צריך לקבל כמות־דם מסויימת, אינו מקבל אותה. החולה חשה רק בפעימות־לב חזקות.

התופעה היא שכיחה אחרי התקף־לב, ויכולה להתקיים גם בילעדיו. יש חולים שהתופעה קורית אצלם בגלל שנמשך זמן־מה, ונפסקת מעצמה. במיקרים אחרים, כשהתופעה אינה נפסקת, היא נחשבת כקריטית. הסכנה היא שהפרעות הקצב יגרמו לונטריקולר טכיקרדיה. זו הסיבה לכך שהאחות אינה מסירה את עיניה מתרשים פעולת־הלב של הגברת בגין.

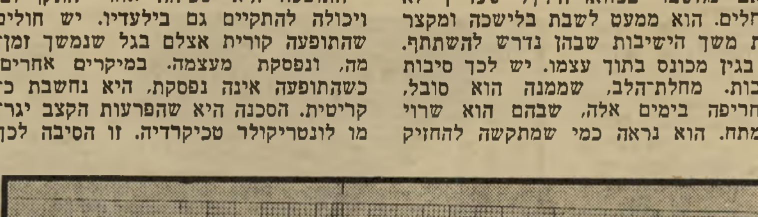

תרשים המוניטור

של עליזה בגין, הנפלט מן המכשיר, מראה את פעולת לבה. למטה: הערות הרופא.

ניתן לטפל בהפרעות הקצב על־ידי טבליות כינידין. אם תרופה זאת אינה גורמת להסדרת הקצב, מוסיפים לה תרופות אחרות.

מבחינה רפואית, ברוב המיקרים אין צורך לאשפז חולים הסובלים מפעימות חדריות מוקדמות, כך שקיימות שתי סיבות אפשריות לכך שהגברת בגין מאושפזת במחלקה בבית־החולים. האחת: דאגת־יתר לאשת־ראש־הממשלה. השניה: שהפרעות־הקצב אצלה תכופות, ויש צורך להשגיח עליה בעזרת מכשיר המוניטור, כדי להקדים תרופה במיקרה של החרפה.

מהחדר נשמעה שוב הקריאה: „דודו... דודו...” האיש איננו, והאחות מיהרה אל גברת בגין. למרות שההוראה אוסרת על החולה לרדת מהמיטה, היא ביקשה בתקיפות שהאחות תסייע לה לקום. עם כל הצנרת קמה גברת בגין מהמיטה, וצעדה לה בחופשיות, כמו אשה בריאה.

למסכת־החמצן אין קשר לטיפול ולהשגחה על הפרעות־הקצב של הלב. עליזה בגין מחוברת אליה בגלל מחלת־האסטמה, שממנה היא סובלת. התקפי־האסטמה גרמו במשך השנים למחלת־ריאה חסימתית, ולכן זקוקה עליזה בגין לחמצן מבחוץ, כדי להעלות את ריכוז החמצן בדמה. היא התרגלה להרכיב את מסכת החמצן בכל פעם שהיא מרגישה צורך בכך.

דודו הגיע. השעה 1600, יום שישי במחלקה הקרדיולוגית בבית־החולים הדסה. כשהוא לבוש בלבן, מופיע הבחור הנערץ על הגברת בגין, ומתייצב קודם כל מול המוניטור. הוא שואל את האחות לשלומה של הגברת, למרות שבעיניו הוא כבר קורא הכל במכשיר. האחות מדווחת לו שגברת בגין מטיילת, ויש להם הזמן בינתיים להחריף ביניהם מילים ידידותיות.

דודו גבה־הקומה, המסורק כמו שחקן־הקולנוע ג'ון טרוולטה, אינו נשמע מאושר מכך שעליו לעבוד בערב־שבת. הוא נראה כמו דוגמן־חתיך, ומתעניין יותר מכל לדעת מפי האחות מה קורה בעיר ירושלים.

אף מבקר אחד לא פקד את מיטתה של אשת־ראש־הממשלה, למרות שהשבת עדיין לא נכנסה, והתחבורה בעיר עדיין פועלת.

מגש־האוכל נלקח על־ידי פועלת, והיא מציינת לעצמה בקול: „גברת בגין לא אכלה כלום,” ונאנחת.

דודו והאחות מדברים על תוצאות הבדיקות לבירור הסיבות לכאבי־הבטן שמהם סובלת הגברת בגין, ומתלחשים ביניהם. הם מציינים: „בגיל כזה, כשמתקבלים לאישפוז, יוצאים עם רשימה גדושה של אבחנות נוספות.” אבל בהמשך השיחה ניתן היה להבין ש„הבטן של עליזה בגין” מהווה סיבה לדאגה. האסטמה, מחלת־הלב, כאבי־הבטן — כל אחד לחוד.

„היא אשה קשה,” נאנחת האחות, „אשה גברית... דומיננטית... עצמאית... שתלטנית.” ומעבירה את שרביט־ההשגחה על אשת־ראש־הממשלה לדודו. **גילה רזין** ■

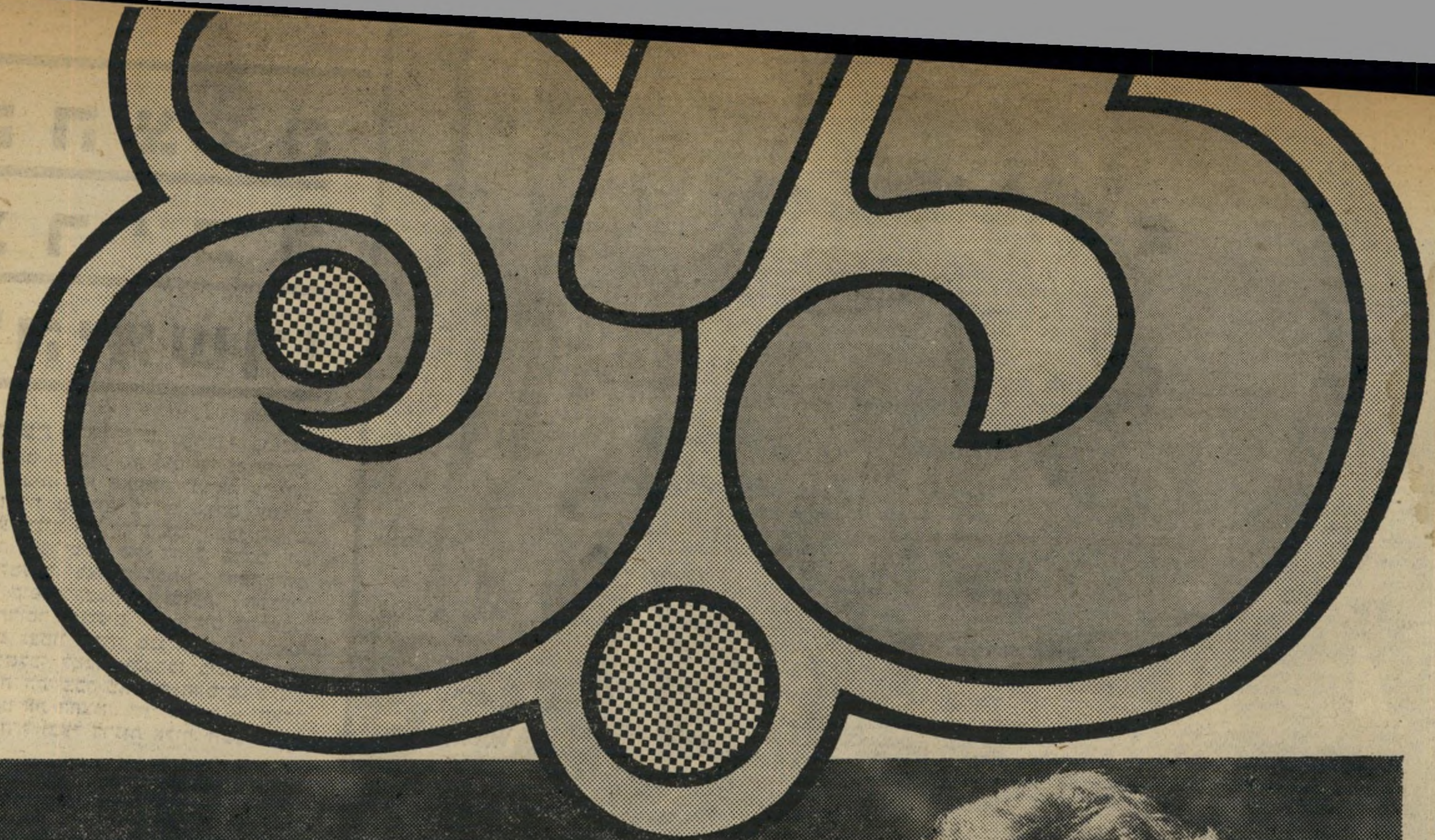

איזה שותים היום?
- תפוזים,לימונדה,אשכוליות או תפוחי עץ .
עלית

ההצגה צריכה להימשך!

ימית:

קן הקוקיה

שׁ לושת החיילים, שישבו בכיסאו־תיהם הלבנים והנוחים על גג מיקלט־כהנא בימית, לא האמינו למראה עיניהם. לפני דקות ספורות צילמו אותם עשרות צלמי עיתונות וטלוויזיה מכל רחבי העולם, כהוכחה לשליטתו של צה״ל במצב. הם ישבו למעלה, באוויר הפתוח, ומתחתיהם, בתוך קופסת־הבטון האטומה, התבצרו כחצי תריסר קיצונים, המאיימים להתאבד.

לפתע נצטוו לרדת מגג־המיקלט. הכיס־אות הושלכו למטה, ובמרכז בימת תיאט־רון־ימית התייצבו שחקנים חדשים, שגנבו לרגע־קט את ההצגה. שני גברים — האחד במדי צה״ל ובעל דרגות אלוף, השני ישיש לבן־זקן ולבוש שחורים — באו לדבר על לב הקנאים לבל יתאבדו.

הרב הראשי לצה״ל וחברו, ראש־ישיבה בירושלים, ניסו לשוחח עם המתבצרים. מישהו מהצופים התנדב להציב כיסא מתחת לפתח־האיוורור, כדי שהרב הישיש וקטן הקומה יוכל לדבר אל תוך הפתח הזעיר.

הישיש טיפס בהיסוס על הכיסא ועשרות הצלמים הסריטו מאות מטרים של הסצינה הנרגשת: הרבנים כמו מדברים אל הקיר, שמתוכו בוקעים קולות איום — אם תתבצע הנסיגה, יתאבד אחד מיושבי המיקלט, אחריו עוד אחד ועוד אחד...

שיחה לבטלה. הרבנים עזבו את המקום בליוויית אלוף הפיקוד, שהזמין במיוחד מסוק עבורם. כל הסקרנים נטשו את המיקלט ורצו לעבר המסוק, לצפות בכליי־הטיס המתרומם.

בהצגה המתרחשת בימית אין הפוגות. השחקנים עולים על הבימה ויורדים ממנה ללא הרף: העיקר הוא שההצגה תימשך עד הרגע האחרון.

כיבוש מחדש

ס צינה חדשה: בשעות הבוקר של היום השני השבוע נערך בימית מירדף מיוחד במינו. כמה עשרות עיתונאים

מאת

מרסל זוהר

צילמו: ציון צפריר וגילה רזין

וצלמים, ישראלים וזרים, נמלטו כל עוד נישמתם באפם מפני קציני דובר צה״ל, שרצו לגרשם מהעיר. המירדף נערך ב־רחובות ימית ובסימטאותיה, על גגות הבתים ובחצרותיהם.

אותם קצינים, שבאו לצורך זה במיוחד מתל־אביב, חתמו יום אחד לפני־כן על אישורי הכניסה של העיתונאים לימית. גם הם, מן הסתם, הופתעו מההוראה הפיתאו־מית למנוע את סיקור הפינוי.

עד השבוע היה מקובל על העיתונאים כי הממשלה, בייחוד שר־הביטחון, אריאל שרון, מעוניינת בכיסוי רחב ככל האפשר של אירועי ימית. כך היא קיוותה לשכנע את העולם הצופה במתרחש, כי ישראל משלמת מחיר כבד ביותר תמורת השלום עם מצריים. לשם השגת מטרה זו לא נחסכו כל מאמצים: עזרה מלאה לאמצעי־התיקשורת, ושיתוף פעולה מלא בין היריי־בים־לא־יריבים: התנועה לעצירת הנסיגה וצה״ל.

לפתע השתנה הכל. טיפול כפפות המשי שזכו בו „הרב״ מאיר כהנא וקומץ חסידיו יצר בעיה חמורה: פחות משבוע לפני המועד למסירת האיזור למצריים נבהלו השילטונות מאיום ההתאבדות. מועד פינוי העיר נדחה, וכדי להסתיר את הקלון הוחלט לגרש את העיתונאים מהעיר. „מה קורה כאן?״ שאל כתב של רשת טלוויזיה זרה בתדהמה, „אתמול קיבלתי אישור־

קיר הדמעות הרב הראשי לצה״ל, אלוף גד נבון, ממתין ליד פתח מיקלט המתאבדים, מיקלטו של „הרב״ כהנא בימית, כדי לשוחח עם המתבצרים. לפניו ניסה את מזלו הרב אברהם שפירא, ראש־ישיבה ירושלמית בשכנוע המתבצרים אך לשווא. בתמונה למ־עלה: חיילי צה״ל עומדים על גג המיקלט ומוכנים לפנותם.

מאות אוטובוסים ומשאיות ואלפי חיילים וקצינים גוייסו כדי לשמש שחקנים בהצגה הגדולה האחרונה של חבל ימית

כניסה והיום רוצים שאסתלק. זה קן־הקוקיה!"

שלא ייוודע בחוץ

מאז המערכה הכבדה, שניטשה ב־איזור ב־1967, לא נראו במקום כוחות צבא כה גדולים כמו באמצע אפריל 1982. מאות אוטובוסים ומשאיות הביאו למקום אלפים רבים של חיילים וקצינים, אנשי סדיר ומילואים.

ביום השני בבוקר טסו באופן הפגנתי מעל העיר שלושה מטוסי־תובלה מסוג הרקולס, ובקרב העיתונאים פשטה ספק שמועה ספק הלצה: שרון עומד להנחית במקום צנחנים, כדי לכבוש אותו מחדש. אך המטוסים הסתפקו בטיסה נמוכה והס־תלקו משמי העיר. שרון דחה שוב את הפינוי, עד לסוף השבוע.

ביום השני השבוע, ניקה שרון כמעט לגמרי את ישובי חבל־ימית מכמה עשרות מתנגדי הנסיגה, שלא גילו התנגדות רצי־נית. המשתתפים בהצגה הגדולה ניראו כבר עייפים, וחיילי צה"ל לא התאמצו במיוחד.

בעצמונה, סיפרה כתבת העולם הזה גילה רזין, דרשו כמה מפונים מאנשי־המישטרה, להפריע לה לצלם, כדי שלא ייידע בחוץ שבעצם לא היתה כמעט שום התנגדות לפינוי.

אך בעיר ימית מצב־הרוח של חברי התנועה לעצירת הנסיגה עדיין סביר. ילדים כבני 12 חסמו בגופם את התעלה שבה עבד דחפור שפירק צינורות מים וביוב, וגרמו להפסקת העבודה.

הפינוי בחבל הוא כמעט כללי, פרט לעיר ימית, שתתחסל לגמרי בתוך פחות משבוע ימים, ביום הראשון הקרוב. שמועה בעיר מספרת, שהמצרים הציעו עבור ה־בתים הטרומיים בימית 150 מיליון דולר אך שילטונות ישראל דרשו 250 מיליון דולר. לכן מעדיפה הממשלה להפוך את ימית לעיי הריסות.

עדיין מצפים לנס

עיר ימית מלאה בפרדוכסים. אוייבים עד לפני שעה קלה, נהפכים תוך כדי רגע לבני־ברית נגד הכוח העומד לפנותם. אף פעם בחיי לא העליתי בדעתי כי אדם דתי, יעזור לנו אנשי העולם הזה. אותו אדם עזר לנו להסתתר בבית־הכנסת באי־זור האיקסים, ברובע הדרומי של ימית, כדי שנוכל לצלם, דרך חלון בית־הכנסת את האירועים ברחוב.

שטיפת מוח

לחיילים עורכת הבלונדית במרכז התמונה. היא עומדת לבדה מול קבוצה גדולה ומשמיעה סיסמות בגנות הסכם השלום. יש לה תשובות מוכנות מראש, ומי שאינו מסכים עמה מכונה בפיה בוגד.

נתקלה במחסום צה"ל, אשר לא התיר לה את הכניסה חזרה לעיר. לפי הנחיית דובר צה"ל, תושב ימית, שעמד בתור למחסום שמע את העניין, ובלי הרבה היסוסים, הציע לה להעלות את מכוניתה על המשאית שלו והחזירה לימית.

קן הקוקיה הזה נראה כמו עיר רפ־אים זה קרוב לחודשיים. נשים וגברים, ילדים וקשישים, מסתובבים ברחובות עד לשעות הקטנות של הבוקר כסהרורים. כאילו החולות האין־סופיים הסובבים את הבתים והגינות, מושכים את האנשים ה־מוזרים שלא מוצאים מנוחה במיטותיהם,

אנשי ימית מסתובבים ברחובות, ועדיין מקווים שברגע האחרון יקרה נס, שהצבא יתקפל, והבתים יתמלאו באנשים.

בשעה 2 לפנות בוקר, פגשתי באחד הרחובות את איילת בת ה־16. היא החליטה לתקן את דעותי הבוגדניות. היא נצמדה למשימתה בדבקות כזאת, שקשה מאוד היה לשכנע אותה לעזוב אותי במנוחה. שוב ושוב היא חזרה על אותם מישפטים ואותן טענות מוכנות מראש.

לא פעם ראיתי בימית בנות כמו איילת נצמדות לקבוצת חיילים ולא עוזבות אותם עד שהם מתחילים לגלות ספקות לגבי

הנשק: ילדים

רגע אחרי שהשתטח מול המנוף, אוחזים חיילי צה"ל בנער, שהוא אחד מבני המפונים מימית. ילדים אלה שימשו כנשק היעיל ביותר נגד הפינוי. קבוצת ילדים הצליחה לנטרל בקלות דחפור.

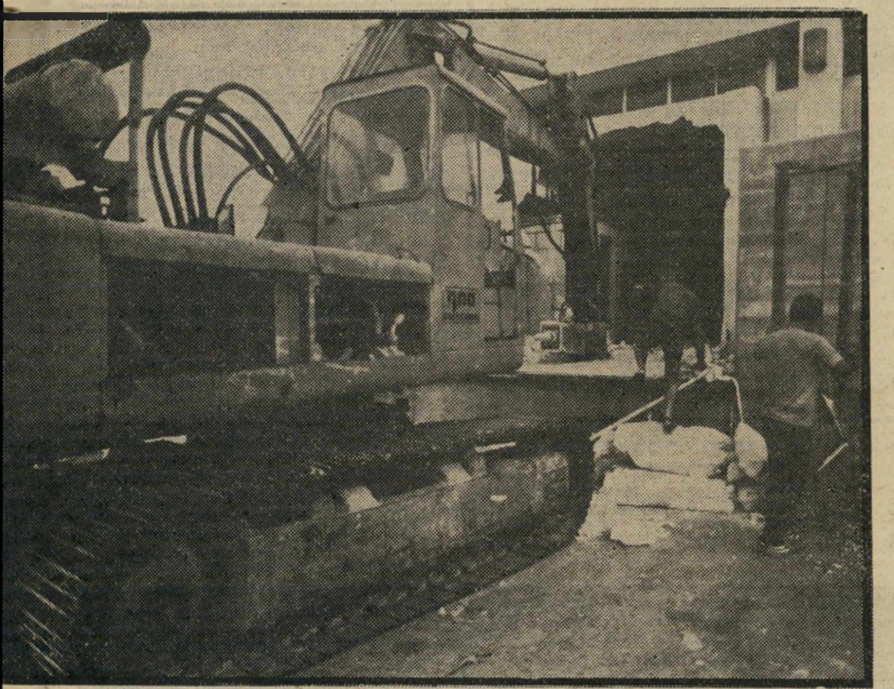

להרוס את הכל

ימית גוססת. צה"ל גייס צי של ציוד כבד, השובר, הורס ומוחק כל דבר שאי־אפשר להעבירו. אסור להשאיר למצרים דבר. כדי להוציא מקרר ממרכז מיסחרי, הורסים קודם את הבניין.

מבסוט

חייל צה"ל מעביר ילד, שיחד עם חבריו לכי־תת הלימודים, הפריע לעבודות הפירוק בשטח חבל ימית. המפונה נהנה מהעניין.

בהצגה המתרחשת בימית אין הפסקות, שחקנים עולים על הבמה ויורדים ממנה כדי שההצגה תמשיך עד הרגע האחרון

מיקרה נוסף בסידרת הפרדוכסים של ימית מתאר גם הוא את האופי המטורף של העיר, העומדת לפני סופה. גילה כת־בת וצלמת המערכת יצאה במכוניתה ה־קטנה, חיפושית פולקסוואגן, לעצמונה, כדי לסקר את הפינוי. בדרכה חזרה לימית ומעדיפים לנדוד בחשיכה, בין האנדרטה לאוגדת הפלדה אל הבניין הגדול של הישיבה. מסביב רק חולות, גדר־תיל ו־כביש. אורות דולקים בחלונות הבתים המעטים שנשארו עדיין מאוכלסים. בימית ישנים מעט ועובדים מעט.

דברים שלפני חצי שעה היו בטוחים בהם לגמרי. מה יעשו כל בני־הנוער של ימית כשיגלו פתאום שעולמם אינו קיים יותר, ושדעותיהם ודרך מחשבתם התאימו אולי לקן־הקוקיה של ימית, אך אין להם מקום בחברה נורמלית?

מאת מאיר תדמור

הבנקים - פי שלושה מהתוצר!

איך מודדים גודלו של בנק? בעיקר על פי גודלו של המאזן. כדי שהנתונים שנציג לא יבלבלו, נתרגם את סך כל המאזנים של הבנקים לדולרים, ואז גם יהיה לנו יותר קל להשוות את גודל או היקף הבנקים בישראל לבנקים אמריקאיים.

סך כל מאזני הבנקים המיסחריים בארץ הגיע, בסוף דצמבר 1981, לסכום של כ־675 מיליארד שקל, שהם, אם נחלק סכום זה בשער היציג של הדולר בסוף השנה — 15.60 שקל — כ־43 מיליארד דולר. לסכום זה נצרף סכום נכבד נוסף: כ־15 מיליארד דולר, היקף מאזני השלוחות בחו"ל של הבנקים הישראליים. יחד נגיע לסכום של 58 מיליארד דולר.

אם נתרגם שוב סכום זה לשקלים נקבל כ־900 מיליארד שקל, שהם לצורך הקיצור 0.9 טריליון (מיליון מיליונים, 12 אפסים) שקלים — פי שלושה וחצי מתקציב המדינה האחרון, ויותר מפי שלושה מהתוצר הלאומי.

ואחרי שראינו שהבנקים גדולים על המדינה — אנחנו חיים במדינה היחידה בעולם שבה מאזני־הבנקים מפעילות מקומית כפולים מהתוצר הלאומי הגולמי (תל"ג) — צריך לבדוק מה גודלם בהשוואה לבנקים הגדולים בארצות־הברית. לפני זה, עוד הערה לעניין: אם נבדוק את כל המערכת הבנקאית, כולל בנקים למשכנתאות, לפיתוח, להשקעות ועוד, נגיע לסכום גדול יותר, למעלה מטריליון שקלים.

נחזור להשוואה עם ארצות־הברית. בשבוע שעבר פירסם ביזנס וויק, השבועון היוקרתי לענייני־עסקים, את רשימת 200 הבנקים הגדולים בארצות־הברית. נראה מי מופיע שם ואיפה עומדים שלושת הגדולים שלנו.

בראש רשימת הבנקים בארצות־הברית עומד בנק אמריקה (סאן־פרנסיסקו), שהיקף המאזן שלו הוא 121,158 מיליוני דולר, או 121 מיליארד דולר. אחריו סיטיקורפ (ניו־יורק) — 119,232 מיליוני דולר. במקום השלישי, צ'יס מנהטאן המפורסם של מישפחת רוקפלר, עם מאזן של 77,839 מיליוני דולר. במקום הרביעי והחמישי — שני בנקים מניו־יורק, שמאזנם בין 50 ו־60 מיליארד דולר. בחמישיה השניה קבוצת בנקים שמאזניהם בין 33 ו־47 מיליארד דולר.

בחמישיה השלישית יש לנו עניין מיוחד. כאן אנחנו נכנסים לתמונה. קבוצה זו כוללת בנקים שמאזניהם נעים בין 12 ו־23 מיליארד דולר. מס' 11 ברשימה הוא בנק בשם סקיוריטי פסיפיק מלוס־אנג'לס, שמאזנו ב־1981 הסתכם ב־33 מיליארד דולר. במקום ה־12 וה־13 שני בנקים מסאן־פרנציסקו. במקום ה־14 צריך להיות מקומו של בנק לאומי עם מאזן של 20 מיליארד דולר ומייד אחריו, במקום ה־15, בנק הפועלים. בנק דיסקונט צריך להופיע בחמישיה השישית, במקום ה־27.

אולי ראוי גם לומר, שמאזני הבנקים המיסחריים בארצות־הברית ב־1981 הגיעו לסך של 1334 מיליארדי דולר; לאלה יש לצרף את מוסדות החיסכון, שמאזנם היה 913 מיליארד דולר, וביחד תהיה לנו תמונה טובה יותר איפה אנחנו על המפה.

זהב?

כבר לא כדאי!

אתמול תפס אותי אחד מהמתוחכמים ואמר לי: „כדאי לקנות זהב." אמרתי לו שאת זה הוא כבר אמר לי לפני שנה ואילו הייתי שומע בקולו, הייתי מפסיד נטו חצי מהכסף.

בקיצור, מאז שכולנו יודעים איפה איי פוקלנד ולמה הם שם ולא על־יד חופי בריטניה, למשל, עולה מחיר הזהב בצעדי ענק. צריך רק לזכור שהיה לו, למחיר הזהב, מאיפה להתחיל לעלות. בתחילת שבוע זה הגיע מחיר הזהב ל־370 דולר תאונקיה, תוך כמה שבועות טיפס ב־60 דולאר. לא רע.

שאלו את אחד מחכמי הבורסה בניו־יורק, המתמחה בין היתר בסחר הזהב, אם כדאי היום להשקיע במתכת הצהובה. תתפלאו, הוא אמר: לא. המחיר יעלה עוד קצת ויעצר — לכמה זמן לא אמר — הבעיה, אמר, אינה הביקוש לזהב, בעיקר ביקוש לצורכי אגירה, שנפל. הבעיה היא ההיצע. יש כמה מדינות המפיקות זהב, או כאלה שאגרו אותו וזקוקות באופן דחוף לדולרים. הן ימשיכו למכור והמחיר יירד.

מניות המיסחר והשרותים מובילות

יש כאלה שאף פעם לא מאמינים ל־מישמע־אוזן. המניות עלו? הם רוצים לראות. ובכן באדיבותו של אחד הבנקים, שהכינו את הדיאגרמות, נוכל לראות איך עלו המניות ובכמה.

החל מתחילת אפריל מתפרסמים מידי יום מדדי המניות ומדדי האופציות. ה־דיאגרמות מתארות את התנהגות מדדי המניות ומדדי האופציות, בתקופה שבין 1 באפריל עד 12 באפריל 82, בשלושה ענפי־מיסחר: השקעה, מקרקעין ותעשייה.

תיאורטית קיים קשר קווי בין מחיר המניה ובין שוויה של האופציה. שינוי בנקודה במניה משנה גם את ערך ה־אופציה, כפול מיספר מניות ההמרה, כל עוד נתוני תוספת המימוש, הדיבידנדים ומחיר־ההון נשארים קבועים. מסובך ל־אללה! אבל חשוב. בקיצור, מחירי ה־אופציות, בסופו של עניין, נקבעים גם על־ידי כוחות השוק: ההיצע והביקוש. תראו מה שקרה בשישה ימי־מיסחר.

לנתונים ולדיאגרמות האלה

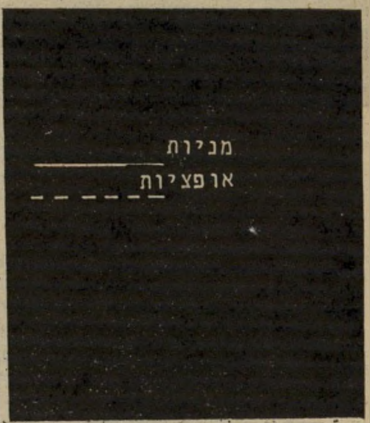

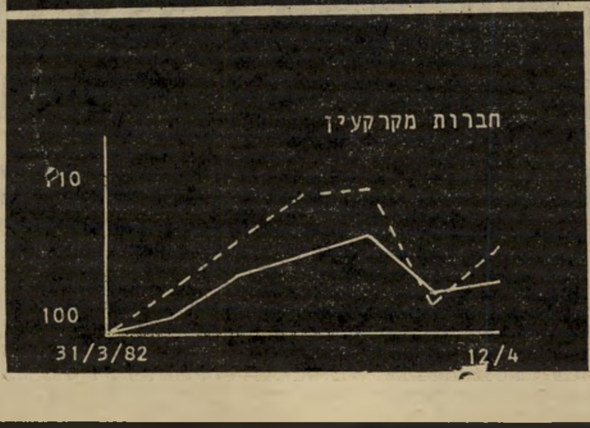

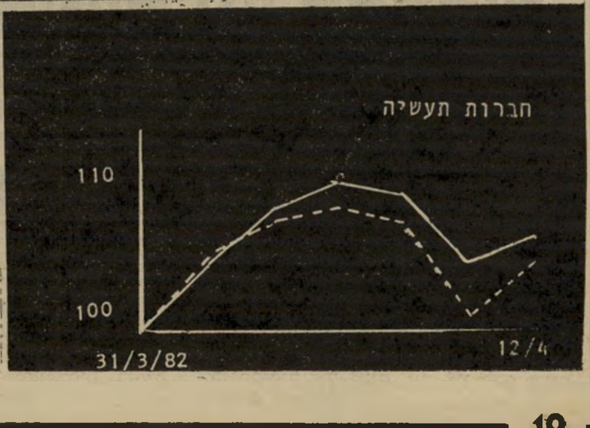

הבורסה

מילחמת הכנופיות

לפני שנתחיל את הסיפור השבועי שלנו, נזכיר כמה אימרות חכמות שעשויות ל־עזור, מי יודע מתי, למישהו שיזכור אותן. למה כדאי להשקיע במקרקעין? התשובה היא על דרך השלילה: מגרשים אי־אפשר להדפיס. את המצב בבורסה הגדיר לאחרונה אחד מטובי סוחריה כך: השוק צר על הכסף והכסף צר על השוק. כדי להבין איזה צר הוא איזה, נרמוז רק שהאחד יש לו קירבה לאויבים והשני למידות.

ועכשיו נחזור לטור הקבוע שלנו. ערכתי „סקירת־דעת הסוחרים בבורסה", כדי ל־דעת מה הם חושבים, טומן בחובו העתיד הקרוב למשקיעים בה. המסקנה היא: יהיה טוב. מתחילה תקופה ורודה, תקופה שבה מיספר המניות שיעלו מידי יום יהיה גדול.

בכותרות של מדורי הבורסה ב־עיתונים היומיים שוב לא ישלוט ה„מעורב", אלא ובעיקר ה„עליות שערים". ההסברים הם שונים, המסקנה זהה. כל אחד כמובן מו־סיף מייד: „אם לא יקרו מאורעות חיצוניים יוצאי־דופן."

אני מבין שעכשיו צריך להמליץ על איזה מניה שמים את הכסף. אני לא רוצה להמליץ. אני רוצה להסביר מהי הטכניקה, או אולי יותר נכון, איך להיכנס ובעיקר איך לצאת בזמן.

תופעה חדשה יחסית, החלה מתגלה בבורסה. כבר לא מדברים על ברוקרים, מנהלי תיקים, סוחרים; התחילו לדבר על כנופיות. כנופיה הוא שם הכינוי להתאגדויות של משקיעים, היוצרים מיסגרת לא פורמלית להרצת מניות. הם עובדים באמצעות בנקים ו־ברוקרים פרטיים, בהיקפים גדולים. כשהם מחליטים להריץ מניה, הם עושים את זה בצורה ברוטאלית. לא איזה אחוז או אחוז וחצי ליום. בבת אחת 5% ו־10% ויותר. 40—30 אחוז בשבוע.

פעם, עד לפני כמה חודשים, היו מריצים מניות בעלות סחירות נמוכה, המושפעות באורח קיצוני בעיקבות ביקושים קטנים יחסית, או היצעים קטנים. היום נשתנה המצב תכלית שינוי, משתי סיבות: גדל מיספר המניות בעלות סחירות נמוכה, בעיקר עם ההנפקות החדשות, שהיקפן קטן וכל מיליונר מצוי יכול „לטרטר" אותן. סיבה שניה — כמויות הכסף המחזרות אחרי המניות גדלו פי כמה.

ביום ראשון השבוע אמר לי אחד מ־המבצעים בבורסה, לפני תחילת המיסחר: „תראה, היא תעלה ב־38 נקודות בדיוק." הוא טעה, היא עלתה ב־40 נקודות. הדיוק לא כל־כך חשוב, חשוב הפרינציפ. עד כדי כך האיש לא מתרגש, שהוא אפילו מוכן לספר לך איזו מניה תרוץ היום.

תופעה שתהיה בת־לוויה נאמנה של המיסחר בבורסה בחודשים הקרובים, ב־עיקבות המעבר הרחב למניות החופשיות: יגדל מספר המניות המורצות.

נחזור ליום ראשון של השבוע. אולי מישהו יכול להסביר לי מדוע נרשמו עליות שערים מרשימות במניות הבאות: שלטון מ', ארגמן מב' מ', וארגמן מב' ש'. למה רצו טמפו 5 שקל, דשנים 0.5 שקל, מן 5 שקל, קליל 5 שקל? מה קרה? הודיעו על חלוקת דיבידנד. מניות הטבה, מצאו זהב, או אולי נפט על המגרש של מפעלי מן בעכו, או אולי המציאו בארגמן בד חדש, שאינו נראה, או אולי טמפו מנהלים משא־ומתן לרכישת קוקה־קולה וסוף־סוף הצליחו למצוא את הדשן לזיבול המוח של כל הפראייערים שקונים דשנים? יכול להיות שרק התשובה האחרונה הנכונה. לא קרה שום אירוע שמחייב עליית שערה של מניה כלשהי, חוץ מהעובדה שמישהם החליטו לקנות, כדי שגם אתה תקנה ובהזדמנות הראשונה תישאר עם המניה והם יישארו עם הכסף.

ולבסוף יש לי עצה, שהיא תמיד טובה. אפשר לא להשתתף בחגיגה ולהשאר במניות כבדות, כמו „דיסקונט השקעות", או „נכסים ובנין" ועוד כאלה. את המדד הם תמיד יעשו ואפילו הרבה יותר. מי שמדגדג לו בידיים, יכול להצטרף למרימי המניות, אבל בתנאי אחד: עשית 10% — ברח כל עוד נישמתך באפך וכספך בכיסך. זו היא נקודת התורפה של מריצי ה־מניות. הם סומכים עלי ועל אלה שיבואו אחריך, שאתם תמשיכו להריץ את המניה והם ילקטו את השקלים. אז בהזדמנות הראשונה ברח. שישארו הם עם הסחורה.

עוד עצה: כדאי להשקיע באיגרות־חוב צמודות לדולר. הסיכון קטן, הסיכוי גדול מאוד. עובדה. ועוד אחת: רוצים לעשות מכה חזקה ומהירה? תשקיעו באופציה. אבל תברחו בזמן.

כדאי לצרף כמה מיספרים. מה קרה למניות השונות במשך שלושת החודשים מינואר עד מרס. מדד הבנקים המיסחריים עלה 20.4%. מוסדות מימון 1.2%, ביטוח 40.3%, מיסחר ושירותים 45.8%, מקרקעין 40.5%, תעשיה 37.8%, חברות להשקעה 30.0%. אז מי אמר שצריך להפסיד כשאפשר להרוויח?

אני טס הרבה לחו"ל. ולא תמיד בענייני עסקים. אני משלם בכרטיס דיינרס קלוב בכל מקום: חברות תעופה, השכרת רכב, בתי מלון, מסעדות, מועדונים וכמובן בחנויות יוקרתיות. דיינרס קלוב הוא כרטיס אשראי שמכבדים במקומות המכובדים ביותר בעולם.

כדאי לך לדעת שכל מי שרוכש כרטיס טיסה באמצעות דיינרס קלוב מקבל ביטוח טיסה חינם בסכום של -.250,000 שקל. לדיינרס קלוב יש גם הסדר עם משרדי נסיעות המעניק לנושאי הכרטיס תנאי תשלום מיוחדים. ועוד... ניתן למשוך אחת לשבועיים עד 1000 דולר בכל אחד ממשרדי דיינרס קלוב.

אם לך אין עדיין כרטיס תוכל להתקשר אלינו לדיינרס קלוב ישראל בע"מ, שד' רוטשילד 61 ת"א 65785, טל' 295858, למחלקת שיווק.
נשמח לשלוח אליך את נציגנו.

תענוג לשלם ב"דיינרס"

צולם במטוס אל-על.

דן גל מכיר בע"פ כ-700 קוי תנועה בישראל וכמעט בכל יום הוא נדרש לתכנן קו נוסף.

התחביב של דן גל הוא גידול צמחים

גאון? לא. אבל מוכשר מאד ומנוסה. זהו דן גל–מנהל מחלקת תכנון אזור דרום של אגד. כמי ששימש מורה לנהיגה, בוחן ומרצה במשרד התחבורה, נהג, סדרן, פקח ומנהל סניף–נמצא דן גל ראוי לפקח על התכנון והבצוע המדוקדקים של מפות קוי–התנועה הענפים של אגד–מזכרון יעקב בצפון ועד שרם–א–שיח בדרום. בעזרת נתוני מחלקת מידע ובקרה, צוות עובדים מיומן והמחשבים של אגד, עורך דן גל, כמעט מדי יום, שינויים ושפורים בקוי הנסיעות של אגד– בהתאם לצרכיו המשתנים של צבור הנוסעים. בזריזות ובכושר אילתור מפתיעים משנה דן גל תדירויות, מוסיף אוטובוסים, מתאם זמני יציאות, ובעצם–עושה הכל כדי להקל עליך, הנוסע. ואם גילית היום שבקוי הנסיעות שלך חל שיפור נוסף–זה הודות לדן גל וצוותו.

טל-ארויו

אגד – האדם הוא המניע

מרים בנימיני

מזל החודש: שור

מעשיות, כבדות, שמרנות ואיטיות הם ממאפייני השור

מכל מזלות האדמה, השור נחשב ל„אדמתי” ביותר. נהוג לייחס לבני המזל תכונות של מעשיות, כבדות, שמרנות, איטיות ועקשנות. אי־אפשר לומר שתכונות אלה אינן מצויות בהם, אך מלבדן ניתן למצוא בשוורים דברים נוספים.

על־פי־רוב אנשים אלה מקובלים בחברה ומעוררים אמון. יש להם מזג נוח ונעים. למרות הכבדות בהופעתם ובתגובותיהם, הם אנשים בעלי חוש הומור, ומחשבתם רצה קדימה יותר מכפי שסבורים.

הם אוהבי נוחיות, ולפעמים מוכנים לוותר על דברים חשובים רק כדי לא להיקלע למצב שאינו נוח להם. מריבות שנואות עליהם. הם יעדיפו להתעלם מדברים מרגיזים מאשר לריב. אך כאשר ההתגרות עוברת את הגבול, ההתפרצות תהיה ממש מפחידה. שאז הופך השור להיות שור אמיתי, ואין מי שיוכל לעצור את זעמו.

הבית השני, שהוא הבית שמסמל את מזל שור בגלגל המזלות, קשור בכסף וברכוש. ברוב סיפרי אסטרולוגיה כתוב שבן המזל חסכן ואינו מוכן להוציא פרוטה, אלא אם יפיק מכך רווח כלשהו. על פני השטח זה לא כל־כך נכון. השוורים אוהבים את ההנאות הממשיות — מזון משובח, בגדים נאים, מוסיקה טובה וכל דבר אחר הגורם לאדם תענוג. וכאשר הם רוצים ליהנות ממשהו, הם אינם עושים חשבונות ומוציאים כסף ככל שיידרש.

בני מזל שור הם בדרך־כלל בעלי ביטחון ריגשי, ומסוגלים להעניק ביטחון לזולת. הסביבה שבה הם חיים חייבת להיות שקטה, נעימה והרמונית. הם נמשכים לסביבה ירוקה — גן מטופח, או איזור כפרי. למרות ארציותם, הרבה מבני המזל קשורים באמנות או עוסקים בה. השטח המושך אותם יותר מכל — המוסיקה. הרבה אמנים מפורסמים שייכים למזל זה.

אך הם גם בעלי חוש הומור, נעימים לחברה ובעלי מזג נוח. מריבות שנואות עליהם

שנת 82 היא שנה משמעותית לשוורים. הכרויות הפכו למשמעותיות יותר. אפשר לתקן ולחדש אהבות ישנות

שנת 1982 התחילה כשכוכב יופיטר נמצא בעקרב, שהוא הבית השביעי למזל שור. רבים מבני המזל חשו שזו שנה מאוד משמעותית עבורם, וגם אם אינם מתמצאים ברזי הכוכבים, הרגישו בתוכם כעין רגש חדש של תיקווה ואופטימיות. הכרויות חדשות וישנות הפכו להיות משמעותיות יותר. יחסים סתמיים הפכו להיות הדוקים מאוד ומילאו את בני המזל בציפיה לעתיד טוב יותר.

אך כבר ב־1 בינואר הם הפסיקו ליהנות מהמצב המבטיח, מכיוון שכו־

(המשך בעמוד 55)

אי־הבנות הקשורות לענייני כספים צפויות השבוע. סיכסוכים יכולים לפרוץ במקום העבודה, או עם בני־הזוג. קשה לקבל את עצתם ולהסכים עם דרכם, אך רצוי להתייעץ עם אדם שאינו מעורב ריגשית. למרות שאתם צודקים זה לא הזמן להוציא את כל המרירות שהצטברה בפנים. אהבות חשאיות צפויות בתקופה זו. ההתרגשות תהיה רבה, אך הזהירות הכרחית כדי שהקשר המתפתח לא יפורק.

* * *

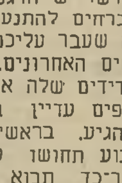

תוכניות חדשות צצות בראשיכם ואתם מנסים לחזור לעצמכם ולארגן את החיים מחדש. יש הרגשה שמוכרחים להתנער מכל מה שעבר עליכם בחודשים האחרונים. עזרה מידידים שלה אתם כה מצפים עדיין בוששת מלהגיע. בראשית השבוע תחושו עייפות, אחר־כך תבוא הקלה רבה. פגישות מיקריות יוסיפו מצב־רוח טוב. הזמנות למסיבות יביאו שימחה ותיקווה לעתיד ורוד יותר. צאו לחיק הטבע.

* * *

הרגשה כבדה, חוסר ודאות ואפילו חרדות מאפיינים את התקופה המתקרבת. הגורם לכל אלה אינו ברור והדבר מוסיף להרגשה הקשה. במקום העבודה דווקא מרוצים מכם, ומעוניינים בקידומכם. אנשים שונים מראים חיבה ומעוניינים בקשרים עימכם. אתם אינכם ששים להיענות לרמזים, מכיוון שאינכם מאמינים שמישהו יכול ליהנות מחברתכם בתקופה זו. בני מזל עקרב יימשכו אליכם.

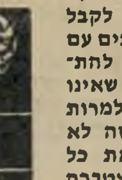

התקופה מתבהרת. מתחילים לחוש הקלה, וזאת בזכות אורחים שבאים מחו״ל וממלאים את הבית בשימחה ומשבחים את המאכלים הטובים מעשי ידיכם. תוכניות הקשורות לחו״ל מוסיפות עניין מיוחד וצפויה היכרות מיוחדת עם מישהו האמור להגיע משם. בני המין השני פיתאום שוב מחייכים אליכם ושמים לב לכל פרט הקשור אליכם, והדבר מוסיף לביטחונכם העצמי. התחייבויות כלפי הורים מעכבות אתכם.

* * *

אריות שסבלו מאי־ודאות בכל מה שקשור לעבודה וכספים מתחילים להתאושש. הצעות עבודה חדשות יובאו לפניכם, דלתות נפתחות ואנשים מעוניינים בשירותכם. כישוריכם ויכולת האירגון הטובה יבליטו אתכם לטובה, ובשעת מיבחן יעדיפו אתכם על פני אחרים. מבחינה כספית תחושו התקדמות והדאגות תעלמנה. הקסם הקורן מכם לאחרונה משפיע גם על בני המין השני, תזכו להצלחה.

* * *

לבני בתולה תוכניות מרחיקות לכת. חולמים על ארצות רחוקות ועל שינויים מעניינים בחיים. חושבים על לימודים חדשים. העירנות והסקרנות מתגברים והזיכרון משתפר. חשים רצון להשקיע מאמץ רוחני נוסף על־ידי כתיבה או שטח אחר שיעזור לשיפור הביטוי העצמי. מיכתבים וידיעות חשובים עומדים להגיע ממקומות רחוקים. קשר עם אנשים מעניינים ומבדרים יגרום לרצון לנסוע.

לבני מאזניים לא קל השבוע. הם חשים חולשה ורצון לנוח, הרגשה מכבידה ומעט מדכאת. יש לשמור היטב על הבריאות ולא להזניח את עצמכם. נסו להימנע ממאמצים ולפחות לא להוסיף לעצמכם עיסוקים חדשים בתקופה זו. חשוב לדאוג שכל המיסמכים והחוזים שבידיכם, יהיו חתומים כחוק, וכן לדאוג לעמוד בהבטחות. כדאי לדאוג לחסכונות ולתשלום מיסים בזמן. צפויים לכם חיכוכים.

* * *

לעקרבים תקופה טובה. הפופולריות מתגברת, ואירועים חברתיים יהיו עיקר ענייניכם השבוע. אתם מוכיחים את ערכיכם ומבוקשים מאוד בחברה. הזמנות למסיבות ופגישות עם אנשים מעניינים יוסיפו גם הם לאווירה הרומנטית. טעמכם הטוב יבוא לידי ביטוי על־ידי קניות של חפצים נאים או מתנות לקרובים אליכם. כח המשיכה המגנטי שלכם יבלוט השבוע. בענייני כספים התקופה אינה טובה להשקעות.

* * *

השבוע מתחיל כשתפקידים נוספים מוטלים עליכם וקשה למלא אחר כל הדרישות. תקופה איטית, הצד החומרי מודגש וגורם לדאגות. לא טוב להתחיל במיבצעים חדשים ויש לבסס את הקיים. דאגות שונות גורמות לכם להיות רציניים ולהיתפס למחשבות נוגות ושליליות. בתקופה זו חשוב לחזק את הערכים הרוחניים, לקוות לטוב ולשמור היטב על הבריאות. אל תזניחו דבר.

גדיים נכנסים לחודש דינמי ורב אירועים. רצוי לשלוט בדחפים ובתשוקות. המרץ מתגבר וכן הדחף להרפתקות. יש לשאוף להרמוניה, לשקול את המעשים ולא להסתער על הדברים ללא מחשבה. מוטב לא להתחיל בדברים שעלולים לעורר זעם. כל חיפזון עלול להסתיים בחרטה. העולם ייראה שוב יפה ומחייך. הפתעות בתחום הרומנטי יוסיפו שימחת חיים והנאה. מסיבות ובילויים חברתיים יהיו משמעותם.

* * *

הריכוז יהיה מופנה השבוע לענייני הבית והרכוש. אורחים עשויים להגיע, ולהוסיף חיים במקום מגוריכם. קרובי מישפחה מבוגרים זקוקים לעידוד יותר מאי־פעם. רצוי למלא את רצונותיהם ולדאוג לנוחיותם. למרות שדליים מעדיפים להימצא בחוץ ולבלות בחברת ידידיהם, עדיף להקדיש יותר זמן לבני המישפחה הדורשים יותר תשומת לב. זו לא תקופה מתאימה לנסיעות. היו זהירים.

* * *

רצון להרחיב את האופק האינטלקטואלי יתבטא על־ידי קריאה, לימוד והשתתפות בהרצאות. המוח פעיל יותר וחשים שזו תקופה של הרחבת הדעת. תוכניות הקשורות לשטח לימודים חדש אפשר לממש ללא חשש. האופטימיות מתגברת ואפשר לנצל את התקופה לקידום עניינים חשובים. נסיעות קצרות יפגישו אתכם עם אנשים חדשים והיכרויות מרשימות ישנו את מצב־הרוח לטובה. ידידים מחו״ל יבקרוכם.

יומן דחף

מאגזין פרסומת קולנועי

במסגרת התארגנות ארוכת הטווח לקראת עידן הפרסומת בטלוויזיה, וכשלב נוסף במערכת היוזמות החדשות בפרסום „דחף”, נוצר „יומן דחף” — מאגזין פרסומת קולנועי.
המאגזין בנוי במתכונת של יומן חדשות תוך שילוב קטעי קישור הומוריסטיים וסרטוני פרסומת של חמישה מפרסמים, מלקוחות „דחף”.
אורכו של היומן כ־10 דקות, כאשר הזמן מחולק שווה בשווה בין חמשת המפרסמים. אורכו של סרטון הפרסומת נע בין 50 ל־70 שניות, ובהתאם גם אורכם של קטעי הקישור. סה״כ — כ־2 דקות לכל מפרסם.
„יומן דחף” נעשה במטרה ליצור מסגרת פרסומית חדשה, במתכונת קבועה, שתתחדש ותתעדכן מדי כמה חודשים.
מבחינת המפרסם המשתתף במאגזין זהו חסכון של כ־60% בעלות ההפקה, זאת בהשוואה לעלות ה־הפקה של סרטון פרסומת עצמי בהיקף דומה. עובדה זו מאפשרת גם ללקוחות עם תקציבי פרסום בינוניים להשתלב במדיום הקולנועי.
„יומן דחף”, מלבד היותו חידוש מרענן בנוף הפרסום הישראלי, מהווה אטרקציה לקהל הצופים, זאת מן הסיבה ש„יומן דחף” מביא חדשות פרסום טריות הבנויות בצורה מעניינת ומושכת, יותר מפרסומת קולנועית גרידא.
„יומן דחף” מס׳ 1 מוקרן בבתי הקולנוע בכל רחבי הארץ. היומן הוכן בסודיות ע״י צוות מיוחד של אנשי „דחף” וקולנוענים. המפרסמים המופיעים בו שמעו על „יומן דחף” רק כשהוזמנו להקרנת הבכורה באולפנים המאוחדים. היומן עורר התלהבות רבה, וכבר הוזמנו מקומות ל„יומן דחף” מס׳ 2, גם ע״י לקוחות שלא שולבו ביומן הראשון.

פתחנו מסעדה חדשה
מרשת מסעדות
ספארי
סטיקים•ספר ריבס
צלעות•דגים
25 סוגי סלטים
מטעמי גלידה
מנות אחרונות
*
בכל יום רביעי
ערב דגים!
דגים! דגים!
25 סוגי סלטים
חופשי!
140 ש׳ לאדם.
ספארי (לידו סנטר) רח׳ גד מכנס 2, נתניה.

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת
•שרות ת.ד
ללא תשלום
•מכבדים
כרטיסי אשראי
פרסום
אידיאל
אבן גבירול 110
טל:
227117

Roberto קולקצית קיץ
Italy-Style
יצרני ויבואני
חולצות לגברים
בסטייל
איטלקי
עשרות דגמים
לבעלי חנויות בלבד
ת״א, רח׳ לוינסקי 24
טל. 820635

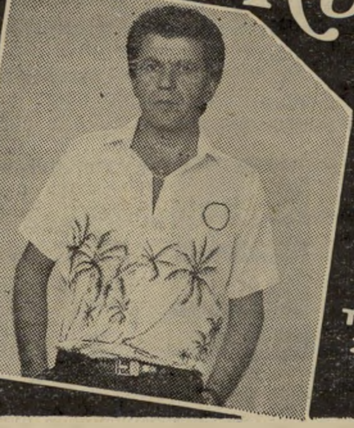

קורסים לקצרנות
עברית ו/או אנגלית * בוקר וערב
תוך זמן קצר ובהצלחה מובטחת! קורס חדש ב־29.4.82
ת״א: אולפן גרג (בר־קמא), רח׳ וייצמן 22, טל. 034-441662
חיפה: „במעלה”, שמריהו לוין 30, טל. 04-664922
באיזורים אחרים — לפי פניה לכתובת הנ״ל בתל־אביב.

תן טרמפ
לחייל

מכתבים

לא מטורף

מה יטען האיש שירה מהמיסגד במישפטו?

האדם שעשה את מעשה הטירוף בהר־הבית לא יוכל לטעון במישפטו לאי־שפיות כדי להימנע מעונש.

כל מה שתובעיו במישפט יוכלו להביא כדי להזים טענה זו, הם הסרטים, העדויות והידיעות על יריות ללא הבחנה של יהודים בערבים במהלך השבועות האחרונים בגדה המעדבית. זה הפך למעשה של יום־יום, מעשה נורמלי לחלוטין, וכיצד יוכל מישהו לטעון שאינו שפוי כאשר עשה מה שעושים כולם?

ג׳יורא שיין, חיפה

• • •

צפיר, לא גורן

מיכתב גלוי לראש־הממשלה.

נראה מוזר בעיני אזרחים רבים שדווקא הרב גורן, עם כל הכבוד לו, נבחר לבצע שליחות בשמך אצל נשיא ארצות־הברית.

לדעתי היה עדיף לשלוח אישיות כמו טוביה צפיר, שהוא

רב גורן
כל הכבוד

עמית למיקצוע של מר רגן ונוסף על זאת היה יכול לדבר ממש בקולך ובקול כל השרים האחרים.

ה׳ רלף הלינגר, מהנדס, תל־אביב

• • •

אביר התיקשורת

משל דמיוני שכתב איש טלוויזיה.

משיח בן־ישי, בכיר יוצרי החדשות במדיום, יצא שוב לאחת מגיחותיו הזוהרות אל זירת ההתרחשויות (שבלעדיו לא היתה קיימת).

להלן דוגמאות מעברו רצוף ההרפתקאות:

1974, ניקוסיה, קפריסין: לצלילי מנגינתה הערבה של מצלמת הטלוויזיה פוסע גיבורנו את צעדו החשוב אל תוך אולם הקבלה שבמלון היוקרה. על גבו מתנשא לתיפארת פצוע־קרב זב דם. המצלמות מתקתקות, האורות מנצנצים וכתבנו שוב בגיבורים.

1978, גרמניה: צנחנים גרמניים אלי ליל צונחים. אך מהו צנחן גרמני ללא סיועו של צנחן ישראלי? ובכן, גיבורנו מנדב עצמו, וכמובן כמו תמיד לצלילי מנגינתה הערבה של מצלמת הטלוויזיה. וגיבורנו היקר משליך נפשו מנגד וצונח אל העלטה, וכך יש לו כתבה.

1982, רמאללה: בחליפת שלושת החלקים ומשקפי קזנובה דוהר גיבורנו עם ציוותו, מפעיל את מצלמתו וטוען בלהט שהמהומה היא באשמת המצלמה. כתבנו אינו יודע מה שיודע כל זוטר, כי עם מצלמה מסקרים ולא מייצרים.

אך כמובן, חשוב יותר מעצם העניין הוא, שגיבורנו היה שוב בעניין. ועל זה ייאמר: אם אין אני לי, טלוויזיה לי.

יוסי גרינברג אנ־בי־סי, תל־אביב

• • •

מדיניות בת יענה

מה שמתרחש עכשיו בחבל ימית מעורר מחשבות על העתיד.

על־מנת שהמאורעות והמחזות מחבל ימית לא יחזרו במהדורה שניה ביהודה ובשומרון, אם וכאשר יחליט המלך חוסיין על דו־קיום בשלום עם ישראל — אולי מוטב שהממשלה לא תנהג במדיניות של בת־יענה, ותוציא את המשאבים האדירים שמבוזבזים שם על מטרות חיוניות יותר.

חיים אליעז, קרית־שמונה

• • •

הפארסה והטרגדיה

פרשת השר מרידור מעוררת את השאלה, האם זהו מיקרה חריג של שרלטניות או מיקרה אופייני וטיפוסי ששורשיו במאפייני התנועה הז׳בוטינסקאית וממשיכיה.

טענתי היא שלפנינו לא מיקרה של שרלטניות, אלא ביטוי לקו רעיוני של תנועה זו. קו מאפיין של התנועה, מראשיתה, היה ה־

אישיות צפיר
היה עדיף

ניסיון ללכת בגדולות: האמונה בקפיצות דרך ובצעדים דרמאתיים — העלאת מיליונים בתקופת השילטון האנגלי, הקמת צבא עברי ומרד נגד האנגלים (כאשר ה־אוכלוסיה היהודית מנתה כמה מאות אלפי נפש).

תכונה זו נולדה, במידה רבה, עקב הניתוק מחיי המעשה ומן האחריות. בינתיים הפכה התכונה לטבע שני. נוצר עולם של מושגים שבו המילה שקולה כנגד המעשה ואולי אף עולה עליו, ומי שמרבה בתביעות מילוליות (שתי גדות לירדן!) הרי כאילו כבר עשה זאת. היטיב לבטא זאת ח״נ ביאליק במילים „ובתפסם בפיהם את המרובה ובתבעם אותו מזורלתם נפשם תרועה וידם לשכר כאילו כבר ביצעוהו” (ראיתיכם שוב בקוצר ידכם). מרידור מודיע על ה„המצאה” ותובע מייד שכר בצורת הצבעה.

אבל זו אינה בעייתו של מרידור בלבד. בכל תחום ממצעי הליכוד בשנים 77׳ ו־81׳ היו יומרות מרקיעות שחקים שנסתיימו בכישלון

(המשך בעמוד 18)

סל גמל

כל היתרונות שבקופת גמל כפול שלוש

"סל גמל" — אפשרות חדשנית נוספת לחסכון בהוראה קבועה אחת בשלוש קופות גמל המשלימות זו את זו:

גדיש	קופת הגמל הרווחית ביותר בעשור האחרון.
קרן צור	קופת הגמל הצעירה והדינאמית
יתר	קופת הגמל המבטיחה תשואה ראלית קבועה.

אתה צובר בעת ובעונה אחת וותק בכמה קופות גמל רווחיות ביותר ומבטיח לעצמך גמישות רבה בהחלטותיך הפיננסיות בעתיד.

בוא לגדול אתנו.

בנק הפועלים

מי מפחדת מצביעת שיער

לצבוע או לא לצבוע – זאת ההתלבטות

הביטי בראי. השיער שעל ראשך הוא המרכיב העיקרי במראך הכללי. גם הראש הצעיר ביותר זקוק מדי פעם לרענון. השיער איבד מבוהקו ומחיוניותו. הוא פגום מן השמש. הכלור בבריכה, מי הים והאקלים הישראלי – כרסמו בו. שיער השיבה בולט לעין. זה הזמן לחשוב על ראש חדש. שינוי צבע ב־2 עד 4 גוונים – אינו מהווה שינוי דרסטי, אך מוסיף יופי וחיים לשיער, ועושה מצב רוח טוב.

החלטת לצבוע? רגע, רגע... עם מה?

ודאי שמעת על תכשירי "קלירול" לצביעה ביתית.

50 שנה ויותר, מובילה חברת "קלירול" בעולם כולו, בתחום צבעי השיער לצביעה עצמית בבית ולצביעה במספרות. בעזרת הידע הרב, הנסיון העשיר והתחכום, הצליחה "קלירול" לפתח **צבעי שיער בתרכובות עדינות ביותר, המיטיבות עם שיערך ומאפשרות לך לשנות או להעשיר את גוון השיער הטבעי בשיטת "עשי זאת בעצמך" – בבטחון ובמחיר סביר.** העקרון החשוב ביותר שהנחה את "קלירול" היה ליצור סדרת צבעים **שידגישו את הגוון הטבעי, ישמרו עליו,** ויתאימו לכל סוגי השיער.

לאחר בדיקת תנאי האקלים בארץ, בחרה "קלירול" לייבא לישראל 3 סוגי צבעים למטרות שונות:

1) Nice & Easy **(נייס אנד איזי – יפה וקל) – צבע מקצועי יעיל לכל סוגי השיער. מומלץ לשיער שעד 1/3 ממנו הוא שיער שיבה.**

2) Miss Clairol **(מיס קלירול) – צבע מקצועי הצובע בשלמות את כל סוגי השיער, כולל שיער שיבה.**

בכל אריזה של "נייס אנד איזי" תמצאי:

3) Loving Care **(לבינג קאר) – צבע מקצועי לשיער שיבה בלבד, ללא אמוניה ומי־חמצן (אינו משנה את צבע שיערך הטבעי).**

כל צבע ומטרותיו. נדון הפעם **ב"נייס אנד איזי".**

מראה טבעי יותר. שיער יפה יותר. צביעה קלה יותר... ובחצי המחיר!

לצביעה העצמית בבית יתרונות רבים. את משוחררת מכבילה למספרה. חסל סדר הזמנת התור בטלפון, וההנאה המפוקפקת של המתנה במספרה. את משתמשת בידיים שלך, במגבת הנקיה שלך, ומתכננת את הזמן שלך בעצמך. הוסיפי על כל אלו את העובדה החשובה כל־כך לכיסך: **הצביעה העצמית בבית עולה לך 1/4 עד 1/2 ממחיר הצביעה במספרה.**

וזכרי – חשוב מכל: כשאת צובעת ב"נייס אנד איזי" או בכל צבע שיער של "קלירול", את משתמשת בצבע שהכמויות בו מדודות מראש ומבוקרות (שלא כמו במספרה), צבע המיוצר במעבדות רפואיות בארה"ב עם ריכוז חמצן נמוך, כך שאינך צריכה לסמוך על הספר שלך! עובדה: מליוני נשים בעולם משתמשות בצבעי "קלירול" מדי חודש.

עשי חשבון של זמן, בטחון בצבע, נקיון, שיער מקסים וחסכון משמעותי במחיר – ותעדיפי, בלי כל צל של ספק, את צביעת השיער הביתית, באחד משלושת צבעי "קלירול" – זה שיתאים לשיערך.

"נייס אנד איזי" (יפה וקל) – מדוע הוא טוב כל־כך?

"נייס אנד איזי" הוא צבע השיער הנמכר ביותר בעולם. זו עובדה. מליוני נשים משתמשות בו מדי חודש בחודשו.

"נייס אנד איזי" – מכיל סדרת מרכיבים המיטיבים עם שיערך, ומחדירים בו חומרים המשפרים את המראה הטבעי שלו. חומרים אלו מגינים על שיערך מפני האקלים הקשה של ארצנו.

באריזה אחת של "נייס אנד איזי" תמצאי את כל האביזרים הדרושים לצביעה: צבע, מפתח, כפפות ומייצב (קונדישיונר). אין כל צורך להוסיף עליהם דבר. כך הופכת צביעת השיער לתהליך פשוט, נוח והגייני כל־כך. חופפים וזהו.

בניגוד לצבעי שיער אחרים שתמצאי בשוק, ה"נייס אנד איזי" פועל באותה עוצמה על כל שערה ושערה שעל ראשך. **כך מתקבל המראה הטבעי, השומר על גווני השיער הטבעי שלך ואינו יוצר "מעטפת צבע" מלאכותית המאפיינת את הצבעים האחרים.**

המפתח של "נייס אנד איזי" מכיל מי־חמצן ברכוז נמוך. 6% בלבד! כך, אינך צריכה לחשוש משיער אכול ומכורסם, וכל נזק לא יגרם לו.

"נייס אנד איזי" יכסה שיער שעד 1/3 ממנו הוא שיבה.

לשיער שהשיבה בו מעל ל־1/3 – בחרי ב"מיס קלירול" או "לבינג קאר".

להזכירך: ה"לבינג קאר" אינו מכיל אמוניה ומי־חמצן, וצובע **רק שיער שיבה,** בעוד "מיס קלירול" מיועד לכל סוג שיער – שיבה או שאינו שיבה.

גם לאשה שאינה מעוניינת בשינוי צבע שיערה, מומלץ ביותר להשתמש ב"נייס אנד איזי". שכן, **האיכות הגבוהה של מרכיביו תחייה את צבע השיער ותגן עליו.** ואיש לא ידע שצבעת.

עם "נייס אנד איזי" – כל אחת יכולה בקלות לצבוע בעצמה

בכל אריזה של "נייס אנד איזי" תמצאי הוראות שימוש מפורטות ומדויקות בעברית ובאנגלית. (כך גם ב"לבינג קאר" וב"מיס קלירול"). הכל, כל כך ברור וקל. **תהליך הצביעה ב"נייס אנד איזי" הוא אוטומטי. לאחר 25 דקות נפסקת פעולת הצביעה ואת משוחררת מדאגה! לא צריך עזרת חברה או שכנה!**

את בוחרת את הצבע שהולם אותך, חופפת אותו לתוך שיערך, ואחרי 25 דקות בלבד יש לך ראש חדש!

ראי כמה זה קל:

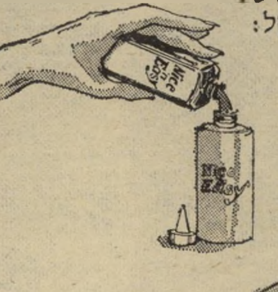

1. ערבבי את תוכן שני הבקבוקים

2. חפפי את הצבע אל תוך שיערך

3. השאירי למשך 25 דקות

"נייס אנד איזי" – הצבע המקצועי

בבית?

Clairol
Nice'n Easy®

4.

שטפי את השיער במים פושרים

5.

חפפי את שיערך עם המייצב המצורף ושטפי

(ב״לבינג קאר״ וב״מיס קלירול״ התהליך דומה. עייני בהוראות הברורות המצורפות למוצרים).

כיצד להתאים לעצמך את הצבע הנכון?

ראשית הביטי בראי. בחני את גווני פניך, את צבע עינייך, צבע העור, הגבות והריסים. בהתאם לגוונים השולטים בפניך ולאישיותך החליטי מהו צבע השיער הרצוי לך. עתה בואי ונראה כיצד תבחרי אותו מבין 24 צבעי ״נייס אנד איזי״.

צבעי ״נייס אנד איזי״ מתחלקים ל־4 קבוצות: (ככל שהמספר נמוך יותר – הצבע בקבוצה בהיר יותר. ככל שהמספר גבוה יותר – הצבע בקבוצה כהה יותר).

1. קבוצת צבעי הבלונד של ״נייס אנד איזי״: (מספרים 106, 105, 104, 103, 102, 101, 100, 99).

אם שיערך בלונדי – תוכלי להעשיר ולרענן את גווניו בצבע הדומה לשיערך המקורי. אם תרצי להכהות אותו, בחרי בגוני הבלונד הכהים מצבע שיערך המקורי (106, 105). אם תרצי להבהירו – גוני הבלונד הבהירים (101-99) יתאימו לך.

אם שיערך חום – שימוש בצבעי הבלונד יבהיר את שיערך. יתקבל צבע חום בהיר עם גוונים זוהרים או מוזהבים.

אם שיערך אדמוני – צבעי הבלונד יבהירו את שיערך. ככל שהצבע הנבחר יהיה בהיר יותר יהיה השיער בהיר יותר, ולהיפך.

אם צבע שיערך שחור – צבעי הבלונד של ״נייס אנד איזי״ יעניקו גוני חום שונים לשיערך.

2. קבוצת הצבעים האדמוניים של ״נייס אנד איזי״: (מספרים 113, 112, 111, 110, 109, 108, 107).

אם צבע שיערך חום או בלונדי – הגוון האדמוני שיתקבל יהיה עמוק יותר ככל שהצבע הנבחר יהיה כהה יותר (113, 112), ולהיפך (108, 107).

אם שיערך אדמוני – הצבעים האדמוניים (109-107) יבהירו, או (113-111) יכהו את שיערך בהתאם לצבע שתבחרי.

אם צבע שיערך שחור – תקבלי גוונים ערמוניים כהים או בהירים, בהתאם לצבע האדמוני שתבחרי.

3. קבוצת הצבעים החומים של ״נייס אנד איזי״: (מספרים 121, 120, 119, 118, 117, 116, 115, 114).

אם שיערך בלונדי – צבעו יהפוך לחום כהה (121-118) או בהיר (117-114) בהתאם לצבע שתבחרי.

אם שיערך חום – צבעים אלה יעשירו את הגוון הטבעי, יבהירו או יכהו אותו בהתאם לצבע שתבחרי. (ככל שהמספר גבוה יותר, הוא כהה יותר).

אם שיערך אדמוני – צבעו יהפוך לחום עם גוון אדמוני, שיהיה כהה יותר ככל שמספר הצבע יהיה גבוה יותר, ולהיפך.

אם צבע שיערך שחור – צבעי החום הבהירים יהפכו את צבעו לחום כהה, וצבעי החום הכהים – יעשירו את צבעו השחור הטבעי.

4. קבוצת הצבעים השחורים של ״נייס אנד איזי״: (מספרים 124, 122).

2 צבעי השחור – שחור טבעי (122) ושחור כחלחל (124) – הופכים כל שיער לשחור, בהתאם לגוון השחור שתבחרי.

מבחר הצבעים של ״נייס אנד איזי״ ניתן להשגה בכל רחבי הארץ.

בהכנסך לחנות, הביטי באריזות של ״נייס אנד איזי״ ובחרי את הצבע הרצוי לך. על האריזה מופיעה טבלה בעברית.

בטור הימני – הצבע הנוכחי של שיערך (הטבעי או הצבוע).

בטור השמאלי – מצויין מספר הצבע שעליך לבחור כדי להגיע לצבע המבוקש.

פשוט וקל. לדוגמא:

אם צבע שיערך הטבעי הינו:	התוצאה עם צבע זה תהיה:
בלונד	בלונד עם בזי' בהיר
אדמוני	אדמוני רך
חום	חום בהיר עם גוונים זוהרים
שחור	חום חמים
אפור	בלונד בזי' בהיר

שאלה – מה עם שיער שיבה?

ה״נייס אנד איזי״ צובע שיער שעד 1/3 ממנו הוא שיבה. לאחוז גבוה יותר של שיער שיבה – השתמשי ב״מיס קלירול״ או ב״לבינג קאר״.

Miss Clairol (מיס קלירול)

1. מיועד לנשים בכל הגילים שכמות השיבה בשיערן גבוהה מ־1/3, ומעונינות גם בשינוי צבע שיערן מצבעו הטבעי.

2. לנשים המעונינות לשנות את צבע שיערן ביותר מ־4 גוונים. כדי לבחור צבע, העזרי בטבלה שעל גבי המוצר.

Loving Care (לבינג קאר) – מכסה שיער שיבה בלבד, ואינו מכיל אמוניה ומי־חמצן!

1. מיועד לנשים המעונינות לכסות את שיער השיבה בלבד ולהתאימו לצבע שיערן הטבעי.

2. לנשים ששיערן כולו שיבה ואינן רוצות בצבע המכיל אמוניה ומי־חמצן.

כדי לבחור בצבע המתאים לך, הביטי בתמונה שעל גבי האריזה. זהו הצבע שיתקבל.

זכרי! עם ״נייס אנד איזי״ (יפה וקל) – אף אחד לא ידע שצבעת. אפילו מכריך הקרובים ביותר.

יבואן: דנשר טרייד
מוצרי איכות ויופי לשימוש אישי וביתי.
דנשר טרייד – 03-247158
מפיץ:
פ.י. היימן ושות', רח' גלגלי הפלדה 16,
אזור התעשיה, הרצליה. טלפון: 052-58190.

הנחפף ביותר בעולם!

״נייס אנד איזי״ של קלירול. אמין. יפה. טבעי.

אבנת|גורמן|שיפרין|נעמן

חתונות באוירה כפרית
בלב הפרדסים.
מסיבות גן בסגנון ייחודי.
הפרדס גם צונה
טלפון: 054-73751
שרותי קייטרינג - תעשיות דונסקוי 1981 בע"מ
(מתפעלי מסעדות מכון ויצמן)

למד צילום עכשיו
קורסים למתחילים ומתקדמים
מספר התלמידים בקבוצה מוגבל ל-10
• החלה ההרשמה לשנה"ל תשמ"ג •
עוד פרטים - בין השעות 10.00-22.00
קמרה אובסקורה לימודי צילום
תל אביב: רח׳ ביאליק 23, טלפון 03-658677
ירושלים: רח׳ בצלאל 6, טלפון 02-233502
חיפה: רח׳ הנביאים 13, טלפון 04 662773

חדש
בככר המדינה
בית אופנה
למידות גדולות
(44-54)
ה׳ באייר 52 ת"א
טל. 455938

תן טרמפ לחייל

מכתבים

(המשך מעמוד 14)
צורב. בגין, אשר בכישוריו הדמגוגיים מצליח לטשטש ולהעלים כישלון זה, איננו עולה, מבחינת האתיקה הציבורית על חברו מרידור. כמוהו הוא מנסה לטשטש הבטחות שלא מולאו והישגים כביכול שאינם אלא מחדלים. הוא עושה זאת בפניה ליצרים הנמוכים, לתאוות הבצע, לרגשי התלות והחיפוש אחרי דמות אב, לרצון לשבוע נחת. האם שמע מישהו נאום של בגין שבו הוא פונה ליצרים הטובים — הנכונות להקריב קורבנות, הנכונות להתנדב, הנכונות לוותר? האם מישהו שמע ממנו דיווח כן על מצבנו המדיני, החברתי והכלכלי?

וכאן אגיע לנקודה העיקרית. הלוואי שאתבדה, אך חוששני שגם החתימה על הסכמי קמפ דייוויד היתה בבחינת חתימה על שטר ללא כיסוי, פרי התלהבות מהדרמאתי. ללא מחשבה, עד הסוף, וללא נכונות לבצע את ההסכם כפי שהצד שכנגד מבינו. המפולת של המצאת מרידור אינה אלא פארסה. התמוטטות קמפ־דייוויד תהיה טרגדיה.

אריה פינגשטיין, פתח־תיקווה

● ● ●

מרידור - איש השנה

בעיקבות פיתוח המצאת ברמן/מרידור ירדו מחירי הנפט, והקורא מתכבד להגיש צרור כותרות שתופיעו בעיקבות זאת בעיתוני העולם.

ממציא מרידור
איש השנה

● בטקס הענקת פרס נובל לכימיה למדען הישראלי ברמן, ברך המדען הדתי את המלך הנורווגי בברכה היהודית המסורתית: ברוך שחלק מכבודו לבשר ודם.

● פשיטות־רגל בקרב חברות נפט בעולם וירידת מחירים תלולה במניותיהן.

● תחנת הכוח בחדרה שהופעלה בפחם נמכרה לגרוטאות.

● אמצעי התיקשורת שבים לפרסם את הסיסמה: יותר חשמל — פחות עמל.

● השבועון האמריקאי טיים בחר בדגי ברמן כאיש השנה שלו. העולם הזה הישראלי בחר במרידור.

● חוזה על סחר חליפין נחתם בין גרינלנד וסעודיה: חבית מים תמורת חבית נפט.

שאול יהישלום, פתח־תיקווה

● ● ●

חד גדיא

חד נוריא

דמכרה ליכודא בתרי ח"כי / ואתא טליבזיא / ועשתה סנסציא / ואתא ברמניא / וקלקל להמציא / ואתא עתוניא / ושרף לטלביזיא / ואתא מרידוריא / והגיש התפטרותא / ואתא בגינא / ודחה למשברא / ואתא פינויא / וסיבכה לממשלא / ואתא ממשלא / וציותא לחקירא / ואתא גדולי תוריא / ושחט לממשלא / דציותה לחקירא / דדחתה למשברא / דסיבכה לבגינא / דמינה למרידוריא / דהמציא לגלגלא.

צבי מרום, רמת־השרון

כהנא יתאסלם?

למתבצרים בימית הידד!

מה נעשה בהם?
לא כלום! יהיה להם פסח הפוך.
ילך הרב שבתאי צבי כהנא בעיקבות קודמו הגדול ויתאסלם, אם ירצה השם.

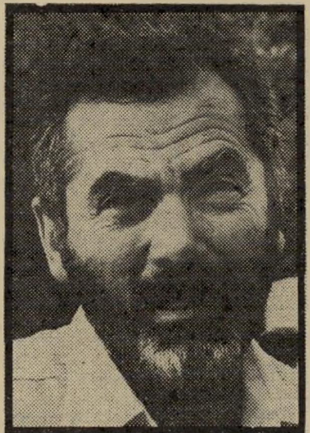

"רב" כהנא
בעיקבות קודמו

שמא זה לא יפה כלפי ידידינו המצריים?
אין זאת הלצת 1 באפריל!

שלום וינשטיין, הרצליה

● ● ●

גניבת האפיקומן

הקורא מתפעל ממעשי שר־האוצר.

שר ארידור
גנב אפיקומן

כל הכבוד לשר־האוצר יורם ארידור, שברגע האחרון, ממש בדקה התישעים, כאשר הפרקליטים של מפוני פיתחת רפיח כבר היו בטוחים שכל שללם בידיהם, הצליח להוציא מפיהם את השלל. אכן, אם יש מי שמצא את האפיקומן בפסח, זהו שר־האוצר.

אהרונה משיח, תל־אביב

● ● ●

יחקר הרצח!

בעקבות יוזמתו של ראש־הממשלה בדבר ועדת־החקירה בעניין רצח חיים ארלוזורוב ב־1933 והשמועות על חקירה דומה בפרשת רצח דה־האן:

מאז דורות מטרידה את עם ישראל וחלק מהציבור הנוצרי בין אומות העולם פרשת הרצח של הבל על־ידי אחיו(?) קין.

כדי לברר את האמת בפרשה סמויה זו, הריני מציע להקים באופן דחוף ועדת־חקירה ממלכתית בראשותו של נשיא בית המישפט העליון כדי לברר אחת ולתמיד ובאופן האובייקטיבי ביותר את התשובה לשאלות דלהלן:

(א) מה היה הרקע האמיתי לרצח?

(ב) מי ביצע אותו והאם קיימת אפשרות של סילוף העובדות כדי להסתיר את הגורמים רמי־המעלה (אם היו כאלה) שהיתה להם יד בפרשה — והמבין יבין...

(ג) האם יש אמת בשמועות שהוא בוצע בהשפעת סמים ו/או אלכוהול ועל רקע רומנטי?

(ד) מה היו היחסים בין קין ואשתו של הבל (אם היתה כזו) ו/או בין הבל ואשתו של קין (אם היתה כזו) ומה השפעת היחסים האלה (אם אמנם היו כאלה) על הפרשה כולה?

(ה) מה האמת בשמועות העקשניות, שזרמים פוליטיים מסויימים באותה התקופה ניסו להשפיע על עצם המשך הקיום הפיסי של האנושות באמצעות רצח זה, על מנת למנוע בצורה זו את תקומת העם היהודי במולדתו?

(ו) מה הן השיטות אשר בהן התגברה ההנהגה האחראית בימים ההם על המזימה ואיפשרה בכל זאת את קיום המין האנושי, על אף הבעיות הדמוגרפיות החמורות במחסור נשים וגברים? האם המטרה ההיסטורית של תקומת המדינה ויישוב העם במולדתו משני

(המשך בעמוד 20)

25 שנה
שרות ואמינות

איסתא

לשנה לבוחן שלורי בית...

טיסות איסת"א

טבלת השוואה / דוגמא המחירים בדולרים

טיסות מתל-אביב	מחיר לצעירים/ות עד גיל 26 ולסטודנטים עד גיל 31* בחברות רגילות	לצעירים/ות לסטודנטים ובני משפחותיהם ללא הגבלת גיל בטיסות איסת"א	החסכון לנוסע
לאתונה	107	89	18
לאתונה וחזרה	214	178	36
לאתונה חזרה מלונדון	395	278	117
לאתונה חזרה מפריז	323	288	35
לאתונה חזרה מקלן	342	278	64
לאתונה חזרה מקופנהגן	358	288	70
לאתונה חזרה מציריך	323	288	35
ללונדון	288	189	99
ללונדון וחזרה	576	333	243
ללונדון חזרה מפריז	504	378	126
ללונדון חזרה מקופנהגן	539	388	151
ללונדון חזרה מציריך	504	388	116
ללונדון חזרה מקלן	523	378	145
לפריז	216	189	27
לפריז וחזרה	432	299/333	133/99
לפריז חזרה מקופנהגן	467	388	79
לפריז חזרה מקלן	451	378	73
לפריז חזרה מציריך	432	388	44
לקופנהגן	251	199	52
לקופנהגן וחזרה	502	398	104
לקופנהגן חזרה מקלן	486	388	98
לקופנהגן חזרה מציריך	467	398	69
לקלן	235	189/206	46/29
לקלן וחזרה	470	399/406	71/64
לקלן חזרה מציריך	451	388	63
לציריך	216	199	17

* למעט לונדון.

הערות:

א. ההשוואה נערכה בין כרטיסי סטודנט אשר תוקפם גם מעל ל־28 יום, שהם מיגבלת השהיה בטיסות שכר רגילות.

ב. הנחות לילדים.

ג. תינוק עד גיל שנתיים אינו משלם, פרט לניו־יורק 10%.

ד. בן / בת זוג הנוסע זכאים למחיר זהה לסטודנט.

ארה"ב עם איסת"א

טבלת השוואה / דוגמא המחירים בדולרים

	טיסה רגילה	לסטודנטים באיסת"א	החסכון לנוסע
לניו־יורק כיוון אחד	529	483	46
ת"א-ניו־יורק-ת"א ל־90 יום	החל מ־ 1,474	החל מ־ 683	791

צ'רטר ללוס אנג'לס לקהל הרחב

טבלת השוואה / דוגמא המחירים בדולרים

	בטיסה רגילה	באיסת"א	החסכון לנוסע
ת"א-לוס אנג'לס-ת"א ל־45 יום	החל מ־ 1,099	החל מ־ 927	172
ת"א-לוס אנג'לס-ניו־יורק-ת"א ל־45 יום	החל מ־ 975	החל מ־ 788	189

השכרת רכב
במחירים מוזלים

בתי מלון
שרות לנוסע ברחבי העולם

חבילות נופש
לקהל הרחב באיכות מעולה

טיולים מאורגנים
לכל הגילים ולייעדים שונים

קורסים לשפות
לכל הרמות

ביטוחים שונים
לנוסעים לחו"ל

כרטיס סטודנט/ת
בינלאומי

כרטיס הפלגה
ליון ואיטליה

ייעוץ חינם למטייל העצמאי

אבקשכם לשלוח לי חוברת איסתא-קיץ 82.

שם..............שם משפחה..........

כתובת..............

מיקוד..............

איסתא בן יהודה 109, תל אביב 63401.

לסטודנטים ובני משפחותיהם ללא הגבלת גיל*

ת"א: טל. 247164-5, י-ם: טל. 225258, חיפה: טל. 69139

מכתבים

(המשך מעמוד 18)
עברי הירדן הצדיקה את האמצעים המפוקפקים (אם היו כאלה) אשר בהם השתמשו כדי לאפשר התפתחות כזו?

כעם אוהב אמת ננקה סוף־סוף את השולחן או, כפי שאמרו זאת הרומאים נדאג ל־tabula rasa — ויפלו השבבים באשר יפלו. סוף־סוף תצא האמת לאור ונוכל להתפנות להתמודדות עם בעיותינו השיגרתיות והשוליות יותר כגון אש"ף, השלום והאוטונומיה, היחסים עם ארצות־הברית והמצב במשק.

מ. פלשקס, רמת־גן

● ● ●

תוזר בתשובה

האמרגן הצעיר מודיע שהפעם הוא עומד לרזות ברצינות („רחל המרחלת", „העולם הזה" 2236).

מעכשיו אני בדיאטה רצחנית,

קורא צבר
מסטיק קינמון

ושותה רק מיץ שורשי סלרי ולועס מסטיק בטעם קינמון.

סביון צבר, תל־אביב

● ● ●

מונופול על אלוהים

נגד ההתקפה של עסקני הדת על הכיתות הדתיות השונות אשר בארץ.

לאחרונה התפרסמו בעיתונים כתבות קיטרוג והסתה נגד כיתות דתיות בארץ ובעולם, אשר כל חטאן הוא היותן קטנות ושונות מהדתות הגדולות. בארץ ובחו"ל הוקמו אירגונים יהודיים למילחמה בכל כת שמאמיניה מעיזים לעבוד את הבורא שלא כדרך היהודים. עסקני הדת תפסו מונופול על אלוהים ועל שיטת האמונה בו ומנסים לכפות על כל „סוטה" את התקנון הדתי הבילעדי להם.

המאפיונרים של הדת שוכחים שמעולם לא הועילו רדיפות כאלה לעקור אמונה מלב החסידים. נהפוך הוא: ככל שגברו הרדיפות, כן התחשלה אמונת הנרדפים. כך קרה ליהודים בכל הפוגרומים וכך קורה היום לכיתות הקטנות. לכן, בתור חסיד מאושר של אחת הכיתות בארץ (זו השנה השביעית) אני שמח שרודפים אותנו — זה בדיוק מה שדרוש לחיזוקנו.

זאב גזע, חולון

תשבצופן 2329

מאת נדיב אבידן

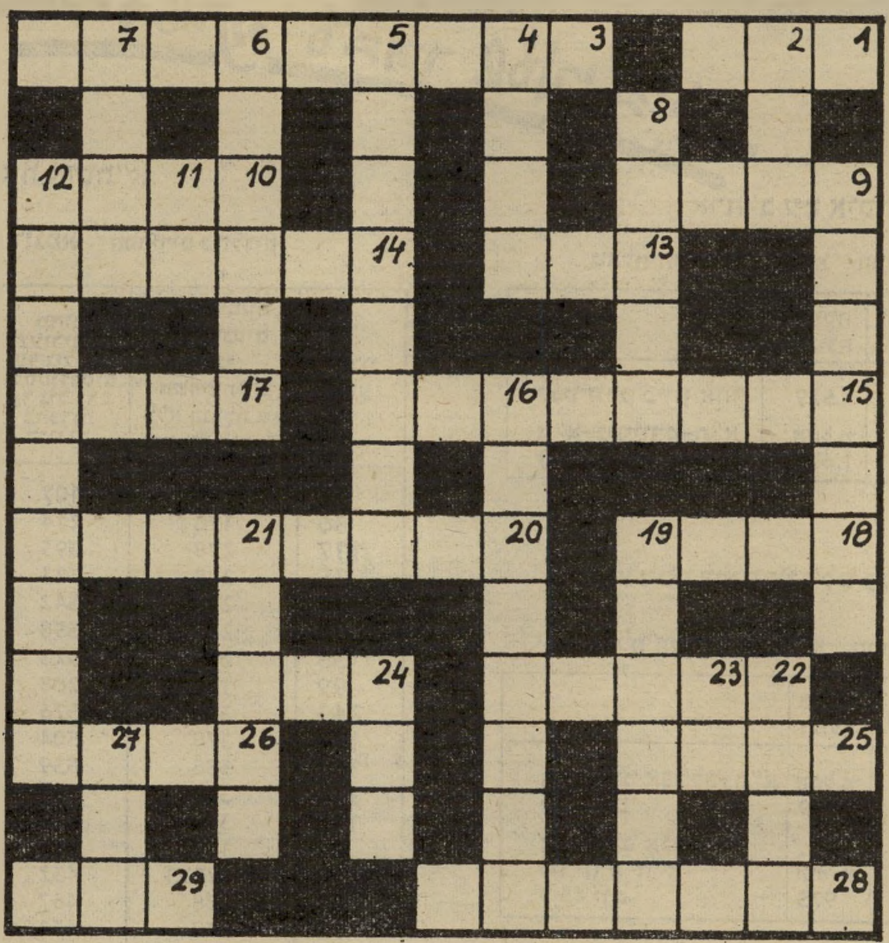

מאוזן:

1. אתה אחראי על ההכנסות? לך לישון! (3)
3. כשהוא מבקר בביתך, אפשר אולי למכור כרטיסים? (5, 4)
9. זה מה שחזר והשמיע הערפד הקודח (4)
10. על פי השמועה, כמה מחברי הממשלה תפסו עצבים (4)
13. והרי החדשות בקיצור: בשובו נעלם משהו לסופר (3)
14. זה מה שקיבל ממין בבון מן הדור השלישי (3, 3)
15. ברקוביץ בלתי נסבל גם כשהוא משעשע אותנו (4, 4)
17. יוליך שולל את הדוור המעופף (4)
18. כן בן שמונה עשרה — כך הוא יספר (4)
20. עשרה אנשים מתפללים במקום צבורי לצלילי המוסיקה שלו (8)
22. מעון אין לסופר (5)
24. כך הוא הסביר את מקור המים (3)
25. שטן אנגלו־סכסי מן המיקצוענים (4)
26. חיל קטן חסר חן יעסוק באיסוף (4)
28. שיטת „המנהג הקבוע" שנועדה להקטין את הנזק הכספי (מ) (7)
29. סובל מכאבים כשהוא מופיע בחליפה (3)

מאונך:

2. קרוב משפחה בעל מח אלקטרוני (3)
4. דאג לכך שיאמר שלום בשובו מאיטליה (מ) (4)
5. נהגים ממגו אחרי השקיעה, כשהוא לא נרדם במסעדה צרפתית (3, 5)
6. גם מפצח אגוזים יכול למלא תפקיד כזה בצבא (6)
7. מתייחס בכובד ראש למרות שאינו לגמרי רציני (4)
8. הזהר מקרוב משפחה ממוצא סקנדינבי, הוא אף פעם לא מסתפק במה שיש לו (5)
9. „עץ התמר בשלכת", כך השמיע חרוזים בחגיגיות (4, 3)
11. דבק באמונתו בקשר בלתי אמצעי (2)
12. אין שקט בשעורים למרות שהתלמידים שלו פוסעים על קצות האצבעות (מ) (4, 5)
16. שחורים או לבנים וגם חסרי כל תוכן אינטלקטואלי (8)
19. מאכל טעים שחמישים אהוז ממנו משליכים (6)
21. סבידור והקולגות שלו מתנכלים לסוסים (5)
22. מה הוא עושה בלול? זה בדיוק מה שרבי זוהר ניסה לברר (4)
23. הכסף היפני, שיהיה לי בריא, סוסף סוף עולה (2)
24. חריפותו באה לידי ביטוי הרחק מאור השמש (3)
27. השר לשעבר תמיד יוצא כשמתחילים הדיבורים (3)

פתרון תשבצופן 2327

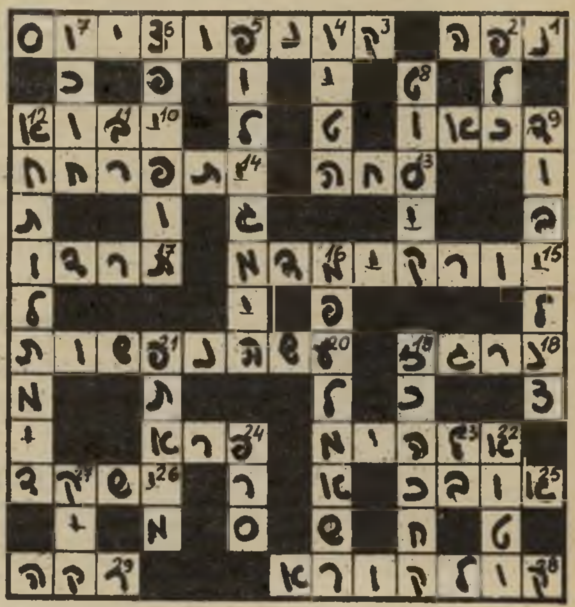

POMPADOUR
תה פירות וצמחים בשקיקים
למלחמה בהצטננות:
FIXBUTTE
תה שושנים
FIXLINDE
תה תרזה (טיליה)

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור
קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור.
הוצאת שיער בשעווה
* הכנת כלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •
תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 223388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזיס "סלון אוה"

העסק הנבחר 1982

Gideon Oberson
Gideon Oberson
משגע את כל החוף
של אוברזון
השנה, כשתלכי לקנות ביקיני של אוברזון חדש, בקשי את
תהיה לך הפתעה לא נורמלית.
במחיר שעולה ביקיני — תקבלי אריזת־סט שכוללת גם את הביקיני וגם חולצת T
מודפסת בצבעים תואמים לצבעי הביקיני שתבחרי.
הקיץ תשגעי את כל החוף כשתופיעי עם
של אוברזון.
במחיר שעולה ביקיני
תקבלי גם חולצת T נהדרת.
oberson
16+
החברה החדשה לאופנה ספורטיבית
לצעירים בעיצוב גדעון אוברזון

Rosy
רגליים לוהטות
נעלי רוזי– אופנת קיץ 82'
המפעל—בן אביגדור 20 תל־אביב.

בשבוען החשוב ביותר בעולם הערבי פונה ראש מחנה־השלום באש״ף אל הציבור הערבי

סרטאווי מדבר

סרטאווי (למטה בעיגול) על שער „אל־מג׳לה"

מאז שפירסם היומון הצרפתי החשוב „לה מונד" את הראיון עם הד״ר עיצאם סרטאווי, ראש מחנה־השלום באש״ף („העולם הזה" 2317 והלאה), ממשיכה מיתקפת־ההסברה של סרטאווי להכות גלים בעולם. מיתקפה זו אינה מכוונת הפעם לישראל, אלא להנהגת אש״ף ולראשי העולם הערבי.

ראיונות עימו פורסמו בתריסר עיתונים חשובים באירופה. לפני כמה ימים פורסמו הדברים, לראשונה, גם במצריים, מעל עמודי „אל־אח׳באר". אך גולת־הכותרת היתה ראיון גדול עם סרטאווי שפורסם בעמודי שבועון־החדשות הסעודי „אל־מג׳לה", המופיע בלונדון ובג׳דה, ושרבים רואים בו כיום את השבועון החשוב ביותר בעולם הערבי.

השבועון הקדיש לראיון, המודגש גם על שער הגליון, כמה עמודים. הוא הקדים לו הקדמה שבה נאמר:

„הדוקטור עיצאם סרטאווי הוא, אולי האדם השנוי ביותר במחלוקת בקרב תנועת־ההתנגדות הפלסטינית.

„אפשר שסיבת הדבר נעוצה בכך שסרטאווי הוא איש המגעים והדו־שיח עם הישראלים, או — ליתר דיוק — עם הכוחות המתקדמים הישראליים, כפי שהוא נוהג לכנותם.

„אך סרטאווי אינו נושא בתואר זה בלבד. הוא מילא תפקיד מכריע וסודי בהקמת גשרים וקשרים בין אירגון־השיחרור הפלסטיני ובין אירופה המערבית. הוא ידיד אישי של הקנצלר האוסטרי, הדוקטור ברונו קרייסקי, אשר אף הוא מילא תפקיד בולט בפתיחת שערי אירופה לפני יאסר ערפאת.

„סרטאווי הוא יועצו האישי של יאסר ערפאת לעניינים בינלאומיים, וחבר המועצה הפלסטינית. הוא מגלה בקיאות רבה בנושאים בין־לאומיים, ויש לו קשרים איתנים עם כמה אישים בזירה העולמית.

„סרטאווי נחשף לאחרונה, מחדש, להתקפות עזות נגדו, עקב הצהרותיו בעיתון „לה־מונד" הצרפתי לפני כמה שבועות, שבהן קרא לערבים לחזק את הכוחות המתקדמים בישראל, לנהל עימם דיאלוג רציני וגלוי, ולהזמין את נציגיהם לביירות כדי לפגוש את יאסר ערפאת.

„הצהרה זו עוררה תגובות רבות. כמה מן האירגונים

> מדוע מותחים ביקורת רק על אמנת אש״ף, ולא על אמנת תנועת־החרות? מדוע אין אומרים שיש לשנות את שתיהן?

הפלסטיניים פירסמו הודעות שתקפו בחריפות את עמדותיו של סרטאווי, ובכמה מיקרים הגיעו הדברים עד־כדי הסתה לרציחתו. מאידך, ועל־פי בקשת אבו־עאמר (יאסר ערפאת) ומוסדות אש״ף, ניערו כמה עיתונים את חוצנם מגישה זו ודחו אותה. אולם אבו־עאמר עצמו, וכן הוועד־הפועל של אש״ף, שמרו על שתיקה. ואילו המיפלגות הישראליות, לרבות המיפלגה הקומוניסטית (רק״ח), חברו יחדיו בהתקפה עזה על סרטאווי.

„דוקטור סרטאווי אינו מחבב את הזרקורים של אמצעי־התקשורת. הוא מעדיף את הפעולה שמאחורי הקלעים. אולם כעת הגיע למסקנה כי הבשיל הזמן להעמיד דברים על דיוקם, להבהיר כמה נושאים ולהסביר את מכלול עמדותיו על הסיכסוך במרחב.

„סרטאווי ניאות להעניק ראיון ל„אל־מג׳לה", וזהו הראיון העיתונאי המקיף ביותר שנתן עד כה. המינימום שניתן לומר על תוכנו של הראיון הוא שזהו מיסמך רציני, בעל חשיבות עליונה.

„סרטאווי מתגורר כיום בפאריס. הראיון הזה, הראשון בסוגו, נערך בחסות אמצעי־ביטחון חמורים. כמו כן נאות סרטאווי, אף זאת לראשונה, להצטלם." (אין זה מדוייק, תצלומו של סרטאווי הופיע לראשונה ב„העולם הזה".)

מפאת חשיבות הדברים החליט „העולם הזה" לפרסם את הראיון במידת הצורך, הוסיף „העולם הזה" כמה הערות, להארת הדברים וריקעם. הערות אלה מופיעות באות אחרת ובסוגריים.

יש לקחת בחשבון כי הדברים לא הופיעו בשבועון הסעודי במיקרה. בניסוחיו פנה סרטאווי בראיון זה בעיקר אל הצמרת הסעודית, במאמץ לשכנעה לנקוט יוזמה למען השלום.

בקטע הראשון של הראיון טוען סרטאווי כי ההגיון הפנימי של צורכי ישראל, מבחינה כלכלית וביטחונית, יביא אותה ברבות הימים לנסיון להשתלט על מקורות־הנפט של העולם הערב. זהו רמז ברור לסעודיה כי עניין־השלום נוגע לה מאוד.

סרטאווי בין ערפאת וקרייסקי
פרס נובל לשלום

לאחר מכן טוען סרטאווי בדבריו כי אין ערך לתכונה הצבאית הערבית מול ישראל, עם כל חשיבותה, אם אין מדיניות ערבית מאוחדת. „לא יתכן שיתוף־פעולה צבאי ללא שיתוף־פעולה מדיני כולל, לפחות בכל הנוגע לעימות עם ישראל."

וכאן מגיע הראיון אל עיקר המסר של סרטאווי:

● האינך סבור כי השגת השלום הצודק והכולל באיזורנו מהווה מהלומה ליישות הציונית?

שלום צודק במיזרח־התיכון, המושתת על נסיגה ישראלית כוללת מן השטחים הערביים הכבושים מאז 1967, הכרה בזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני, כינון מדינה עצמאית בהנהגת אש״ף, וזכות השיבה — שלום כזה הוא, ללא ספק, אמצעי־הנגד המעשי מפני התיכנון הישראלי שהוזכר לעיל.

ישראל יודעת זאת היטב, ומעריכה כי אויביה האמיתיים והמסוכנים ביותר בזירה הפלסטינית והערבית הם אותם הנאבקים למען שלום צודק.

ההצהרות המאיימות להשליך את ישראל ויהודיה אל הים מספקות רק כיסוי לתיכנון הציוני, בין במודע ובין שלא במודע.

מה רבים הם מאמרי־המערכת בעיתונות הישראלית, המשקפים והמהללים הצהרות אלו! ישראל מיטיבה לדעת, כי בעלי אותן הצהרות אינם מסוגלים להשליכה לים. היא סבורה, כפי שמוכיחים מהלכיה הצבאיים והמדיניים, כי המולדת הערבית כולה פתוחה לפניה, וכי המירב שנוכל לעשותו הוא להגיש תלונה לאו״ם.

רק השלום הצודק הוא הנשק אשר עד כה לא מצאה לו ישראל נשק נגדי. ישראל יודעת כי הקמת מדינה פלסטינית פירושה הקמת סכר, שיגן על המשרק (המיזרח) הערבי מפני הגאווה ההתפשטותית הישראלית, ויציב

> את הקשרים עם מחנה־השלום הישראלי לא קיימנו בגלוי. בכך רצחנו את אמינותו!

מחסום מפני ההתקדמות אל עבר מקורות־הנפט הערביים. לפיכך, דוחה ישראל שלום כזה, ודוחה כינון מדינה פלסטינית, ואף דוחה את הכרתו בה, גם אילו הגשנו לה אותה על מגש של כסף, כפי שהצהירו, באחרונה, מנהיגי הליכוד ומיפלגת־העבודה כאחד.

(הערת „העולם הזה": הצגה זו של השלום כמחסום לפני התפשטות ישראלית וכמגן על מקורות־הנפט הערביים מפני התקפה ישראלית הוא שיטה מצויינת להסברת העניין לצמרת הסעודית. סרטאווי מקפיד כאן להדגיש כי מחנה־השלום באש״ף אינו פועל לטובת האינטרס הישראלי, כפי שמאשימים אותו הקנאים

(המשך מעמוד 23)

הלאומניים, אלא לטובת האינטרס הערבי הצרוף.)

אם נשוב ונזכיר לעצמנו את החלטות ועידת־בגדאד, ניווכח כי מנהיגי האומה הערבית היו מודעים לעובדה זו ואישורו פה־אחד תוכנית מדינית, החותרת לשלום הצודק, על היסודות שהוזכרו לעיל.

אך העיקר הוא שקונסנזוס ערבי זה יתורגם לתוכנית מדינית מוגדרת, אשר כולנו נישא את דגלה, ושבאמצעותה נאבק בישראל בכל המישורים.

(הערת „העולם הזה": הכוונה היא לפיסגה הערבית שנערכה בבגדאד, מייד אחרי חתימת ההסכמים בקמפ־דייוויד. בפיסגה זו גונו ההסכמים בגלל פרישתה של מצריים מן החזית הכל־ערבית, אך התקבלה פה אחד החלטה בזכות שלום צודק ובר־קיימא. החלטה היסטורית זו טושטשה בישראל, ושום עיתון ישראלי לא פירסם אותה במלואה. מנחם בגין אף טען, שוב ושוב, כי בבגדאד הוחלט על השמדת ישראל. הכוח המניע בוועידת־בגדאד, שדחף לקבלת ההחלטה, היה השילטון הסעודי, שנתמך אז על־ידי אש"ף.)

● **מה היא דעתך על תוכנית־השלום הסעודית?**

תוכניתו של האמיר פאהד אינה חורגת, במהותה ובפרטיה, מן העקרונות שאישרה הפיסגה הערבית ב־בגדאד. אלא שהנסיבות אשר יצרו את הקונסנזוס הערבי ההוא אינן קיימות כיום, למרבה הצער.

לדעתי, הבעיה אינה נעוצה בעקרונות שאותם אישרה הפיסגה ההיא, אלא בהסכמה כללית ערבית, אשר אינה קיימת כיום. קיים, לפיכך, הכרח חיוני לנתח את סוגיית היחסים הבין־ערביים, ולהסכים על עמדה מאוחדת וברורה.

● **האם סבור אתה כי אילו הסכים אש"ף לתוכנית האמיר פאהד בפיסגת פאס, היתה הפיסגה מאמצת אותה?**

אינני סבור כי קיים קונסנזוס פלסטיני, הדוחה את התוכנית. עמדותיהם של האחים אבו־עמאר (יאסר ערפאת), אבו־ג'יהאד, אבו־אל־וואליד, אבו־איאד ואבו־אל־סעיד ידועות וברורות. לכך יש להוסיף, כי המועצה הלאומית הפלסטינית אישרה במושבה האחרון בדמשק (אפריל 1981) את הצעת הנשיא ברז'נייב בעניין המיזרח התיכון. אין הבדל רב בין מה שהציע הנשיא ברז'נייב ובין הצעות האמיר פאהד. יתר על כן: אינטלקטואלים פלסטיניים רבים סבורים כי תוכנית האמיר פאהד כוללת בתוכה, מנקודת־ראות ערבית ופלסטינית, יותר ממה

כאשר יפרוץ השכל הערבי את הכבלים הכובלים אותו, יהיה מסוגל למצוא מוצא

שהציע הנשיא ברז'נייב. לפיכך, מבחינה עקרונית, אין על־כך חילוקי־דיעות במחנה הפלסטיני. הבדלי־ההשקפות הם טאקטיים, ומקורם באי־קיומה של סולידריות ערבית, והשתקפות סיכסוכים הבינערביים בזירה הפלסטינית.

● **שר־ההסברה הסורי, מר אחמד איסכנדר אחמד, הציג לאחרונה תוכנית־שלום, המבוססת על נסיגת ישראל מכל האדמות הכבושות מאז 1967, הבטחת זכויות העם הפלסטיני, וסיום מצב הלוחמה בין הערבים לישראל. מה דעתך על תוכנית זו?**

תוכנית־שלום סורית זו מהווה אתגר לישראל בדרכי־שלום. היא מהווה צעד קדימה בדרך עיצובה של אסטרטגיה ערבית מאוחדת, אשר אני מקווה כי תגובש בפיסגה הערבית הבאה, כדי שנממש באמצעותה את הסולידריות הערבית, שהיא הנשק היחיד שיאפשר לנו להתייצב מול ישראל.

(הערת „העולם הזה": כאן רומז סרטאווי כי צמרת אש"ף דוגלת למעשה בתוכנית האמיר פאהד ובנכונות לשלום עם ישראל, אך אינה יכולה לבטא זאת במפורש בגלל לחציהן של מדינות ערביות שונות, כגון סוריה, וברית־המועצות. משום כך הוא סבור כי יש לגבש תחילה קונסנזוס ערבי סביב יוזמת־השלום, כדי לאפשר לאש"ף לאמץ לעצמו רישמית קו של שלום. הראיון כולו נועד לשכנע את הצמרת הסעודית לגבש קונסנזוס כזה.)

■ ■ ■

● **אילו הושגה בפיסגה הערבית הבאה הסכמה כללית סביב תוכנית־פאהד, האם יביא הדבר לדעתך להשכנת שלום במרחב?**

בפירוש לא. הלוחמים הקיצוניים ביותר בתוכנית האמיר פאהד לא היו גורמים ערביים ופלסטיניים, אלא הישראלים. המימסד הישראלי נתקף בחרדה כאשר פורסמה התוכנית. הממשלה הישראלית כונסה באופן דחוף כדי לגנותה. מיד לאחר־מכן כונסה הכנסת כדי לתמוך בגינוי זה, והוחלט להרכיב מישלחת משותפת למיפלגות הליכוד והמערך, שתצא לארצות־הברית ותתקוף את התוכנית. זהו צעד שאינו ננקט בישראל, אלא כאשר היא מעריכה כי נשקפת לה סכנה לאומית. כמו שהוקמה ממשלת־ליכוד־לאומי בימים שקדמו למילחמת 1967, הוקמה „מישלחת־האחדות־הלאומית" לעמידה בפני תוכנית־פאהד. אפשר שיש בכך לקח עבורנו, ואישור לחשיבותה של המערכה המדינית בעימות עם ישראל.

אישור התוכנית יהווה אבן־יסוד לאסטרטגיה של העימות המדיני הערבי. זו חייבת לחתור לשינוי המיבנה הפנימי של המימסד הישראלי, ולהטלת מצור על ממשלת ישראל בזירה הבינלאומית.

● **ובכן, מה לעשות?**

כאשר יפרוץ השכל הערבי את הכבלים הכובלים אותו, יהיה מסוגל למצוא מוצא. בהקשר זה יש להזכיר את תרומתו הרבה של פת"ח לעמנו ולאומתנו, בהציעו את אסטרטגיית הדו־שיח עם הכוחות הדמוקרטיים ב־ישראל.

במשך השנים הארוכות שבהן התנהל הדיאלוג, על כל המכאובים והקורבנות שנילוו לו, צמח בישראל מחנה־שלום, הדוגל בנסיגה מלאה מן השטחים שנכבשו ב־1967, בהכרה באש"ף כבנציגו הלגיטימי היחידי של העם הפלסטיני ובזכות העם הפלסטיני לכונן מדינה פלסטינית עצמאית, שבירתה בירושלים, נוסף על זכות־השיבה.

(הערת „העולם הזה": „זכות השיבה" היא הנוסחה הערבית המקובלת למתן הזכות לפליטי 1948 לבחור בין שיבה ובין קבלת־פיצויים. למעשה מקובלת ההצעה כי מיספר מוסכם, המקובל על שני הצדדים, יורשה לחזור לשטח ישראל, ואילו הרוב המכריע יקבל פיצויים וישוקם במדינה הפלסטינית שתקום.)

הווה אומר, זהו זרם הנאבק בתוך המימסד הישראלי נגד תוכנית־ההתפשטות הציונית החותרת, כפי שציינתי, לכיבוש מקורות־הנפט ולבלקניזציה של העולם הערבי.

בניגוד למה שסבורים רבים היתה ישראל, וליתר דיוק — ממשלת מנחם בגין — הלוחמת העיקרית נגד הדו־שיח הפלסטיני־הישראלי. הלחצים הישראליים, אשר

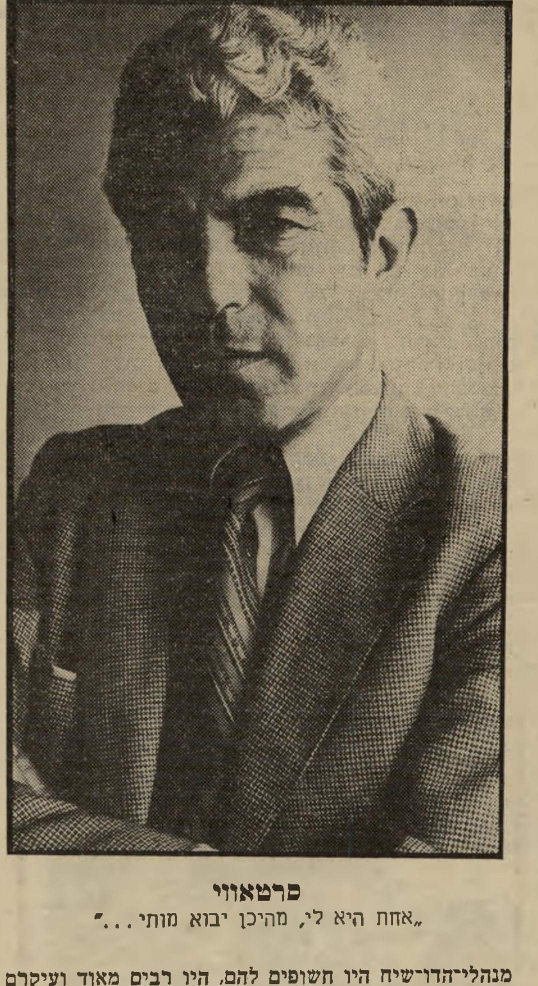

סרטאווי

„אחת היא לי, מהיכן יבוא מותי..."

מנהלי־הדו־שיח היו חשופים להם, היו רבים מאוד ועיקרם — רציחת כמה מהם.

ברצוני לגלות בהזדמנות זו סוד: ההחלטה לחסל כמה משוחרי־הדיאלוג הפלסטיניים הוצעה עוד בתקופת שילטון־המערך, אך לא אושרה אז. אך מייד עם הגיע הליכוד לשלטון הוא קיבל החלטה בנדון, והחל בביצועה. כך נפל הגיבור סעיד חמאמי (נציג אש"ף בלונדון) ואחריו אחרים.

(ברור לגמרי כי סעיד חמאמי, האיש שפתח בדו־שיח עם אורי אבנרי ב־1974, וכמה נציגים מתונים אחרים של אש"ף, נרצחו בידי האירגון הפורש של אבו־נידאל, הנתמך על־ידי סוריה ועיראק גם יחד. סרטאווי מבטא כאן דיעה, המקובלת בחוגים רחבים בצמרת אש"ף, כי המוסד הישראלי הצליח להשתלט על קבוצת־טרור זו ומכוון את מעשיו. אש"ף העביר דיעה זו, ואת העובדות שעליה היא מסתמכת, לידיעת כמה ממשלות אירופיות, החוקרות את פעולות־הטרור של אבו־נידאל בארצותיהן.)

■ ■ ■

● **פרשנותך מייחסת חשיבות רבה למחנה־השלום הישראלי, המורכב מכוחות פוליטיים שוליים. כיצד יוכלו כוחות אלה להשפיע על שינוי מהלך הדברים?**

כוחו האמיתי של מחנה־השלום הישראלי גדול הרבה יותר ממה שנראה לעין, ויש לנו אינדיקציות לכך. תנועת שלום עכשיו, למשל, אירגנה ב־1978 הפגנה של 150 אלף איש. אך מחנה זה חשוף להתקפה עזה ומרוכזת מצד המימסד השולט בישראל, ואילו מדינות־ערב וה־מהפיכה הפלסטינית התעלמו ממנו.

בעייתו הגדולה של של מחנה זה היא להוכיח לדעת־הקהל בישראל את אמינותו. לשם כך היה צורך לקיים עימו קשרים בגלוי, ולא בהסתר ובצורה מבויישת.

בכך נכשלנו, וזוהי נקודת־התורפה אשר יש לנתחה במישור הערבי והפלסטיני.

אילו זכה מחנה זה בבחירות האחרונות בעשרה מושבים בכנסת, הוא היה עכשיו הכוח המסוגל לקבוע את גורל הממשלה ולהכריע במינוי ראש־הממשלה. אולם ההתעלמות הפלסטינית והערבית, וגרוע מזה — תרומתנו לרצח אמינותו של מחנה זה, הביאו לירידת מיספר צירי רק"ח לארבעה, ולאובדן שני המושבים הפרלמנטריים של מיפלגת־השלום (של"י).

(הערת „העולם הזה": זהו המסר המרכזי של הראיון. סרטאווי רואה בדו־שיח הגלוי והפומבי של אש"ף עם כוחות־השלום הישראליים את המפתח של יוזמת־השלום, כי דו־שיח זה, המבוסס על מצע ברור של פיתרון־שלום, ישנה את דעתו של חלק חשוב של הציבור הישראלי לגבי אפשרויות השלום עם הפלסטינים. הוא גם יעניק אמינות לכוחות הפוליטיים בישראל, הדוגלים בשלום זה.)

● **כיצד ניתן, לדעתך, לסייע למחנה זה ולהעניק לו אמינות בדעת־הקהל הישראלית?**

כדי להעניק למחנה זה אמינות מוחלטת, יש צורך בעמדה מדינית ערבית ברורה, שתסייע לו מול כוחות־ההתפשטות בישראל.

במישור הפלסטיני — מן ההכרח לקבל החלטות ברורות וכנות, בקשר לקשרי־הגומלין עם מחנה זה.

● **האם לא קיבלה המועצה הלאומית הפלסטינית החלטה בנדון בשנת 1977?**

החלטת המועצה הלאומית הפלסטינית משנת 1977 היא אשר פתחה את שערי הדו־שיח והציבה אותו על יסודות לגיטימיים. אולם המועצה שבה בשנת 1981 וקיבלה החלטה בעלת ניסוח מעורפל, הקרוב יותר לנעילת הדו־שיח מאשר להמשכו. לפיכך על הרשות המחוקקת הפלסטינית לעיין מחדש בהחלטה זו, אחרי התייעצות עם האחים הערביים, כדי שתתקבל מכך עמדה פלסטינית וערבית מאוחדת. מי יתן ותתקבל עמדה כזאת בוועידת־הפיסגה הערבית הבאה!

(הערת „העולם הזה": בקטע זה מדגיש סרטאווי כי המגעים שלו עם כוחות־השלום הישראליים, ובעיקר עם „המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני",

כוחו האמיתי של מחנה השלום הישראלי גדול הרבה יותר ממה שנראה לעין

התבססו על החלטות רשמיות של הפרלמנט הפלסטיני, שהתקבלה ב־1977. החלטה זו התערערה במושב המועצה הפלסטינית באפריל 1981, כאשר התקבלה החלטה שמשמעותה שנויה במחלוקת. החלטה זו אוסרת מגעים עם כוחות ישראליים „שאינם מתנגדים לתיאוריה ולפרקטיקה של הציונות." יאסר ערפאת עצמו פירש לאחרונה את ההחלטה לקולא, בטענו כי הגדרה זו אינה חלה על מי שמסכים להקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה. סרטאווי טוען כי שום כוח־שלום ציוני לא יוכל לרכוש אמינות בישראל כל עוד תקפה החלטה זו, ועל כן הוא דורש רוויזיה שלה, באמצעות החלטה חדשה. הוא מעוניין כי החלטה חדשה כזאת תקבל אישור רישמי גם בוועידת־פיסגה של ראשי המדינות הערביות.)

● **אך מה היא התבונה בשירבוב מדינות־ערב לתוך החלטה פלסטינית פנימית?**

אחדות־העמדה הערבית חשובה יותר מכל אסטרטגיה מדינית שביכולתנו להציע. עם כל השיכנוע העמוק שלי בחשיבות העליונה של הדו־שיח עם הכוחות הדמוקרטיים הישראליים הללו, חשוב מכך, לדעתי, הוא חידוש הסולידריות הערבית. אתמוך בהפסקת הדו־שיח עם כוחות ישראלים אלה, אם המשכם יגרום לבקע בזירה הפלסטינית והערבית.

● **מה היתה תגובתך להחלטת המועצה הלאומית הפלסטינית במושבה האחרון, אשר סגרה את שערי הדו־שיח עם כוחות ישראליים אלה?**

הפסקתי מצידי מיד את הדו־שיח, בהיותי מחוייב להחלטות המועצה הלאומית הפלסטינית, שהיא הרשות המחוקקת העליונה של העם הפלסטיני.

אותו חלק של הדיאלוג שניהלתי אנוכי לא היה בבחינת צעד אישי או עמדה הנובעת מטמפרמנט. זאת היתה משימה שהוטלה עלי, על בסיס הלגיטימיות הפלסטינית, המוסדות הייצוגיים הפלסטינלם והחלטות הפלסטיניות הרשמיות, שהיו בעלות אופי חוקתי.

אין זאת אומרת שזועזעה אמונתי בחשיבות האיסטרטגית של ההידברות עם הכוחות הישראליים הללו. כעת אני נאבק להחזרת הלגיטימיות (של ההידברות) במישור הפלסטיני, ואני קורא ללגיטימיזציה שלה במישור הערבי. אני מקווה כי החלטה בדבר לגיטימיות הדיאלוג תהיה חלק מתוכנית־השלום הבאה של הערבים.

■ ■ ■

● **בחוגים פלסטיניים קיימת מהומה רבה**

● סביב הדיאלוג הפלסטיני־ישראלי. התוכל לש־פוך מעט אור על סיפורו של דיאלוג זה, וכי־צד החל?

טרם הגיעה העת לגלות את כל הקלפים, ולפרסם את סיפור הדו־שיח במלואו.

מה שאוכל לומר כעת הוא, שהוחל לחשוב על־כך בראשית שנות ה־70, ולמנוח סעיד חמאמי היה תפקיד בולט בסוגיה זו. אף כי תנועת פת"ח היתה המובילה בהידברות עם הכוחות הדמוקרטיים הישראליים, אין אנו שוכחים את התפקיד שמילאו אחים רבים, באירגונים הפלסטיניים האחרים, במיוחד את התפקיד שמילא האח נאיף חוואתמה, שהיה המנהיג הפלסטיני הראשון שנפגש עם ישראלי ושוחח עימו בסוגיית השלום, בשנת 1974. המדובר בפגישתו עם חבר מערכת העיתון הישראלי ידיעות אחרונות, ושיחתו המפורסמת עימו. החזית הדמו־קרטית המשיכה ביוזמה זו, בהקימה בימה פלסטינית־ישראלית משותפת, הלוא הוא הריבעון חמסין, שיצא לאור במשך כמה שנים בפאריס ושהיתה לו מועצת־מערכת משותפת ישראלית־פלסטינית.

לאחר שקיבלה המועצה הלאומית הפלסטינית החלטה המתירה הידברות עם הכוחות הדמוקרטיים הישראליים, נערכו פגישות רבות עם הכוחות האלה, ובהם השתתפו אפילו נציגים מחזיתות־הסירוב הפלסטיניות. בפגישה המפורסמת שנערכה בסופיה בספטמבר 1981, שכללה גם נציגים מן הכנסת הישראלית, השתתף גם האח אבו־מייזר (דובר בכיר של אש"ף), וכן נציגים של אל־צאעי־קה, המיפקדה הכללית (של אחמד ג'יבריל) והחזית

האמירה החוזרת ונשנית כי ההכרה בישראל היא הקלף החשוב ביותר שבידי הפלסטינים היא מוטעית

הדמוקרטית. בישיבה המשותפת אשר נערכה במוסקבה, בחודש פברואר 1981, בין משלחות אש"ף ורק"ח, השתתפו, נוסף על נציגי פת"ח, גם נציגים מן החזית הדמוקרטית והמיפקדה הכללית. כן התנהלו מפגשים רבים אחרים, שאין טעם להזכירם כרגע.

(הערת „העולם הזה": כאן מגלה סרטאווי בפעם הראשונה כי אכן הוחלט בדרג הגבוה ביותר של אש"ף לקיים את הדו־שיח עם כוחות־השלום הציוניים — החל בראשית הדו־שיח, שנערך בין סעיד חמאמי ואורי אבנרי. איזכור המגעים שניהלו אירגונים שמאליים באש"ף — כגון „החזית הדמוקרטית" של חוותמה, ו„המיפקדה הכללית" של אחמד ג'בריל עם רק"ח בא לחשוף את צביעותם, מאחר שהם עומדים עכשיו בראש המתנגדים למגעים עם כוחות־השלום הישרא־ליים. דברי סרטאווי גם מפריכים את ההכחשות שפור־סמו מדי פעם על־ידי פרוק קדומי, ראש המחלקה המדינית של אש"ף, ואחרים, שבהן נאמר כי לא היו מגעים בין נציגי־אש"ף מוסמכים ובין אישים ישראליים. אמצעי־התיקשורת בישראל עטו על הכחשות אלה כמוצ־אי שלל רב, והן הביאו נזק עצום וטראגי לעניין השלום.)

● אם אכן היו פגישות אלה לגיטימיות ורשמיות, ואם אכן השתתפו האירגונים האח־רים בפגישות אלה, מדוע באה ההתקפה עליך? מהי סיבת המחלוקת סביב הדיאלוג עם הכוחות הישראליים הללו?

הוויכוח לא היה על עצם העיקרון של הדו־שיח, אלא סביב השאלה עם מי לשוחח.

האגף האופוזיציוני באש"ף עמד על כך שהדיאלוג יוגבל למיפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח) ושנוציא מתכולתו את כל הכוחות הישראלים הבלתי מארכסיס־טיים, בעוד שעמדתנו היתה שהמארכסיזם אינו יכול להיות קריטריון, אלא שחייב להיות קריטריון אחר, לדעתנו יש להידבר עם כל הכוחות שמתקיימים בהם התנאים הבאים: ראשית: הסכמה לנסיגה מלאה מן השטחים שנכבשו בשנת 1967. שנית: הכרה באש"ף כבנציג הלגיטימי היחידי של העם הפלסטיני. שלישית: הכרה בזכות העם הפלסטיני לכונן את מדינתו העצמאית בהנהגת אש"ף, שבירתה בירושלים. רביעית: הכרה בזכות השיבה של העם הפלסטיני.

הבעיה ביחס לחלק מחברי המועצה הלאומית היתה, שתוכנית ברז'נייב מקובלת עליהם בהיותה מארכסיסטית, וההידברות עם רק"ח לגיטימית בהיותה מיפלגה מארכ־סיסטית, ואילו תוכנית האמיר פאהד אינה מקובלת, משום שאינו מארכסיסט. עם כל הוקרתי והערכתי לנשיא ברז'־נייב ולרק"ח, אני עומד על־כך שהמארכסיזם אינו קנה־מידה לדיון. הקריטריון היחיד הוא האינטרס הלאומי הערבי והפלסטיני.

(הערת „העולם הזה": כאן מגיע סרטאווי בעקיפין אל מרכז הוויכוח באש"ף. אמנם, להלכה אין הוויכוח נטוש סביב עניין המארכסיזם, אלא סביב עניין הציונות. אולם הסיסמה האנטי־ציונית משמשת גם כאן מסווה למגמות שונות לגמרי. אירגוני השמאל באש"ף, הכפופים למרות ברית־המועצות, משתדלים למנוע כל מגע בין אש"ף ובין כוחות־השלום הישראליים, מחוץ לרק"ח. הדבר בא להבטיח לא רק את המונופול של רק"ח, אלא — ובעיקר — את שליטת ברית־המועצות על התהליך. סרטאווי, המכוון את דבריו בראיון זה אל הקורא הסעודי, בעל ההשקפה האנטי־מארכסיסטית, שם את הדגש במקום הנכון.)

■ ■ ■

● במחנה הפלסטיני והערבי נשמעים די־בורים רבים בעניין ההכרה בישראל. מהי עמ־דתך בסוגיה זו?

לבעיה זו כמה אספקטים.

במישור הטכני יש להכרה במדינה כלשהי כמה אלמנ־טים. הראשון בהם: אלמנט הסימטריה. ההכרה מתרחשת בין מדינה ריבונית אחת ובין מדינה ריבונית אחרת. כלומר — ההכרה היא אחת מצורות־הביטוי של הריבו־נות. אש"ף אינו מדינה בעלת ריבונות, ואין מתקיים בה תנאי הסימטריה.

האלמנט השני הוא ההדדיות. אין הכרה חד־צדדית, אלא הכרה הדדית. ההכרה החד־צדדית היא חסרת מש־מעות חוקית לחלוטין.

האלמנטי השלישי הוא היות ההכרה מהלך חוזי, המות־נה בפיתרון בעיות תלויות ועומדות בין הצדדים, והמרת

סרטאווי, פרייג' ואל־שוווא *
איום ברצח

עמוד־הפתיחה של הראיון ב„אל־מג'לה"
אומץ־לב

סוג אחד של יחסים בסוג אחר. אין ההכרה יכולה להיות תנאי מוקדם למשא־ומתן, אלא סיכומו של משא־ומתן שהוכתר בהצלחה, ושהושגה בו הסכמה בדבר פיתרון משביע רצון לבעיות התלויות ועומדות. כלומר, הוא תוצאה, ולא גורם.

נותר אלמנט רביעי, והוא: ההגדרה. ההכרה במדינה מסויימת מותנית בהגדרת גבולותיה של אותה מדינה. הכרה איננה מושג אבסולוטי. מה הם הגבולות, שאנו מתבקשים להכיר בהם? ישראל של בגין, השואפת להגיע אל מקורות־הנפט הערביים, או ישראל של גבולות־החלוקה, למשל?

במישור המדיני יש לזכור כי הן ממשלת הליכוד והן הנהגת מיפלגת־העבודה דוחות את ההכרה הפלסטי־נית בישראל בכל התנאים והנסיבות, ודבר זה הופך את האמירה החוזרת ונשנית מדי פעם, כי ההכרה היא הקלף החשוב ביותר שבידי הפלסטינים, לאמירה מוטעית וחסרת יסוד מציאותי.

(הערת „העולם הזה": מובן שהפסוק האחרון הוא הקובע. אחרי שסרטאווי מפרט את הנימוקים המקו־בלים בפי הדיפלומטיה של אש"ף לאי־הנכונות להכיר בישראל בשלב זה, הוא מרמז במישפט האחרון שיש לבחון נימוקים אלה מחדש. כלומר: שאי־הנכונות להצהיר בפירוש על נכונות אש"ף להכיר בישראל תמו־רת הכרה ישראלית באש"ף — היא עתה בעוכרי העניין הפלסטיני.)

● ראש עיריית עזה, החאג' ראשד אל שוווא, וראש עיריית בית־לחם, מר אליאס פרייג', נחשפו להתקפות עזות, עקב הצהרו־תיהם שקראו להידברות עם הישראלים. מה דעתך על כך?

עלינו להבחין בין עמדותיהם של ארגונים (פלסטי־ניים) לבין העמדה הרשמית הפלסטינית, שאותה מבטא אך ורק הוועד־הפועל של אש"ף.

בהודעתו הרישמית, שפורסמה ביום 27 בינואר 1982 בפלסטין אל־תוורה, הביטאון הרישמי של אש"ף, אמר הוועד־הפועל כי הוא התייחס להצהרות מסויימות שנש־מעו מפי כמה ראשי־ערים, השפעותיהן ומימדיהן. זהי עמדה שאין בה כל גינוי, והיא שונה מן העמדות שהשמיעו כמה מן האירגונים.

ההתקפות החריפות על האח החאג' ראשד אל־שוווא התבססו על הצהרות מסולפות, שפירסמו בשמו הרדיו

הדמוקרטיה הפלסטינית היא צורך גורלי לנו. בלעדיה לא יוכל אש"ף לשמור על ייצוג הפלסטינים

והעיתונות בישראל. הבהיר זאת העיתון אל ת'וורה אל־פלסטינה ב־26 בינואר 1982, וחזרה ואישרה זאת סוכנות־הידיעות הפלסטינית, ופא, ב־29 בינואר 1982. ההתקפות, אם כן, בטלות ומבוטלות, מכיוון שהסתמכו על נוסח שאין בו אמת, ואשר האוייב סילפו במזיד. יתכן שמט־רתו היתה לעורר תגובות כאלה.

באשר לאח אליאס פרייג', הוא הכריז כי אש"ף הוא הנציג הלגיטימי והיחידי של העם הפלסטיני. בהתבססו על לגיטימיות זו הציע לאירגון להכיר בישראל, כדי „לחשוף את האמת בדבר העמדה הישראלית ההתנחלו־תית וההתפשטותית, העויינת לשלום," כפי שהבהיר העתון פלסטין אל ת'וורה בגליונו מה־27 בינואר 1982.

האח פרייג' לא קיבל על עצמו להכיר בישראל, אלא הציע להנהגתו הלגיטימית שתעשה כן, כתמורה להכרה ישראלית בזכויות העם הפלסטיני. זוהי זכותו הלגיטימית. אני מקווה שלא יבוא היום, שבו תחשב הצגת עמדה לפני ההנהגה לפשע שעונשו מוות, כי פירוש הדבר יהיה שהמהפכה שלנו, אשר גאוותנו על כך שהיא המהפכה בעלת ערכי התרבות הכבירים ביותר במאה ה־20, תשתעבד לסיגנון האינקוויזיציה בימי־הביניים.

הדמוקרטיה בזירה הפלסטינית היא צורך גורלי לנו. בילעדיה לא יוכל אש"ף לשמור על דבקותו בעם הפלסטיני ועל ייצוגו.

(הערת „העולם הזה": זוהי ההצהרה האמיצה ביותר שהושמעה עד כה בזכות חופש־הוויכוח וחופש־המחשבה במיסגרת אש"ף. ברור כי סרטאווי תומך בעמדתם של אליאס פרייג' ורשאד אל־שווא. הוא רומז על כך שגם שאר ראשי־הציבור בגדה, הנאמנים לאש"ף, דוגלים בדיעות אלה, אף כי אינם מבטאים אותן בפומ־בי. נרמזת כאן דעתו של סרטאווי כי יש לתת מישקל־יתר למנהיגים הפלסטיניים בשטחים הכבושים, הנא־מנים לאש"ף, שיש להם דיעה מציאותית מכיוון שהם קרובים לזירת־המאבק ולצורכי העם הכבוש.)

● מר בסאם אל־שכעה, ראש עיריית שכם, הצהיר בהזדמנות קודמת, בראיון לעיתון יש־ראלי שפורסם ב־19 בינואר 1981, שהוא „מכיר בזכות העם היהודי להגדרה עצמית, בתנאי שישראל תכיר באותה זכות עצמה לעם הפלס־טיני". מה דעתך?

הננו רוחשים מלוא הכבוד וההערכה להתנהגות שלנו בתוך השטחים הכבושים. נראה לנו בבירור כי עמנו בשטחים אלה הוא מלוכד, בניגוד לרמזיהם של אוייבנו ושל בעלי אינטרסים מסויימים.

■ ■ ■

● האם לדעתך אין המהלכים וההודעות מטעם כמה אירגונים פלסטיניים מסכנות את אמינות המהפכה הפלסטינית ומעוררות ספק באחדות העם הפלסטיני? האינך חושש שמא כמה אלמנטים משולהבים בשטחים הכבושים ינסו לממש את הקריאה לרצוח את אל־שוווא ואליאס פרייג'?

ראשית, יש להבחין בין העמדה הרישמית של המהפכה הפלסטינית לבין עמדותיהם הייחודיות של כמה אירגונים. להמוני־עמנו, בשטחים הכבושים ומחוצה להם, אין מחו־ייבות אלא לעמדות הרישמיות של האירגון, הבאות לביטוי בהחלטות הוועד־הפועל. אמינות המהפכה יציבה ומושרשת, והיא חוזקה בלבבות עמנו עקב המהלכים הבוגרים והאחראיים של הנהגת המהפכה.

באשר לאיומי־הרצח שכוונו אל אל־שוווא ופרייג',

(המשך בעמוד 76)

* על שעל אל־הדף, ביטאון החזית העממית לשיחרור פלסטין, המתאר את שלושתם כסוכנים ציוניים וקורא להריגתם.

מקסימום נוחות,
מקסימום מרחב.

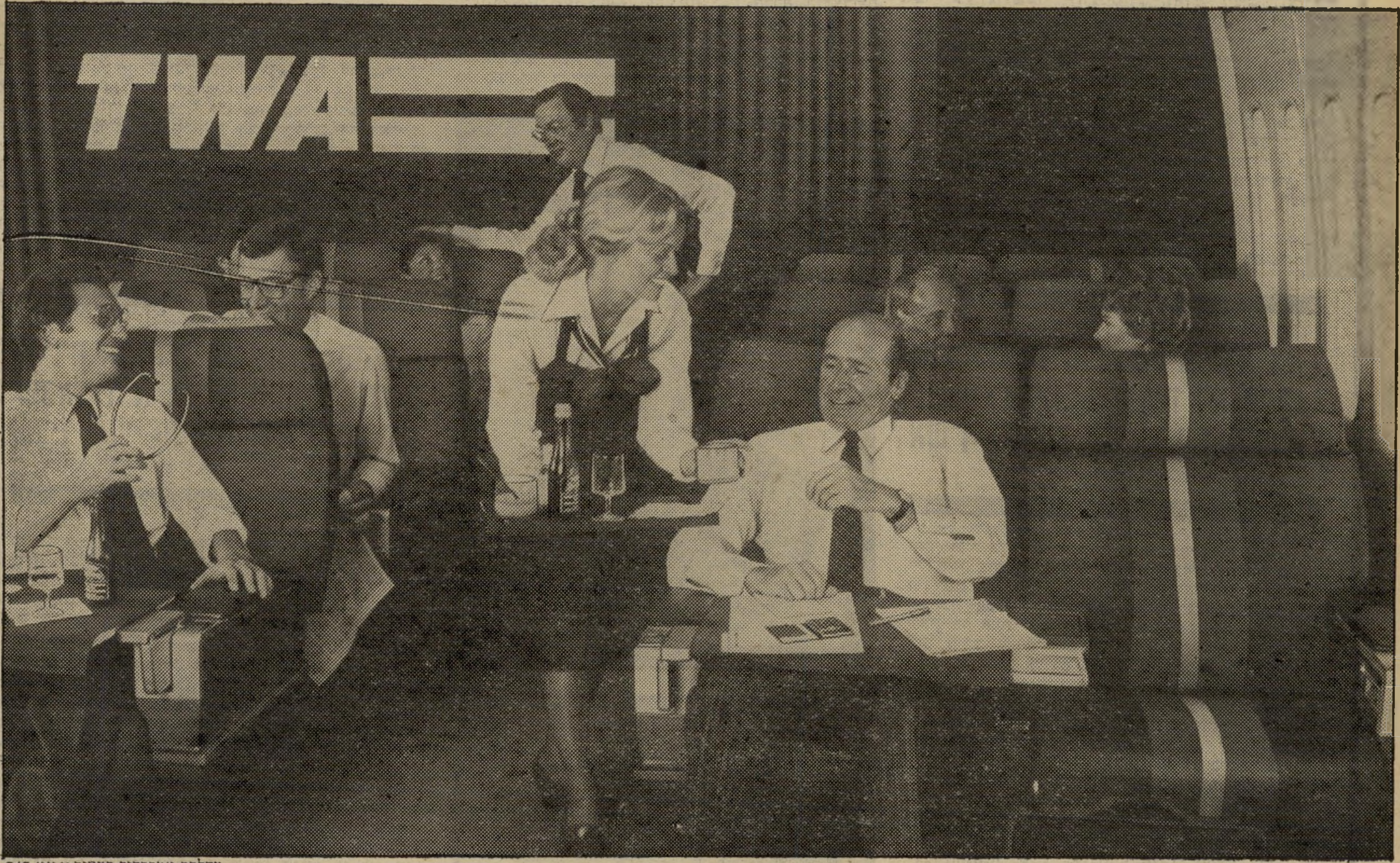

מחלקת אמבסדור במטוס ט.וו.א. 747.

מחלקת אמבסדור חדשה בטיסות ט.וו.א לפריס וניו יורק.

כשאתה טס בעניני עסקים לפריס או לניו יורק אתה רוצה לעשות זאת בדרך הנוחה והרגועה ביותר. במחלקת אמבסדור החדשה של ט.וו.א אתה מקבל מה שלא תוכל לקבל באף מחלקת עסקים אחרת.

פחות מושבים

הכנס לתוך מחלקת אמבסדור ומיד תרגיש בהבדל. המרחב גדול יותר. במטוס הטריסטר שלנו, המטיס אותך לפריס, יש רק 8 מושבים לרוחב המטוס. במטוס 747 שלנו הלוקח אותך מפריס לניו יורק, יש רק שישה מושבים לרוחב המטוס.

המושבים הנוחים ביותר במחלקת עסקים

כל המושבים שלנו רחבים יותר, ניתנים להטייה יותר מאשר המושבים שתמצא במחלקות עסקים אחרות. יש לך יותר מקום למתוח את רגליך. המושבים מתאימים מאין־כמוהם להתרגעות, ואפילו לתנומה קלה. כל המשקאות כלולים במחיר הכרטיס גם שמפניה. גם האזניות כלולות במחיר זה. יש לך בחירה בין שלשה תפריטים שונים וכמובן גם ארוחות דיאטטיות וארוחות כשרות. כמו כן אתה מקבל גם שי - תיק טיפוח (toilet-kit).

טרמינל בלעדי של ט.וו.א בנמל התעופה קנדי

כשאתה מגיע לניו יורק אתה נוחת במרכז הטיסה החדש והמורחב של ט.וו.א. לטרמינל הבינלאומי שירותי הגירה, מכס ומטען בלעדיים המאפשרים לך לסיים את כל ההליכים במהירות ובקלות. הטרמינל לטיסות פנים מטפל אך ורק בטיסות של ט.וו.א ברחבי ארה"ב. ט.וו.א טסה ליותר מ־50 ערים בארה"ב.

ט.וו.א. טיסה 801	המראה	נחיתה
תל־אביב — פריס	07.20	12.00
פריס — ניו־יורק	13.15	15.10

טוס במחלקת אמבסדור של ט.וו.א. לפריס וניו יורק ותווכח עד כמה היא מרווחת ונוחה יותר מכל מחלקת עסקים אחרת.

TWA

יהיה לך טוב איתנו.

ארצות־הברית: אדומים

יש הטוענים שאילו היה הסנאטור ג׳וזף (ג׳ו) מקארתי המנוח קם עתה מקיברו — מר היה גורלו של נשיא ארצות־הברית, רונאלד רגן. מקארתי, ששלף פעם מכיסו רשימה ענקית ומפוברקת של „אדומים" בבית הלבן ובמנגנון הממשלתי האמריקאי, לא היה מהסס להצביע על רגן כעל סוכן סובייטי סופר־מתוחכם.

פרשנים בעלי רקע מרכסיסטי היו עשויים לומר שבאורח „אובייקטיבי" יש בזה משהו. אין ספק, שרגן

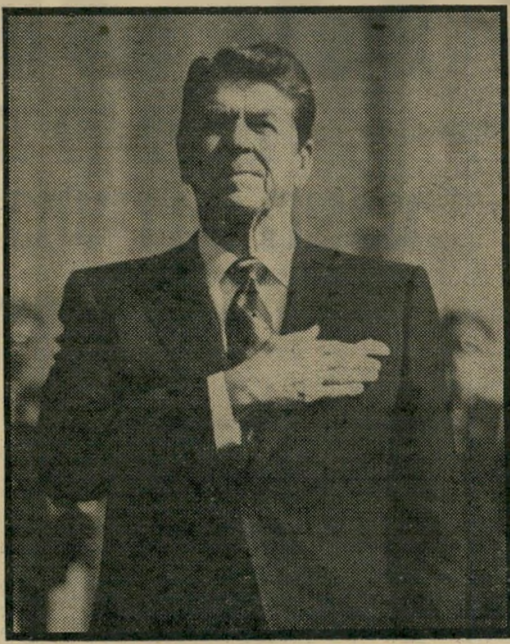

רונלד רגן
סוכן אובייקטיבי

משחק לידי הסובייטים לכל אורכה ורוחבה של הזירה הבינלאומית. דווקא הנשיא הימני, האנטי־קומוניסט ה־מושבע, המתנבא בסיגנון המילחמה הקרה, קטע את הנסיגה הסובייטית בעולם. ב־1982 הוא מאיים לא רק על הישגיו הניכרים של קודמו, ג׳ימי קארטר, באפריקה, בדרום־מערב אסיה ובמיזרח התיכון. גם מיבצעו ההיסטורי של ריצ׳רד ניכסון, הברית הבלתי־קדושה, אך היעילה להפליא בין ארצות־הברית ובין סין הקומוניסטית, הוע־מדה עתה בסכנה מוחשית ביותר.

הסינים בעורף. מאז מסעו של ניכסון לסין בשנת 1972 נשפכו נחלי דיו בכל העיתונים החשובים בעולם. מאמרי פרשנות רבים הוקדשו לפריצת־הדרך שביצע ניכסון, ולמשמעות החמורה של הישגו עבור הסובייטים. למשקיפים מכל הגוונים היה ברור, שניכסון השיג הרבה יותר מ„ידידות" שיטחית עם הסינים. הטקסים וההצה־רות המשותפות חנכו גם מציאות אסטראטגית חדשה בעולם.

השותפות עם האמריקאים הוציאה את הסינים מזירת האירועים בעולם השלישי. הסינים העדיפו באורח פוליטי, ונתנו לכך כדרכם לגיטימציה אידיאולוגית, את המיל־חמה ב„הגמוניזם" הסובייטי על מאבקי תנועות השיחרור באפריקה, באסיה או באמריקה הלטינית. פקין חדלה, בבת־אחת, מלהיות אבן־שואבת למהפכנים בעולם הש־לישי. שיתוף־הפעולה המסורתי עם קובה הפרו־סובייטית פסק לחלוטין.

לעומת־זאת, הקדישו הסינים את כל מירצם למאבק הגלובאלי נגד ברית־המועצות. חיילים סינים צצו, למשל, בפקיסתאן. הם איישו בסיסים צבאיים לאורך הגבול עם אפגניסתאן יחד עם נחתים אמריקאיים ויועצים צבאיים ממצריים. סין טיפחה יחסים טובים עם אנוור אל־סאדאת, עודדה את העיראקים במיפנה הפרו־אמריקאי שלהם. התעמולה נגד האימפריאליזם האמריקאי לא נעלמה לגמרי, אבל הוצנעה, ירדה לליגה השנייה מבחינת סדר־העדיפויות הלאומי.

הסינים הגבירו את הלחץ הצבאי בגבול עם ברית־המועצות. קשה לומר שהם איימו ברצינות על הסוב־ייטים, אבל האפקט המדיני והפסיכולוגי היה ניכר. הסוב־ייטים חשו שחופש־הפעולה שלהם באירופה מוגבל, בשל היריב הסיני בעורפם, גילו לעיתים התאפקות במיקרים שהיו גוררים, בסיטואציה אחרת, תגובה אלימה.

המחצית השנייה של שנות השיבעים התאפיינה בנסיגה ניכרת של הסובייטים. קארטר טיפח את אפריקה השחורה, אימץ לליבו את מצריים של סאדאת, ליבה את ניצני העימות בין עיראק לאיראן. הוא גילה ביטחון עצמי רב, שהקנה לו את האפשרות ליזום הסכם משותף עם הסובייטים בנושא המיזרח התיכון ב־1977. מהלך זה סוכל על ידי סאדאת, אך לא שינה את התהליך הגלובאלי שעמד בבסיסו.

הסינים גם תמכו בהתלהבות בהסדר ברודזיה, שהושג על־ידי המערב וניגריה ללא כל מעורבות סובייטית. הם ראו בג׳ושע אנקומו סוכן סובייטי מובהק, ובירכו על ניצחונו של רוברט מוגאבה, הנחשב כמדינאי אנטי־סובייטי.

אידיאולוגיה ללא קשר למציאות. כל זאת, עד לעלייתו של רגן לכס־הנשיאות בוושינגטון. הסינים לא הסתירו את חששם מרגן ואנשיו. החבורה האידיאו־לוגית מסביב לרגן גילתה תמיד יחס שלילי לרומאן האמריקאי־סיני. „לא איכפת לי איזה קומוניסטים הם, טוען הרגניסט המצוי, די לי בכך שהם אדומים."

אין מדובר בסתם סנטימנט מופשט. הביטוי הפוליטי שלו הוא תמיכה פעילה בטאייוון, האי הגדול המהווה את מעוזם האחרון של הסינים הלאומניים. מהלכי הבגידה האמריקאיים כלפי טאייוואן, ובעיקר סילוקם ממועצת־הביטחון של האו"ם כדי לפנות מקום לנציגי פקין, גונו באורח קבע על־ידי הימין הקיצוני בארצות־הברית.

עתה, עם התבססותם בשילטון בוושינגטון, הם מתפ־נים לתיקון המעוות. גם להם יש מעין „חוק רמת הגולן", ביטוי לאידיאולוגיה ללא קשר ממשי עם המציאות. הוא מוגש בימים אלה לקונגרס האמריקאי בצורת אקט, המאפשר למכור נשק וחלפים לסינים הלאומניים בסכום של 60 מיליון דולר. סכום זעום יחסית לסיוע לישראל או למצריים, אבל סימלי מספיק כדי לשבש את היחסים עם פקין.

התגובה הסינית היתה שוצפת וחד־משמעית. כל המחוות שנועדו לשפר את היחסים עם טאייוון נשכחו. האי כונה שוב, לפי מיטב המסורת מלפני מספר שנים: „נושאת המטוסים של צבא ארצות־הברית". יומון העם, הביטאון הרישמי של המיפלגה הקומוניסטית הסינית, האשים את רגן בנסיון למנוע איחוד בין שני חלקי סין, אפילו בדרכי שלום. סין הכריזה במפורש על כוונתה להוריד את מערכת יחסיה עם ארצות־הברית לדרגה נמוכה ביותר בסדר העדיפויות שלה. ממשלת רגן הואשמה בפגיעה מכוונת בריבונות סין, במזימות זדון, אפילו בהתנכלות לביטחונה של סין העממית עצמה. המאמר ביומון העם היה חתום על ידי „פרשן מיוחד". מומחים לענייני סין משוכנעים שמדובר במינשר רישמי של הנהגת המיפלגה. רושם זה חוזק עוד יותר שעה שרדיו פקין הודיע שריבעון המיפלגה לנושאי חוץ יוקדש כולו לבחינה מחדש של עמדות סין בענייני חוץ, ובעיקר לסוגיית היחסים עם האמריקאים. האינטרנשיונל הרולד טריביון מדווח שמנהיגי סין דיברו ברוח זו באוזני ראש ממשלת בריטניה לשעבר, אדוארד הית, שביקר לאחרונה בסין. הסינים הודיעו להית על רצונם בהמשך היחסים הטובים עם מערב אירופה, אך התעקשו להדגיש שהעימות עם ואשינגטון הוא בלתי נמנע.

סין איננה דורשת כרגע את הפסקת כל מישלוחי הנשק לטאייוון. היא רק מבקשת התייעצות מוקדמת לפני כל מישלוח, למעשה מעין זכות וטו על סוגי

עולם קטן

וכמויות הנשק. אנשי רגן דחו תביעה זו כעלבון וכפגיעה בריבונות האמריקאית. הסינים הגיבו בהדלפה, ששודרה השבוע ברדיו הבריטי, בדבר „הענות מוגבלת לבקשות מוסקווה לעיין בשיפור היחסים הסיניים־סובייטיים". הבי־בי־סי גם דיווח על מישלחת מיסחרית סינית העומדת לבקר במוסקווה. הלה מונד דיווח השבוע על מאמר בביטאון אידיאולוגי סיני, שטרח להזכיר לקוראיו שגם ברית המועצות, חרף כל מעלליה, היא ארץ העוסקת בבניית הסוציאליזם. אין קומוניסט בעולם שלא יראה, בכך ברכה גדולה. אין ספק שזכות היוצרים שייכת, רובה ככולה, לרגן ולחבר יועציו.

הרע במיעוטו?

כנראה שלא רק מדור זה סבר שההפיכה הצבאית בפולין, הראוייה לכל גינוי, עדיפה על השתלטות ישירה של הסובייטים.

השבוע נהתם בפרנקפורט הסכם, המאפשר לפולין לשאת ולתת מחדש על מועד תשלומי חובות בסך כולל של 2.4 מיליארד דולר.

הסדר זה נועד למנוע את הכרזת פולין, החייבת עדיין למערב 26 מיליארד דולר, כפושטת־רגל. עדיין קיימת בעייה קטנה של 10.4, שפולין חייבת לפרוע לבנ־קים ולממשלות עוד השנה.

אין ספק שמחווה זו מעידה שהמערב אינו מעוניין בנפילת השילטון הנוכחי, והוא מסתפק בקיום לחץ מתמיד עליו, כדי למנוע דיכוי דמים טוטאלי בפולין.

כלכלנים פולניים רואים שחורות לטווח ארוך. לדב־ריהם, יגיע חובה של פולין עד מחצית העשור לסכום־עתק של 50 מיליארד דולר. זהו חוב חיצוני שבעצם אי־אפשר לפרוע. לפי שעה, קשה לחזות את משמעות הדבר לגבי עתיד מאבק סולידאריות, אבל לפולין כמדינה לא נשקף עתיד ורוד בשום מיקרה.

סוחרי הנשק והפשע המאורגן

ידידים מלונדון דיווחו לעולם קטן שהשבועון ה־שמאלני הבריטי, דה לוולר, מרבה לעסוק לאחרונה במה שהוא מכנה: ישראל כיצואנית נשק ראשית למדינות פאשיסטיות באמריקה הלטינית ובאסיה. כל זה אינו חדש, ולא היינו טורחים לספר לקוראים על כך.

החידוש הוא בהאשמות השבועון, כאילו ראשי הפשע המאורגן בישראל קשורים כספית וחברתית ביצוא הנשק הישראלי. השבועון גורס שהמערכה הציבורית בישראל נגד הפשע המאורגן נדונה מראש לכישלון, בשל הקשר ההדוק בין מנהיגי הפושעים לבין יצואני־נשק בעלי עבר ביטחוני.

פטריוטים ועוכרי־ישראל. יתכן ששוב מדובר בעלילות, בהשמצות מהעולם הגדול שכולו

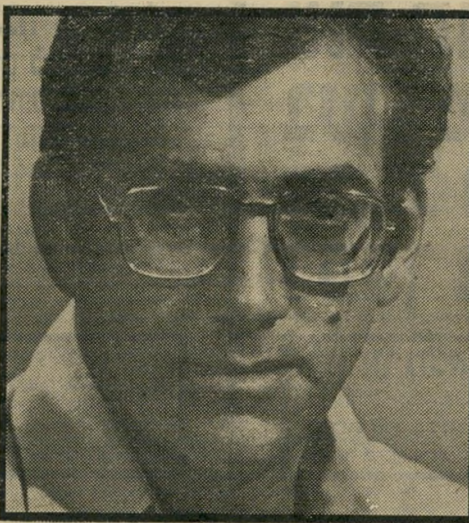

ח"כ אהוד אולמרט
האשמות חמורות מבריטניה

נגדנו. אבל מותר לשאול את ח"כ אהוד אולמרט, שקנה לעצמו פירסום עצום במסע־הראווה שלו נגד ראשי־הפשע, ונגד אלופים כמו גאנדי שהיו קשורים בהם מבחינה חברתית, מדוע נדם קולו?

האם גם ראשי־הפשע הפכו לפטריוטים, שכל הנוגע בהם הוא עוכר ישראל? האם צודק דה לוולר, שאיש אינו נוגע בהם מכיוון שהם קשורים ליצוא ביטחוני?

ח"כ אהוד אולמרט חייב תשובה.

חיים ברעם

צב או ארנב?
אתה המחליט!

בחר במסלול הרכישה המתאים לך ביותר ותצטרף לאלפי המאושרים הנהנים משידורי הצבע.

1. תשלומים

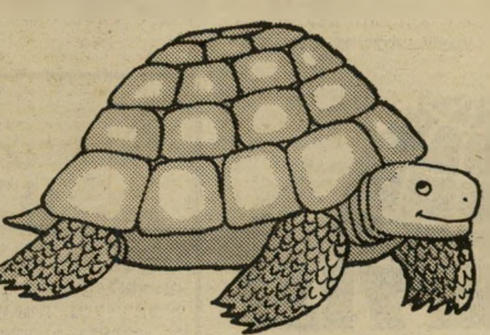

חידוש! תכנית תשלומים בהתאם לרצונך ולאפשרויותיך.

באפשרותך לרכוש טלויזיה "מץ" מעולה בתכנית תשלומים מהפכנית.

שלם 20% במזומן והיתרה ב-12 תשלומים

האספקה בגמר התשלום.

אם תרצה במהלך התשלומים להקדים ולקבל את הטלויזיה מיד לביתך, תוכל לעשות זאת על ידי השלמת סכום הקניה (ללא תוספת מחיר).

טבלת מחירים לדוגמא:

22" + שלט רחוק: -.3,600 ש' במזומן ועוד -.12×1,310. סה"כ -.19,320 ש'.
20" + שלט רחוק: -.3,200 ש' במזומן ועוד -.12×1,165. סה"כ -.17,180 ש'.
22" + שלט רחוק: -.6,500 ש' במזומן ועוד -.6×1.938 או -.8×1,454
או -.10×1,163 או 12×969. סה"כ -.18,125 ש'
20" + שלט רחוק: -.5,000 ש' במזומן ועוד -.6×1,816 או -.8×1,362
או -.10×1,090 או 12×908. סה"כ -.15,895 ש'

• המחירים אינם כוללים מע"מ

★ הטלויזיה הלימודית בדקה והחליטה – מץ!
★ משרד התקשורת בדק והחליט – מץ!
★ משרד החינוך בדק והחליט – מץ!

בדוק גם אתה ותחליט – מץ!

2. מזומן

דגם "קפרי" 26" עם שלט רחוק עדיין במחיר הישן -.26,250 ש'! (לפי 17.5 ש' הדולר) •

רכוש היום טלויזיה צבעונית, תהנה ממנה ואם תחליט להחזירה בעוד 10 שנים תקבל כל כספך בחזרה! 100% צמוד לדולר.

בטחון מלא לכספך!
כל קונה יקבל אישור מבנק לאומי על מישכון ניירות ערך בסכום ההתחייבות שהחברה לקחה על עצמה לזמן פירעון ההתחייבות הנ"ל, תמורת תשלום קטן ביותר

תלוש מידע

לכבוד
בית מץ – רח' מודיעין 19 בני ברק,
מיקוד 51263.
אני מעונין לקבל פרטים נוספים על:
☐ תכניות הרכישה בתשלומים
☐ תכניות הרכישה במזומן
☐ ברצוני לדעת היכן נמצא סוכן מץ הקרוב לביתי.
☐ נא לשלוח אלי את נציגכם.

שם________ טל. בבית________
כתובת________ טל. בעבודה________

1982 העסק הנבחר

הקניה הטובה ביותר 1982

Metz
טלויזיה מס.1 בגרמניה ובישראל

להשיג במרכז "מץ" – מודיעין 19 ב"ב ואצל סוכני מץ המורשים (רשימה חלקית): ירושלים: "טטרון" – אבן ישראל 2. חדרה: "רדיו הכט" רוטשילד 38. נתניה: "רדיו אלחוט" – שד' ויצמן 5. רמלה: "יולזרי" (אדיסון) – הרצל 73. נס ציונה: "א.ק. אלקטרוניקה" – ויצמן 14. ראשל"צ: "רמזור" – רוטשילד 36. אשדוד: "סוכנויות דרום" – רוגוזין 31. אשקלון: "סעדון אליעזר" – העבודה 27. דימונה: "פיליפ יצחק" – דימונה 443. חולון: "סלון סבוי" – סוקולוב 77. חיפה: "חצרוני אלקטרוניקה" שד' ההסתדרות כביש המפרץ.

אנשים בעולם

מרגרטה מלוכסמבורג וניקולס מליכטנשטיין: לפי המסורת החדשה

מאז חתונתם של ליידי **דיאנה** והנסיך **צ׳ארלס**, לא היתה חתונה מפוארת כחתונתם של הנסיכה **מרגרטה**, היורשת מלוסמבורג, והנסיך **ניקולאס** מליכטנשטיין. מאז התנשקו צ׳ארלס ודיאנה על המרפסת, שלא לפי כללי הפרוטוקול, ניתן הכשר רשמי למחוות אהבה בפומביות, גם כשהאצילות מחייבת דיסקרטיות יתרה. הבאים אחריהם (המתנשקים בתמונה) לא היססו — ואף שבעבר נחשבו לביישניים ביותר, המשיכו את המסורת והזמינו את הצלמים להנציח את המאורע.

רונלד רגן: לאן נעלמו שערות השיבה

והקמטים העמוקים שהכיר העולם בשנת 1976

שני הצילומים שייכים לאותו אדם, נשיא ארצות־הברית, **רונלד רגן**. רגן, שחקן קולנוע לשעבר, אינו פוחד מצלמים. להיפך, הוא אוהב אותם ומוכן לעשות הכל כדי לרתק את המצלמה.

בכל זאת, קשה להאמין כי זהו אותו אדם. בתמונה משמאל נראה רגן בפנים חרושי קמטים ובשיער שהשיבה זרקה בו. בתמונה מימין נראה רגן כשרבים מן הקמטים נעלמו והם מתרכזים בעיקר ליד עיניו, ואילו שיערו שחור כעורב.

ההגיון אומר כי האדם פשוט הזדקן, אלא שבדיקה של תאריכי הצילומים מגלה כי הסדר הכרונולוגי של התמונות הוא הפוך — התמונה המראה את רגן צעיר יותר היא דווקא התמונה המאוחרת יותר, והיא צולמה לפני כמה שבועות, בעוד שהתמונה המראה את רגן המאפיר והמקומט היא התמונה המוקדמת יותר, ושצולמה ב־1976, אחרי המפלה שנחל רגן בבחירות המוקדמות בניו־המפשייר.

רגן האזין לצוות יועצי יחסי־הציבור שלו, וכמי שיש לו עבר קולנועי הבין מה עושה ניתוח של מתיחת פנים ומה מחולל טיפול של צביעת שיער. והנה, בתמונה הימנית נראית התוצאה של טיפולי היופי האלה. אם זה טוב לקולנוע, זה טוב גם לבית הלבן.

פלאסידו דומינגו: לא כמו פאווארוטי?

מישהו זוכר זמר שהופיע באופרה הישראלית, לפני כעשרים שנה, בשם **פלאסידו דומינגו**? רק מעטים זוכרים אותו, אבל עובדה היא שמי ששהה שנתיים וחצי באופרה הישראלית והופיע ב־11 תפקידים שונים במשך 280 הצגות, הוא היום הלהיט החם ביותר בעולם האופרה ובעולם הפופ כאחד. הוא הזמר העסוק ביותר — באופרה הוא חתום עם המטרופוליטן, ובשדה הפופ הפך תקליטו החדש, עם הזמר **ג׳ון דנבר**, ללהיט. אבל דבר אחד עדיין מרגיז אותו — מתחרהו, **לוצ׳יאנו פאווורוטי**: „כל מה שהוא עושה זוכה לפירסומת. לא אתפלא אם מחר הוא ישחק טניס עם **ביורן בורג**”. מר דומניגו, אז למה אתה כותב ספר כמוהו.

רוברט ואגנר: אחוות אלמנים

שני הגברים הנראים בתמונה לא היו מעולם חברים בל[illegible] ובנפש. שני בעליה של **נטאלי ווד** המנוחה, **רוברט ואגנ**[illegible] מי שהיה בעלה הראשון והשלישי, **וריצ׳ארד גרגסון**, התסרי[illegible] טאי הבריטי, שהיה נשוי לנטאלי במשך שלוש שנים באינטרמצ[illegible] שבין שני נישואיה לוואגנר (והוא גם אבי בתה, **נטאשה** ב[illegible] ה־11, הגרה עם ואגנר בלוס־אנג׳לס). היום, אחרי מותה של נטאלי[illegible] מצאו שני הגברים שפה משותפת, עד כדי כך שוואגנר ושתי בנותיו[illegible] **קייט וקורטני**, החליטו לבלות חופשה אצל גרגסון.

אנשים בעולם

דבורה רפין: ביקור של כבוד בסין

השחקנית האמריקאית הצעירה, **דבורה רפין**, יצאה לסין, כדי לקבל פרס מיוחד במינו: פרס אריה הזהב, המקביל לפרס האוסקר במיזרח הרחוק. ומי שיודע כמה סינים יש בעולם, יכול להבין שאין זה עניין של מה בכך.

רפין בילתה בנעימים עם הבימאי **ג'ורג' קיוקור**, שזכה גם הוא בפרס מיוחד, יחד עם **אלן דלון** ו**צ'ארלס ברונסון**. דבורה וקיוקור נראים בתמונה כשהם חובשים כובעים האופייניים לקומונות החקלאיות של קאנטון.

הסרט שזיכה אותה בפרס, סיוט במחוז קאונטי, היה במקור סרט טלוויזיה שנעשה בשנת 77', אך הגיע לסין לפני שנתיים בלבד, והוצג שם כסרט קולנוע. „ידעתי עד כמה הסרט הצליח בסין," אמרה דבורה רפין, „אבל לא ידעתי עד כמה אני מוכרת שם. זו היתה הפתעה לראות אנשים שזיהו אותי ברחוב. ודבר נוסף שלא ידעתי הוא שהסינים גם ערכו קצת את הסרט, והפכו אותו לסרט אנטי־אמריקאי."

אבל כאורחת מנומסת בלעה רפין את עלבונה של אמריקה, והירבתה להתפעל מהתרבות הרחוקה: „כלי התחבורה הפופולרי ביותר בסין הם האופניים, והסינים המכבדים את זקניהם יודעים עד כמה קשה להם לרכב ומאפשרים להם להישאר בבית ולנוח בלי לעשות דבר." מעניין מה חושב על כך קיוקור בן ה־82, העובד עד עצם היום הזה.

ראיין או'ניל: המכנסיים הצליחו יותר מן הסרט

מכנסי הג'ינס בעלי שני החלונות המאווררים מאחור, כבר נראו בעבר במדור האופנה של העולם הזה. מה שלא הוזכר שם הוא, שמקורם של המכנסיים המחוררים בסרט שעשה **ראיין או'ניל**, ושמו: כה נאה כפי שמוכיחה התמונה. מתי קיבל ראיין את ההבעה הנדהמת, לא ברור. אולי היה זה כשגילה כי החלונות אינם ערומים, כי אם מצופים בפלסטיק — או שהיה זה כשקרא את הביקורות על הסרט, שלא חסכו ממנו עלבונות וגינויים. אבל מסתבר שהיסורים שלו לא הסתיימו: גם סירטו החדש, קרחון ירוק, יצא קפוא לחלוטין בעיני הביקורת. אם לא יזדרז או'ניל ויתחיל להקפיד על התסריטים שהוא בוחר, עלולה הקאריירה שלו להפשיר לחלוטין, וחבל — לפי צילום זה יש בבחור פוטנציאל קומי לא מבוטל.

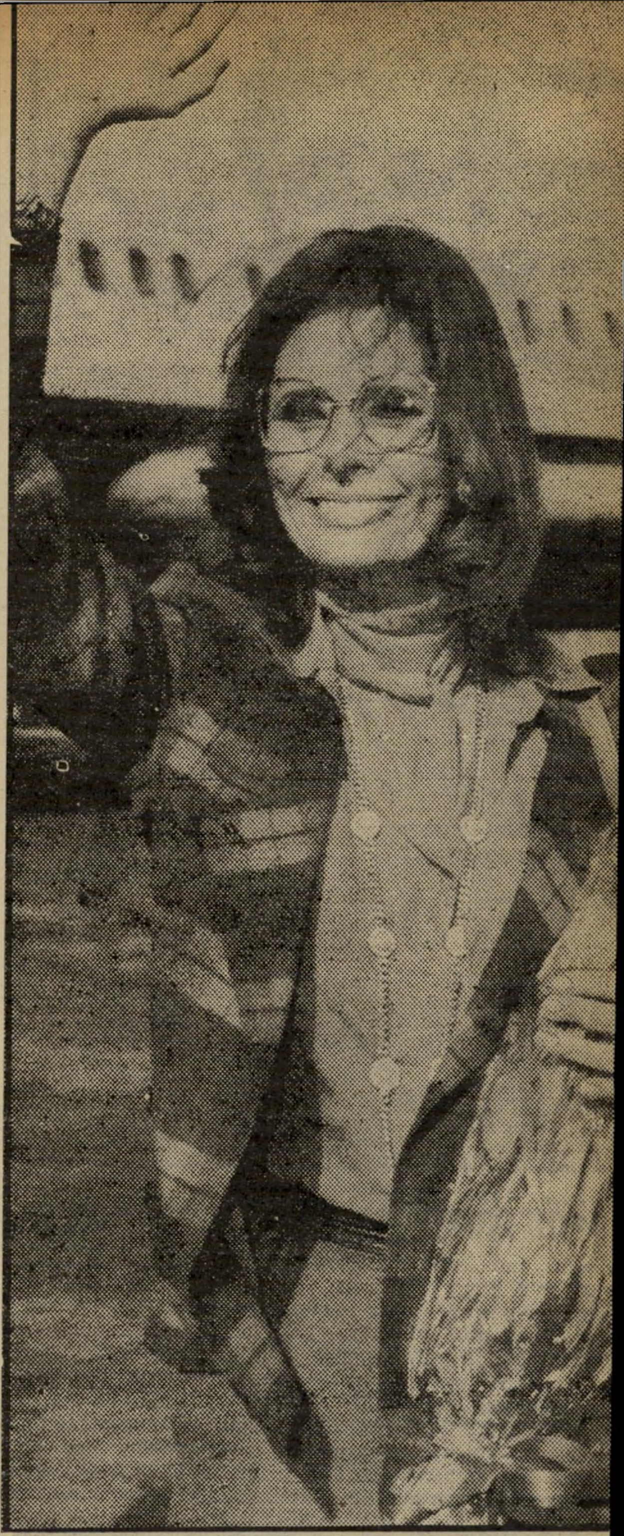

סופיה לורן: ריח מתוק ושמו סופיה - אבל אף לא מילה על הגבר שיהנה ממנו

כך נראתה הכוכבת **סופיה לורן** בהגיעה ללונדון, ממקום מגוריה בפאריס, כשלפניה מטרה מקודשת אחת: להציג לפני האימפריה הבריטית בושם חדש ומתוק הנושא את שמה. אבל בנמל־התעופה של לונדון המתינו לה עיתונאים וצלמים שלא רצו להריח את הבושם החדש, כי אם את ריח השערוריה האופפת את פרשת גירושיה הקרבים מבעלה, **קארלו פונטי**. לורן, זורהרת וכועסת, ביטלה את מסיבת העיתונאים והכריזה: „באתי הנה לדבר על הבושם ולא על חיי הפרטיים."

סופיה לורן, בת ה־47, הטילה איפול מלא על פרשת האהבים שלה עם המומחה למחלות הסרטן, הרופא הצרפתי **אטיין אמיל בולייה**, בן ה־54. היא עדיין מתגוררת עם בעלה בדירתם.

אבל העיתונאים ידעו היכן לרחרח, ולאו דווקא אחרי הבושם. אחד מהם התעקש להציג לה שאלות מביכות. היא התעקשה לא לענות, ואז שאל אותה העיתונאי: „ומה חושב על הבושם החדש הגבר החדש של חייך?" „אני לא מוכנה לדבר על כך," ענתה סופיה, „אלא אם כן תהיה אתה מוכן לספר לי על חייך הפרטיים." העיתונאי השיב: „העניקי לי משב מנשימתך הרעננה, ואגלה לך כל פריט של מידע חסוי מחדר המיטות שלי."

ברגע קריטי זה צעד קדימה אחד משומרי־הראש הגברתניים של לורן ונשם קדימה. ריח הבושם שלו עשה את פעולתו. העיתונאי הסקרן פנה לאחור, כשלתוך ידו נתחב בקבוקון של דוגמה מן הבושם החדש. הוא פנה לגברת צעירה שעמדה בתוך ההמון הסוער, הזליף מעט ממנו על עורפה, ואמר לה בקול חושני „את מריחה כמו אשה חדשה." אך הגברת הסתובבה והטיחה בפניו: „זה מריח כמו ישבנה של זונה."

הלהיט האופנתי של פייר קרדין,
חולצה עם צווארון סיני,
מבד כותנה מעודנת במבחר צבעים.

Pierre C

שלושה גמלים בסיני

זה היה אי־שם בין דהב ונואייבה. מסביב שררה חשיכה גמורה. דהרתי צפונה, ואלומות־האור של המכונית האירו מדי־פעם עץ בודד, צוק תלול, עכבר שמיהר לעסקיו בדממת הלילה.

לפתע ראיתי לפני ענן של אבק, שהסתיר את הכביש. לחצתי על דוושת־הבלם, ותוך כדי כך פנתה המכונית מעט שמאלה.

ואז ראיתי דבר שנחרת בליבי כמו תמונה של אמן גדול או סצנה בלתי־נשכחת של סרט.

בתוך ענן של אבק אדמדם, לצד הכביש, עמדו שלושה גמלים. כל אחד מהם בתנוחה משלו, בכיוון משלו. הם כאילו קפאו במקומם, אחרי שחצו את הכביש בדהרה. האורות האירו אותם במעומעם, האבק טישטש את קווי דמויותיהם. הם הביטו בי, ואני בהם.

קפאנו כך במשך שתיים־שלוש שניות, ואז נשבר הקסם ואני המשכתי בדרכי. אך התמונה נשארה חיה לפני עיני. ברגע זה, אחרי חמישה ימים, אני עוצם את עיני והנה אני רואה את שלושת הגמלים הקסומים.

יתכן שהייתי הישראלי האחרון שראה את שלושת הגמלים האלה. יתכן שחמקו אל תוך המידבר לעד. הם נגוזו, כמו חלום, כמו שיר שנשמע ונשכח.

מעתה והלאה, הם יישמרו בליבי כסמל של סיני.

החלום שנגנז

כאן המקום לווידוי: במשך 15 שנים לא הייתי בשארם־אל־שייח׳, ולא בדהב, ולא בנואייבה, ולא בסנטה־קתרינה.

ביקרתי בשארם מייד אחרי הכיבוש, במישלחת מטעם הכנסת, ומאז הדרתי את רגלי משם.

מדוע? קשה לי להסביר. אולי פחדתי להתאהב במקום. מעולם לא היה לי צל של ספק שנחזיר את כל סיני (כשם שאין לי כיום צל של ספק שנחזיר את כל הגדה והרצועה והגולן), בבוא השלום, ולא רציתי שהדבר יכאיב לי מדי.

אי־אפשר שלא להתאהב בנוף נהדר זה ממבט ראשון. וגם השבוע, כשירדתי לשם, התאהבתי. גם במקום. גם באנשים.

יש הבדל עצום בין אנשי אופירה/דהב/נואייבה ובין הסקנדליסטים של ימית והסביבה. אנשי הפיתחה באו לשם אחרי שגורשו בני־המקום בפעולה פראית ואכזרית. הם ידעו שהם מתנחלים באדמה השייכת לאחרים, והם ניצלו ללא בושה את עבודת המגורשים. שום דבר כזה לא קרה בשארם.

אנשי אופירה לא באו לשם מתוך קנאות לאומנית או דתית. לא היה שם מניין בבית־הכנסת, וגם בשיא ההתרגשות לא מצאה שם גאולה כהן מניין של אוהדים. האנשים באו לנוף הקסום כדי לחיות שם חיים קסומים. שארם־אל־שייח׳ היתה חלום, ואל החלום הזה באו החולמים.

הם ברחו מן המציאות הישראלית, מן העיר, מזיהום האוויר והחיים, מן הציוויליזציה. הם ברחו אל הווי שבו החיים כאילו עמדו מלכת, שבו ניטלה מהם האחריות הרובצת על אבי־מישפחה בישראל, שבו יכלו לשמור על נעורי־נצח.

עם־ישראל אהב אותם, מפני שכל עם זקוק לחלום כלשהו. באמצעות האנשים של אופירה, יכלו כל אזרחי־ישראל לחלום על גן־עדן רחוק, גן־עדן שאפשר להגיע אליו או לחלום עליו.

חלום יכול להיות יקר מאוד, ואופירה היתה חלום יקר. סכומים אגדתיים הושקעו באגדה הזאת, כדי לאפשר לחולמים לחלום. בכסף שהושקע בסיני ניתן היה לשקם את כל אזורי־המצוקה בארץ, לפנות את כל שכונות־העוני, להקים שרותי־חברה לתיפארת. אך ישראל העדיפה את החלום. גם שוכני שכונות־המצוקה, כך נדמה, העדיפו את החלום הרחוק על פני שינוי המציאות הקרובה.

אך על כל חלום נגזר להסתיים. היה ברור מראש כי גם חלום זה ייגמר. לולא הוחזרה שארם־אל־שייח׳, היא היתה הופכת בעוד כמה שנים אילת שניה, מוקפת מיפעלים ומיתקנים ובתי־מלון, וההוד הפראי היה נגוז. (יתכן שעם־ישראל היה אז מחפש מקום אחר לחלומו — אולי בחוף מצריים או תימן.) ומי שלא היה עיוור — מלידה או מרצון — ידע כי בסופו של דבר לא ישלים עם־ישראל עם אימרתו המפורסמת של משה דיין: „אם אני צריך לבחור בין שלום בלי שארם־אל־שייח׳ ובין שארם־אל־שייח׳ בלי שלום, אני מעדיף את שארם־אל־שייח׳ בלי שלום.״

עכשיו נגמר החלום. אנשי אופירה נאלצים לחזור אל המציאות, אל מיסגרת האחריות, לנחות על קרקע היום־יום. זוהי נחיתה רכה, תודות לפיצויים. ובכל זאת, יום לפני העזיבה של אחרוני האחרונים, העצבות שלטה באופירה.

אדם וחווה גורשו שוב מגן־עדן, אל הצער של העולם.

איש בשם דדון

המכונית המיסכנה שלי הגיעה מתל־אביב לאילת, ושם שבתה. משהו במצמד.

זוהי מכונית מגזע סיטרואן, מפונקת מאוד, בעלת שגיונות משגיונות שונים, וכשהיא מתעקשת, אי־אפשר להתווכח איתה. מכיוון שהייתי בדרכי לשארם־אל־שייח׳, העיצומים שלה באו ברגע בלתי־מתאים מאוד.

שאלתי ידידים באילת, והם אמרו לי: „לך לדדון. אם מישהו יכול לעזור, זה הוא.״

בבוקר שמתי את פעמי אל איזור המוסכים, ושם מצאתי את דדון. גבר שחום, חייכני. כששמע במה העניין, הביע צער. „מעולם לא טיפלתי בסיטרואן. אני לא יכול לטפל במכונית שאני לא מכיר אותה.״

הפצרתי בו להעיף בכל זאת מבט בפאציינטית. הוא נעתר ובא איתי. ניסה פה, ניסה שם, ולבסוף

אמר בצער: „הייתי רוצה לעזור, אבל אני חושש לנגוע בה.״

מיהרתי לשארם, והחלטתי להשאיר את המכונית באילת. כששמע אלכס גילעדי, איש־הטלוויזיה, שאני בצרות, אמר מייד: „אין בעיות. קח את המכונית שלי.״ לרגע סברתי שהוא מתלוצץ, אך הוא שלף את המפתחות ומסרם לי.

(משהו סמלי: פגשתי את אלכס גילעדי בלילה הראשון שלי בקאהיר, מייד אחרי ביקור אנוור אל־סאדאת בירושלים. אלכס הגיע לשם יום לפני, יחד עם אהוד יערי, ותוך 24 שעות כבר הפך מלך העיר. בשעה שחציתי את העיר, בדרכי מנמל־התעופה למלון מינה־האוס, נכנסתי לרגע ללובי של מלון שרתון, ושם עמד וחגג, במרכז קבוצה גדולה של אנשי־ביטחון מצריים

צוהלים. עכשיו נתקלתי בו בכפר של נלסון, על הגבול החדש שנוצר בעיקבות הסכם־השלום, פרי יוזמתו של סאדאת.)

כעבור יומיים, כשחזרתי לאילת, הלכתי שוב לבקש ישועה מידי דדון. המוסך שלו היה סגור, ורק חריץ צר היה פתוח בין שער־המתכת והמזוזה. השחלתי את עצמי דרכו, ושם עמד דדון, בביגדי־חג, במוסך הדומם.

„לא, היום אני לא עובד,״ אמר. הוא היה בדרכו למימונה המקומית.

הסתבר כי דדון הוא מארוקאי, שבא ארצה לפני 25 שנים, והוא אז בן 21. במולדתו היה מתאגרף.

„אולי בכל זאת, רק לרגע?״ הפצרתי בו.

טילפנתי למוסך התל־אביבי, דדון שמע מהם דיברי־הדרכה, ונסענו לסיטרואן מוכית־הגורל. היא הביטה בנו בעיניים עצובות, כסוסה חולה שננטשה.

דדון החל מטפל בה. הוא פירק חלקים שונים. תיקן מה שניתן לתקן בתנאים אלה. כשרציתי לעזור לו להרכיב את החלקים שפירק, מנע בעדי. „די שיהודי אחד יתלכלך,״ אמר.

ביקשתי לשלם בעד הטורח, העבודה ושיחות־הטלפון, אבל הוא נעלב וסירב בהחלט.

גם איש־מוסך אחר, שפניתי אליו קודם לכן על פי המלצת דדון, ושלא יכול היה להושיע, סירב לקבל את 600 השקלים שהגיעו לו בשביל ביקור־הבית.

כרוב ליד המחסום

ביכלל, בנסיעה זו נתקלתי בשורה שלמה של אנשים נחמדים. הם היו שונים מאוד זה מזה, אך לכולם היו התכונות המציינות את האדם הישראלי במיטבו: חמימות, נדיבות, חוסר־פורמליות.

דדון; איש־המוסך השני; אלכס גילעדי; פלוגי, שאיכסן אותנו בדירתו באופירה בלילה שלפני הנטישה — כל אלה מסמלים את הטיפוס הישראלי הזה. וגם השוטר הצבאי הבלונדי.

מלאך זה במדי־צה״ל ניצב בשערי גן־עדן, 40 קילו־מטרים מדרום לאילת, בכניסה לשטח שנסגר לכל תנועה אזרחית. תחת להט החרב המתהפכת, היה בידו צרור רשימות.

כעיתונאי, היתה לי הזכות להיכנס לשטח. אבל חשבתי שמגיע גם לרחל, אשתי, להיפרד משארם־אל־שייח׳, שאותה לא ראתה מעולם. ביקשתי רשות לצרפה לנסיעה, אך הרשות לא ניתנה. האלוף של מרש״ל (מרחב־שלמה) הוא אגוז קשה. „לקחו את בן־הד הקשוח ביותר בצה״ל, כדי שלא יהיה ברדק,״ הוסבר לי על־ידי מקורות מוסמכים.

(קצין זה בוודאי הצליח במשימה כימעט בלתי־אפשרית. הוא איחד את כל היסודות המגוונים במרחב — נגד עצמו. ביומיים שהייתי שם לא שמעתי מישפט אחד עליו שלא היה מהול בקללות ובהשמצות.)

החלטנו לנסות בכל זאת. בחשש־מה התקרבתי למחסום. רחל התכוננה בליבה ללון לבדה על החוף, עד שאחזור.

ליד המחסום עמדו שני חיילים, אחד שחרחר ואחד בלונדי. השחרחר ניגש, הביט ברשיון שלי, הביט ביושבי המכונית, ואמר: „בסדר.״

אבן נגולה מליבי. עמדתי להתניע את המכונית, ואז ניגש הבלונדי. „רגע אחד,״ אמר, והסתכל ברשימה שהיתה בידו. האלוף הקשוח דאג לכך שלאנשי־המחסום תהיה רשימה מלאה של כל מי שקיבל רשיון להיכנס לשטח. „ומה איתה?״

הסברתי שזוהי אשתי, שתחליף אותי בנהיגה. התירוץ לא עשה עליו רושם.

„אולי בכל זאת?״ ביקשתי.

הוא אמר לא, אי־אפשר, חשב, ולבסוף הופיע בפניו חיוך והוא אמר: „בסדר. תהנו מן הטיול.״

למחרת, כשחזרנו בלילה, עמדה דמות ליד המחסום החשוך. כאשר קירב האיש את פניו אל חלון המכונית, ראינו שזהו אותו שוטר צבאי.

„בירכנו אותך בליבנו שלוש פעמים ביום!״ אמרה רחל.

הוא חייך. „ואני דווקא קיבלתי על הראש. סיפרתי לתומי שנתתי לאשתו של אבנרי לעבור, וירדו עלי. אבל אני מקווה שנהניתם.״

זה לא יכול היה לקרות בגרמניה, ולא באנגליה, ולא בצרפת. זה יכול לקרות בישראל, ועל כן אני אוהב את ישראל. פקודה היא פקודה, אבל לחייל יש שכל. הוא מבין את כוונת הפקודה. הוא ממלא אותה בעזרת השכל הישר. במיקרה זה נסגר השטח כדי למנוע צרות מצד עוצרי־הנסיגה, או מצד בוזזי־ביזה, או מצד יסודות אחרים שיכלו לגרום לאי־סדר. לגבי רחל אבנרי לא היה קיים חשש כזה. מה היה הטעם במניעת הצטרפותה אלי?

אחרי היתקלות ממושכת זו בישראלים נחמדים, שאלתי את עצמי: אם כן, מדוע נדמה לנו שכל הישראלים הם גסי־רוח, צעקנים, תוקפניים, אנוכיים? הרי יש בארץ אנשים נחמדים בשפע. מדוע אין מרגישים בהם בחיי יום־יום?

התשובה היחידה שבפי היא זו המוגדרת בלשון־צה״ל כסיסמה גסה אך קולעת: „חרא צף למעלה״. או, בלשון עדינה: כשיש לך אלף איש באולם, ועשרים מהם מפריעים ורועשים, נדמה לך שכולם מפריעים ורועשים. השקטים, המנומסים, האדיבים אינם נראים ואינם נשמעים.

אבל הם ישנם.

לאכול את הדג המבאיש. לקבל מלקות ולשלם

רצח השלום

למה הדבר דומה?
לאחד שאמר לעבדו: צא והבא לי דג מן השוק. יצא והביא לו דג מן השוק מבאיש. אמר לו: בגזרה, או תאכל, או תלקה מאה מכות, או תיתן לי מאה מנה.

אמר לו: הריני אוכל.

התחיל לאכול, לא הספיק לגמור עד שאמר: הריני לוקה.

לקה שישים, לא הספיק לגמור עד שאמר: הריני נותן מאה מנה.

נמצא אוכל את הדג ולוקה ונותן מאה מנה.

הדברים נאמרו על התנהגות המצרים ערב יציאת־מצריים: גם לקו בעשר המכות, גם שילחו את בני־ישראל וגם ניטל מהם ממוגם.

כיום ניתן לאמר את הדברים על התנהגות הישראלים ערב יציאת־מצריים החדשה: גם מחזירים את כל סיני, גם משלחים את המתנחלים בממון רב וגם השלום ניטל מהם.

פרעה מלך מצריים נהג בטיפשות רבה — אז.

בגין מלך ישראל נוהג בטיפשות רבה שיבעתיים — היום.

■ ■ ■

השבוע הממשמש ובא יכול היה להיות שבוע של חג, רינה וצהלה.

כי בשבוע הזה מתגשם חלום־הדור, ובגבול הדרום קם השלום מרפיח ועד טבה.

אמנם, השימחה היתה נמהלת בקורטוב של צער, על המרחבים המופלאים שעליהם לא יתנופף עוד דגלנו. אך צעד זה לא היה פוגם בשימחה. שהרי לא מאונס הורדנו את הדגל, ולא כשדה־קטל אבוד ומכוסה בחללים אנו משאירים אחרינו את המרחב. אלא מרצון אנחנו יוצאים, על פי החלטה ריבונית של עם־ישראל, כתמורה על הנכס היקר מכל — השלום.

זה יכול היה להיות שבוע של טכסים, אשר רישומם ייזכר לדורות. העיר ימית יכלה לעבור בטכס עליז מידי ראש־העיר הישראלי לידי ראש־העיר המצרי, כאשר ילדים מבני שני העמים מברכים איש את רעהו ויוצאים יחדיו בריקודים. בשארם־אל־שייח' יכלו מלחי חילות־הים של ישראל ומצריים לערוך טכס משותף. באופירה, בדהב ובנואייבה יכלו המנהלים הישראליים למסור לעמיתיהם המצריים בתי־מלון ואתרי־נופש מסודרים, כך שהנופשים בהם היו עדים לטכסים הלבביים, ללחיצת־ידיים ידידותית, וחוזרים אל הנאותיהם.

ביום זה היו צריכים להיפגש נשיאי ישראל ומצריים, אולי ליד האנדרטה של ימית, ולהחליף מילים נרגשות לזכר החללים שנפלו במילחמה ולכבוד עידן־השלום.

זה **יכול** היה להיות. זה **צריך** היה להיות.
זה לא יהיה.

כי מה שעשה אז הקדוש־ברוך־הוא לפרעה, הוא עושה עתה למנחם בגין וחרטומיו. הוא היכה אותם בסנוורים והקשיח את ליבם, למען יאכלו, ילקו וישלמו.

■ ■ ■

בימית נערכה הקומדיה המבחילה של עוצרי־הנסיגה, חניכיו של מנחם בגין, בני־טיפוחיו של אריאל שרון, בעידוד צה"ל.

אין עוד ספק בלב איש שכל הקומדיה הזאת בויימה על־ידי ממשלת־ישראל, מתוך תיקווה אינפנטילית שהעולם לא יבין מה מתרחש, ושהעמים ישתכנעו שהנסיגה היא „טראומה נוראה", המונעת מראש כל נסיגה נוספת.

אך העולם אינו כל־כך טיפש.

העולם ראה כיצד מקימה הממשלה בתי־ספר למתנחלים בלתי־חוקיים, ומספקת להם חשמל ומים (על חשבוננו), ומניחה להם לעבור אנה ואנה, ומתייחסת אליהם כאל בני־הזקונים האהובים. המחזה לא הוסיף כבוד לאיש: לא לדרווישים המרקדים, אחיו־התאומים של הרוצח בהר־הבית, ולא לממשלת עלובי־הנפש.

המטרה לא הושגה. אך הושגה תוצאה אחרת: מיום ליום גבר זעמם המוצדק של המצרים, ונעכרה חדוות־השלום של הישראלים. הסקנדלים ושטיפת־המוח של אנשי גוש־אמונים בכלי־התיקשורת חנקו את חדוות־השלום.

על פי הנחייתו של אריאל שרון, שלא רצה כי „המצרים יישבו על הגבול", הושמדו הבתים, הושחתו השדות, נעקרו הדקלים העתיקים והעצים החדשים. כאשר יגיעו המצרים למקום, יראו לפניהם מחזה מזעזע של עזובה וחורבן והרס לשמו. יראו ויזעמו וישנאו.

אנוור אל־סאדאת אמר לי פעם שהוא מתכונן להפוך את ימית לעיר מצרית משגשגת, בעלת נמל עמוק־מים. עיר זו יכולה לשמש כעדות חיה לשלום.

הריסת החלום הזה היא כיריית כדור נוסף בגופו של סאדאת, גיבור השלום.

בדהב שולטת העזובה. זהו המראה הטבעי, המדכא, של מקום שפרח אך אתמול, ושננטש מבלי להימסר לבעליו החדשים. בבתי המושב די־זהב רשמו ואנדאלים כתובות־שינאה על הקירות, והשחיתו חלונות, קירות ודלתות.

לשווא יספרו למצרים כי אתרי־הנופש נעזבו זמן־מה מראש, כדי למנוע צרות עם עוצרי־הנסיגה. הם יראו רק את אשר רואות עיניהם: עזובה והרס לשמו. לא ישראלים ידידותיים יקבלו את פניהם, כדי לחתום בלחיצת־יד את השלום ששולם עבורו מחיר כה יקר, אלא מקומות דוממים, תרני־דגלים גדועים.

אולי הוסכם מראש שכך יהיה. אולי זה היה נוח למישהו. אבל אסור היה להסכים לכך. אסור היה שתיווצר האווירה, שנוצרה עתה בין ראשוני־המצרים ובין אחרוני־הישראלים בסיני.

■ ■ ■

על הכל מאפילה עתה התקפת־האמוק של הממשלה. מנוי וגמור עימה להפוך את יום־השלום ליום־השינאה. השר דויד לוי, גאון הדור, ביטא את דעת הממשלה,

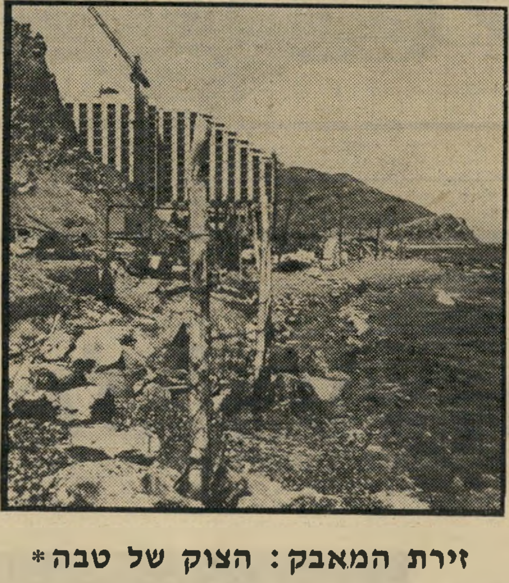

זירת המאבק: הצוק של טבה*

כאשר הכריז כי יש לתבוע מן המצרים להתחייב בכתב לקיים את השלום אחרי הנסיגה.

ואתה עומד ותמה אם אכן אין שום גבול לאיוולת. אין זו רק דרישה משפילה ומעליבה המוצגת לאומה גאה, המחשיבה את הכבוד כגדול שבנכסיה. זוהי גם מחווה חסרת כל תוכן. שהרי אם המצרים מסוגלים להפר את ההתחייבויות, שקיבלו על עצמם בחוזה־השלום — מי אומר שלא יפרו באותה קלות גם את ההתחייבות החדשה? ואם יש ערך לחתימתם, מה מוסיפה החתימה החדשה לחתימה הקודמת?

דוגמה זו של טיפשות הגובלת בטירוף באה ללוות מסע־תעמולה היסטרי, מפוברק ומבויים, על „הפרות־החוזה" המצריות.

יתכן מאוד שהצבא המצרי מפר פה ושם את הסעיפים הקטנים של החוזה, כפי שייתכן מאוד שכך נוהג גם הצבא שלנו. זהו טיבעם של צבאות בעולם.

יש בהחלט מקום לגישה האומרת שיש לדקדק בסעיפים הקטנים, שמא תגדלנה ההפרות וידבקו בסעיפים הגדולים. אך לשם כך יש דיפלומטיה שקטה, יש שיחות סודיות. כך נהגה ישראל בשנים האחרונות.

אין לזה כל קשר עם מה שהתרחש השבוע.

מה שהתרחש השבוע הוא מסע־טרור פוליטי־פסיכולוגי, שבו הילכה ממשלת־ישראל אימים על העולם כולו והציגה טענות ודרישות שהדעת אינה סובלתן. כל זה תוך איום סרק של אי־ביצוע הנסיגה.

לא דובר רק על ההפרות הצבאיות הקטנות. דובר על הפרות מסוג אחר לגמרי. נאמר כי יש הפרת־חוזה גם במאמציה של מצריים להתקרב שוב לעולם הערבי, בתמיכתה ברעיון המדינה הפלסטינית בגדה וברצועה, בנכונותה לתמוך ביוזמות־שלום חדשות.

זהו שקר גס.

■ ■ ■

אנוור אל־סאדאת הכריז בכל הזדמנות כי מצריים היא חלק מן העולם הערבי, ואף מנהיגתו הטבעית.

הוא הסביר לכל ישראלי שדיבר עימו כי נידוי מצריים בעולם הערבי, אחרי קמפ־דייוויד, מזיק לישראל, וכי איחוי הקרע בין מצריים והעולם הערבי יועיל לישראל. כי מצריים תשמש, בדרך הטבע, כפרוזדור שדרכו תיכנס ישראל העולם הערבי.

אל־סאדאת לא הסתיר מעולם כי לדעתו לא תהווה האוטונומיה אלא שלב־מעבר לפני הקמתה של המדינה הפלסטינית, בעוד חמש שנים. אין בהסכמי קמפ־דייוויד אף מילה אחת המונעת את הגשמתו של פיתרון זה. דובר בהם על „הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני", על אוטונומיה מלאה כ„תקופת־מעבר", על „נסיגת כוחות ישראליים", על הקמת כוח־מישטרה מקומי „חזק", על קביעת „המעמד הסופי של הגדה המערבית ורצועת־עזה" במשא־ומתן שבו ישתתפו הפלסטינים.

אין בהסכמי קמפ־דייוויד זכר לטענה כי זהו תהליך־השלום **היחידי** שמותר לתמוך בו, וכי אין מקום ליוזמות חילופיות. שמעתי כמה פעמים מפי בוטרוס בוטרוס־ע'אלי שמצריים תתמוך בכל יוזמה אחרת.

כל מישפטן יכול להסביר זאת לבגין, ויתכן שאף דויד לוי ואריאל שרון היו מבינים לבסוף. אך הדבר אינו דרוש. כי מסע זה של היסטריה מפוברקת לא קשור כלל בבעיות אלה.

הוא נועד להפעיל טרור פוליטי, כדי להשיג מטרה אחרת לגמרי: ויתור מצד מצריים על קו־הגבול, שהיה קיים לפני יוני 1967. המאבק הוא על כמה קילומטרים, ובעיקר בטבה.

ושוב: מותר לנסות להזיז מעט את הגבול, על סמך טענות מוצדקות או קלושות.

אך כאשר נעשה הדבר בצורה כזאת, כאשר הוא מעכיר במתכוון את האווירה ערב הנסיגה, כאשר הוא מעורר אצל השותף־לשלום שינאה וזעם וסלידה, אין זה אלא טירוף.

■ ■ ■

מה מקורו של הטירוף הזה?
יתכן שהוא טבוע באופיין של הנפשות הפועלות.

פעמים רבות אמרו לי מדינאים חכמים: כדאי שהשלום ייעשה על־ידי ניצים. ראה את ניכסון במוסקווה ובפקין. ראה את דה־גול באלג'יריה. רק לניצים, ללאומנים הקיצוניים, יש הכוח להחליט על שלום ולכפות אותו על עמיהם. לא פרס, לא רבין ולא כוחות־השלום הישראליים יכלו לכפות על עמם את השלום עם מצריים. רק בגין היה מסוגל לכך.

זה נכון. אבל יש כאן מילכוד.

הנץ אינו איש־השלום. אילו היה איש־שלום, לא היה הופך נץ. תכונות־האופי שלו מנוגדות לשלום.

הנץ יכול להחליט על כינון השלום בחזית אחת, כדי להגביר את המילחמה בחזית אחרת. אך מתחת לסף הכרתו, הוא ממשיך להתנגד לשלום בכל נימי נפשו. בעודו חותם ביד אחת על השלום, תעשה ידו השניה כל מעשה אפשרי כדי לחבל בו.

זה קורה עתה למנחם בגין.

אין טעם להאשים את נעריו ושליחיו. לא הטרוריזם המילולי של יצחק שמיר ולא הטרוריזם המעשי של אריאל שרון יכלו לחבל בשלום, אלמלא הסכים לכך בגין.

ברגע של גדולה, ערב בואו של סאדאת, ויתר בגין במכה אחת על כל חצי־האי סיני, עד המילימטר האחרון, תמורת השלום. אבל אין הוא יודע מה זה שלום.

השלום הוא עניין של רצון־טוב. כמוהו כידידות — אי־אפשר לכפות אותם. אי־אפשר לאמר לאדם: או שתהיה ידידי, או שארוצץ לך את הגולגולת.

את השלום צריכים לזרוע כמו פרח, להשקות מדי יום, לטפח באהבה. השלום הוא מצב־רוח, מצב נפשי, שניתן לעודדו במעשים ובמילים.

הכידון, האלה, הגאז המדמיע, הגידופים, הקללות, האיומים — אינם מכשירים של שלום. אולם אלה הם מכשירי־העבודה של הלאומן המצוי, של הנץ.

נראה שרק חריגים נדירים, כמו עזר וייצמן, מסוגלים להפוך מניצים ליונים, לחוש את השלום, להבין את השלום, לטפח אותו. מנחם בגין פשוט אינו יודע מה זה.

הנץ המצוי אינו יכול להטיל ביצי יונים, והלאומן המצוי אינו יכול להבין לנפשה של אומה אחרת. הוא יכול לחתום על חוזה־שלום, אך אין הוא יכול להכניס בו תוכן מעשי ורוחני.

וככל שמתקרב המועד שבו עומד חוזה־השלום להגיע אל שיא פריחתו בנסיגה מסיני, כך גוברת הפעלתנות הכפייתית של בגין ד'שות' לרוקן אותו מכל תוכן חי.

■ ■ ■

ויהי עתה הסכנה. היא כתובה בספר־האגדה.
מנחם בגין ייסוג מסיני, עד המילימטר האחרון. והוא יסלק את המתנחלים בכירכרה של זהב טהור, המשובצת ביהלומים. ובאותה שעה עצמה יעקור את השורשים העדינים של השלום באלף מעשים מחפירים בסיני ובגולן, בגדה וברצועה, בזירה הדיפלומטית ועל הקרקע, ברובים ובהבל־פה.

נמצא אוכל את הדג ולוקה ונותן מאה מנה.

* באמצע: המלון הבלתי־גמור.

מאת אורי אבנרי

לבני הכותנה המעולים
סריגאיש
לא הגדולים ביותר-אבל הטובים ביותר

כן, אתה יכול להרשות לעצמך Nikon

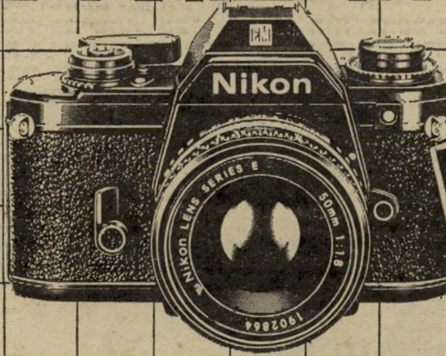

5 דגמים לבחירתך
להשיג גם משקפות "ניקון".

יבואן:
"הדר" אחד העם 36 ת"א

HADAR הדר

אנו הפתרון לכל בעיות האיוורור

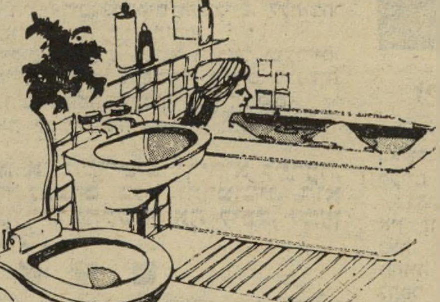

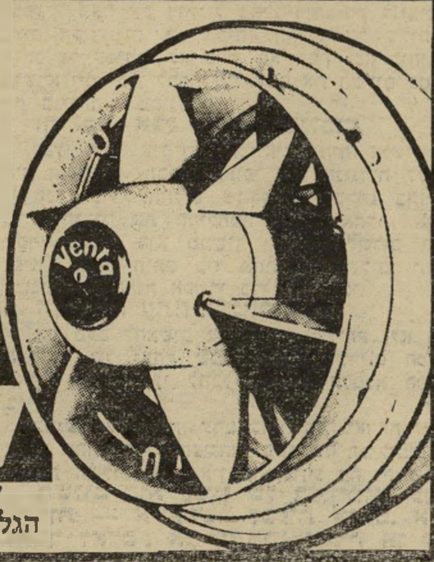

Venta

"שרון" תעשיות מיזוג אויר בע"מ
הגלעד 2, רמת-גן, טל: 733251/737626

מלון החוף הירוק נתניה Club Hotel

נופש מושלם ומותאם לתקציבך!

42 דונם של דשא ונוי. 200 חדרים ממוזגים, חדר אוכל עם תפריט עשיר ומגוון וכל זה בצמוד לחוף רחצה צבורי.

ילדים:
עד גיל 2 בחדר ההורים — חופשי! ● מגיל 2-15 50% הנחה.
לקבוצות מאורגנות מחירים מיוחדים.

במלון: בריכת שחיה אולימפית ובריכת ילדים, 4 מגרשי טניס (תאורת לילה), מגרש כדורסל/עף, סאונה ואולם התעמלות, מועדון לילה עם מופעים וריקודים, רחבת משחקי ילדים כולל ארגון פעילויות מיוחדות, חוף ים צבורי צמוד וחוות סוסים.

פרטים: מלון החוף הירוק נתניה, טל: 053-44166
במשרדי קופל או אצל סוכן הנסיעות שלך

קבלת מודעות לכל העיתונים
במחירי המערכת

• שרות ת.ד
ללא תשלום
• מכבדים
כרטיסי אשראי

פרסום אידיאל
אבן גבירול 100
טל: 227117

לטלי
הנסיכה לבית
אשר

ולהוריה רעיה וישראל
שבמאמץ משותף
הביאו אותה לאוויר העולם

כל הכבוד על ההצלחה

תמרה וצביקה אריק
ורונית שנל

היום שלפני האחרון

ספונג'ה אחרונה, לפני ש־היא מוסרת את מפתחות דירתה, עושה גילה, אחת מחב־רות הקומונה ברווקיה של אופירה. „להח־זיר כמו שקיבלנו," היא אומרת בשלווה.

בדרך חזרה לתל־אביב אנחנו עוב־רים אצל רפי נלסון. ביתו היפהפה משקיף על מיפרץ אילת, ואורותיה של עקבה מהבהבים מנגד.

שותים קאמפרי ואוכלים גבינת־נלסון.

רפי לא היה בכפרו. רגלו נשברה, ובמיצוות רופאו נשאר בבית.

קשה לדבר איתו על מה שעתיד להיות. אלכס גילעדי טילפן אליו מלונדון וביקש לדעת מה נשמע. נלסון אמר לו: אתה רוצה לקלקל לי את המצב־רוח?

כעת, בביתו, שחלונות־הענק שלו מש־קיפים על המיפרץ, הוא עצמו שואל את אורי אבנרי: „מה יהיה?"

האווירה לאורך כל המסע שעשינו דרו־מה היא של „מה יהיה". האנשים שואלים את עצמם אם יוכלו לחזור אי־פעם אל החופים הקסומים של דרום סיני, אל חופיה של נביעות שתחזור כעת אל שמה המקורי, נואייבה, אל החולות הזהובים של די־זהב, שתחזור כעת אל שמה המקורי, דהב, ואל הקסם הבלתי־נדלה של המיפרץ ש־יחזור להיות שארם־אל־שייח'.

שש־בש על המים

בחוף דהב אנחנו פוגשים את אלכס של „אלכס מלך הים". כך הכירו אותו כל הצפוניים, שבאו לשארם. אלכס, צולל ידוע ומנהל מרכז־הצלילה של כפר־הנופש בדהב, מנצל את הרגעים האחרונים ל־

מאת
שרית ישי
צילומים ענת סרגוסטי

גלישה בגלשן הציבעוני ולצלילה. אין הוא מדבר על „מה יהיה", אין הוא מדבר בכלל. הוא מעדיף לצלול, לדבר על ה־דגים.

על החוף, כשהם חושפים את גופם ה־שזוף לשמש, נמצאים גם ירון, מנהל ה־קיוסק, ופלוגי — אריה פלוגה מירושלים, המכונה בפי כל מי שמכיר אותו בשם „המלאך משארם". מסרבים לדבר על מה שיהיה, מצביעים על קולונל ומייג'ור מצרי, היושבים לא הרחק מהמקום, בבג־דים אזרחיים מלאים, ומשחקים שש־בש ליד המים.

החוף מדהים ביופיו. גרגרי־הזהב, ש־היקנו למקום את שמו, נושקים למים. שני אמריקאים, חיילים בכוח הרב־לאומי, הול־כים על השונית הנכנסת למיפרץ. פול מאיידהו וג'רי מקליבלנד אינם מאמינים למראה היופי הנהדר של המקום הזה.

„אמרו לנו ששולחים אותנו למילחמה," אומר לי פול, „הסבירו לנו שאיך שנרד מהמטוס, אנחנו בשדה־קרב. אם המצרים והישראלים לא יירו, הבדואים לבטח ינסו לתקוף אותנו. הגענו לגן־עדן. בחלומות

דהב: כיסא עזוב חופה הקסום של דהב, עם גרגירי־הזהב שלו, נטוש. השלט אוסר הרחצה כתוב בשלוש שפות. אלכס מלך־הים, מנהל מועדון־הצלילה, מציע למחוק מראש את הכתובת העברית. הוא מתקשה להאמין כי המצרים יאפשרו תיירות ישראלית. מוח'תר טהה, מנהלו המצרי החדש של כפר־הנופש בדהב, טוען כי יפתח את כפר הנופש ב־26 באפריל. טהה מספר כי המצרים שכרו את שירותיה של חברה גרמנית, כדי לתפעל את המועדון.

הבר של מיכל

מיכל לונאי, מנהלת מועדון־הצלילה **אקווה מארין,** עומדת מאחרי הבאר שלה, כשאריה פלוגה, המכונה פלוגי, מביט בה. מיכל נמצאת בשארם חמש שנים וחצי ותשאר עד ה־22 באפריל.

(המשך מעמוד 35)

הכי־ורודים שלי לא העליתי בדעתי שאנחנו נשלחים למקום כזה!"

השניים מותחים את גופותיהם השריריים, ותופסים שמש. ג'רי קורא את פרינסס דייזי של הסופרת האמריקאית ג'ודי קראנץ. „אמא שלי בכתה כשעליתי למטוס בדרום־קרוליינה. החברה שלי ממש מודאגת. בינתיים הצלחתי לשלוח לשתיהן מיכתבים ולהרגיע אותן."

אל החוף מגיע רובי, עוד טיפוס שארמי ידוע. הוא סוחב את אלכס ואת שתי הנערות שבחברתו לחוף עלום, כדי לצלול. אני משוחחת עם המייג'ור והקולונל המצריים. הם מספרים לי שהם אנשי־מישטרה, שנשלחו הנה כדי להכשיר את המקום להעברה. הם שמחים לשוחח איתי, מבקשים להצטלם איתי, כל אחד בתורו. אני תוהה איך הם יסבירו אותי לאשה שבבית. אני מצטלמת ושואלת שאלות. הקולונל שואל אם אני עיתונאית. אני משיבה בחיוב. באותו רגע משתנה היחס. השניים מסרבים לשוחח איתי, מסבירים לי כי ניתנה להם הוראה שלא לשוחח עם עיתונאים עד ל־26 באפריל. אני מבטיחה שלא לצטט את דבריהם.

המייג'ור והקולונל חוזרים למישחק השש־בש. עיניהם מלוות בסקרנות את גופה החטוב והעירום של אחת הנערות, העולה מן המים.

מאוחר יותר, בחוף נעמה, סיפרה לי רוחלה, חברתו של שימעלה היפה, כי הקצינים המצריים אמרו לה כי לא ירשו הפקרות שכזאת כאשר יעמדו החופים לרשותם — לא עירום, לא מגורים משותפים, לא היפים ולא נודיסטים.

כעת החופים עדיין ברשות ישראל, והמצרים שוזפים את שדי־הנערה החטובים, כלא־מאמינים. הם מתגוררים בכפר־הנופש, ביחד עם מעט האנשים שנותרו ממועדון־הנופש. היחסים מתוחים, קצת חשש, קצת סקרנות, הרבה חוסר־אמון משני הצדדים.

כאשר מוח'תר טהה המצרי, שעתיד להיות מנהל כפר־הנופש, מתלונן באוזני כי דינה, מנהלת־הכפר, ואלכס מלך־הים, מנהל מועדון־הצלילה, לא ישבו איתו להעברת מידע אפילו פעם אחת, אני מעבירה את המידע לאוזניו של אלכס, האומר לי: „תגידי לי, אם אסטרונאוט יסביר לך איך מתפעלים את החללית, תביני? מה האיש הזה מבין בצלילה? בתחילה הוא אמר לי שהוא רוצה שנעבוד ביחד, אחר־כך הוא סיפר לי שחברה גרמנית תנהל את הכפר. אני לא יכול ליצור איתו קשר. זה בלתי־אפשרי!"

בלתי־אפשרי — זוהי המילה הנשמעת יותר ויותר. הפער בין המצרים והישראלים עצום. אך שומרים על יחסים קורקטיים, מנסים להתקרב, מנסים להבין, מנסים לשוחח. לא תמיד מצליחים.

ביורן השבדי מגיע בג'יפ. ביורן גר עם אשתו ושני ילדיו בכפר הבדואי בדהב. בנו, קים, שהופיע בטלוויזיה בתוכנית־הילדים שמיניות באוויר, **ביחד עם חברו** הבדואי, דובר חמש שפות.

ביורן אורז את הבית. ליבו שבור. הוא עובר עם מישפחתו לאילת. „עשר שנים היינו בדואים. כנראה זה מספיק," הוא אומר לי, ומספר שהוא עתיד להתמנות כעת ככתב הטלוויזיה השבדית בדרום, וכמדריך במועדון־הצלילה של אילת. אין הוא יודע כיצד תתרגל מישפחתו, ובעיקר ילדיו, שגדלו בין הזוולות הזהובים על הים, למיסגרת של דירה בעיר הומה.

הוא עצוב. הוא מחזיק מעמד רק אחרי שהוא מרוקן כמה בקבוקים רציניים של אלכוהול.

כל עוד הגיעו המטיילים הישראליים, הוא התגבר איכשהו. אנשים באו לביתו, שהיה פתוח לפני כולם. הם שוחחו איתו ועם רעייתו, ושיחקו עם ילדיו הבלונדיים. כעת, ככל שהמקום מתרוקן יותר, מאז שעזבו ההיפים את החושות של הכפר הבדואי, ומאז שהתרוקן כפר־הנופש, ומאז שהגיעו החיילים האמריקאיים והשוטרים המצריים, הוא הבין שזהו זה. נוסעים לאילת.

שלושה לאומים באופירה

מימין: אנשי־תיירות מצריים, שהגיעו למועדון־הצלילה, כדי להכשיר את המקום להעברה. באמצע — חיילים אמריקאיים מהכוח הרב־לאומי. משמאל — חיילי צה"ל. שלושה לאומים באופירה מנסים ליצור קשר, קצת חוששים, קצת תוהים, מבלים בחצר של **האקווה מארין.**

הנשים היפות בעולם

בדרך לכפר הבדואי ישבת כיתה אמריקאית. יושבים בחוץ ואוכלים

נערה צעירה חומקת לידינו ומצטחקת בביישנות. „הנשים הבדואיות הן היפות בעולם!" אומר פלוגי, שלמד ערבית מהבדואים. „יוסקה, החובש של כפר הנופש, יילד ארבעים מהן במשך חודשיים. הן נוהגות להסיר את הרעלה לפני מי שהן רוחשות לו כבוד, והוא סיפר כי מעולם לא ראה נשים יפות כאלה."

היופי הפסטורלי של הסוכות הנטושות והחוף הקסום מתחלף בבתי־האבן מגודרי־העץ של כפר די־זהב. יחידת־מילואים יושבת במרכז המיסחרי. אחד החיילים מוביל אותנו לבית־הספר, מיבנה סופר־מודרני, בעל מיגרש־מישחקים גדול ומיגרש חניה.

ההלם מכה בפנים. החלונות מנותצים, הקירות מקושקשים, צואה בכל מקום.

באחת הכיתות השאיר מישהו כתובת על הקיר בשתי שפות — אנגלית ועברית. בכתובת הוא נשבע כי די־זהב תחזור ללמוד הישראלים, וכי ילדי די־זהב ישובו ללמוד בבית־הספר. בכתובת באנגלית יש שגיאות.

החייל מבקש מאיתנו לבקר בבית האחרון שננטש לפני שבוע על־ידי תושביו. תגובתנו הראשונה היא תדהמה: הוואנדליזם חוגג. נוסף לדלתות ולחלונות ה־

שימורים. ברשות היחידה קרוואן משוכלל, ובו מיטבח מנרוסטה, שירותים ומיקלחת. את המים החמים מספק דוד־שמש, שהותקן מייד במקום. הסוכות שבכפר הבדואי ריקות. עשרות בתי־הקפה, שהקימו הבדואים למען הישראלים וההיפים, שהתגוררו בסוכות תמורת עשרה שקלים ללילה, עומדים מיותמים. ילד בדואי מושך בזנבו של גדי וצועק: „וונט קאמל? טו שקל! פאק אוף!" אנגלית הוא למד, וגם עברית.

שתי ילדות יפהפיות משחקות עירומות במים. שלושה גברים יושבים ליד אחת הסוכות, מבעירים אש, מכינים קפה. הנשים ממהרות להתכסות ברעלה ולהסתלק.

הכוכות עומדות ריקות. פה ושם אתה יכול ליראות שרידים של מיכנסי־ג'ינס קרועים ששימשו כווילון.

כפר־רפאים. רק לפני חודש היה המקום הומה מתושביו הזרוקים, שהבעירו מדורות בלילות ושניגנו חרישית בגיטארות. כעת עומד המקום ריק מתושביו. „המצרים יהרסו את ההושות. הן יזכירו להם את עיר־הקברים בקאהיר. הם לא יבינו את הסוג הזה של התיירות. יבנו פה מארינה ומלונות־פאר," אומר בכאב גדול פלוגי, המתלווה אלינו.

אחרונים על החוף

באמצע, בגופייה, מיכאלו הגדול מחוף נעמה, בעליה של מיסעדת־הדגים **המיפלט האחרון.** מימין ג'קי, מנהל חדר־האוכל במלון **מרינה,** עם רוחלה, החברה של שימעלה היפה.

מנותצים, עשרות כתובות על הקיר, ליכלוך נורא. יד אדם לקחה גרזן והיבלה בבית, שרק לפני שבוע גרו בו אנשים.

כשנאמר לי שמו של תושב־הבית, אני מבינה. זהו ביתו של דודו חממי, איש שמורות־הטבע, שהטיל חתיתו על עשרות מטיילים והיפים בדהב. הוא נהג להיטפל לקבוצות של היפים ומטיילים, להרוס אוהלים ולהתעמר באנשים.

בחצרו של דודו חממי אנחנו מגלים אוצר בלום: עשרות אלמוגים וצדפות, שנלקחו מים־סוף. חממי, במיסגרת תפקידו כמובן, כאיש שמורות־הטבע, היה אמור להחרים את האלמוגים מידיהם של המטיילים, אך לפי אותה הוראה היה עליו להחזיר אותם לים. אך לא. האיש שמר אותם לעצמו, וכעת הם זרוקים מנותצים ומבוזבזים בחצר ביתו הנטוש שבדי־זהב.

כעבור שעות אחדות, כשאני רואה את גילה מאופירה מנקה את דירתה שברוקיה, בעזרת מגב וסמרטוט־ריצפה, דקה לפני שהיא מחזירה את המפתחות, אני מבינה כי המקום מעיד על יושביו.

קפה ועוגה חינם

הדרך לשארם־אל־שייח' קסומה. המידבר חובק אותך וגונב את דעתך. הרים ענקיים. לך תדע על איזה מהם ניתנה תורה לישראל. כוכבים בגודל לא־טבעי, שמיים קרובים־רחוקים. ניתן בקלות לזהות את הדובה הגדולה, הדובה הקטנה, הקסיופיאה וכוכב־הצפון. בפעם האחרונה ראיית שמים כאלה בא״ש לילה בעמק־המצלבה, כשהייתי בת 12. מאז חדר לתודעתנו מושג חדש: זיהום־האוויר.

עוד בדהב מזהירים אותנו שלא יהיה לנו מה לאכול בשארם. אנחנו שמחים על הקרקרים שהביאה רחל מתל־אביב. פלוגי סומך על שארם. „בטוח שיש מקום פתוח,״ הוא אומר, ואני חושבת שזה לא יתכן. כי הרי מחר עוזבים התושבים האחרונים את המקום. אבל לך תדע, מי שגר בשארם מסוגל לכל דבר.

ואמנם, במעודון־הצלילה אקווה מארין אנחנו פוגשים את מיכל לונאי, היושבת בבאר כרגיל, כאילו כלום אינו עומד להתרחש למחרת היום. הבאר מלא במשקאות, ומיסעדתו של גרט פועלת כרגיל.

מיכל, במכנסיים קצרים ובגופייה, מספרת כי המצרים קנו את המלון, את מועדון־הצלילה ואת הבאר, על ציודם, כך שאין צורך לארוז. היא משאירה למצרים את כל הכפיות והמזלגות.

שלושה חיילים אמריקאיים משחקים דארטס, מישחק של קליעה למטרה. שני מצרים יושבים ליד הבאר, שותים תה. חיילי צה״ל מבקשים בקארדי וקולה, ובחלל החדר קולו של בוב דילאן, השר על שערי־השמיים.

קיטי האנגליה לוקחת את ההזמנה שלנו במיסעדה. שלוש צלעות־חזיר, פעמיים סטייק. כולם שותים בירה, יושבים מסביב לשולחן העץ הגדול. המקום מלא באנשי הכוח־הרב־לאומי, בישראלים ובמעט זרים, שקיבלו רשות משילטונות צה״ל להתפנות רק למחרת־היום.

קיטי עצובה. אין היא יודעת לאן תלך מכאן. היא היתה בשארם שנה וחצי, חזרה הביתה לאנגליה ולפני חצי שנה באה שוב. אני שואלת אותה אם תסכים להישאר במקום אם יאפשרו לה זאת המצרים. „אני לא חושבת,״ היא משיבה, „זה לא יהיה אותו הדבר.״ בשלב הראשון היא נוסעת לתל־אביב. שם תחליט מה הלאה. אולי תלך לעבוד במועדון־הצלילה באילת.

כולם בונים על מועדון־הצלילה באילת. קשה להיפרד ממימיו הכחולים של ים־סוף.

האוכל מגיע, מלווה בירקות טריים חתוכים ובסרט של גזר ובננה. לילה לפני הפינוי — וקיטי מוחקת מהתפריט את מחיר העוגה והקפה. היום מגישים פה קפה ועוגה „און דה האוס״.

חוזרים לבאר, שותים עוד בירה. שתי נערות יחפות מנסות לארגן ריקודים. החיים נמשכים עד לרגע האחרון.

להחליט מחר

מיכל, שהגיעה לשארם מסביון לפני חמש שנים, אחרי שלא הצליחה להסתדר בצפון, אינה יודעת מה הן תוכניותיה. „כל האפשרויות פתוחות לפני,״ היא אומרת. „אבל אני לא רוצה אף לא באחת מהן.״

בדירתה שבאופירה, התמונות תלויות על הקירות. על כן־הציור עומד ציור שהתחיל הצייר גיורא אופנהיימר. מיכל עדיין לא ארזה את הצבעים. בכיור האמבטיה שירה הכביסה. הפריג׳ידר מלא באוכל, רק גאז אין. חברת הגאז ניתקה את הגז המרכזי יום קודם לכן. על הפטיפון תקליט של לו ריד.

אנחנו יושבות על כורסות־העץ ומשוחחות. למיכל היתה שארם לבית אמיתי.

(המשך בעמוד 48)

בית־קפה נטוש

אחד מעשרות בחוף הקסום של דהב. בית־הקפה, שהיה שייך לג׳ומעה הבדואי, נועד לספק את צרכיהם של עשרות הזרוקים והזרוקות, שהתגוררו בתוך החושות והסוכות בכפר הבדואי שלחוף דהב. כעת שוממות הסוכות ושוממים בתי־הקפה. המבינים טוענים כי המצרים יהרסו את החושות שנותרו במקום.

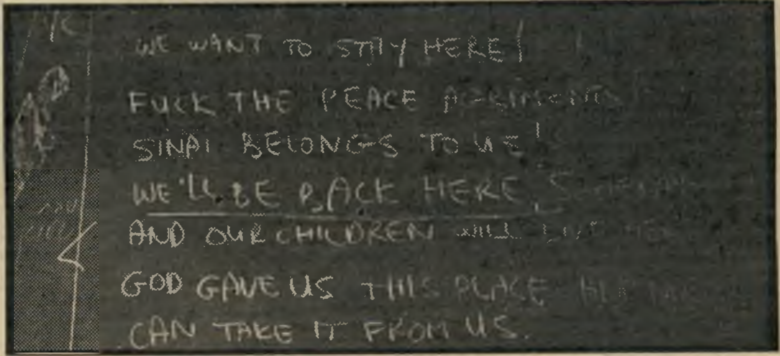

שיעור באזרחות בדהב

ואנדליזם מזעזע בבית־הספר של די־זהב. חלונות שבורים, ספרי־לימוד זרוקים על הריצפה, יחד עם יומן־הכיתה, מעורבים בצואה ובשתן. על הלוח השאיר מישהו כתובת בעברית ובאנגלית עם שגיאות, האומרת: „אנו רוצים להישאר כאן! נזיין את הסכמי השלום! סיני שלנו!״

אנשים

■ במלאות 85 למנהיג מפ״ם **מאיר יערי,** נזכרו בבית מפ״ם שלא אחת המיתו עיתונאים את יערי בהבל־פה. באחד הלילות סמוך לחצות התקשר כתב משידורי־ישראל, עם דוברת התנועה, **נעמי ריפתין,** ושאל אותה אם נכונה השמועה כי יערי נפטר. נעמי, בתו של מנהיג שמאלי אחר, **יעקב** („קובה״) **ריפתין** המנוח, השיבה בשלילה, אך כדי לבדוק את אמיתות הידיעה היא טילפנה **לויקטור שם־טוב,** הוא הרגיע אותה והסביר לה שאיתו מתקשרים כל שבועיים, ושואלים אותו שאלה דומה. אך הוא הציע לה שליתר־ביטחון היא תתקשר עם יערי עצמו. נעמי טילפנה לביתו של יערי בקיבוץ מרחביה, ולמרות שהיתה זו שעה מאוחרת, ענה יערי לטלפון בעצמו. נעמי, שהתבלבלה מעט, אמרה: „רציתי להזכיר לך שמחר מתקיימת ישיבה של ריכוז מפ״ם.״

■ איש אחד שלא ישכח את ביקורו במצריים, ולאו־דווקא משום שנהנה שם, הוא **גוסטב בדיאן,** יושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה לפיתוח מיפעלי תיירות. בדיאן, ח״כ־הליברלים לשעבר, השתתף במישלחת־התיירות שיצאה למצריים לסיבוב־שיחות אחרון, ערב הנסיגה, ונפל קורבן למתיחה שהוא לא ישכח אותה. באחד הבקרים, כאשר המישלחת הישראלית אכלה את ארוחת־הבוקר שלה במינה־האוז בקאהיר, סיפר לו עיתונאי מעריב, **יהושע** („שו־קה״) **כהנא** שנילווה למישלחת, שכאשר דיווח באותו בוקר למערכת על הדיונים במצריים, סיפרו לו שיש פילוג במיפלגה הליברלית. השר **יצחק כרמן** פרש מהתנועה, ועימו שני הח״כים הצעירים הירושלמיים, **דן תיכון** ו**דרור זייגרמן.** כהנא שאל אותו: „ועם מי אתה הולך?״ הלחמניה נתקעה בפיו של בדיאן. הוא פנה ליועץ שר־התיירות לעניני־תיקשורת, **צבי רימון,** שישב לצידו, ושאל אותו אם הוא שמע על כך. רימון, שהיה לו חלק במתיחה, השיב שהיו שמועות, אך הוא לא בטוח בכך. בדיאן הנרגש לא סיים את ארוחתו וניסה להתקשר עם הארץ, אך לא הצליח למצוא קו פנוי. בשעות הצהריים טילפן **רפי פרבר,** מנכ״ל מישרד־התיירות, כדי לקבל דיווח על התקדמות השיחות, ורימון, ששוחח עימו, שכח לעדכן אותו בעניין המתיחה שהוא וכהנא מתחו את בדיאן. כששוחח בדיאן עם פרבר, הוא שאל אותו מיד מה קורה במיפלגה הליברלית. אחרי שהשניים ניהלו דו־שיח של חרשים, התברר לבדיאן שהוא נפל קורבן למתיחה. מי שעמד לידו הבחין שהדם חזר לפניו.

שימעון פרס מחבק פעילה מיפלגתית, מירה סלוק, בחגיגות המימונה בגן־סאקר בירושלים, לעיני קהל־סקרנים. פרס, שהופיע בשעות הצהריים במקום, הוכנס לרחבה המגודרת ברשת כפולה, מסביב לבימת־הכבוד. לפני שעלה לבימה, הוא שפע חיוכים והתלוצץ עם העיתונאים. אך כאשר המנחה הזמין אותו לעלות לבימה, החל הקהל צועק: „בגין, בגין!״ ואחר־כך „בוז!״ ממושך. פרס ויתר על הנאום שהתכוון לשאת, אולי משום שנעלב כשראה את הקוף שהביא אחד מהעומדים בשורה הראשונה שקראו נגדו קריאות־גנאי (למעלה).

יהודי הוא מי שהתגייר כהלכה
או שנולד לאם־16

■ למחזאי **יהושע סובול** יש הגדרה חדשה לשאלה הנצחית מיהו יהודי: „כל מי שהתגייר כהלכה, או נולד לאם־16.״

■ בטור שלו, חראקירי, בעל המישמר, כותב סובול חראשירי, על מישקל שיר־ילדים מאוד ידוע: „השר שרון בביטחון / רץ בבוקר ללבנון / הוא טיפס על העץ / מילחמות חיפש // אוי ואבוי לו לשובב / גודמן את השואו גנב / הוא טיפס על העץ / מילחמות חיפש.״

■ בערב־ראיונות שאל **מני פאר** את **יעל דיין** אם העובדה שהיא נישאה לגבר שהיה מבוגר ממנה ב־16 שנה, ושהיה בעל דרגה גבוהה בצבא, קשורה בחיפוש שלה אחרי מישהו שיזכיר לה את דמות אביה, **משה דיין.** יעל, הנשואה לתת־אלוף **דב שיאון,** אמרה שבפסיכולוגיה היו מקבלים בעד דיאגנוזה כמו זו ציון נמוך מאוד. ענה לה מני: „אבל בתור עלילה של ספר, זה יימכר טוב מאוד.״

■ יעל דיין אמרה שהיא פוחדת לכתוב ספר על אביה, משום שלדעתה אין זה נכון, כפי שטוענים, שהזמן מרפא את זיכרונות העבר.

■ מפיק תוכנית־הטלוויזיה כלבוטק, **רפי גינת,** מספר שבניגוד לרושם שעשוי להיווצר, הוא צרכן גרוע ביותר, ואת זאת למדו, על בשרם, מי שהלכו אחריו וקנו במקומות שהוא קנה בהם. כשהיה גינת בקלן, יחד עם אוהדי מכבי תל־אביב שבאו לעודד את קבוצתם במישחק על גמר גביע אירופה, הוא יצא לקניות בעיר. אחריו הלכו כ־30 איש, והם נכנסו בדיוק לאותם החנויות שהוא נכנס אליהן. בזמן המישחק הוא כימעט וחטף סטירה מאחד האוהדים. זה הסביר לו שהוא קנה תחתונים לאשתו באותה החנות שגינת קנה בה גרביים. אחר־כך, כשהמשיך בסיור־הקניות שלו, מצא בחנות אחרת תחתונים זולים יותר.

■ אחרי שצפה בהצגה הזונה הגדולה מבבל של **חנוך לוין,** אמר **יוסי שריד,** שמה שחמור זה לא ששוחטים ילד על הבימה, מבשלים אותו, אוכלים אותו ואחר־כך אף פולטים אותו — מה שחמור הוא שכל זה קורה, וזה לא מזיז לו כלל.

שלמה גורן משוחח עם ח״כ חרות דב שילנסקי, לפני שהשניים עלו לבימת־הכבוד. שילנסקי עמל, כדי לשכנע אותו לעלות לבימה. הרב הראשי האשכנזי סירב תחילה לעלות, בטענה שאם הראשון־לציון, הרב עובדיה יוסף, אינו נוכח במקום, אין הוא יכול לבוא במקומו.

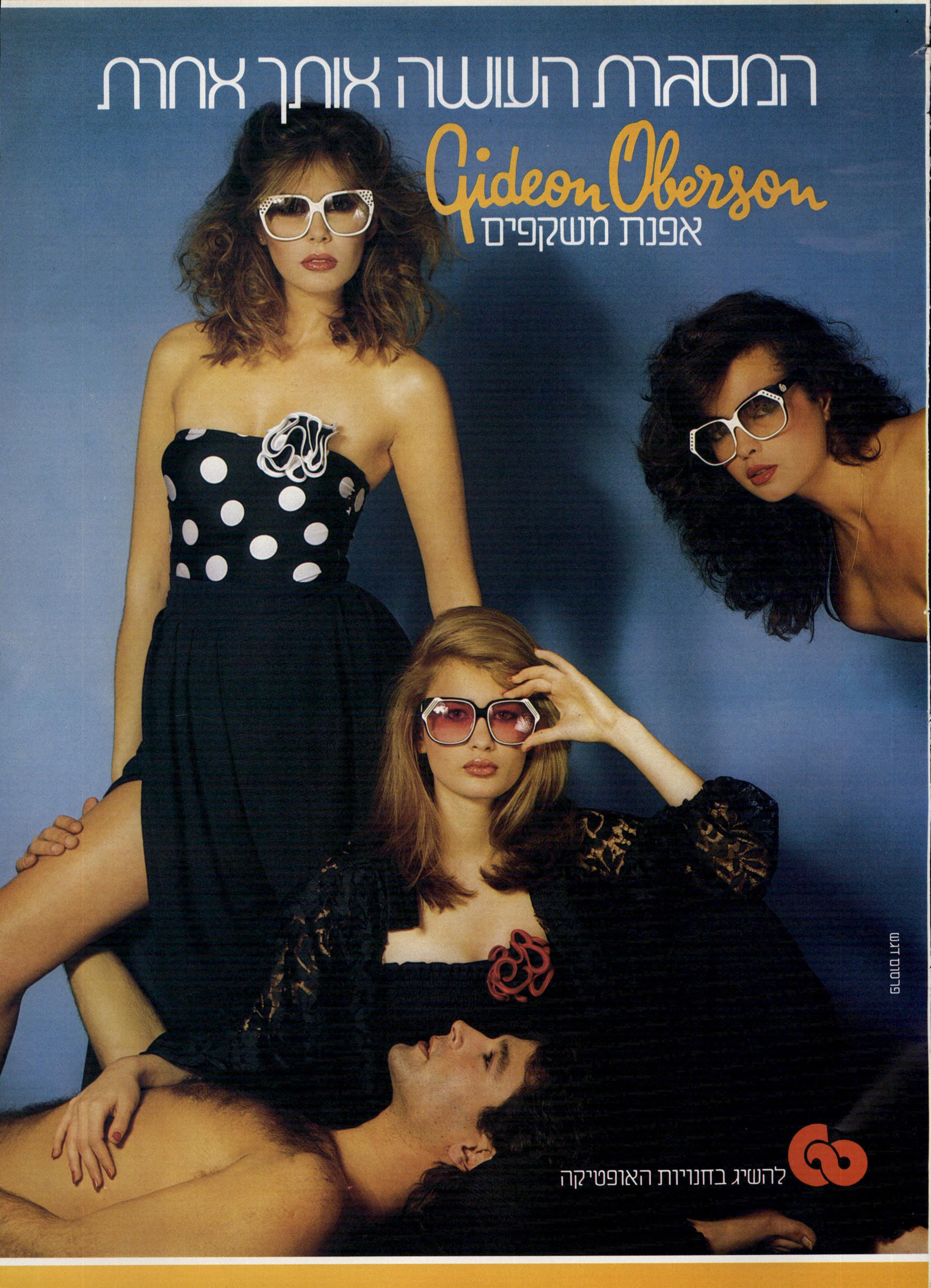
המסגרת העושה אותך אחרת
Gideon Oberson
אפנת משקפים
להשיג בחנויות האופטיקה

זה התחיל

והנה כמה נקודות ראויות לציון ממאזן 1981

* בבנק לאומי, שכמחצית מפקדונות הציבור בישראל מוחזקים בו, מתבצעות מידי יום כ-650,000 פעולות ב-6 מיליון חשבונות. בנק לאומי נבחר זו השנה ה-15 ברציפות כ"מוצר הנבחר".

* קרוב ל-400,000 איש השקיעו במניות בנק לאומי, שנתנו למשקיע בשנת 1981 תשואה של 179.7%.

* לקופות הגמל של בנק לאומי נוספו 220,000 חשבונות חדשים, וכיום מגיע מספר החשבונות בהן ליותר מ-800,000. קרן ההשתלמות קהל, אשר הוקמה ב-1980 כבר משרתת למעלה מ-45,000 חברים, וזאת, לאחר שהצטרפו אליה השנה למעלה מ-20,000 חברים חדשים.

* למעלה מ-150,000 לקוחות בבנק לאומי מחזיקים כרטיסי אשראי לאומיקרד-ויזה. באמצעות כרטיס לאומיקרד-ויזה בינלאומי ניתן למשוך מזומנים ב-100,000 סניפי בנקים ולקנות ב-3.3 מיליון חנויות ברחבי העולם.

* המיכון והמיחשוב עוזר ללקוחות בנק לאומי וחוסך מזמנם. מערכות ON LINE משוכללות, מאפשרות קבלת מידע מיידי ומעודכן. 115 מכשירי כספומט ו-28 מכשירי ש.ב.א. ברחבי הארץ משרתים כ-225,000 בעלי כרטיסי כספומט לקוחות בל"ל.

אנשים לשרות אנשים

בנק לאומי

ב-1902

* מערכת של 64 סניפים ומשרדים של בנק לאומי ב-28 ערים ברחבי העולם משרתת את ציבור לקוחותיו. רק בשנה האחרונה נוספו 4 סניפים בצרפת, סניף חמישי בלונדון, הסניף ה־27 בניו־יורק וחברת בת בקנדה. ובארץ: 12 סניפים הועברו למבנים חדשים ו-6 סניפים הורחבו השנה לנוחות הלקוחות. 9 סניפים חדשים נחנכו באזורים שונים ברחבי הארץ ובכך הגיע המספר הכולל של סניפי ומשרדי קבוצת בנק לאומי ל-449, מהם 385 בארץ ו-64 בחו"ל. לראשונה עומדת לרשות ציבור הלקוחות בארץ רשת של 33 דלפקי בנק לאומי למשכנתאות בסניפי הבנק ברחבי הארץ.

* לבנק לאומי מגוון קווי אשראי המאפשר העמדת מימון לזמן בינוני, אם באמצעות אשראי ספקים ואם באמצעות עסקות ליסינג. למעלה מ-1000 בנקים קורספונדנטים ברחבי העולם מטפלים בכל הפעולות הכספיות הקשורות לביצוע עסקות יבוא ויצוא ללקוחות בל"ל.

* בנק לאומי עומד בשורה הראשונה של הבנקאות העולמית; הוא נמצא כיום בין 100 הבנקים הגדולים בעולם.

* בנק לאומי מסייע ליצואנים באמצעות פרוייקט משותף עם מכון היצוא, המעמיד מימון לתכנית מנהלי שווק ניידים, הסוקרים שווקים עבור היצואן. אלפי יצואנים נהנים משירותי המידע העסקי באמצעות פרסומים ומדריכים מקצועיים בתחומי מטבע חוץ ושווקי ההון ובאמצעות סקירות ענפיות וכלכליות.

* בשנת 1981 היה בנק לאומי החתם הגדול ביותר בבורסה בישראל. בשוק היורו, מוביל בנק לאומי בגיוס הון זו השנה החמישית.

* בשנת 1981 הופעלו 5 קרנות נאמנות חדשות בקבוצת בנק לאומי ומספרן הגיע ל-21 קרנות שערך נכסיהן כ-10 מיליארד שקלים.

* בשנת 1902 הקים זלמן דוד לבונטין את בנק אנגלו פלשתינה (כיום בנק לאומי לישראל) בעקבות יוזמתו של ד"ר בנימין זאב הרצל. היעד: השגת מימון לישוב היהודים בארץ ישראל. שמונים שנותיו הראשונות של בנק לאומי הן רק ההתחלה. אנו נכנסים אתך לשמונים השנים הבאות בתנופת־יוזמות וחידושים של בנק, העומד בשורה הראשונה של הבנקאות העולמית, והעיקר - גם בשנים הבאות נשרת אותך בסניפינו בארץ ובעולם, כמו שרק בנק לאומי יכול לעשות זאת.

טל-ארויו

בנק לאומי

הקיץ יש לי מוסטאנג

יופי של חולצות וחליפות ספארי במבחר דגמים וצבעים מאפיין את הקיץ האופנתי של מוסטאנג.

להשיג בחנויות המובחרות

מוסטאנג

אנשים

נכדו של יוסף וייץ מתנגד להתנחלות מעבר לקו הירוק ולבגין יש תיאבון למרות עיתוני־הבוקר

■ „אני יכולה להציע לכם כריך שינקן," אמרה המלצרית לעיתונאי **יצחק שתיל** ולדובר אגד **גידעון טלמור**, ולא הבינה מדוע הביטו בה השניים, שאינם חובשי־כיפות, בתימהון. מתברר שלשניים יש סיפור משותף הקשור בשתיל, המקפיד לאכול מזון כשר, למרות שאינו דתי. ב־1974 הם יצאו לסיור בגרמניה, מטעם אגודת הידידות ישראל־גרמניה. הם שוכנו במלון, שבכל חדר בו היה על הקיר פסלון־עץ של ישו הצלוב. לשתיל הפריע הפסל מאוד, והם הסכימו ביניהם שכאשר הם יהיו בחדר, הם יניחו את ישו בארון, ורק בבוקר, לפני צאתם, הם יחזירו אותו למקומו בקיר, כדי לא לפגוע ברגשות החדרנית. באחד הימים נכנס שתיל לחדר, ולא ראה את ישו על הקיר. הוא היה בטוח שטלמור, שהקדים אותו, כבר הכניס את הפסל לארון. הוא ישב על מיטתו, החל להתפשט והתכוון להתכסות, ואז הוא קפץ כנשוך נחש. ישו היה במיטתו, מתחת לשמיכה. שתיל אילץ את טלמור להוציאו מהמיטה ולהניחו בארון.

■ למרות שהישוב תלמי־יוסף נקרא על שם אביו, נמנע מנהל מחלקת־ההתיישבות של הסוכנות היהודית, **רענן וייץ**, מלהיכנס למקום, אחרי שמתנגדי־הנסיגה מסיני השתלטו על המושב.

■ השושלת המשפחתית של מישפחת וייץ מעידה על צעידה שמאלה דווקא. בעוד שהסב, **יוסף**, היה מראשי הקרן הקיימת לישראל, שעסקה ברכישת קרקעות מערבים, ואילו הבן, **רענן** ממשיך במסורת זו, בתפקידו בסוכנות, הרי שהנכד, **יחיעם**, מרצה להיסטוריה באוניברסיטה, מתנגד באופן מוחלט להתנחלויות מעבר לקו הירוק.

■ קריינית הטלוויזיה **כרמית גיא**, שהופעתה החיצונית היתה בזמנו עניין למחלוקת בינה ובין מנהל מחלקת־החדשות לשעבר, **מיכה לימור**, סיפרה שכאשר הביא אותה **חיים יבין** למבט הוא אמר לה: „אני לא רוצה שתהיי יפה מדי. אל תיראי כאילו באת מסלון־יופי או ממספרה או מתצוגת־אופנה."

■ ביקור־חולים, שערך בן קיבוץ בביתה של זמרת הסצועת ברגלה, הוליד ערב־צדקה. **נח**, בן קיבוץ עין־כרמל, בא לבקר את ידידתו, **זמירה** („זמי") **אדם**, זמרת ומורה להתעמלות שנפגעה ברגלה, כשהחליקה במסלול סקי בשווייץ. יחד עימו הופיע ידידו הוותיק, **שמעון** („כושי") **רימון**, שאותו הוא מכיר עוד מתקופת שירותם המשותף ביחידת־צנחנים. בשיחה שהתפתחה התברר שנוח מנסה לגייס עבור כושי כסף לצורך הקמת פונדק־דרכים בערבה. זמי התעניינה ברעיון, ואז התברר לה שלמעשה חסר סכום של 2500 דולר בלבד לשם קניית גנרטור להספקת חשמל במקום. בחדר ישב **מוטי סטרוקובסקי**, אחד השותפים במועדון סליק. הוא העלה את הרעיון לערוך ערב שהכנסותיו יהיו קודש לקניית הגנרטור. כושי התלבט וביקש לשמוע את חוות־דעתה של זמי, מפני שהוא שונא נדבות. היא הסבירה לו שאם לא יערך ערב מסוג זה, שבו יוזמנו חבריו הקרובים, לא יוכל לעולם לפתוח את הפונדק שלו, וכושי נתן להבין שהוא מסכים. אך אז התעוררה בעיה חדשה. למועדון נכנסים בצפיפות 150 איש, ונח הודיע שהוא יביא לערב את כל הקיבוץ, כך שלא ברור אם יהיה מקום לרוכשי הכרטיסים.

■ ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, הגיב על שידורי הטלוויזיה: „מדוע צריך בכל מיקרה ובכל מחיר להראות משהו שלילי? אין דברים חיוביים אצלנו? אין בנייה אדירה? למשל, בירושלים, חמש שכונות חדשות הקים דויד לוי."

■ בגין סיפר גם על הרגלי קריאת עיתוני־הבוקר שלו: „כל יום אני קורא את העיתונים לפני ארוחת־הבוקר. ואף על פי כן, יש לי אחר־כך תיאבון לאכול."

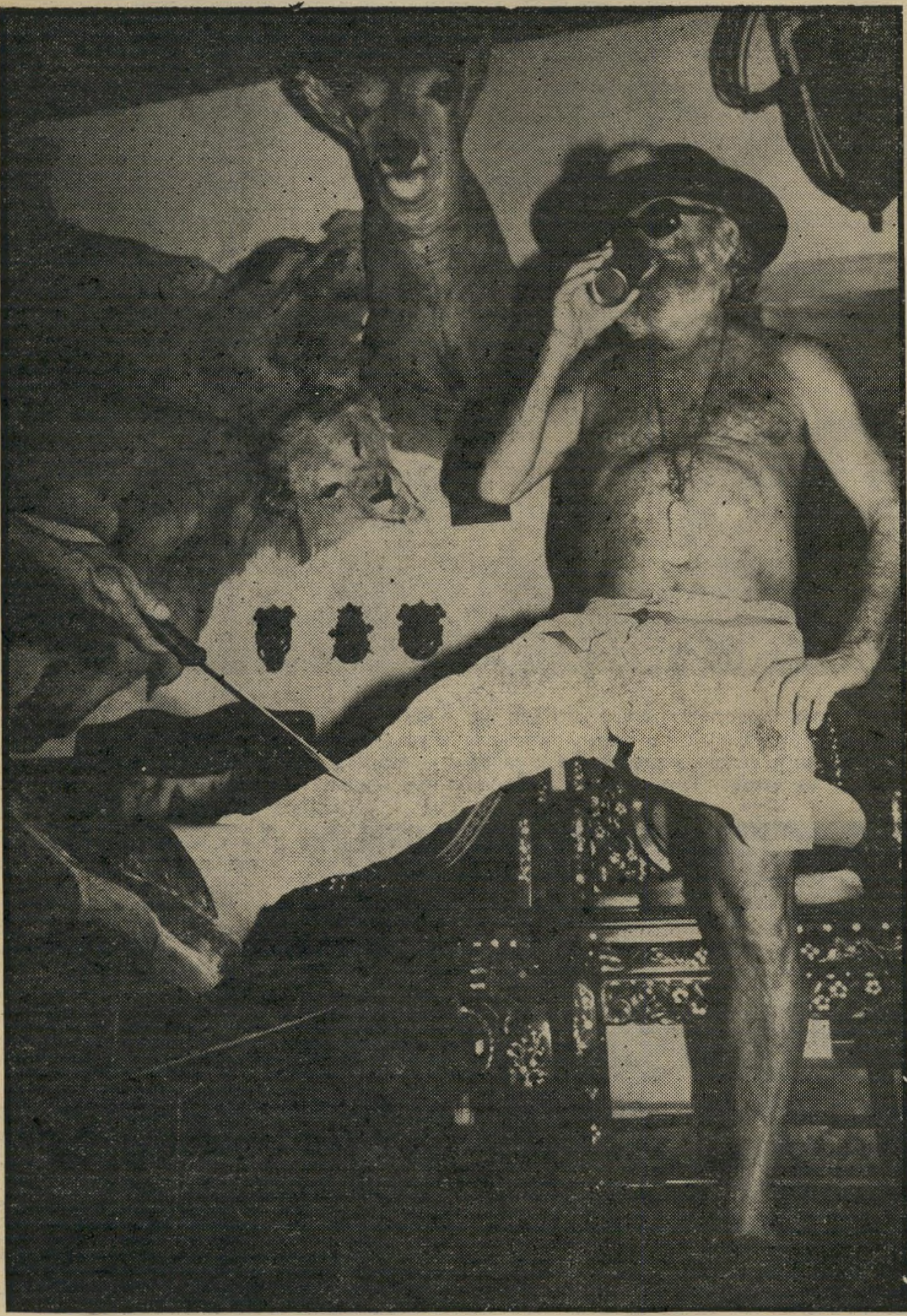

רפי נלסון לקה בשבר בירך כאשר נפל בכפרו שבחוף טבה. נלסון, שסביב הכפר שלו סער השבוע המשבר בין מצריים וישראל, הצטווה על־ידי רופאו להתאשפז בבית־חולים, סירב להוראה ולבסוף שיכנע את הרופא כי ישאירו בביתו, בתנאי שלא יבקר בכפר. במשך שלושה ימים שהה רפי בבית־האבן שלו, הצופה אל חוף אילת, כשהוא מבלה לא רק בחברתם של הפוחלצים הרבים שלו, אלא גם בחברת רבים מידידיו, שבאו לביקור־חולים, כששמעו על פציעתו.

יאיר שטרן מנהל מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, בילה חופשה ביחד עם אשתו, הדסה, בכפר של רפי נלסון. כאשר ראה שטרן את המיספר הרב של הנופשים ואת אווירת העליצות בכפר, הורה לחזמין למקום מייד את כתב־הטלוויזיה בדרום, עופר טלר (משמאל), והטיל עליו להכין כתבה ליומן השבוע על כפר הנופש, העומד במרכז הסיכסוך.

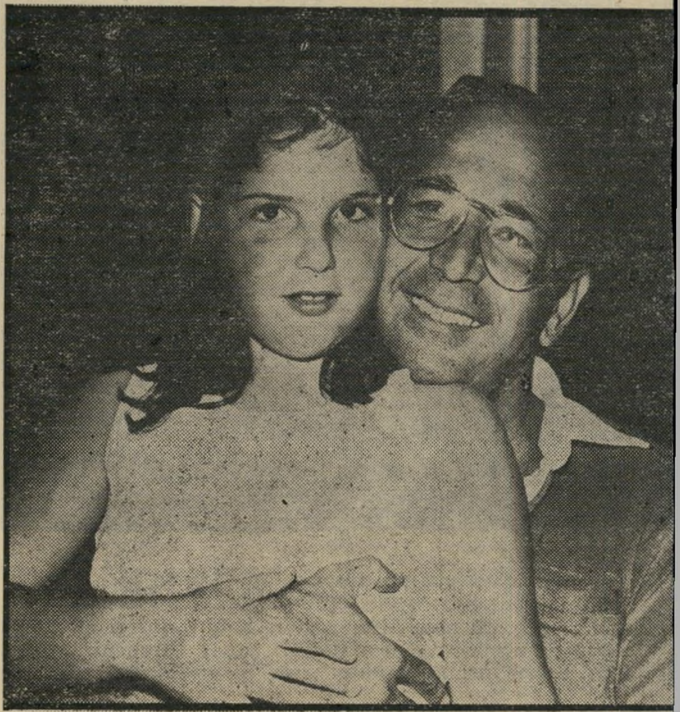

אלכס גלעדי מפיק־הטלוויזיה הבכיר, השוהה בלונדון כראש מחלקת־הספורט האירופית של רשת הטלוויזיה האמריקאית אן־בי־סי, הגיע לחופשת־פסח לישראל, ומייד ירד לאילת לבלות חופשה ביחד עם בתו בת ה־9, גליה. גליה התגלתה כילדה עצמאית. היא בילתה עם אביה במיסעדה בחברת ידידים, כאשר התעייפה, ביקשת מאביה להזמין עבורה מונית, צירפה אליה את חברתה, יפית כרמל, בתו של איש־העסקים אייב כרמל, והשתיים חזרו במונית לבית־המלון.

הקולנוע של פירה

ו

עונה לכל המלעיזים: „זהו שיערי הטבעי, והוא נראה כך כי אני מזניחה את הספרית שלי.” ●●● את רזיה ישראלי פגשתי השבוע במסיבת אנשי־קולנוע ותיאטרון, שערכה השחקנית הצעירה **פירה קנטור**, לרגל זכייתה השבוע ב־פרס שחקנית הקולנוע הטובה ב־תפקידה הראשון בקולנוע. זהו הישג מרשים, שראוי למסיבה. ולכן בחרתי במסיבה זו כמסיבת השבוע ●●● רבים מאנשי הקולנוע, התיאטרון והמוסיקה בארץ זרמו השבוע לדיזנגוף סנטר, כדי לחגוג יחד עם פירה. בין אנשי הקולנוע זיהיתי את **ניסים דיין**, שהפיק

פאנק בריבוע

וריקוד סוער מד־גימים מרסל, בע־לת מיספרת הלילה בדיזנגוף וידידה הפאנקיסט. „אני בעד קיום תרבות הקולנוע בארץ, ופירה קנ־טור היא לקוחה שלי, לכן הסכמתי לנדב את מיס־פרת הלילה הגדולה שלי לעריכת המסיבה לכבודה,” אמרה מרסל. המסיבות נערכות היום במיסעדות, במועדונים, ועכשיו החלו לשמוח גם במיספרה.

„איני מבינה מדוע יצא הקצף על **חנוך לוין**. המיתולוגיה היוו־נית מלאה בסיפורים על קאניבא־ליזם ועל מעשים ברוטאליים. ה־חידוש היחידי בהצגתו החדשה, הוא ההתעסקות באברי ההפרשה של האדם. במקום להתייחס ל־ערכו הספרותי של המחזה, עוסקים כולם בהיבטים הסנסציוניים שבו. וחבל.” כך אמרה השחקנית **רזיה ישראלי**, כוכבת הצגתו החדשה של חנוך לוין, הזונה הגדולה מבבל ●●● רבים תוהים על רעמת שיערה של רזיה, ושואלים אם היא חובשת פיאה נוכרית. אז רזיה

קונסול הכבוד

העיתונאי מנחם זילברמן מנשק את אשתו דורית. למטה: מפיק „לנה”, מיכה שרפשטיין, ובימאי ותסריטאי הסרט, איתן גרין ופירה.

הכלה והזמרת

שחקנית הקולנוע פירה קנטור (מ־ימין) צוחקת בפה מלא ומחבקת בשימחה את ידידתה, הזמרת סנדרה ג'ונסון, שבאה לברכה על זכייתה בפרס שחקנית השנה בקולנוע. לכבוד זכיה זו, על מישחקה בסרט לנה, ערכה פירה מסיבה, שאליה הגיעו שחקנים ואמנים ידועים רבים.

יותר לשנת 81', על מישחקה ה־מרשים בסרטו של **איתן גרין**, לנה, שייצא אל המסכים בחודש מאי. „הפעם יש לי סיבה כפולה לערוך מסיבה, כי זכיתי גם בפרס השחקנית הטובה ביותר בפסטיבל אורליאן,” סיפרה פירה ●●● פירה צדה את עיני לראשונה בסרט פירסומת לכרטיס־אשראי, שבו גילמה אשה מבולבלת בסופרמרקט, שאינה משתלטת על שטרי הכסף שבידה. בלנה היא מגלמת דווקא, תפקיד רציני, של אשה הלוחמת לשיחרורו של בעלה הכלוא ב־ברית־המועצות, ותוך כדי מאבקים לשיחרורו מתאהבת בבחור ישר־אלי ●●● עבור השחקנית, שזהו את לנה, ועסיק היום בבימוי הפרק השני של סרט הטלוויזיה מישל ספרא ובניו ●●● המפיק **מיכה שרפשטיין** בא למסיבה בחברת השחקנים **ארנון צדוק** ו**עופרה וייגרטן**, כוכבי סרטו החדש, פרופיל 24, שיוצג, לדברי מיכה, בחודש ספטמבר. „ עופרה ואני נשואים, אבל רק בסרטים,” צחק ארנון צדוק. הוא התכוון לסרט הטלוויזיה חתום לכל החיים, שזכה השנה בפרס כינור דויד. ולסרט הנוכחי, שבו מכבבים שניהם כבעל ואשה ●●● „**ניסן נתיב**, הוא האדם האחרון שיחלק מחמאות, ו־במיוחד לתלמידיו,” אמרה פירה קנטור, כששאלתי אותה מה היתה

הבדרן

המרקד הוא חנן גולדבלט, שתקים חברת הפקה פרטית.

סיינטולוגיה

אורחת אצילית במסיבה, עם זר פניניים לראשה, היא קלרה, שסיפרה שהיא תיירת ועוסקת בסיינטולוגיה.

המורה מאילת

במיני קצרצר, היא סימה אגוזי, מורה בחטיבת ביניים מיקצועית. סימה הפגינה במסיבה כושר ריקוד מעולה במשך כל הערב.

המלבישה

של שחקני הקולנוע והת... טרון היא טובה קידר, ה... שה בשימלת רקדנית תיאטרלית, כשלצווארה פ...

הזונה מבבל

היא השחקנית רזיה ישראלי, כוכבת הצ־גתו החדשה של חנון לוין. למטה: הצייר איתמר נוימן, מתכונן לנשק אחת מאורחות המסיבה בפוזה דרמטית.

תגובתו של המורה שלה למישחק, על תפקידה בסרט. „ניסן פוחד לסחרר את ראשיהם של תלמידיו, אבל למסיבה שלי הוא בא כדי לשמוח בשימחתי" ●●● „ייתכן מאוד שמפיק גדול בשם מרק לוֹנדון יקנה שני להיטים שכתב־תי," סיפר לי במסיבה המוסיקאי המוכשר אבנר קנר, שחזר זה עתה מארצות־הברית. הייתי גם ביריד הבינלאומי למוסיקה. מידם, שם שמע המפיק את שירי וגילה התעניינות. בינתיים חזרתי לארץ כדי לגשש מה קורה בתחום ה־מוסיקה כאן. אין ספק שאני חושב על קאריירה בחוץ־לארץ" ●●● מוסיקאי אחר שפגשתי במסיבה היא דייד קריבושי, שחזר אף היא מניו־יורק ולוס־אנג'לס, אחרי סיבוב הופעות עם יוסי בנאי.

מסיבת השבוע

עם נירה גל

„ההצגה נכנסה לשנתה השלישית, וכדי שלא ישעמם לנו, יוסי מאלתר לפעמים, ואנחנו מתפוצצים מ־צחוק" ●●● „אני קונסול הכבוד

של הבוהמה הישראלית באיל... צחק השחקן והעיתונאי מנ... זילברמן, המתגורר באילת. „... החברים מהבוהמה יורדים לב... באילת, אני תמיד לשירותם. א... כרגע אני כולי לשירותה של אש... דורית, ומוציא לאור את ... הילדים החדש, שכתבה, הנ... אימשל" ●●● ב־2 בלילה ה... עופר בלו, ידידה של פירה, ... עוסק באופנה, בקבוק שמפנ... הפקק נחלץ לקול תרועת הנוכח... והשמפניה התחילה לזרום ●●... בשעה זו של הלילה עדיין המש... להגיע אל המסיבה אנשי בוה... וסתם מחפשי מסיבות, בתילבוש... מוזרות והרבה חצאיות מיני. ... מה ששמעתי באותו ערב, עוד נ... לתעשיית הקולנוע שלנו עו... מזהיר.

הרקדניות

נגה בר־לב במיני קצרצר, היא רקדנית בלהקתו של גברי לוי, „שלום 82", שעובדת גם כסוכנת נסיעות. משמאל הרקדנית אלא סלע, הדואגת להפגין נוכחות ב... המסיבות בעיר. אלה לבושה בבגד ריקוד הצמ... לגוף ומעליו לבשה מכנסי עור שחורים הדוקי...

„גארלי"-האצילות מחייבת...

„גארלי" שם דבר בתעשיית הטסנועים והאופנועים בעולם
השם מחייב איכות טכנולוגית גבוהה

GARELLI

המחיר
17,200 ש'
(כולל 12% מ.ע.מ.)
המחירים נכונים ליום הפרסום

CONCORDE VIP/2

* עם החידוש הבלעדי - מיכלים נפרדים לשמן ודלק
* כ 50 ק"מ לליטר
* תיבת הילוכים אוטומטית בעלת 2 מהירויות
* שני נוסעים

המחיר
32,900 ש'
(כולל 12% מ.ע.מ.)
המחירים נכונים ליום הפרסום

SPORT SUPER

* 4 בולמי זעזועים
* גלגלי אלומיניום
* בלמי דיסק קדמיים
* מד סיבובי מנוע
* סבל אחורי
* שני נוסעים

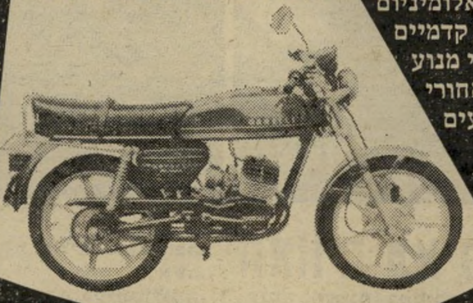

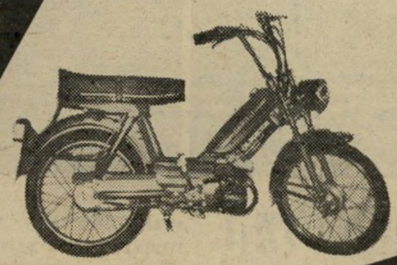

יבואן בלעדי ומוסך מרכזי: מרוץ מרכז רכב וציוד בע"מ אזור התעשיה, ק. ביאליק ת.ד. 7175, חיפה, 31071, טל. 731291

בואו לראות את „גארלי" אצל אחד הסוכנים המורשים

חיפה: י.א.ב. 521813; חב' מוסמך בע"מ 522258 * תל־אביב: מוסך המהיר 253641; אבי, מוסך הונדה 613879; * חולון: רונקו 845743 * ירושלים: נתן, מוסך הונדס 713748; גסנר צבי, שרותי רכב 523222 * באר שבע: מוסך מלכה 057-31614; החלק057-36663 * רחובות: סוכנות ראשית פריצל 054-52074 * הוד השרון: מוסך ־אום 052-24295 *חדרה: פלדמן שלום 063-22670 * נהריה: וולפוביץ 920543 * קרית שמונה: בי"ס לנהיגה נמרוד 067-35359 * אילת: מוסך הקטנוע 059-73408 * ערד: פייר דוד, 057-98425 * באר טוביה: 055-82454 * עפולה: מרכז האופנים 065-91088 ת"א — ע.ב.מ. השכרה ומכירה 03-834105.

רעים

העסק הנבחר של 82

לאלו שאינם מתפשרים

רעים - הכרויות ברמה גבוהה למטרות נישואין.

בואו להכיר אנשים שנחמד ונעים לשהות במחיצתם. אתם עשויים לפגוש את בן/בת הזוג אותו חפשתם כל ימי חייכם!!

אילו ידעתם כמה אנשים מעוניינים ליצור אתכם קשר ברגע זה - לא הייתם מהססים לפנות למשרדנו!

20 שנות נסיון

חיפה
שד' מוריה 15
טל. 04-84316
פתוח 10.00 - 20.00.
תל־אביב טל. 03-282932
03-285991

איתן עמיחי

הדברת מזיקים

בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל 790114-5-6 רש' מס 21 עסק 481/75

שמירה על בריאותך ורכושך

איתן עמיחי-הדברה שרותים

תן טרמפ לחייל

מרתף "ליריק"

דיזנגוף 190, ת-א

• ספרים
• תקליטים
• ציורים

פתוח יום יום (כולל מוצ"ש) עד 11.00 בלילה

הזדמנות ללא תקדים לציורי שמן מקוריים חתומים וממוסגרים מהמוזיאון. עם תעודות מקור

ארמון
Armon
03-653305-657001

אנשים

השר מרידור מונע התנגשות בין מטוסים ובין בעלי־חיים בגליל

פסוקי השבוע

● **השופט העליון בדימוס חיים כהן,** על החוק המופעל בכפרי הדרוזים ברמת־הגולן: „זהו חוק של ברברים.”

● **לישכת ראש־הממשלה,** על הנ״ל: „השופט כהן הוא אדם בעל רעיונות מקוריים, ויש לראותו כמשתייך על הקטגוריה של אנשים כמו הפרופסור ישעיהו לייבוביץ׳, הנוהגים כאילו חיו על כוכב אחר.”

● **השר יעקב מרידור,** בעת ביקור בצפון הארץ: „הגליל יוכל בעתיד להיות בטוח יותר. האיזור יראה יותר צבא ויותר כלי־צבא.”

● **הנ״ל,** על עבודות שיפוץ שדה־התעופה במחניים: „בשלב הראשון יגודר השדה, כדי למנוע מבעלי־חיים להפתיע את האווירונים הנוחתים, ולמנוע כתוצאה מכך התנגשויות מיותרות.”

● **ח״כ מפ״ם ויקטור שם־טוב:** „בחברה הישראלית קיימים כל מרכיבי הפאשיזם. אריק שרון מסמל את המגף, הרב משה לווינגר את הקנאות הדתית, גאולה כהן את הרומנטיקה הלאומית ונע־
מי שמר את הליווי המוסיקלי.”

● **הרב מנחם פרוש,** על הסכנה בחילופי־שילטון לא בחירות: „לא היינו רוצים שהשילטון יעבור למערך בצורה כזאת של הפלה עצמית, והרי אגודת־ישראל היא, כידוע, נגד הפלות.”

● **העיתונאי עמוס קינן:** „אל תירא עבדי יעקב, ירה!”

● **שר־התיקשורת מרדכי ציפורי,** על מאבק־הירושה בחרות: „לא עורכים לאף־אחד טקס של קבורה, בעודו בחיים.”

● **הנ״ל** על הנעשה בסיני: „אילו הייתי יושב במישרד־הביטחון, מאיר כהנא מזמן לא היה בימית.”

● **הפרופסור הנס קרייטלר,** בהרצאה באוניברסיטת תל־אביב על פסיכולוגיה מדינית: „לא רק מישטרים דיקטטוריים, אלא גם אנחנו מחרימים ספרים ביהודה ושומרון. זה לא נובע מהאידיאולוגיה של תנועת־הפועלים, שהתחילה במעשים אלה, וזה בהחלט לא הולם את האידיאולוגיה של זאב ז׳בוטינסקי. זוהי אידיאולוגיה שמתפתחת כל אימת שעם אחד מנסה לשלוט שליטה מוחלטת על עם אחר.”

גבי אלדור היתה גם היא בין הנופשים שבאו להיפרד מחופי סיני לפני הפינוי. גבי הגיעה עם חברה הרופא ועם בתה דינה, שאביה הוא הפרופסור אריה זקס. אליהם הצטרפה כלבת האייריש־סטר שלהם, שנאלצה להישאר במכונית, מכיוון שנלסון אינו מרשה כניסת כלבים לכפרו. כשנודע לגבי כי לרפי נשברה רגל ולא הגיע לכפר, מיהרה להוציא את הכלבה מהמכונית, כשהיא אומרת: „אולי זו הפעם האחרונה שאנו באים לנלסון. הוא בטח יסלח לי על הפעם הזאת!”

בלונים

מאת דניאלה שמי

היום שלפני האחרון

(המשך מעמוד 37)
אחרי ששנים ארוכות קודם לכן חיפשה את מקומה בעולם. היא הרחיקה עד אירו־פה, שהתה בפאריס, ניסתה את תל־אביב, התגוררה זמן־מה בראש־פינה, עד שהגיעה לשארם־אל־שייח׳.

כאן התגוררה תקופה מסויימת באחת המערות, ועבדה כחדרנית במלון מארינה. אחר־כך רכש אביה האמיד את מועדון־הצלילה אקווה מארין, והיא מונתה כמנ־הלת־המועדון.

מיכל מצאה את עצמה. כעת היא צריכה ללכת. לא מזמן רכשה חלקת־אדמה מדרוזי בגליל. היא מביאה בחשבון את האפשרות לבנות את ביתה שם. היא חושבת על ראש־פינה. תל־אביב אינה המקום המתאים עבורה. עד שתחליט היכן לקבוע את ביתה, תעביר את חפציה לבית הוריה בסביון. רק אחר־כך תחליט.

מיכל אינה היחידה המתקשה להחליט. פלוגי הגיע לשארם מייד אחרי שרותו הצבאי, והתאהב במקום ומאז התחיל לחזור אליו בחופשות, באופן קבוע.

קצת לפני חתימת הסכמי־השלום קבע את ביתו באופירה. הוא נכנס כשותף ל־מיסעדה המפורסמת של מיכאלו, המיפלט האחרון, והפך חלק בלתי־נפרד מהנוף ה־אנושי של שארם־אל־שייח׳.

פלוגי, הנמנה עם אנשי־השמאל בירוש־לים, עיר־מולדתו, היה אופטימי כשנחתמו הסכמי־השלום. כעת יצאה לו מעט הרוח מהמיפרשים. אני שואלת אותו אם יצר קשר עם המצרים, המסתובבים באופירה, והוא אומר לי „התהליך לוקח זמן. בינינו לבינם מפרידה תהום עמוקה. דיברתי עם מנהל כפר־הנופש המצרי של דהב. האיש הוא בוגר־אוניברסיטה, והיה סגן־מנהל־מלון באלכסנדריה. הוא רוצה להפוך את כפר־הנופש למלון־פאר. הוא רוצה להכניס לחדרים טלפונים ומיני־בארים. אני בטוח שהוא יוסיף גם בריכת־שחייה. המצרים לא מבינים שמי שבורח לשארם ולדהב בורח מטלפונים, בורח מהציוויליזציה.”

במלון מרינה האורות דולקים. מחר עומד להתקיים כאן טקס הורדת־הדגל. חיים שיף, בעל המלון, עומד להטיס מאה עיתונאים מהצפון. אנחנו מחליטים להסתלק לפני שהמקום יהפוך בית סוקולוב שני.

ג׳קי, מנהל חדר האוכל, יושב לפני חדר־הקבלה. הוא הולך לנתניה. הוא לא יודע מה יהיה. „קשה־קשה בצפון. הייתי יורד לשבוע, חוזר כמו משוגע לאופירה. כעת צריך להתרגל למצב חדש.”

חיים אוחיון, המלצר, אינו רוצה לחשוב בכלל על החיים בצפון. „שם חשוב מה הבן־אדם עושה. פה, בשארם, יכול היה לבוא בן־אדם מהנדס, ולעבוד כחדרן!” הדיסקוטק פועל בפול־ווליום. חיילים אמ־ריקאיים ונערות ישראליות צופים בסרטי־וידאו של להקות רוק׳נרול.

החיים בשארם־אל־שייח׳ מתנהלים כר־גיל. רק כשאתה עולה לאופירה, אתה רואה כי רגע לפני הסוף רוב האורות שבי־שיכון כבויים. אורות דולקים במעטות מהדירות. רוב התושבים עזבו לצפון.

בקומונה יש שלט: „המחלקה הפתוחה”. החבר׳ה אומרים שבחודשיים האחרונים התנהגו האנשים באופירה כאילו הם חיים במחלקה פתוחה של בית־משוגעים. יושבים אצל ציונה ויוי, ומנסים לתכנן את העתיד. איש אינו יודע מה ילד המחר.

גם הגליל בוער!

מחר היום האחרון. ציונה וגילה עוד לא ארזו. יש לארגן הסעה. יש להזמין משאית. מתחלקים, שלושה חבר׳ה במשאית אחת, ומחליפים כתובות.

למחרת, הבוקר, מדסקסים את העתיד בדירה של הקומונה. יגאל מציע לעלות למיצפה בגליל. פלוגי אומר לו: עזוב, גם הגליל בוער!

רובי מגיע עם חתיכה, ומספר שמישהו פרץ לדירה שלו ובזז את הרכוש, שכלל גם מעבדת־צילום משוכללת. החבר׳ה לא מתייחסים.

יורדים לנעמה. יגאל קרני אומר לפלוגי ששותים כוסית אצל אבי נבק. נוסעים לדולפין, הבאר של אבי נבק, שזכה בכינויו זה מכיוון שהיה הישראלי הראשון והיחידי שתיפעל את המיזנון בכפר הבדואי נבק. אחרי הסכמי קמפ־דייוויד הוא פתח את דולפין, שהפך מקום המיפגש הלילי ה־פופולרי ביותר בשארם.

מגיעים לבאר. חוץ משני אמריקאים וקארלוס סנטאנה, המנגן על הפטיפון, אין איש. לפתע, מתוך הדממה, שומעים קולות חרישיים של מפוחית — „נזמר נא את שיר אליפלט, ונגידה כולנו בקול”.

יורדים למזח. כמה עשרות אנשים יוש־בים שם, ומישהו מלווה במפוחית את ה־שירה החרישית. „אלי, אלי, שלא ייגמר לעולם”.

אלה הם ותיקי שארם, מסביר לי בלחש פלוגי.

לפתע, כמו מתוך תמונה סוריאליסטית, מגיחה מהאפלה סירת־מנוע. יענקלה בר־לוי, יושב־ראש ועד תושבי־אופירה, מגיח ממנה, מצטרף למעגל השרים חרישית. „אל נא תעקור נטוע” שרים גם כאן, ואנחנו מרגישים שזהו הזמן להסתלק.

דינה, קצ׳ה, שארם, באפי, חץ, אופירה ונעמה מסתובבים על החוף.

„שלום דינהל׳ה, מה שלומך, איפה היית כל־כך הרבה זמן?” שואלת רוחל׳ה את כלבת־המיני הקטנטנה, המשתעשעת עם חבריה.

הכלבים של שארם הם חלק בלתי־נפרד מנופה. לכל כלב, גם לאחרון הזרוקים על החוף, יש שם ויש בעלים. כולם יילקחו לצפון. איש מהם לא יישאר על החוף. תושבי שארם לוקחים את בעלי־החיים שלהם איתם. המיצרך המבוקש ביותר, במירפאת אופירה, יום לפני הפינוי, היה ואליום, כדי להרדים את החתולים. היחס של האנשים לכלבים הוא יחס בלתי־רגיל.

היחס לבדואים הוא מצויין. אלה קיבלו מתושבי אופירה עשרות מתנות. האלאווי שרביט בן ה־17 הוא בדואי צעיר, שאומץ על־ידי יוסי, מפעיל הקיוסק בבית הלבן. הוא מכונה על־ידי המקומיים שייח׳ הא־לאויי. אחרי שיבואו המצרים ילך לסנטה־קתרינה.

„התחיל החמסין,” הוא אומר לי.

אני אומרת לו שזה כבר לא משנה, ממילא ממחר הישראלים לא יסבלו מהחום. אני מנסה למשוך אותו בלשון. שפתיו חתומות. הוא שומר את ריגשותיו לעצמו.

מגיע מיכאלו. מי שאינו מכיר את מיכ־אלו לא היה בשארם. מיכאלו הגדול, בעל מיסעדת המיפלט האחרון, הוא חלק מ־שארם־אל־שייח׳. הוא עובר עם מישפחתו לאילת, יפתח מיסעדה בשם זה מול מלון לרום.

מיכאלו בא לשרוף את המיפלט האחרון. אין הוא מוכן להשאיר אותו למצרים. אני מתחננת לפניו שישרוף היום. בשביל מה יש חברים? „אני שורף לבד, בלי אמצעי־התיקשורת,” הוא אומר ברצינות תהומית.

אני אומרת לו: „אתה תשרוף, ומחר יהיו פה המון עיתונאים, ואני מפספסת סקופ!”

„לבד,” הוא אומר, ולא זז.

אחר־כך, בבאר של מיכל, הוא מספר לי על רעש־האדמה שהתחולל לא מכבר בשארם. „זוהי הרעידה המסמלת את ה־סוף,” הוא אומר באופן מיסתורי. אני שואלת למה הוא מתכוון, והוא מספר על מכשפה בשם ג׳ואנה, המתעסקת במאגיה שחורה, שהגיעה לשארם, הצביעה על אחד הילדים ואמרה: הילד הזה ימות בעוד שנה. וכך היה. הילד אכן מת באורח מיסתורי.

אותה ג׳ואנה, מספר לי מיכאלו, ניבאה כי ברגע שהישראלים יעזבו את שארם, יהיה רעש־אדמה, וכל הצוק שעליו יושבת אופירה, עם בתי־השיכון המיוחדים שבנה האדריכל נחום זולוטוב, יפלו לים.

הסיפורים קולחים. מיכל מספרת על פיליס, המתעסקת במאגיה לבנה (להבדיל מהשחורה), שהגיעה לשארם כדי ליצור קשר עם עב״מים — עצמים בלתי־מזוהים. היא הצליחה ליצור את הקשר והודיעה שהישראלים לא יפנו את שארם.

קבוצה של חיילים אמריקאיים נכנסת. קבוצת מצרים מצטרפת אליה. האיטלקים, היושבים ליד בסיס חיל־הים, מזמינים את הישראלים ללזניה.

אווירה מוזרה, רב־לאומית. יחסים מוז־רים. אנשים מוזרים. מצד אחד התושבים הוותיקים של אופירה, שאינם מאמינים מה שמתרחש לנגד עיניהם, שאינם מאמי־נים כי יפנו את המקום, אך האורזים בכל זאת, בקצב איטי, את המיזוודות. מצד שני חיילי הכוח הרב־לאומי.

פלוגי מספר על מוריס, שטעם פעם מ־שיכרון סיני, וטען כי הוא רואה שחורים עולים מהים.

„מי היה מאמין שמוריס חזה את הנו־לד?” הוא אומר, ומצביע על חייל אמריקאי כושי, העולה ממימיו של ים־סוף.

רוח צפונית חזקה מנשבת, מעיפה חול. „הים לא רוצה שנלך מפה!” לוחשת שוש חן־טוב, ואומרת לי: „את יודעת מה הבעיה העיקרית של תושבי אופירה? הבעיה ה־גדולה ביותר היא ששם, בצפון, אין אפס. נצטרך לעבוד!”

כוכבים

חניך מצטיין

בטרם מלאו לו 22 שנים, הוא התכבד להגיש את האוסקר לשנת 81/82, וזאת משום שהוא עצמו כבר קיבל את האוסקר בשנה שעברה. טימותי האטון, בעל עיניים כחולות ושיער ארוך (לקראת התפקיד הבא) נראה עדיין כילד. אך ילד זה כבר עבר כמה טראומות לא קלות: בגלל גירושי הוריו, כשהיה בן 3, נאלץ לעקור ממאליבו שבקליפורניה, לבוסטון. הוא גדל אצל אמו בבוסטון ובברקלי שליד בוסטון, ורק בגיל 16 הצטרף לאביו, השחקן ג׳ים האטון, בלוס־אנג׳לס.

„אבי היה אבא ולא שחקן,” הוא מספיד בחיבה את אביו, שמת בצורה פתאומית ב־1976 בגיל 40, דווקא אחרי שהשניים מצאו שפה משותפת והופיעו יחדיו בהצגה בשם הארבי, בקפה־תיאטרון בהוליווד.

האטון האב היה ידוע כשחקן בעל פני־תינוק, והופיע בין היתר כאלרי קווין בטלוויזיה, ובתפקידי מישנה שונים, שאחד מהם הביאו לפסטיבל ברלין בשנת 1957. שם, כתעלול פירסומת, המציאו אנשי יחסי־הציבור של האטון סיפור על שחקן מיס־תורי שלא היה ולא נברא וכך ריתקו את העיתונאים.

לא להסתנוור. ההופעה המשותפת של טימותי ושל אביו גרמה לבן לפרוש מבית־ספר מסודר ולהתמסר למישחק. הוא הוצף מייד בהצעות־עבודה: הוא הופיע לצד הנרי פונדה בחמש תוכניות טלוויזיה, בשם הבוגר הקשיש ביותר, ואחר־כך הופיע על הבימה באותו תפקיד. הוא המ־שיך להופיע לסירוגין בטלוויזיה ובתיאט־רון.

ואז באה טראומה נוספת: קבלת פרס האוסקר, בתפקיד מישנה, על אנשים פשו־טים של רוברט רדפורד. מדוע טראומה? כי האטון היה אחד השחקנים הצעירים ביותר שזכו אי־פעם לקבל את הפרס, והתגובות שהיה עליו להתמודד עימן היו שונות ומשונות: „היו כאלה שמשכו כתף בהסתייגות ואמרו לי: זה לא בריא לקבל פרס כזה גדול כשאתה רק מתחיל,” נזכר האטון.

אך טימותי האטון לא הסתנוור. הנער כבר היה מקורב למישפחת רגן, כחבר של בת־הנשיא, פטי דיוויס, שחקנית גם היא, וכבר עסק בצילומי סירטו הבא, לצד ג׳ורג׳ סי. סקוט, כיבוי אורות, שיוצג בישראל בקרוב. (שמו המקורי הוא תרועת־אשכבה).

„אינך יכול להרשות לעצמך לחשוב שהאוסקר יעשה ממך שחקן טוב יותר,” אמר לעיתונאי שבא לראיינו למחרת ה־טקס. „אסור לך להאמין שיעשה ממך אדם טוב יותר משהיית בלעדיו. אתה פשוט מתרגש כשאתה זוכה בו — וזה הכל. אצלי לא שינה דבר, גם לא את היחס שלי לעבודתי. אני חושב שעדיין יש לי הרבה ללמוד.”

המפיק היסס. הוא ראה עד כמה קשה לזכות בכל העולמות גם יחד, וחש על בשרו עד כמה צריך להתאמץ כדי לזכות בתפקידים הנכספים. באותו זמן, בטרם קיבל את האוסקר, ואף שכבר יצאה השמועה שהוא הצטיין בתפקיד קונרד גיבט, הבן המופנם והמתוסבך באנשים פשוטים, הוא התכונן לצילומי כיבוי או־רות.

זהו סיפור המציג גיבור שונה לגמרי. הגיבור, בראיין מורלנד, הוא חניך מצטיין בפנימיה צבאית. אחרי שמפקד הפנימיה (השחקן ג׳ורג׳ סי סקוט) מקבל התקף־

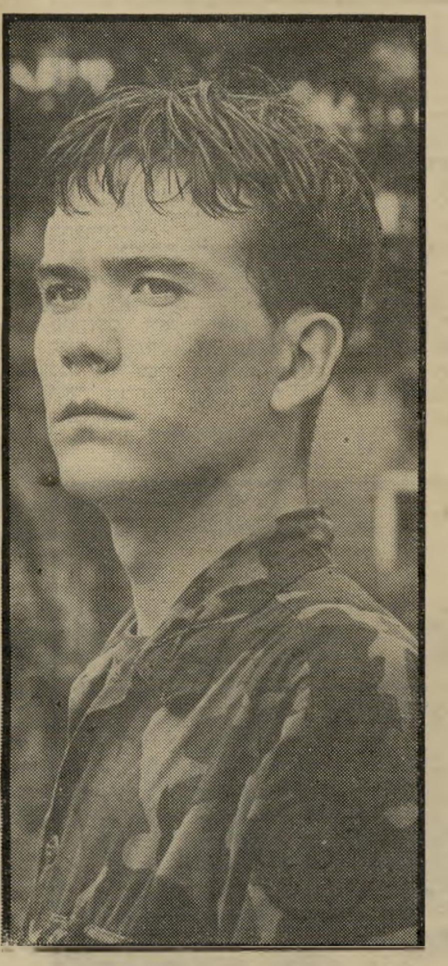

שחקן טימותי האטון
האוסקר לא סינוור

לב, ונודע כי הפנימיה עומדת להתחסל עקב קשיים כספיים, נוטל עליו בראיין מורלנד את הפיקוד, כשהוא דבק בלהיטות בערכים של „הכבוד מעל החיים” שלהם הטיף המפקד בקנאות. הוא מסית את החניכים להתבצר בפנימיה, מעשה הגורר אסון אחרי אסון.

מפיק הסרט, סטנלי ג׳ופה, לא חשב שהאטון, בעל מראה של ילד מופנם ומוט־

החניך המצטיין (האטון) עורך מיפקד פתע לחניכים צעירים
אסון אחרי אסון

האטון עם הבימאי הארולד בקר בעבודה על „כיבוי אורות"

האטון עם הבימאי רוברט רדפורד בעבודה על „אנשים פשוטים"

תפקיד־ראשי — הודות לאוסקר על תפקיד־מישנה

רד, עשוי להיות הגברבר הקשוח, אשר מביא את רעיונותיו של מפקדו עד הקי־צוניות, בפנאטיות ובעקשנות רבה, כשהוא סוחף עימו כמאה חניכים, מתעלם מהוריהם ואוטם את אוזניו מפני המישטרה והצבא הצרים על הפנימיה.

האטון שובץ תחילה בתפקיד שנראה לג׳ופה כהולם יותר את נתוניו של השחקן הצעיר — תפקיד חברו הטוב של מורלנד, המגלם את הטיפוס החושב והמתלבט עם מצפונו, שאינו מסוגל לקבל פקודה בלי להסס תחילה. אך עם קבלת האוסקר הועבר האטון לתפקיד הראשי. „נתקענו עם החיבה העצומה שהורעפה עליו," אמר המפיק בגילוי לב. ג׳ופה והבימאי, הארולד בקר, עשו עיסקה מוצלחת — האטון הוא אחת מקרני האור העיקריות של הסרט.

האטון עצמו טוען שלמד הרבה מכיבוי אורות, בעיקר למד לשחק שח־מת, מג׳ורג׳ סי סקוט, המשוגע למישחק. אך אם לדבר ברצינות, „למדתי להתמודד עם טיפוס ואורח חיים שאין בינו לביני שום קירבה, וזהו אתגר רציני."

חברים מלבישים את החניך המצטיין בראיין מורלנד (טימותי האטון)

הכבוד חשוב מן החיים

גם אכזבות. האטון הוא בחור בר־מזל. יש לו בית בסיגנון קולוניאלי בחוף

חניכי הפנימיה הצבאית משתלטים על הפנימיה (האטון רץ במרכז)

להביא ערכים צבאיים לקיצוניות

מאליבו, ולידו חונה מכונית פורשה חש־מלית, תאווה לנהגים. הוא מתופף ג׳ז מחונן ומשוגע לטריקים חשמליים, ביתו מוצף במכשירי סטריאו למיניהם, במכוניות מישחק אלקטרוניות ובמכשירי אלחוט. הוא בן־זוג מבוקש ביותר ונראה תמיד צעיר ונחמד.

אך מסתבר שאפילו לנסיך־הקטן של הבד האמריקאי ישנן אכזבות: „אומנם סירבתי לכמה הצעות להופיע בכמה סר־טי משאת שמם לא אפרט כדי לא להעליב את האנשים שהציעו לי אותם. אבל גם לי אמרו לא. לדוגמה, רציתי מאוד להופיע בסירטו של אלן ג׳יי פאקולה, בחירתה של סופי, לצד מריל סטריפ. מר פאקולה אכן שקל את מועמדותי, ואני חשבתי — הנה, זה עומד לקרות! אבל הוא בחר בפיטר מק׳ניקול, ואני התאכזבתי. כל־כך רציתי לשחק בתפקיד זה!"

אבל, גם הוא מודה שלאכזבות יש פיצוי מסויים. „חשוב לשחקן לקחת פסק־זמן, ולו כדי לבדוק את עצמו מחדש, ולהסתגל לכל החידושים המתחדשים בחייו. עם כל הדברים הטובים שקרו לי, לא היה לי זמן להיות לבדי, ולבחון את סדר העדי־פויות שלי. החלטתי שהטוב ביותר עבורי יהיה לשבת בשקט בסביבה שלי למשך זמן מסויים, ולהניח לדברים להרגע ולש־קוע. חשוב מאוד בעיני, וזאת למדתי מאאב, לא להיות שחקן 24 שעות ביממה. טוב שיהיו גם חיים אחרים, ואני אוהב לחיות. אני אוהב לקרוא, אוהב לטייל, לשחק טניס ולנגן. וגם עם ההצלחה צריך ללמוד איך לחיות, ואינך יכול לחיות על ההצלחה לבדה."

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — מפיסטו, גאליפולי, כלבי הקש, נועה בת 17, אהובת הקצין הצרפתי, קבקבי העץ.

ירושלים — מפיסטו, נועה בת 17.

חיפה — דון ג׳יובאני, אהובת הקצין הצרפתי.

תל־אביב

★★★★ **מפיסטו** (הונגריה, סינמה 2, מוצג גם בחיפה ובירושלים) — סירטו של הבימאי אישטוואן סאבו, שנראה רוקד משימחה בטקס קבלת האוסקר לסרט הזר הטוב ביותר, יחד עם השחקן קלאוס מריה בראנדאור. האוסקר היה מוצדק: הסיפור המבוסס על נובלה של קלאוס נקי ומה חשוב יותר — האמנות או גרינדגנס, מפליג מעבר למקור, אל ה־שאלה אם אמן חייב לשמור גם על מצפון נקי ומה חשוב יותר — האמנות א החיים עצמם.

★★★ **אהובת הקצין הצרפתי** (אנגליה, סטודיו, מוצג גם בחיפה) — מריל סטריפ, שהיתה מועמדת לאוסקר, בתפקיד כפול: של אשה מודרנית ה־משחקת בסרט, ושל אהובת הקצין בסי־פורו של ג׳ון פאולס, המספר על שרה המעונה, בתקופה שבה טרם הומצאה ה־פסיכואנליזה. תסריט מצויין של הארולד פינטר וטכניקת בימוי מעולה של קארל רייז.

★★ **צלילה חוזרת** (ישראל, צפון, מוצג גם בירושלים ובחיפה) — ניסיון מעניין לנתח דמותו של צבר על רקע הלחצים של החברה, ובעיקר של הצבא הישראלי. דורון נשר, דני מוג׳ה ולירון נירגד מעצבים בטבעיות ובכנות שלושה גיבורים, החייבים להתמודד עם חסרונו של חבר ובעל, המגלים שקשה יותר להתמודד עם חיי היום־יום, מאשר עם הפעולות הצבאיות המסוכנות ביותר.

חיפה

★★★★ **דון ג׳יובאני** (צרפת, אור־לי) — ג׳וזף לוסי מוביל למהפכה, בעיבוד יוצא דופן של האופרה של מוצארט. חוויה אסתטית מיוחדת במינה.

שידור

צל"ש

אש במיקדש

● לאנשי צוות בחצי היום של קול ישראל, שבמהלך תיכנון שיגרתי למהדורת בחצי היום, שנועדה להיות משודרת בצהרי היום הראשון שעבר, קלטו את המתרחש בהר־הבית — ושיגרו לשם מיד צוות דיווח מוגבר. בין הדווחים היו שדרי־תסלוויזיה **עודד בן־עמי** (השבוע — יומן אירועים), המשמש גם כקריין וככתב־רדיו, **אהוד קלאוזנר, ויוסי קורן,** שתיאם ביניהם. כאשר הצוות המוגבר הגיע להר־הבית, החלו אנשיו לסקר את הדראמה שהתחוללה בעזרת פירורי־מידע שהצליחו לאסוף בשטח. כאשר החליטו אנשי־המישטרה לנסות למנוע את פירסום שמו של המטורף־הלאומן, קלט עודד בן־עמי את שמו, בהיגוי לא־נכון, אצל מפכ"ל־המישטרה — והעביר את השם „אליוס גולדמן" במערכת־הקשר של הרדיו, לא איתרו שם זה במחשב של מישרד־הפנים. כמה דקות מאוחר יותר הם איתרו בשטח הר־הבית את שמו האמיתי, **אלן גודמן** — ובעבודת־בדיקה קפדנית איתרו את כל מעללי האיש בטרם יצא להצית אש ומתיחות. היתה זו אשתו של יוסי קורן שאיתרה עבורם את בית־המלון הזול בבית־הכרם שבו התגורר הקנאי, טרם יציאתו להר־הבית.

צל"ג

שערוריה דיווחית

● לכתב־החדשות, **בני ליס,** שהביא חלק מהדיווח הטלוויזיוני על הדראמה בהר־הבית. בצד דיווחו הענייני של **רמי וייך** הכתב האחר שדיווח על המתרחש, — הפך ליס את דיווחו לתשדיר־שירות של גוש אמונים ואנשי „כך". הוא דיווח בכתבתו על „שבאב ערבי" ו„טיפול מישטרתי הולם" — תוך טישטוש מרבית העובדות. הסיקור של ליס על המתרחש בהר־הבית גבל בשערוריה דיווחית. גם היערכות מחלקת־החדשות של הטלוויזיה לסיקור האירועים בהר־הבית גבלה בזילזול, והיתה בבחינת אי־ניצול מוחלט של המדיום הטלוויזיוני לסיקור אירועים כאלה.

מאחרי הקלעים

מבט ללווין

כמה מוותיקי מחלקת־החדשות של הטלוויזיה התחילו בשבועות האחרונים לקרוא למהדורות מבט לחדשות בשם „מבט ללוויין". הסיבה: הכמות המאסיבית של קטעי־פילם המובאים מלוויין־השידור על דראמות שהתרחשו בארץ.

בין קטעי־הפילם ששודרו מהלוויין ניתן לציין את הפשיטה של צה"ל על חצר־אדר בפיתחת־רפיח, ואת שני אנשי גוש אמונים היורים בערבים בגדה המערבית. לקטעים אלה הצטרף השבוע קטע היריות בהר־הבית, שבו נראה אלן גודמן יורה במוסלמים שבאו להתפלל שם. לדעתם של ותיקי מחלקת־החדשות, מעיד השימוש בקטעי־דיווח טלוויזיוניים כאלה על ירידתה של המחלקה, שבעבר, בימי **דן שילון,** נחשבה כאחת ממחלקות־הטלוויזיה הטובות בעולם.

סער נגד רפיק

בישיבות ראשי־הדסקים של מחלקת־החדשות בטלוויזיה הביא מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער,** המתפקד עדיין גם כמנהל מחלקת־החדשות, ביקורת נוקבת על כתבתו של **רפיק חלבי** על הדרוזים ברמת־הגולן, על סירובם לקבל את תעודת־הזיהוי הישראליות ועל המצור הצה"לי שנערך על הרמה.

סער ציין שלא ראה בעצמו את הכתבה, ואת ההערה על כתבתו של חלבי קיבל ממנכ"ל רשות השידור, **יוסף לפיד.** סער אמר שהיה אסור לתת לרפיק חלבי, שהוא דרוזי, להביא כתבה שנושאה דרוזים. לטענת סער, אין חלבי יכול להיות אובייקטיבי בנושא זה.

דברים אלה גרמו לשערוריה, וראש השולחן לענייני המרחב, **אהוד יערי,** שרתח מכעס, תקף את עמדתו של סער, ואף העיר, שלפי אותו אמת־מידה, אסור לכתבים יהודיים לדווח על יהודים, מאחר והאובייקטיביות שלהם מוטלת בספק.

רון בן־ישי: „דן סממה יושב על זנבי כמו טיל בליסטי ביניבשתי!"

אחד העימותים החריפים ביותר, שהתנהלו אי־פעם במחלקת־החדשות של הטלוויזיה, מתנהלים בימים אלה בין הכתב הצבאי וראש השולחן לביטחון, **רון בן־ישי,** ובין כתב־המישטרה וראש השולחן לביטחון־פנים **דן סממה.**

גירסתו של סממה:

ביום הרביעי שעבר פנה אלי רון בן־ישי וביקש ממני, בתוקף היותי ממלא־מקומו הקבוע, למלא את מקומו ככתב

סממה
להתנצל!

צבאי החל ביום השישי, מאחר והוא אמור לצאת לחופשה.

ביום השישי בבוקר התקשרתי עם מיכה לימור, עורך השבוע — יומן אירועים, והודעתי לו כי אני ממלא את שתי הפונקציות, כתב צבאי ומישטרתי.

כאשר התקשרתי, לא ידעתי שבן־ישי נמצא ליד לימור. בן־ישי חשב שאני שואל בטלפון: „מה המצב בגבול הצפוני?" ואמר: „אני לא מוכן להגיד לו מה המצב. אם אומר לו, אז בעוד חמש דקות אמצא את תיאור המצב בטלפרינטרים של סוכנות הידיעות הצרפתית. סממה לא מחליף אותי!"

אז מיכה לימור אמר לי: „תראה, רון נמצא כאן." לימור דיווח לי את דבריו של בן־ישי. אחרי זה לקח בן־ישי את הטלפון, ואמר לי: „תראה סממה, חמי נפטר. אני לא יוצא לחופשה. ואתה אינך מחליף אותי."

טילפנתי מיד אחרי זה אל מנהל־הטלוויזיה, **טוביה סער,** ואמרתי לו שאני רואה בחומרה את דבריו של בן־ישי, ובמיקרה ואמת הדבר, הרי שעליו לפטר אותי מהעבודה, אם יוכח שעברתי על סודות הביטחון והמדינה. אבל אני תובע הכחשה, התנצלות ו/או הוכחות. סער הבטיח בירור.

ביום השני בבוקר העליתי את העניין בישיבת ראשי־דסקים, ורון בן־ישי אמר לי: „אם אתה מעמיד אותי בפינה, אז אני אומר לך כאן ובגלוי, שאני חושד בך שאתה עובד בשביל סוכנות הידיעות הצרפתית."

אמרתי לבן־ישי: „רון, אתה מטורף! אני רוצה לראות את ההוכחות שלך!"

רון בן־ישי אמר מיד: „אגיד לכם למה אני חושד: (א) פעמיים אמרתי בישיבות־בוקר דברים ביטחוניים מסווגים, וכעבור חמש דקות קראתי אותם בטלפרינטר של סוכנות הידיעות הצרפתית. מאז הפסקתי לומר דברים סודיים בישיבות־הבוקר."

אמרתי למשתתפים: „מה לי ולזה?" והיה מישהו שאמר: אולי החשד בא מפני שסממה מדבר צרפתית. אז אמרתי שגם **עמוס ארבל** יודע צרפתית.

בן־ישי המשיך בטיעוניו: (ב) כל פעם שמתרחש משהו בצפון, מצלצלים אלי שני עיתונאים לשאול מה קורה. האחד הוא דן סממה, ואינני מוכן לנקוב בשמו של השני.

ראשי־הדסקים אמרו כאן לבן־ישי: „אסור לך לומר דברים כאלה!" ואני אמרתי לרון בן־ישי: „רון, הרי אתה רצית לעבוד לפני כמה חודשים בשביל סוכנות זרה, וטוביה סער וראש אמ"ן לא הירשו לך."

כאן פנה **דודו** („דויד") **גילבוע** לבן־ישי, ואמר: „רון, אם יש לך הוכחות רציניות — מדוע לא פנית למנהל הטלוויזיה?"

דן
נגד
רון

רון השיב: „פניתי לפני כמה חודשים לטוביה סער — והוא לא עשה דבר."

אמרתי לבן ישי: „אתה מטורף," ורון השיב לי: „אתה יכול לתבוע אותי על הוצאת־דיבה, אבל כך אני חושב ומאמין," ואז הוא קם ויצא מן החדר.

כאן העיר טוביה סער: „אני לא זוכר שרון אמר לי דבר כזה לפני כמה חודשים — אבל לא רציתי לומר זאת, כדי שלא יהיה ויכוח," והוא הוסיף: „אני סומך על דן סממה, ומבחינתי אתה ממלא־מקום של הכתב הצבאי." כאן התערב **משה שלונסקי,** ואמר לטוביה סער: „אם כך, אני מציע שתחייב את רון לעדכן את דן סממה בענייני ביטחון." כאן העיר טוביה סער: „אבל מה אני יכול לעשות אם רון חושד בך? אני לא גננת!"

ביום החמישי, פנה אלי **אהוד יערי,** כאיש הוועד, ואמר לי שדיבר עם רון בן־ישי, והעלה את עניין החשדתו שאני מעביר סודות ביטחוניים. הוא ציין שאלה הן האשמות חריפות. יערי אמר לי כי הציע לרון לעשות פשרה בינינו. תשובתו של בן־ישי היתה: „אם סממה יעשה רעש גדול, אז אני אביא הוכחות ואגרום לו אי־נעימויות גדולות..."

עד כאן גירסת סממה.

גירסתו של רון בן־ישי שונה בהיבטים רבים.

אומר בן־ישי:

דן סממה פנה אלי כמה פעמים וביקש להחליפני כאשר אהיה בחופשה. אמרתי לו שאני מעדיף מבחינה מיקצועית ש**אבי גוט** יחליף אותי. הסיבה: סממה אינו מבין בענייני־צבא. לבסוף נעתרתי להפצרותיו. אלא שביום השישי בבוקר נאלצתי לבטל את חופשתי, לרגל פטירת חמי, וכאשר הוא התקשר עם מיכה לימור במהלך ישיבת־הבוקר, הייתי נרגש, וגם כאשר לקחתי את הטלפון, אמרתי לסממה: „אני נרגש ונסער, ותסלח לי על הסיגנון שהתבטאתי בו."

מה שהתרחש בישיבת ראשי־הדסקים ביום השני היה כבר סיפור אחר. סממה ביקש ממני להתנצל. אבל מאחר שאני רואה את הדברים אחרת, אמרתי לו: „אומר לך בגלוי, דן, אני חושד בך, ואילו הייתי יכול — הייתי מוכיח את זה." ובעניין סוכנות הידיעות הצרפתית, יש לי הוכחות סולידיות. פעמיים העליתי בישיבות־בוקר נושאים הכרוכים בסודות ביטחוניים, וכעבור שעתיים ראיתי בטלפרינטר ציטטה של יונייטד פרס מתוך הודעה שהועברה בבוקר מסוכנות הידיעות הצרפתית.

בכלל, דברים מוזרים מתרחשים במחלקת־החדשות. בכל פעם שהיתה מתיחות כלשהי בצפון, היה סממה מתקשר איתי ומציף אותי בשאלות. לעיתים היה מבשר

בן־ישי
לא להתנצל!

לי משהו בנוסח: לפי הידיעות שבידי, הולכת להיות פשיטה של צה"ל. כאשר הבחנתי בשיטתיות של פניותיו, הגעתי למסקנות ברורות, שסממה אינו שואל את שאלותיו ומעביר את הודעותיו מתוך סקרנות אישית. הדבר שהעלה עוד יותר את חשדי, וגרם לי לבדוק יותר, אירע בשבוע שעבר. הוא אמר לי באחד הימים: „מקורותי אמרו לי שהלילה יש פשיטה של צה"ל." מה זה „מקורותי"? מי זה — ברל כצנלסון? ובכלל, מה זה עניינו. הוא הרי אינו כתב צבאי!

ובעניין שירבוב שמו של עמוס ארבל כדובר צרפתית, זה הרי לא־רלוונטי, היות וארבל מעודו לא שאל אותי שאלות בענייני צבא וביטחון, בעוד שדן סממה יושב על זנבי כמו טיל בליסטי ביניבשתי.

גם הסיפור כאילו רציתי לעבוד בסוכנות־ידיעות זרה מעוות מיסודו. תחנת־טלוויזיה אמריקאית, הפועלת בארצות־הברית מחוף־אל־חוף, ביקשה ממני שאעבוד כיועץ־מרואיין און־קמרה. אמרתי להם: „אני לא יכול לומר כן או לא — לפני שאקבל אישור." הלכתי לטוביה סער ושאלתי אם הוא מרשה לי, וטוביה אמר „לא". פניתי במקביל לביטחון־שדה, והם אמרו שזה נוגד את ההאמנה שלי ככתב צבאי. לא ברור לי מדוע שירבב סממה כאן את ראש־אמ"ן. אלא אם כן חשב שהדבר מעיד על „בקיאותו הצבאית".

כל הסיפור הזה הוא פועל יוצא מכך שטוביה סער ניסה לכפות עלי את סממה כמחליף, ואני אמרתי לטוביה שיש לי חשש שמעבר לרצון הנלהב של סממה להיות כתב צבאי יש לו עוד שיקול.

לסיכום: מה כל העניין הזה? יש לי חשדות. חומר דולף החוצה מחדר־החדשות. מה אהוד יערי רוצה כאיש־ועד? שאתנצל, שאומר שאין לי חשדות. הטלוויזיה חייבת לבדוק כיצד החומר יוצא החוצה.

שיהיה ברור דבר אחד. לא אני פתחתי במילחמה הזאת. אני לא האשמתי את סממה. הוא גרר אותי אל הוויכוח הזה. גם אין לי כל עניין להביא רוח רעה למחלקה. אני מקווה שעימות מלאכותי זה, שכפה עלי סממה, לא יפגום בעבודתה של מחלקת־החדשות. דיווחיה, ואמינות דיווחיה, הם העיקר.

יום רביעי

21. 4

● **החלקה אמנותית על קרח: היפהפיה הנרדמת (5.30 — שידור בצבע, מוסיקה של צ׳ייקובסקי).** בבריכת ומבלי ב־

יום חמישי

22. 4

● **חידושים והמצאות: 24 שעות בחיי עיתון (6.45 — שידור בצבע, ערבית, תרגום עברי).** עבודת העיתונות, כפי שהיא

בידור: דנוור
יום חמישי, שעה 10.20

אנגליה צולמה תוכנית, המורכבת מקיטעי החלקה על קרח וריקודים. בהחלקה משתתפים אלופי־עולם.

● **סידרת טלוויזיה: ספינת האהבה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** אייזק רוקם עם חברה

משתקפת במשך 24 שעות במערכת עיתון מודרנית בגרמניה.

● **תעודה: הים האדום (9.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).** עוד סרט ממאגר סירטי הטלוויזיה הישראלית על מידבר סיני.

● **בידור: ג׳ון דנוור (10.20 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית).** תוכנית־בידור עם הזמר ג׳ון דנוור. אורחיו הם: השחקנית ג׳ואן וודוורד והשחקן דניס ויבר (מקלאוד).

לקראת שידור:

חיים שכאלה

עם אלוף (מיל.)

יוחאי בן־נון

ביום העצמאות (28.4) תשודר התוכנית „חיים שכאלה" המארחת את אלוף (מיל׳) וגיבור ישראל יוחאי בן־נון. באמצעות חברים וידידים תשוחזרנה פרשיות מחייו, פציעתו, החבלה באוניית הדגל המצרית, פיקודו על חילהים ומחקריו בחקר ימים ואגמים. בין אורחי יוחאי בן־נון: אלוף זאב אלמוג, איזי רהב, אפריים אילין ואחרים.

לשעבר ללימודים (ברנדט סטאניס) תוכנית לעורר את קינאת בעלה השחצן (קלייפטון דיוויס), אך מזומנת לו הפתעה. זוג העובד באותה חברה (דיוויד הסלהוף ושלי פארס) יוצאים לשייט כדי להחליט אם להתחתן, למרות שהיא מבוגרת ממנו. בני־זוג בגיל העמידה (גורדון ג׳מפ ופגי קאס) הנשואים זה 20 שנה, מחליטים לפתוח באורח־חיים חדש במהלך השייט.

● **סרט קולנוע: זקנה חסרת־בושה (10.05 — שחור־לבן, מדבר צרפתית).** סירטו של הבימאי רנה אליו, המבוסס על טיפור של ברטולד ברכט. בתפקיד ראשי מופיעה השחקנית הישישה סילבי. העלילה מספרת על זקנה המתאלמנת מבעלה, אשר ילדיה מצפים לראותה נוהגת כאלמנה רגילה, לבושת שחורים. אלא שהגברת מעדיפה להתרועע עם צעירים ממנה.

יום שישי

23. 4

● **סרט ערבי: סיפורי הפרברים (5.32 — שידור בצבע, מדבר ערבית).** גירסה ערבית של הסרט סיפור־הפרברים, המתארת את החיים בשכונה בפרבר המערבי של קאהיר. המאבק העיקרי הוא בין שתי חבורות יריבות זו לזו. אחד מבני החבורה מוצא עצמו מאוהב באחותו של ראש החבורה היריבה.

● **בידור: שעה טובה עם מני פאר ואורחיו (9.15 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **סרט קולנוע: איש נוכל היה (10.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית** מעולה). השחקן המעולה פיטר יוסטינוב מופיע בתפקיד ראשי בקומדיה, שאותהביים אריק טיל. גיבור העלילה הוא פקיד צנוע המתחכם למחשב של בנק.

מי בחרדיו:

היום ההוא

במיסגרת מישדרי יום־העצמאות ישדר „קול ישראל" את תוכניתו של שדר הרדיו גבי גזית „היום ההוא" — תוכנית־יומן של שידור חי, שבמהלכה יביא גזית אירועים בולטים בתולדות ישראל במהלך 100 השנים האחרונות. ביומני חדשות אלה ישתתפו כתבי חדשות ושחקנים, שימלאו את תפקידי האישים שהלכו לעולמם. אחד הדיווחים יהיה הפגישה הדרמטית של תיאודור הרצל וקיסר גרמניה ליד מיקווה־ישראל (1898).

שבת

24. 4

● **בידור: אירוויזיון (9.00 — שידור בצבע, מדבר ומזמר בלשונות אירופה).** תחרות־הזמר של איגוד־השידור האירופי, הנערכת באנגליה ומועברת בשידור ישיר ל־19 המדינות המשתתפות, כולל ישראל. בתחרות משתתפים נציגי זמר מהארצות הבאות: פורטוגל, יוון, לוקסמבורג, נורבגיה, בריטניה, תורכיה, פינלנד, שוויץ, קפריסין, שוודיה, אוסטריה, בלגיה, ספרד, דנמרק, יוגוסלביה, ישראל, הולנד, אירלנד ומערב־גרמניה.

יום ראשון

25. 4

● **הפקה מיוחדת: שלום (8.03 — שידור בצבע, מדבר ערבית ועברית).** הפקה משותפת של הטלוויזיה המצרית והטלוויזיה הישראלית. בתוכנית דברי ראש־הממשלה מנחם בגין ונשיא מצריים חוסני מובארכ. להקות זמר ומחול ממצריים וישראל, משאלי־רחוב בשתי הארצות על השלום. סרט ישראלי על פיתחת שלום וסרט מצרי על פיתוח סיני. תוכנית זו תשודר בו־זמנית בישראל

סידרה: פרד וג׳ורדן
יום ראשון, שעה 11.10

ובטלוויזיה המצרית. יועץ להכנת התוכנית: אהוד יערי.

● **סידרת טלוויזיה: דאלאס (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סחטן מאיים לפוצץ את שדה־הנפט יואינג 23, מעניק לג׳ייאר הזדמנות לזכות בית־רון בחברת על אחיו בובי. בינתיים על ריי קרבס להתמודד עם זהותו החדשה, תוך העובדה שהוא עלול לאבד את דונה קלוור לקליף בארנס.

● **סידרת טלוויזיה: לא יאומן כי יסופר (11.10 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק האיש מהדרום משחק השחקן הוותיק חוזה פרר תפקיד של זר מקסים, המפתה מלח צעיר ליטול על עצמו הימור מפחיד בעת חופשה בג׳מיקה.

יום שני

26. 4

ערב יום־הזיכרון

● **שידור שני: אוי לי שזכיתי לכך (9.30 — שחור־לבן, מדבר עברית).** סיפור הנופלים בקרב על גבעת התחמושת בירושלים.

● **שידור שני: אבות ובנים (10.20 — שחור־לבן, מדבר עברית).** מחזה המבוסס על סיפור של בנימין גלאי, בהשתתפות חנה מרון, יוסי ידין ואחרים. העלילה המספרת על הווי הורים שכולים.

● **שידור חי: זה הזמן (11.20 — שחור־לבן, מדבר עברית).** תוכנית אירוח מיוחדת ליום הזיכרון לחללי צה״ל, בהנחיית רם עברון.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 21. 4

● **סידרה מבדרת: חיות מופלאות (6.40 — ערוץ 3 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית, המציגה עולם מופלא של בעלי־חיים נדירים ומוזרים מכל קצווי־עולם, וחיות מאולפות המבצעות להטוטים עוצרי־נשימה.

יום חמישי 22. 4

● **קומדיה: אחד ממיליון (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** נהגת מונית ניו־יורקית, שחורה ועבת־בשר, מסיעה מעת לעת את יו״ר מועצת־המנהלים של חברת־ענק אמריקאית, גבר ערירי בן 82. היא קושרת איתו קשרי ידידות, וכאשר הלה נפטר לפתע מהתקף־לב, מתברר לתדהמת כולם כי הוריש לה את כל מניותיו בחברה. פירוש הדבר שליטה בחברת־ענק! סגן היו״ר, השואף לרשת את כיסאו של הבוס שהלך לעולמו, מציע לשלם לנהגת המונית במזומן את שווי המניות, בסך 200 מיליון דולר, אך היא מסרבת ומחליטה להיות יו״ר מועצת־המנהלים של החברה, ולנהלה על בסיס חדש.

יום שישי 23. 4

● **מישדר דוקומנטרי: העולם שבו אנו חיים (1.15 — שני הערוצים — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה המנתחת ומסבירה תופעות שונות על כדור־הארץ, אשר רבים מתקשים להבינן או לרדת לעומקן, כגון: הקול, האור, האבולוציה.

● **סידרת־מתח: איש ההרפתקות (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** לי מייג׳ורס מככב בסידרת מתח חדשה ככפיל, המבצע את הסצינות המסוכנות תחת כוכבי הסרטים. תפקידו זה מחייב אומץ רב ותושיה, ונכונות לספוג מכות ופציעות. לעתים, כרוך התפקיד אף בסכנת־חיים של ממש. עם זאת, עבודה כזאת אינה מזדמנת בכל יום. על כן, החליט לעסוק — לצד עבודתו המסוכנת — גם בחקירות פרטיות של פרשיות רצח וסחיטה, אשר חוקרים אחרים אינם מוכנים לקבל על עצמם.

יום שבת 24. 4

● **סידרה משעשעת: לא יאומן (6.30 — ערוץ 3 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** תוכנית המצולמת לפני קהל, באולפן טלוויזיה, המציגה להטוטים עוצרי־נשימה ותופעות מדהימות או מוזרות ביותר, שבחלקן אף אינן מתקבלות על הדעת, אך התרחשו במציאות — ויש על כך קבלות! התוכנית גם מזמינה אנשים שאירעו להם מיקרים „מעניינים", לכתוב אל המפיקים כדי להציג את התופעה או את הסיפור המלווה אותה לפני הקהל.

יום ראשון 25. 4

● **סידרה דרמטית: משהו הנעשה בהסתר (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה בריטית חדשה, אשר עובדה על־ידי אליזבת ג׳ין הווארד על־פי הרומן שחיברה. הסידרה פותחת בחתונתה של אליס, בתו הביישנית של הקולונל הרברט בראון־ליסי, אדם עריץ משעמם וחסר־רגישות, המטיל את אימתו על אשתו השניה מרי, ועל ילדיה אוליבר וליז, המתעבים אותו ומתעלמים ממנו במידת האפשר. ששת פרקי הסידרה פורשים יריעה רחבה אודות חמשת גיבוריה. סיפורי האהבה, תחבולת הרצח המקאברית והסצינות הקומיות החביבות מתרחשים בלונדון, בג׳מאיקה, באוקספורדשייר ובריביירה הצרפתית.

יום שני 26. 4

● **סידרת מתח: דו״ח בראק (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הרקע לסידרת המתח הזו הוא משבר האנרגיה שהתחולל בעולם אחרי מלחמת יום כיפור, והמאמצים למציאת אנרגיה חליפית. מדען בשם פאול בראק, העובד בכור גרעיני, מנהל מסע־צלב נגד השימוש באנרגיה גרעינית, מפאת הסכנה הכרוכה בדבר לאנושות.

● **מישדר אינפורמטיבי־בידורי (10.00 — ערוץ 3 — שידור בצבע, מדבר ערבית).** מגזין בשידור ישיר, המארח מפיקים, בימאים, אנשי טלוויזיה תיאטרון וקולנוע, המספרים על עבודתם ואף מציגים קטעים מתוך התוכניות המתבשלות באולפנים ועל קרשי הבימה.

יום שלישי 27. 4

● **דרמה מישפחתית: מבריח (6.45 — ערוץ 3 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** העלילה מתרחשת באנגליה בראשית המאה ה־19. הממשלה מטילה מסי־יבוא גבוהים ביותר, הגורמים בהכרח להתפתחות והתעצמות ההברחות. שמו של הרפתקן מפורסם, ג׳ק וינסנט, נישא בפי כל. וינסנט, גיבור הסידרה, הינו איש־צי ומבריח, אשר פעילותו הבלתי־חוקית מביאה אותו לידי התנגשות עם יריבים רבים: מבריחים אחרים, אנשי־מכס, בוגדים ותאבי־נקמה. לווינסנט עוזר נאמן, בדמותו של נער שאותו הציל מאוניה טובעת, ושמו הונסטי איוונס, וידידה בשם שרה.

צעירה שהצטרפה לעוצרי־הנסיגה וחיה עימם במשך שבועיים מספרת על חוויותיה בימים האחרונים של פומפיאה

עד הסוף המר

חדת מאוד. מיד כשהגענו לימית התבררה הסיבה לפחד: מסרו לה שאביה מבקש שתחזור הביתה, ומיד.

אוטובוס הביא אותנו לכפר מימון, ש־רוב תושביו דתיים. כבר בפתח הכפר היה מי ששאל אם אנחנו לימית, והפנה אותנו אל ביתו של צדיק ספיר.

על דלת הבית היתה תלויה מודעה, המפנה את המעוניינים לנסוע לחבל ימית אל ביתו של חגי קדמון. חיכינו לו כמה שעות בגשם, מחוץ לפתח ביתו. לבסוף הגיע קדמון והסיע אותנו במכוניתו לימית.

במכונית המסחרית הגדולה היו ארבע נערות נוספות מבנות הכפר.

„עוברים דרך המחסום. תתפללו שנעבור בשלום,” אמר לנו חגי. התבקשנו לשתוק ולהעמיד פני ישנים. אייל לא חדל למלמל לעברי: „איזה אחווה, איזו מסירות והכל על חשבונו הפרטי!”

את המחסומים עברנו בקלות. „מכי־רים אותי כבר,” אמר חגי בהנאה. לחייל במחסום הוא הראה אישור. החייל נראה משועמם. הנהג שלנו הודיע לו: „אחד, פלוס שמונה נלווים.” החייל הנהן והציץ אל תוך המכונית החשוכה. העמדנו פני ישנים. מסקנת חברותי לנסיעה לא איחרה לבוא: „הצבא רק מעמיד פנים שאינו מעוניין שנעבור אל העיר האסורה, אבל למעשה רצונם שיפלשו לשם רבים ככל האפשר, כדי שתראה בעולם ההתנגדות לנסיגה.” דעה ודמה לזו שמעתי, מאוחר יותר, כמעט מכל מתנחלי החבל. לדעת המתונים שבהם הנסיגה מסיני היא תוצ־אה של משא־ומתן כושל עם המצרים או מחדל של בגין, המבקש להסיר את תווית הטרוריסט שדבקה בו. זו גם ההזדמנות שלו להיכנס אל סיפרי ההיסטוריה כמנ־

כשהוא בוחן אותי בקפדנות. „לאיזו מיפ־לגה הצבעת בבחירות האחרונות?” דרש לדעת כשהוא תוקע בי מבט בוחן.

בשלב זה נפתחה הדלת. בפתח עמדו „חוקרים” נוספים. סרבתי להמשיך להי־חקר „רוצים לדעת אם את מהשב״כ (שירות ביטחון כללי) או סתם מרגלת, ואולי עיתונאית!” צווחו לעברי שתי הגבי־רות. להגנתי באה עדנה, נערה דקת־קוו, סטודנטית מאוניברסיטת תל־אביב שקב־עה, כי גם אם אני שב״כניקית או עיתו־נאית, מותר לי להצטרף אל המחנה הנ־כון ולעצור את הנסיגה.

בסופו של הוויכוח הסבירה לי עדנה כי אנשי התנועה חוששים ממרגלים, בלש־חרש, עיתונאים, מכשירי־האזנה ועוד אמ־צעים שיפריעו להם בעצירת הנסיגה. לכן הם מנהלים גם את הישיבות שלהם בגנים ציבוריים ובשדרה הסמוכה. „פורנואידים אמיתיים”, קבעה עדנה.

„רגע!” גברת כבת 50, עוטה מטפחת צבעונית, עצרה אותי. היא דרשה לדעת לכמה ימים אני עומדת לנסוע. מאחר שלא ידעתי כמה זמן אשאר בימית, סרבה הגברת לצרף אותי אל קבוצת הנוסעים אל החבל. גם ויכוח זה הסתיים בנצחונה של עדנה: „היא תצא לכמה זמן שתוכל, כל יום חשוב!”

כך, ביום שלישי אחר־הצהריים, לפני שלושה שבועות, צורפתי אל הקבוצה שיצאה אל העיר ימית לעצור את הנ־סיגה.

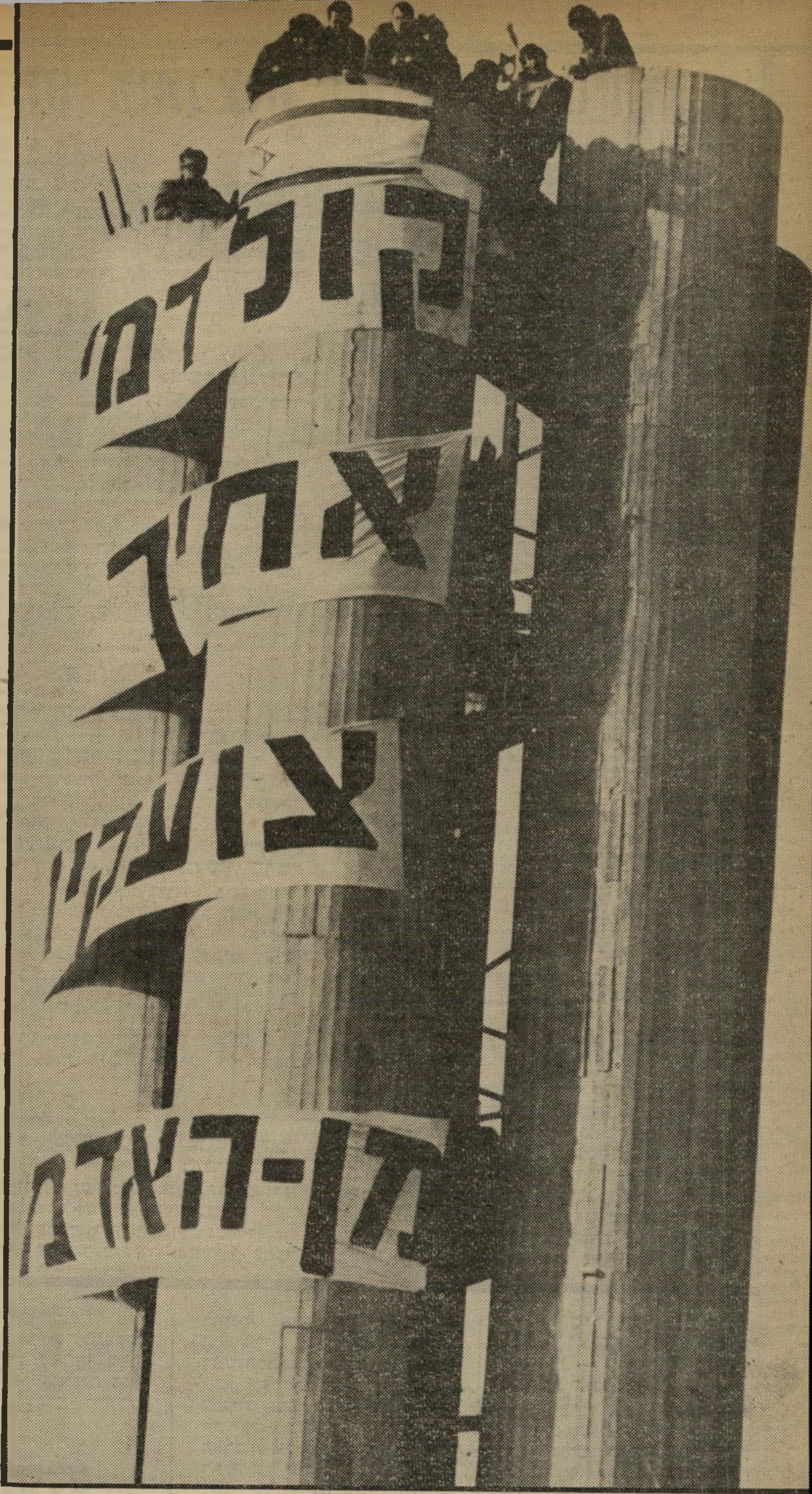

בראש המצודה

התמקמו צחי הנגבי, בנה של גאולה כהן, ו־15 סטודנטים, הסבורים כי מהאנדרטה לזכר אוגדת הפלדה לא יוכלו לפנותם. הם הרסו את המדרגות למיבנה, כדי להקשות על החיילים.

חיפשתי **בתל־אביב** את מישרדי המטה לעצירת הנסיגה בסיני. הגעתי לרחוב דה־האז, לבית דירות יוקרתי. צעי־רה דתית כבת 16 יושבת שם ומנהלת את ענייני התנועה. בשעת־לילה מאוחרת טורחת העלמה על הטלפון. בטונים גבו־הים ובקול מתחנחן היא משוחחת עם ח״כ חרות יוסף רום בחיפה, ואחר־כך עם חנן פורת. „את גאולה כהן אי־אפשר

בהקדם למישרד תנועת התחיה בשדרות רוטשילד בתל־אביב.

שם עברתי חוויה מרתקת. התקבלתי במישרד גדול וריק כמעט לחלוטין. על שולחן גדול ניצבו שני מכשירי טלפון, ועליהם צרו שלוש נשים לא צעירות וגבר כרסתן ונעים־סבר בשם עמיקם. שירי נע־מי שמר קישטו את הקירות.

קבלת־הפנים היתה כמעט עויינת. צעיר

„נערה לבגין...”

הקבוצה מנתה שלושה אנשים. האחד היה אייל מאירוביץ מחולון, בן 16, שחום, שערו ארוך ומתולתל ול־

החקירה במשרדי התחיה התחילה: „זה שמך המלא?” שאל קטוסטה, ואני הנהנתי בראשי.

לתפוס,” היא מתלוננת ברוב־חשיבות. לי היא אינה יכולה לעזור.

פניתי אל אנשי התחיה.

ניסיתי לברר אצלם את האפשרות להצ־טרף אל כוחותיהם, כדי להגיע אל חבל ימית. למרות להיטותם להביא לשם כמה שיותר מתנגדים לנסיגה, אי־אפשר היה להשיג פרטים בטלפון. התבקשתי לסור

צנום ומזוקן בשם קטוסטה הרעים בקולו לעברי: „בוא אחרי!” הלכתי אחריו. נכנסנו לחדר חשוך, גדול וריק עוד יותר מקודמו. הצעיר הורה לי לשבת מולו והחל לחקור אותי. „ובכן, זהו שמך המ־לא?” שאל קטוסטה, ואני הנהנתי. „מה הם עיסוקיך? מי הפנה אותך אלינו? מדוע בחרת דווקא בתנועת התחיה?” שאל

ראשו כיפה לבנה ענקית. הוא מלווה את דיבורו בתנועות ידיים מעודנות, פריק אמיתי.

אייל פעיל בתנועת התחיה מאז הקמתה. „צילצלתי אל גאולה אישית וברכתי אותה, וביקשתי להיות פעיל בתנועה.”

פעילה אחרת במשלחת היתה נערה בת 15, רחל אברהם, בעלת מבט בוהה, נפ־

מתקפלים

כל מה שניתן לעוק־רו ממקומו נבזז בעיר ימית על־ידי תושביה או סוחרים.

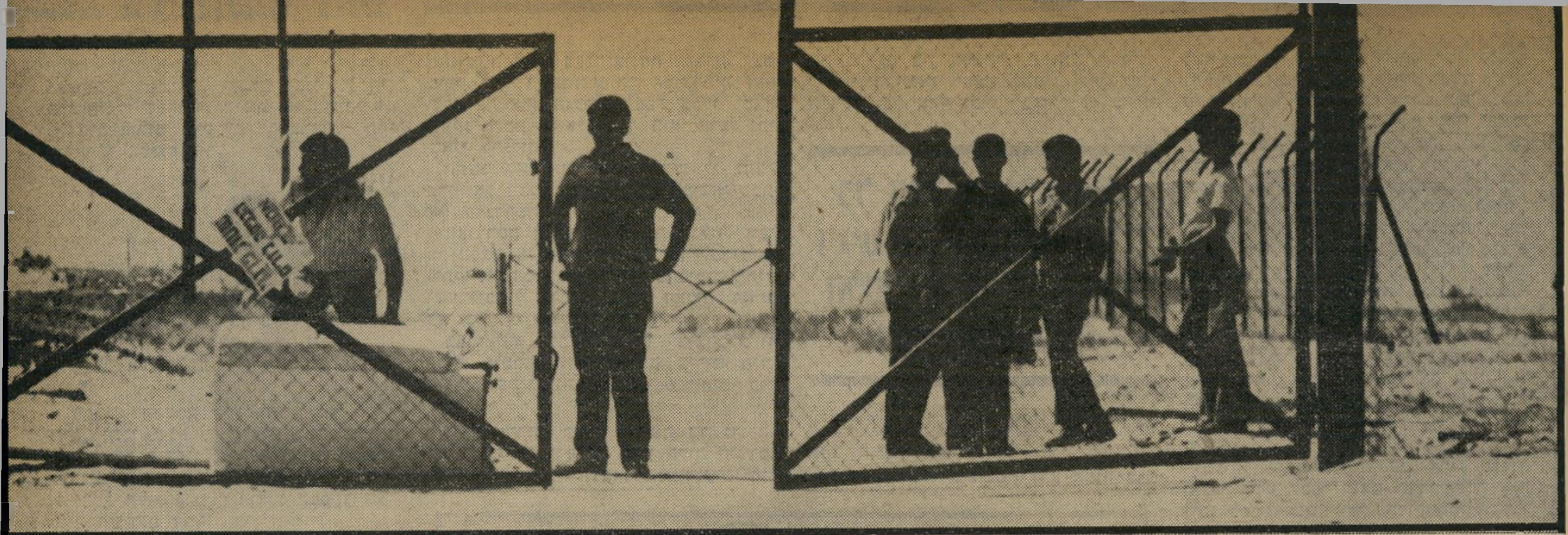

השער של ימית: עוצרי־הנסיגה מחכים לטרמפ הביתה, לחופשת־מולדת

היג שוחר־שלום, הם אומרים, וכל זה על־חשבון עם ישראל.

אחת הנוסעות במכונית הוכיחה את בקיאותה בתלמוד־תורה, וחלמה בקול רם: „והיה פורים שני, ותנדד שנת המלך בגין כל הלילה, ויבקש כי יביאו לו נערה: ויביאו להוד מעלתו את היפה בבנות ימית או עצמונה ובבוקר יעבור רוע הגזירה.”

אוסף של זרוקים

ב שעת ערב מאוחרת הגענו לימית. ההרגשה היתה כמו של תלמידים שברחו משיעור גיאוגרפיה, ממש מתחת לאפו של מנהל בית־הספר. אייל הציע להזדרז, החבר'ה ב„מעוז התחיה” כבר מצפים לו.

אחת מנוסעות המכונית שאלה, מודאגת, אם אינני צריכה לעבור את „ועדת הקליטה” לפני שאגש ל„מעוז”. ידידי הצעיר נחלץ לעזרתי וקבע: „היא שלנו!”

מאוחר יותר התברר לי שוועדת הקליטה מורכבת מכמה אנשים שמקבלים את פני הבאים לחבל, ממיינים אותם לפי גילם ומשבצים אותם בבתים הפנויים. משהו בנוסח ועדת־החקירה של קטוסטה.

ב„מעוז התחיה” התקבצו יחד כשישה

ומלאי לא מבוטל של חרדל. חלב ומוצריו הגיעו אל העיר בכמויות קטנות ואזלו במהירות.

בתום ארוחת־הערב פגשנו את שמואל

גורדון, כבן 60, מוצק וקרח לחלוטין. את גורדון מכנים במעוז „הטרקטור של התנועה.” הוא דואג למחסורם של הנערים ואחראי על המוסר והמשמעת. בקול עבה במיבטא רוסי קל הוא פוקד על הנערים ומחלק הוראות: „אתה תשב בסלון, את תלכי למיטבח, אתם תצאו החוצה.”

גורדון היה סגן־אלוף בצה"ל. ברוסיה ישב בכלא, לדבריו, עם מנחם בגין. שם הם היו חברים טובים, סיפר גורדון לכל מי שמוכן להקשיב. ומה עם בגין היום?

טח. אומרים לי שהיא עסוקה מאוד. כאשר היא מגיעה לכאן היא נמצאת בביתו של תושב ימית, קובי ברנר. משם היא מחלקת הוראות לאנשיה.

כשקורה משהו, מסביר לי אייל, היא מיד מגיעה למקום וניצבת מן הצד. „מה

מאת

ענת גטניו

היא יכולה לעשות?” הוא מתנצל. „היא רק מדברת עם העיתונאים.”

שק־קמח או שק־דגים

ב ֹוער התחיה נקרא לישיבות מטה שלוש פעמים ביום. בישיבות מדברים שוב ושוב על עצירת הנסיגה, שוב ושוב מוזהרים שלא לפגוע בחיילי צה"ל. אסור לכעוס עליהם. זו אינה אשמתם. האשמה היא של הממשלה ושל המפקדים הבכירים. „אם יהיה פינוי,” אומר המג"ד גורדון, „יש למלא אחרי הוראות החיילים. אסור להתנגד פיסית. מי שיוצא מהבית ישתדל לשוב אליו.”

יש שתי גירסות לאופן ההתפנות. האחת: „כשק קמח” (התנגדות פסיבית) והשניה „שק דגים” (טילטול הגוף).

שאלתי על הסטודנטים ועל צחי הנגבי, בנה של גאולה כהן. מיכה, בחור נמוך־קומה ורזה, שנראה צעיר בהרבה מ־24 שנותיו, הסביר לי שאין לצפות לקבוצה של ממש. הסטודנטים בוגים „כמעט” עשרה אנשים. למעשה, מדובר בארבע פעילים של ממש, והיתר הם נגררים סתם. חברים של צחי הנגבי. דירת־הסטודנטים נמצאת אף היא בשכונת האיקסים, בסמוך לדירת נוער התחיה.

למחרת ניגשתי אליהם. הדירה שלהם גדולה, מרווחת ומאווררת, נקיה מאוד ובמיטבח יש מכל טוב. שמיל (שמואל) אזולאי, סטודנט מאוניברסיטת באר־שבע, עצר אותי בפתח. „את צחי אי־אפשר לפגוש כעת,” הודיע לי כשחיוך על שפתיו. הבחור הגבוה והמוצק חיבק אותי והתעניין לדעת היכן אני ישנה. הוא חקר אותי למעשי בעיר, אחרי הכל, אני בעיניו מציאה בים של שיעמום.

אחרי־הצהרים אני רוצה לחזור לתל־אביב. הדבר גרם לתחושה לא נוחה אצל הנוער. זו היתה הוכחה עבורם כי אני באמת מרגלת.

בטרמפידה שבפתח העיר מצאתי רבים אחרים היושבים על חפציהם.

למחרת בערב החלטתי לשוב לימית. הפעם הגעתי לשם בדרך פחות חוקית ויותר מפרכת. נמסר לי במישרד התחיה בתל־אביב שבערב יוצא אוטובוס, מרחוב דה־האז, ובשעה 9.00 בערב הוא יאסוף את כל מתנגדי הנסיגה.

ב־10.00 בערב מגיעה משאית ובה כ־40 נערים תלמידי ישיבת נועם שבפרדס־חנה, וארבע נערות מבית־הספר שבכפר־

כך זה נראה מבפנים: צעירה תל־אביבית הצטרפה אל הקיצוניים שבין המתנגדים לנסיגה בחבל ימית, הנוער של התחייה וקומץ הסטודנטים של האנדרטה.

היא מספרת על איש גוש־אמונים שהתחזה כחייל, על מסע רגלי בלילה דרך הגבול, ועל קבלת־הפנים החשדנית בימית.

כלי־התקשורת ידעו לספר מה שמתנגדי הנסיגה היו מוכנים להציג לפניהם בתיאטרון של ימית. אבל איך זה היה באמת? כיצד הם חיו בדירות שפלשו אליהן ובמרומי האנדרטה? על מה הם דיברו, מה הרגיז אותם, והאם הם האמינו באמת שיצליחו לעצור את הנסיגה?

זהו הסיפור מבפנים.

נערים בני 15, שהפכו בית נאה בשכונת־האיקסים למין קן בנוסח סירטי טרזן.

מדרגות הקוטג' המפואר, שהובילו אל הקומה השניה, נחסמו בשקי־חול שסביבם נכרכו גדרי־תיל, קרשים ושברי דלתות. העליה אל הקומה הזאת, שם ישנו הנערים הנועזים ברוב שעות הלילה והיום, היתה כרוכה בטיפוס לולייני על סולם עשוי כלונסאות, שאיים לכרוע תחת משקל המטפסים.

חלונות הדירה היו צבועים בשחור וסגורים היטב בעזרת קרשים. חדרי־השינה היו דומים זה לזה. כמה שקי־שינה, כמה מזרונים דקים, ועל הריצפה המאובקת ערימות בגדים מלוכלכים, טייפ־רדיו ואוסף קסטות, חפיסות סיגריות. מוסיקת רוק כבד שלטה בכיפה.

נוער התחיה ב„מעוז” נראה שונה מכל אוסף אחר של זרוקים במסיבת יום שישי.

כוס תה, צנימים וקישואים מאודים היוו את ארוחת־הערב החגיגית, שבה קיבלו את פנינו. בעיר ימית, זאת הבנתי מאוחר יותר, שררה מצוקת רעב. הסופרמרקט התרוקן ממוצרי מזון כמעט לחלוטין. על מדפיו נותרו מצרכים מעטים כמו סוכריות לקישוט עוגה, תמציות וניל ורום,

„הוא בוגד! תראי מה שנהיה ממנו היום! בבחירות הראשונות תמכתי בו. היום הוא בגד בחבריו מאצ"ל,” קבל גורדון בכעס, ועיניו התרוצצו בחוריהן — „בוגד!”

גורדון הוא מחולון. בבית נותרה אשתו לבדה אחרי שני התקפי־לב. אך בימית זקוקים לו. כאן הוא המג"ד. הוא מפקד הנוער. לכל פעיל יש כינוי צבאי. הרבה פעולות אין, אך יש להביא „אספקה” מהסופרמרקט, ויש „לבצר” שוב ושוב את המדרגות המבוצרות.

הפעילות של הנוער מתחילה מאוחר. אנחנו מתעוררים קרוב לשעות הצהרים ויורדים לים. יש מי שנשאר במעוז להכין את התבשיל היומי, שהכנתו נמשכת עד לשעות־הערב.

גורדון מגיע. הוא ניצב בפתח המיטבח ואינו מתיר לנערים להיכנס לשם. הנערים די משועממים. בעלי היוזמה שביניהם נוטלים נייר וכותבים שלטים, המורים לאורחים לשמור על נקיון המיטבח. אחרים מכינים מדבקות לכלי־האוכל: „כוס בשרית”. „כוס חלבית”. שומרים על כשרות. צריך להתחשב בדתיים.

את המנהיגה גאולה כהן לא רואים בש־

ביצורים נוער „התחיה” התמקם באחד הגגות בשכונת האיקסים. מדרגות הבית נחסמו בשקים והוקפו בתיל. הגג הפך עמדה מבוצרת בשקים. סולם עשוי כלונסאות משמש אותם ומאיים לכרוע תחת משא המטפסים עליו.

בערב שבו באתי לימית היתה הצבעת האי־אמון של המערך בכנסת. הממשלה כמעט שנפלה. נערי התחיה התרוצצו ברחובות ימית כשהם שרים ומתחבקים. בחצות נודע שבגין לא מתכוון להתפטר. „בוגד, שקרן, הוא הבטיח שיתפטר!” הם מאוכזבים מאוד.

פינס. היו אלה תלמידי הכיתה השביעית והשמינית. האווירה במשאית היתה עליזה מאוד. מזכיר קצת את הטיול השנתי בכיתה ג'.

מתנגדי הנסיגה, שהמתינו בתחנה בתל־אביב, היו צעירה דתית ונבוכה, סטודנטית בבר־אילן ואני. הצעירה סירבה לדבר עם

(המשך מעמוד 53)
הנערים שבמשאית, וקבלה בפני על חוסר־החינוך שלהם. „גם את לא תדברי עם כל נער חילוני שישרוק לך ברחוב," הסבירה לי הסטודנטית.

מסע רגלי

מהחלק הקידמי של המשאית יצא בחור צעיר, נמוך ומזוקן. הוא היה לבוש במדי צה"ל ונראה כחייל לכל דבר. הוא נשמע היסטרי קצת כאשר ניסה להשתלט על חבורת הנערים העליזה ולתדרך אותם.

„חבר'ה, המטרה היא להגיע אל העיר ימית. יתכן שניאלץ לעצור כמה פעמים בדרך לשם תידרוך. עליכם להיות שקטים ומוכנים לנטוש את המשאית ולצעוד ברגל. הכל תלוי בכם!" הודיע המפקד הצעיר בחשיבות רבה.

יצאנו לדרך. התחנה הראשונה היתה במושב עין־צורים, ליד לול תרנגולים גדול. החייל המדומה ירד לקבל הוראות וידיעות על מיקום המחסומים.

איפה הימים הטובים, כשאפשר היה לקטוף כמה עלי מריחואנה ולתפוס ראש, שאל הצעיר

משם המשכנו לאור־עציון. שוב פנה הגנרל הצעיר אל אחד הבתים, כדי להתייעץ על המשך הדרך. משחזר הבחין בי. ללא ספק איני דומה לנערי־הישיבה ואף לא לבנות דתיות. הוא החליט לחקור אותי מחוץ למשאית. בקול צפצפני דרש החייל המדומה לדעת מי אני. אמרתי לו שאם יש לו ספיקות, אני מוכנה לרדת מן המשאית. זה שכנע אותו שאני „כשרה", כדבריו.

מאור־עציון הגענו לכפר מימון. זו כנראה התחנה הקבועה. השעה היתה כבר אחת אחר חצות. התכבדנו בקפה, ונודע לנו על המסע הרגלי הצפוי לנו. את הציוד האישי אפשר להשאיר במשאית, מאחר שההליכה בשעת הלילה המאוחרת תהיה ארוכה וקשה.

אורות המחסומים נראו מרחוק, המשאית נעצרה בשדה חרוש ואנחנו ירדנו ממנה. מפקד נוסף התלווה אלינו והסביר שבכל פעם שירים את ידו וילחש לרדת עלינו להשתטח מיד וללא היסוס. על הבנות ללכת ראשונות.

הלילה היה חשוך והגשם ירד בהפוגות. צעדנו בתוך שדות חיטה. כל כמה מטרים נאלצנו להשתטח על האדמה הרטובה. הלכנו לאורך המחסומים במשך שעתיים, עד תלמי־יוסף. אם מישהו אינו יכול להמשיך בצעידה, עליו להמתין בשטח כשעה ורק אחר־כך לגשת אל המחסומים.

בכניסה למושב המתינו לנו כמה מכוניות מיסחריות, שהסיעו אותנו לימית.

הגענו לעיר בשעה 4.00 לפנות בוקר. פניתי אל ה„מעוז".

חוט ארוך היה קשור אל התריס שבקומה השניה. משנמשך החבל, הוא הרים את התריס ברעש גדול, שהיה אמור להעיר את הישנים בקומה השניה. משכתי, אך ללא הועיל; כמה קריאות העירו את מיכה. הוא כמעט העיר את כל האחרים, כי חשב שהרגע המיוחל הגיע, וסוף־סוף מפנים את ימית.

„כל אחד יכול לבגוד!"

למחרת בבוקר כבר המתינו לי החבר'ה של צחי. צחי לבוש בחולצה גדולה מכפי מידתו, כובע צבעוני לראשו ולעיניו משקפי־שמש גדולים. הוא נעול בנעלי בית.

בקול צרוד מעט, המזכיר את קול אמו, הוא אומר: „שלום, אני צחי." אחר־כך הוא מדקלם באוזניי את עקרונות התנועה לעצירת הנסיגה, ששמעתי כבר אין־ספור פעמים בכלי־התיקשורת.

בשעת ערב מאוחרת לקח אותי צחי אל האנדרטה לזכר חללי אוגדת הפלדה, ושם סיפר לי שבשעות־הבוקר המוקדמות הוא שלח את אחד הנערים לחפש בכלי, ומצא פינקס־טלפון אישי. לכן הוא חושד בי שאני מרגלת.

החשד לא מנע ממנו להציע לי להצטרף אל הסטודנטים, שעלו במוצאי־שבת אל האנדרטה.

האנדרטה הגבוהה, הבנויה כגליל, הפכה מבצר. 15 סטודנטים עלו עד למרומיה, ניתקו את המדרגות והציבו מחסומים מתיל ושערי־ברזל שרותכו היטב. העליה והירידה כרוכים בסיכון רב.

באנדרטה, למעלה, יש מיצרכי־מזון רבים, מיטבחון מאולתר שבו כירים, מיזרונים, שקי־שינה ואפילו שירותים כימיים.

גג האנדרטה כוסה ביריעת בד גדולה, כדי להגן על יושביה מפני הקור והגשם, ואולי אף מפני הצבא. הסטודנטים חורשים שיביאו צינורות מים, וישטפו בהם את פנים האנדרטה, וכך יאלצו אותם לרדת.

צחי הוא השליט המוחלט והפוסק האחרון בכל עניין, ועל פיו ישק דבר. הוא זהיר מאוד ונזהר אף מפני חבריו הקרובים ביותר. החשש העיקרי הוא מפני השב"כ. הוא טוען שוב־ושוב שהוא משוכנע, כי גם בין הסטודנטים הושתל איש שרותי הביטחון ויתכן שזהו הטוב שבחבריו. „כל אחד יכול לבגוד! זו יכולה אפילו להיות אמי!" הוא אומר, „ומה אז? האוכל להחליפה?"

כל חייל שיעלה הנה ויגיע אל המחסום יקבל הלם. לא יורידו אותנו, אמרו הסטודנטים

שלט הפוך בכניסה לעיר ימית. כבר מסכת השומר בשער מבחינים באי־הסדר השורר בעיר. ליד השלט ממתינים בכל שעות־היום צעירים המבקשים טרמפ הביתה. הליכלוך וערמות האשפה נראים בכל מקום.

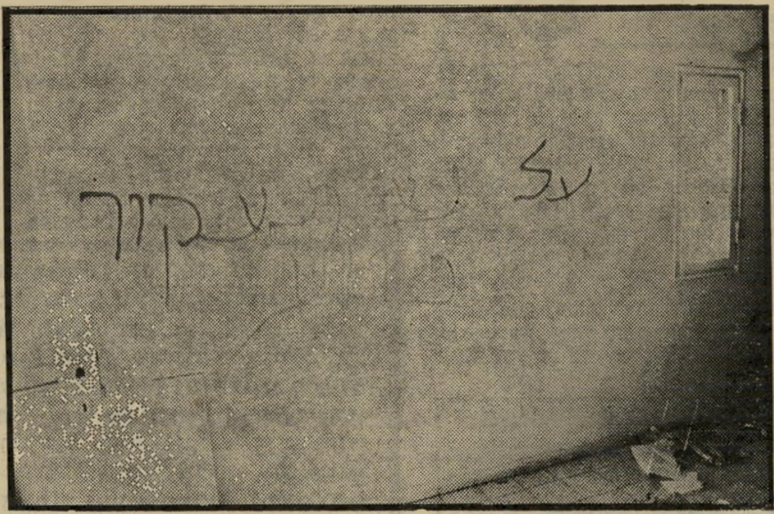

על נא תעקור נטוע, אומרת הכתובת על הקיר, באחת הדירות שאליהן פלשו מתנגדי הנסיגה. הליכלוך והאשפה, הנראים בפינת התצלום, אינם מטרידים את הפולשים, כך נראות כל הדירות שאליהן פלשו עוצרי הנסיגה מסיני.

ותנדד שנת המלך בגין, ויבקש כי יביאו לו נערה מימית או משצמונה, אמרה הנערה הדתית

חברו של צחי בשילטון הוא אבנר ארליך, לשעבר לוחם בלח"י, וסגן־אלוף בצה"ל. היום הוא בן 60, קבלן בניין במיקצועו, שגוייס על־ידי צחי. הוא מממן את הסטודנטים, וגם עוזר להם בריתוך, בבניית סוכות באנדרטה, ושוכר למענם כלי־רכב.

ארליך, בעל השיער הכסוף, הוא איש חרוש קמטים וכפוף־גב אבל הוא אוהב את חברת הסטודנטים. הוא ישן עם הסטודנטים באנדרטה, ושם הוא טרוד במלאכות שונות, יושב בכל אחת מהתייעצויותיהם ויחד עם הנגבי מחליט ומחלק הוראות.

„צחי בני"

„אם הבית" היא אווה שחר, סטודנטית מאוניברסיטת ירושלים וסגנית יו"ר הסתדרות הסטודנטים הארצית. אווה היא שחרחורת בעלת שיער קצר, מדברת באיטיות כיודעת דבר, בטון מתנשא ובקול עבה. לא אחת היא נכנסת לעימות עם צחי. לדבריו, היא נטלה לידיה סמכויות־יתר. באחד הערבים פרצה ביניהם מריבה. חילופי הדברים היו קשים. הצעירה, המקורבת לגאולה כהן מאז הקמת תנועת התחיה, נפגעה מדברי צחי וכמעט וגרמה לפילוג המחנה. הסטודנטים של צחי קיוו יותר מכל האחרים לפינוי מהיר. הם היו בתחילת הסימסטר באוניברסיטה, ובצער רב חשבו על הימים החולפים ועל החומר הרב שיהיה עליהם להשלים לקראת הבחינות שבסוף השנה.

„צחי בני", הוא הכינוי שדבק בצחי מאז נאומו של בגין בכנסת בדיון על האי־אמון של המערך. „בגין הוא קטנוני," אומר צחי, „הרי הוא יודע את שמי, הוא היה בבר־מיצווה שלי. דרכו לעוות דברים, והוא מרשה לעצמו לעוות גם את שמי."

בעיה נוספת נוצרה עם אריק שרון. הנגבי יודע לספר שאת סדרי־הפסח היה נוהג לחגוג בביתו של „הדיקטטור", כדבריו.

באחד הימים, כאשר נותק זרם החשמל בעיר ולא היו מים חמים לרחצה, נסעתי לרפיח הסמוכה. שם חיפשנו מספרה.

בגין הוא קטנוני. הוא היה בבר־מיצווה שלי ויודע את שמי, אמר הנגבי

המספרה היתה חדר קטן ואפלולי. חמש נשים לבושות שחורים ורעלותיהן על פניהן, טיפלו בי. באנגלית ובמעט ערבית ניסיתי להבהיר להם שכל מבוקשי הוא לרחוץ את ראשי.

אחת הביאה דלי מים חמים והשניה הביאה דלי מים קרים. מעל כיור גדול ושחור ובעזרת קומקום, שטפה צעירה שחורת־עיניים את שערותי.

הנשים שבמספרה היו חביבות מאוד. לא עבר זמן רב והן הביאו לי מגשים עמוסי־אוכל, בשר, ירקות מבושלים, חומוס, פיתות, ושמן־זית. בינתיים הן ייבשו את שערותיי במכונה עתיקה, שהרעישה מאוד. אחר־כך הן רצו לתלתל את שערותי במלקחיים שחוממו על גבי גחלים.

לתפוס ראש

מלבד אנשי „חסמבה" של אנשי התנועה לעצירת הנסיגה, עדיין יש בימית כמה מהתושבים הוותיקים.

אחד מהם אמר לי, שהוא בוכה בכל יום על היום שיאלץ לעזוב, אך אם הדתיים ישארו בעיר, אין לו לאן לחזור גם אם יתאפשר הדבר. באחד הבקרים הוא לקח אותי לטיול בתוך העיר, כדי שאבין על מה הוא מדבר. בין שיחים גבוהים ופרחים אדומים צמחו כמה שיחי מריחואנה מיותמים. „איפה הימים הטובים של העיר," קונן הצעיר, „כשהיה ניתן לבוא הנה, לקטוף כמה עלים ולתפוס ראש על הדיונות."

חזרתי אל הסטודנטים. ערב הפסח קרב, והם מצאו דבר חדש לעסוק בו: הקמת סוכה גדולה שבה יקיימו את הסדר.

צחי הנגבי היה שם, עושה פוזות מול מצלמות העיתונות. כאשר הוא מצטלם הוא מסיר את משקפיו ואת הכובע שלו.

„עצרנו את הנסיגה ללא ספק," אומר צחי מיד כשהסתלקו העיתונאים. „האנדרטה עוצרת את הנסיגה. היום אנו חזקים מאוד, האווירה טובה יותר, אנחנו מגובשים, אוכל מקבלים מהישיבה הסמוכה ואנחנו נשארים כאן עד שהנסיגה תיעצר לחלוטין. אין דרך להוריד אותנו מכאן."

הסטודנטים על האנדרטה בטוחים בעצמם: המדרגות הוסרו, הכניסה רותכה, מי שינסה להוריד אותנו יסכן את נפשו. כל חייל שיעלה הנה ויגיע אל המחסום שהערמנו יקבל הלם. אנחנו כאן עד הרגע האחרון וכמובן שלא יהיה כזה.

שם השארתי אותם, במרומי האנדרטה תלויים בין שמיים וארץ, מפגינים עד הסוף המר, וחולמים על הרגע שיכניס אותם להיסטוריה.

הורוסקופ

(המשך מעמוד 13)
כוכב ונוס, השולט במזל שור, התחיל בנסיגה וגרם לאכזבות, עיכובים וסיבוכים ביחסים קרובים. יחסים שהתחילו בתקופה שבין ינואר עד מחצית פברואר, לא החזיקו מעמד, ובדרך־כלל הסתיימו בצורה בלתי נעימה.

אך ההרגשה שמשהו טוב בכל זאת חייב לקרות, ממשיכה ללוות את השוורים והרגשה זו נכונה. בתחום החשוב הזה אפשר לתקן את המעוות ולהתחיל בקשרים חדשים, ולחדש את האהבות הישנות.

אהבה

בתחום זה ממשיכים להרגיש קשיים בערך עד סוף יוני. בראשית יולי תיפתח תקופה חדשה, הכרויות חדשות ופגישות מרגשות. הבדידות, שהיתה מנת חלקם של השוורים, תפנה מקומה לשותפויות חדשות.

כוכב יופיטר, שנמצא בבית השביעי (השליט על שותפויות וקשרים עם בני־זוג) היה אף הוא בנסיגה, וגרם לעיכובים. בקיץ מהלכו מתיישר, ומצב זה יביא שוב שימחת חיים, תיקווה והנאה לבני המזל. כדאי לנצל את התקופה להידוק יחסים או אפילו לנישואים.

בריאות

מבחינה זו המצב ישתפר במחצית מאי. החורף לא היה קל ולא תמיד אפשר היה להסביר מהו הגורם להרגשת החולשה, או לכל מיני מיחושים מוזרים, ולהרגשה הכללית שלא היתה טובה. השוורים ירגישו שוב חזקים יותר ומוכנים להתמודד עם עבודה קשה ועם כל הדרישות הנדרשות מהם.

עבודה

גם בשטח זה לא היה קל בחורף, כי מארס, סטורן ופלוטו שוהים בבית השישי (מאזניים) שהוא הבית השולט בענייני עבודה. ההילוך האחורי של מארס גרם לסיכסוכים ומריבות בעבודה, ולהרגשה של עייפות רבה ורצון להשתחרר מכל ההתחייבויות והדרישות. שוורים ויתרו אפילו על רווחים, כדי להשיג מעט שלווה. התפרצויות על ידידים וחברים לעבודה היו מעבר לשליטתם, והם אמרו יותר מכפי שהתכוונו. כתוצאה מכך הם מוצאים את עצמם די מבודדים. במחצית מאי כוכב מארס חוזר שוב להילוך ישר, והשוורים יהפכו ל„אריות” בעבודה. והתצלחה תאיר להם פנים.

כספים

את התחום הכספי מאפיין גורם ההפתעה. לפתע נדמה שאין מהיכן להשיג כסף וחרדות שונות מטרידות את השוורים. ביום אחד נדמה שהכסף מצוי בשפע, ואילו למחרתו מתברר שחסר. לפעמים קורה מצב הפוך. התנודות במצב הכספי יאפיינו את השנים הקרובות, וכבר עכשיו כדאי להתרגל לחוסר היציבות ולחסוך לימים קשים, אם אכן יבואו.

שוורים שהרגישו עיכובים בהתקדמות זכו סוף־סוף למימוש ציפיותיהם. העלאה בדרגה, תפקיד יותר בכיר, הכרה במעשיהם ופירסום. חלק מבני המזל ימצאו את עצמם בנסיעות מעבר לים וזאת בעיקר בזכות בני הזוג, או לצורך תפקיד מיוחד או עבודה. אלה שנתקלו בקשיי ריכוז והתקשו ללמוד ירגישו לקראת סוף השנה האזרחית שינוי, יוכלו שוב להגיע להישגים ואפילו ליהנות מהלימודים ומהשבחים שיקבלו.

יעקב שרת / איש ממאדים

גילי, אלוהים ואני

— סבא, בפסח מוכרחים לאכול רק מצות ?
— לא, גילי.
— אבל אלוהים לא יכעס ?
— מה פתאום, גילי ?
— אז למה המורה אמרה ?
— המורה שלך פשוט לא אמרה לך את האמת, גילי.
— איך אתה יודע ?
— את יכולה לדבר עם אלוהים ?
— לא.
— ואת חושבת שהמורה כן יכולה ?
— לא.
— אז איך היא יודעת אם אלוהים יכעס ?
— אז אולי מישהו אמר לה ?
— מי זה יכול להיות ? את מתכוונת לאיזה בן־אדם ?
— כן.
— ואם את לא יכולה לדבר עם אלוהים, ואם המורה שלך לא יכולה לדבר עם אלוהים, אז מישהו אחר כן יכול ?
— לא.
— אז מה את חושבת עכשיו ? אלוהים אמר למישהו שאסור לאכול מצות בפסח ? זה יכול להיות ?
— לא.
— אז אם מישהו אומר שאסור לאכול מצות בפסח, ואם לא אלוהים אמר לו שאסור, מה זאת אומרת ?
— שמישהו בעצמו החליט שאסור לאכול מצות בפסח.
— נכון מאוד, גילי. אז מה דעתך, אם מישהו החליט בעצמו שאסור לאכול מצות בפסח והוא באמת אוכל בפסח רק מצות ולא לחם, מותר לו להכריח מישהו אחר לאכול בדיוק כמוהו ? הלא ככה יצא, שהאיש שמחליט שאסור לאכול מצות, ואומר שזה אלוהים אמר, פשוט משקר. או אולי הוא בעצמו חושב שהוא אלוהים ? מה, בן־אדם לפי דעתך יכול להיות אלוהים ?
— לא. אבל המורה אמרה שזה אלוהים אמר, וכל מה שאלוהים אומר מוכרחים לעשות..
— עוד פעם המורה ! הלא כבר דיברנו על זה שהמורה לא יכולה לדבר עם אלוהים.
— נכון, אבל המורה אמרה שאלוהים ברא את העולם !
— איך היא יודעת ? את צריכה כל הזמן לזכור שהמורה, ושום בן־אדם אחר, אינם יכולים לדבר עם אלוהים. כל מה שהם בעצמם חושבים.
— נכון, אז מי ברא את העולם ?
— זו שאלה טובה מאוד, גילי. אבל זו שאלה שאף אחד לא יודע את התשובה עליה. זאת אומרת, שיכול להיות שיש אלוהים ושהוא ברא את העולם, ויכול להיות שלא. אף אחד לא יודע ולא יכול לדעת.
— ואף פעם אף אחד לא ידע ?
— אינני יודע. אבל עד עכשיו אף אחד לא יודע.
— אז למה המורה אומרת שיש אלוהים, ושהוא ברא את העולם ? מה, היא אומרת דברים שהיא באמת לא יודעת ? היא ממציאה את זה ?
— לא, היא לא ממציאה את זה. והיא גם לא יודעת. אבל היא מאמינה בזה.
— מה זאת אומרת מאמינה ? מה ההבדל ?
— אה, זה הבדל גדול מאוד, גילי ! מפני שאם את יודעת משהו, את יכולה להוכיח לי מניין את יודעת, או איך הגעת למחשבה שמסבירה לך מה את יודעת, וגם להתווכח אתי אם מה שאת יודעת נכון או לא נכון, אבל אם את מאמינה במשהו, אז את לא יכולה ולא צריכה להוכיח לי שום דבר. את פשוט מאמינה שככה זה וזהו זה. למשל, המורה שלך מאמינה שיש אלוהים, ושהוא ברא את העולם, ושהוא גם אסר על אכילת מצה בפסח, והיא בוודאי אמרה, שמי שאוכל לחם בפסח עושה משהו לא טוב נגד אלוהים, ואלוהים בוודאי יעניש אותו, נכון ?
— כן. וזה לא נכון ?
— איך אנחנו יכולים לדעת אם זה נכון או לא נכון ? גילי, את כבר שכחת מה שדיברנו קודם, שיש דברים שאנחנו לא יכולים לדעת אם הם נכונים או לא, מפני שאי אפשר להוכיח אותם, אלא רק להאמין בהם, כמו למשל אם יש או אין אלוהים, ומי ברא את העולם, ואם בפסח מוכרחים לאכול מצות, מפני שאחרת אלוהים יעניש ?
— נכון, סבא, אבל מה אם יש אלוהים ?
— אם יש אלוהים, גילי, וזה יכול מאוד להיות, אז מזה עדיין לא נובע, שבפסח צריך או מוכרחים לאכול מצות.
— באמת ?
— בוודאי. תחשבי, גילי, תחשבי חזק. אם יש אלוהים, ואם אלוהים ברא את העולם, אז יכול להיות שהוא ברא רק חלק שלו, ואיזה אלוהים אחר ברא את השאר ? מה דעתך, זה יכול להיות ?
— לא.
— גם אני חושב ככה. אם באמת יש אלוהים, אז הוא ברא את כל העולם ואת כל הצמחים ואת כל בעלי החיים ואת כל האנשים...
— אבל סבא, לכל האנשים בעולם יש אותו אלוהים ? כולם מאמינים באותו האלוהים ?
— לא.
— אבל רק עכשיו אתה אמרת שאם יש אלוהים בכלל, אז יש רק אחד !
— אה, זו שאלה טובה מאוד, גילי. את יודעת, אני חושב שלפני הרבה הרבה שנים, כאשר בני־אדם התחילו לחשוב מי ברא את העולם, לפעמים הם גרו רחוק זה מזה, ודיברו שפות שונות, ולא היה ביניהם קשר חזק, ואפילו לא תמיד הם ידעו, שיש עוד בני־אדם כמוהם שם מעבר לאיזה הר או נהר או ים, וכל קבוצה של אנשים חשבה על אלוהים בצורה קצת אחרת, ולפעמים היה נדמה לה, שאלוהים הוא רק שלה. ואחר־כך, כשהאנשים נפגשו זה עם זה, הם התחילו להתווכח איזה אלוהים אמיתי יותר, ואלוהים של מי חזק יותר, ועל זה הם רבו ממש כמו ילדים קטנים שלא רוצים לוותר על צעצוע שהם התרגלו אליו, או כמו אחים שרבים של מי אבא ואמא יותר טובים, או אבא של מי יותר חזק. את מבינה ?
— כן.
— אז להמשיך או זה כבר משעמם אותך ?
— תמשיך, סבא, אבל אני לא חושבת שאני אגיד כל מה שאתה אומר לי למורה.
— למה ?
— מפני שהיא תכעס.
— אם היא תכעס, זה מפני שהיא לא מורה, אלא פשוט ילדה קטנה, שחושבת שיכול להיות שאלוהים שהיא מאמינה בו, ונדמה לה שהיא יודעת מה בדיוק הוא רוצה, ומה הוא מרשה ומה הוא לא מרשה, הוא לא אלוהים של אנשים אחרים, שיש להם אמונה אחרת במה שהוא רוצה ובמה שהוא מרשה או לא מרשה. אבל אנחנו כבר דיברנו על זה, שלא יכול להיות שיש יותר מאלוהים אחד שעשה את העולם. יכול להיות רק שאנשים שונים מאמינים בכל מיני אלוהים שונים. את מבינה ?
— כן. אבל מה אם יש רק אלוהים אחד שברא את כל העולם ואת כל האנשים ?
— זה בדיוק מה שרציתי להגיד לך, גילי. אם יש בכלל אלוהים, ואם הוא בכלל משהו שרוצה ומשהו שקובע מה מותר ומה אסור — והלא אנחנו כבר דיברנו על זה שבכלל אי־אפשר לדעת מה הוא רוצה, מפני ששום בן־אדם עוד לא דיבר עם אלוהים, ולכן אי־אפשר לדעת מה הוא רוצה ; אפשר רק להאמין שהוא קיים או להאמין שהוא רוצה משהו, אבל אי־אפשר לדעת את זה באמת — אז מה דעתך, יכול להיות שאלוהים כל כך חשוב וגדול, שהיה יכול לברוא את כל העולם ואת השמש ואת הירח ואת כל בני־האדם, רוצה שבני־אדם שגרים במקום אחד בעולם יאכלו רק מצות, ואת חושבת שיכול להיות, שאלוהים ברא 800 זמן לחם ? אם בפסח, למשל, צריך לאכול מצות, ולא לחם, וזה חשוב נורא לאלוהים, איך זה יכול להיות שכל כך מעט אנשים בעום שלנו מתנהגים ככה ? בעולם יש בערך 13 מיליון יהודים, וביניהם יש כמה מיליונים שבטוחים שאלוהים רוצה שבפסח הם יאכלו רק מצות, ואת חושבת שיכול להיות, שאלויהם ברא 800 מיליון סינים ו־600 מיליון הודים ולא גילה להם דבר כל כך חשוב, שבפסח צריך לאכול רק מצות ? לפי דעתך זה יכול להיות ?
— לא.
— וחוץ מזה, גילי, את חושבת שלאלוהים כל כך חשוב, אם הוא בכלל קיים, איכפת מה בן־אדם אוכל ? ומה פרה אוכלת ? הלא כל מה שאנחנו אוכלים מתפרק ברוק של הפה ובמיצים של הקיבה והמעיים לאותם החומרים, שנותנים כוח לגוף ובונה אותו, ולא חשוב איפה אנחנו נמצאים בעולם, בישראל או בסין, ומה בדיוק אנחנו אוכלים, או מה בדיוק אוכלות הפרות או התרנגולות שאנחנו אוכלים. אם במזון מסויים יש רעל שמזיק לגוף, ובהחלט אסור לאכול אותו, מפני שאפשר לחלות ואפילו למות...
— כמו מפטריות רעל...
— נכון מאוד ! אז אם כבר יש אלוהים, את לא חושבת שהיה צריך להיות איכפת לו מאוד, שדבר כזה לא יוכל לקרות ? ובכלל, גילי, את לא חושבת שאם יש אלוהים, הוא בוודאי עסוק בדברים הרבה יותר חשובים ממה צריך לאכול היום ומה לא צריך לאכול מחר ?
— למשל במה ?
— למשל במה שמותר או מה שאסור לעשות לבני־אדם אחרים ? למשל אם מותר להכות אותם, או לשקר להם, או לגנוב מהם, או לשעבד אותם לעבדים, וכל מיני דברים רעים שבני־אדם עושים זה לזה, ונלחמים, והורגים — את לא חושבת, שאם בכלל יש אלוהים, אז בוודאי הוא מתעסק בדברים כאלה כל היום וכל הלילה עד שפשוט אין לו עניין במה שנעשה בקיבה שלנו ?
— כן, סבא ! אבל למה על זה המורה שלנו לא סיפרה לנו שום דבר ?

(נכתב בשנה הראשונה בתולדות מדינת ישראל, שבה גם התרנגולות והפרות היהודיות אכלו רק „כשר לפסח”).

דמדומי חרות

אני מודה ומתוודה. חג החרות הזה לא עבר עלי מתוך הרגשת חרות עילאית.

אפילו לא חרות תת־עילאית, סתם חרות.

יותר מאי־פעם הרגשתי את עצמי שבוי ולכוד. ויותר מאי־פעם, מפני שהשבי נעשה כפול, שבי בחזקה שניה ושלישית. אין זו הרגשה נעימה ביותר להיות שבוי בידי משטר, שמנהיגיו שבויים כפולים — שבויים במחוייבויות מיסטיות־קנאיות המנתקות אותן מן המציאות — והמציאות, כידוע, משופעת דיה בכבלים ובמיגבלות, שהשלמה עימן קרויה בפינו חרות — ושבויים בידי בני עם אחר, הפלסטינאים, המרקידים אותנו באשמתנו כאוות־נפשם בתופי המרי ובחצוצרות הטירור, ומכתיבים לנו התנהגויות המשנות את כל הווייתנו וקולעות אותנו למצבים שאינם בשליטתנו, לרבות הידרדרות מואצת לדמוקרטיה עממית.

אני מודה ומתוודה. חג החרות לא עבר עלי מתוך הרגשת חרות עילאית. יותר מאי־פעם הרגשתי את עצמי שבוי ולכוד. וחמור מזה, יותר מאי־פעם הרגשתי אין אונים בחיפוש אחר מוצא.

ככלות הכל, האין הבטחון בקיום מוצא, או לפחות התקווה בקיומו, יסוד כל חרות ?

איך אומרים ביפנית "המכונית הטובה ביותר"?
"OPEL ASCONA"

הבשורה מיפאן — אופל אסקונה, הטובה ביותר

3. מרצדס 500 — 82 נק'.
4. אאודי קוואטרו — 80 נק'.
5. הונדה־סיטי — 58 נק'.

מהן 2.5
של 153

מתוך
נתפסו לא
נהגים של
מכונית
חמישי וה
אחת הגי

נועדו למנוע פיטורים נוספים ולהב־
טיח את מקום העבודה לפועלים ה־
מנוסים והוותיקים של חברת פורד.

★ ★ ★

עיתון רכב ביפן: אופל אסקונה הטובה בעולם

משאל שערך עיתון רכב יפני בין 44 כתבי התחבורה ב־20 מדינות בעולם בחר במכונית אופל אסקונה המכונית הטובה בעולם. המכונית רנו 9, שזכתה בתואר „מכונית ה־שנה" באירופה במשאל של הירחון „שטרן", דורגה כאן רק במקום ה־ששי.

למרות שהמשאל נערך על ידי עיתון יפני דורגה מכונית מתוצרת יפן — ההונדה־סיטי — רק במקום הרביעי.

דירוג המכוניות בחמשת המקומות הראשונים הוא כלהלן:

1. אופל אסקונה — 101 נק'
2. פולקסוואגן פולו — 86 נק' (דורגה במקום השני גם במשאל „מכונית השנה").

★ ★

מפתחות אבודים

שירות המסתייע במחשב להחזרת מפתחות שאבדו אל בעליהם מוצע עתה לבעלי מכוניות בבריטניה. הלקוחות מצוידים בתווית זיהוי מיוחדת על מחזיק מפתחות בצורת גליל — שעליו מודפסות גם ה־הנחיות למוצא הישר. זה מתבקש לשגר את המפתחות בדואר ומובטח לו פרס כספי. השירות להשבת ה־מפתחות מחזיר את המפתח האבוד

הארץ 17.2.82

אופל אסקונה 1300 או 1600 סמ"ק היא המרווחת ביותר בסוגה. הנסיעה שלה שקטה במיוחד וצריכת הדלק שלה - חסכונית במיוחד. לבחירתך דגמים עם 4 או 5 דלתות ואפשרות להילוכים אוטומטיים.

"ליאו גולדברג" ממליץ על שכירת מכוניות "אופל" מ"אוויס"

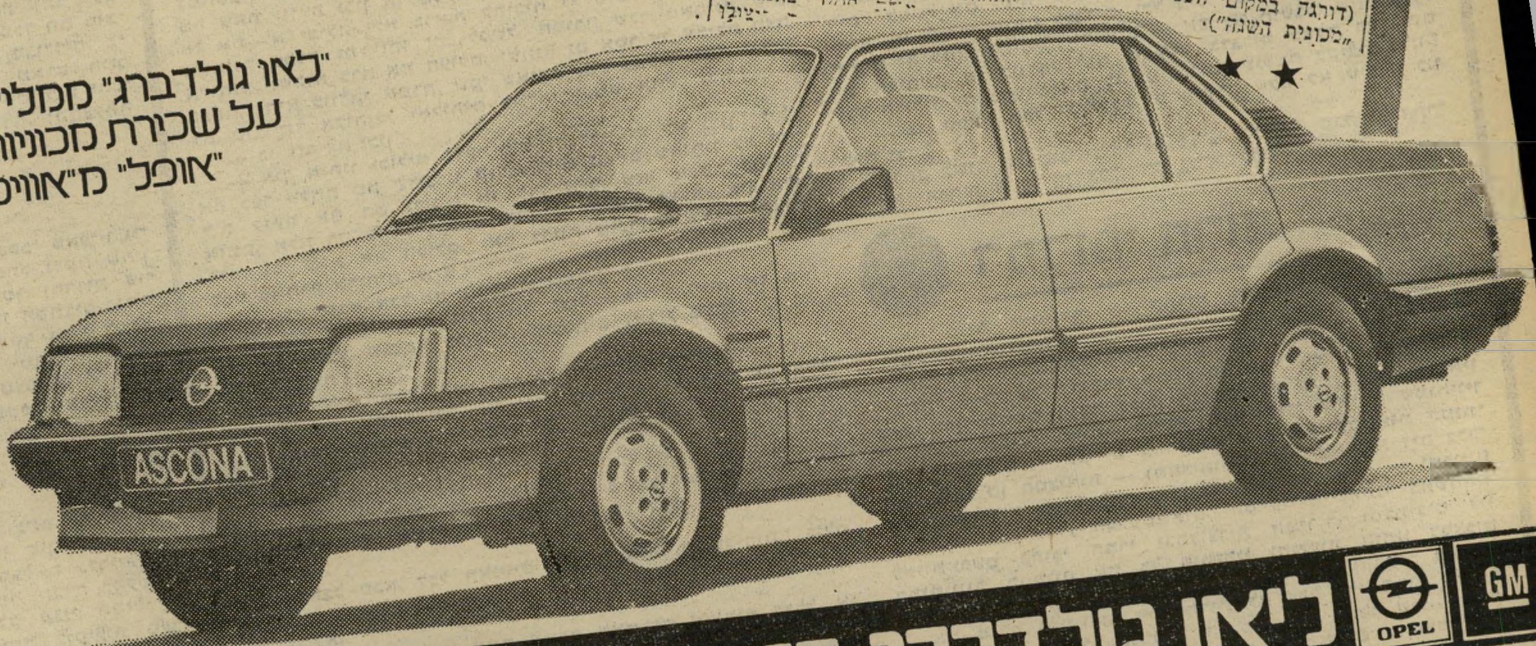

GM OPEL **ליאו גולדברג בע"מ**

משרד ראשי: ת"א דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86 טל. 284111; **חיפה:** דרך יפו 132; **י־ם:** שלומציון המלכה 15; **סוכנים: חיפה:** בית המכונית, יפו 19; **נתניה:** מכוניות נתניה, סמילנסקי 24; **נצרת:** בישארה יוסף סרוג'י, רח' פאולוס השישי 56

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

אותו צד של המטבע

היום הייתי רוצה לפתוח במסע הס־תה מכוער ושיטתי נגד שלושה אנשים ואלה הם: שר־הביטחון, אריאל שרון, הרמטכ״ל, רפאל איתן ו„הרב״ מאיר כהנא. שלושת האנשים האלה נמצאים בדיוק באותו צד של אותו מטבע. אם אתם רוצים, שרון הוא הכתובת, רפול הוא המיספר וכהנא הוא הציור.

נתחיל דווקא בציור. מכיוון ש„הרב״ מאיר כהנא הוא יהודי, מותר לו לומר כל דבר ולעשות כל דבר בארץ הזאת — כל זמן שזה נגד ערבים. בכרוז שפיר־סם לקראת הבחירות לכנסת העשירית כתב כהנא שגם המילה עוני וגם המילה ערבים מתחילות באות עין, ולכן גם יש לנהוג בעוני ובערבים בדיוק באותה דרך: את שניהם צריך לחסל ולסלק. איש לא העלה על דעתו להעמיד את כהנא למישפט ביגלל הדברים האלה.

וזה עדיין לא הכל. „הרב״ מאיר כהנא היה עצור במשך כמה חודשים במעצר מינהלי. איש לא ידע מהי הסי־בה לכך, אבל היו רמזים ברורים שיש לזה קשר עם תוכניות מסויימות של כבוד הרב, שנגעו דווקא להר־הבית בירו־שלים, עד כמה שזה נשמע מוזר. כהנא לא השלים את תקופת המעצר המינהלי שלו. ראש־הממשלה שלנו, מנחם בגין, שהוא יהודי בעל לב חם וחנון, לא היה יכול לראות את הרב היהודי בסיבלו, וחנן אותו.

ואם כבר מדברים בחנינות, אנחנו מגיעים למיספר. הרמטכ״ל שלנו, רפאל איתן, הוא איש שלא מבין באידיאולוג־יות. כשהוא מנסה לנסח במילים את מחשבותיו, יוצאים דברים מוזרים מאוד מפיו של הדמוסתנס הזה. האיש הזה לא יודע לומר בעברית חמש מילים רצופות בלי שגיאה נוראה.

ואיך אנחנו, בכל זאת, יכולים לדעת מה חושב הרמטכ״ל שלנו? פשוט מאוד, על־פי המיספרים. בעניין הזה יש שלו־שה סיפורים לפחות. אחד מהם נוגע לרוצח בשם ישראל לדרמן. לדרמן לקח לידיו עוזי ורצח בדם קר שני נערים ערביים בירושלים. הוא נדון למאסר מגוחך, בהתחשב בעובדה שהאיש הוא פשוט רוצח. אבל גם העונש המצחיק הזה נראה מוגזם לרפול שלנו. בסך־הכל רצח לדרמן ערבים. הרמטכ״ל קיצץ חצי מתקופת העונש.

הסיפור השני נוגע לסגן־לשעבר דניאל פינטו, רוצח אחר, שחנק ערבים תוך שימוש בחוטי ניילון, שעינה אותם ו־השליך את גופותיהם לבאר. על־פי מי־טב המסורת הצה״לית הוא נדון למאסר מגוחך, בהתחשב בעובדה שהאיש הזה הוא פשוט רוצח. אבל, כמו באגדות, צץ איש המיספרים שלנו, רפול, וקיצץ גם בתקופת המאסר של הרוצח פינטו.

הסיפור השלישי נוגע לסגן־אלוף אחד בשם שדה. אין לי כוח לחזור על הסי־פורים הקודמים. זהו בדיוק אותו סי־פור. ברור לגמרי שהרמטכ״ל שלנו, רפאל איתן, ממספר את הרעיונות של כהנא.

ואם כבר מדברים ברעיונות של כהנא, ובמיספרים של רפול מגיעים לכתובת על הקיר. שרון הוא הכתובת שעל הקיר. האיש שלנו מעזה מתקדם בשלבים. עכ־שיו הוא עושה מעשה עזה בשכם, ברמ־אללה ובבית־לחם. לא חשוב לו שבערים האלה לא ניצבים מולו לוחמים חמו־שים, אלא נערים ונשים, שלכל היותר משליכים אבנים. זה היום. מחר הוא יעשה מעשה עזה גם בתל־אביב ובירו־שלים. הוא לא יצטרך לשים את אר־ליך במחנה־ריכוז. כל הארץ תהיה מח־נה־ריכוז.

שלושת האנשים האלה נמצאים באו־תו צד של המטבע. בצד השני נמצא החשוד אלן־הארי גודמן שחטא רק חטא אחד, והוא חטא העיתוי. אילו היה עו־שה מה שעשה לא עכשיו, אלא אולי בעוד שנה שנתיים — היה מקבל צל״ש וחוזר הביתה בשלום. גודמן הוא רק חשוד. הוא חשוד בכך שהבין טוב מדי ומוקדם מדי את כהנא, רפול ושרון.

אבל השלושה, שנמצאים באותו צד של המטבע, כבר אינם חשודים.

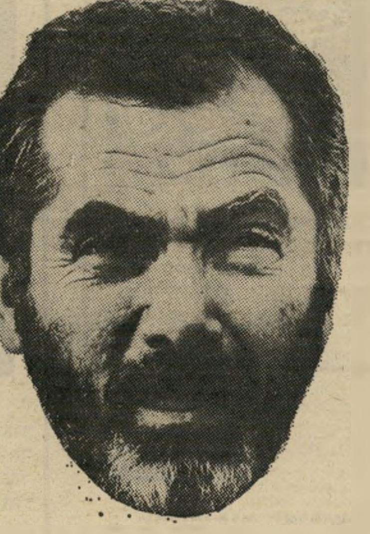

„הרב״ כהנא
הציור

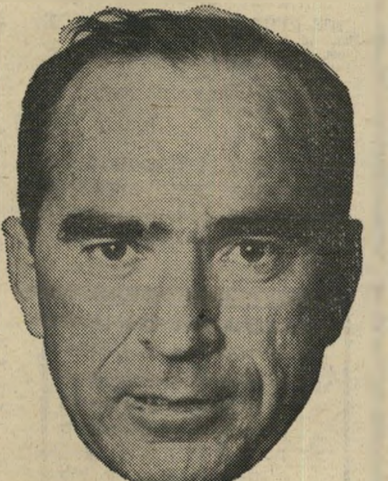

רמטכ״ל איתן
המיספר

שר שרון
הכתובת

כשהרב רבנו דרוקמן

שבועות ארוכים אנחנו חוזים במוד־עות האלה עם המלך פייסל שמציע דו־לרים, ומיטב העיתונאים מנסים לגלות מי עומד מאחורי המודעות. כלומר, מי נתן את הכסף. ואילו אני לא מבין את הסיפור הזה בכלל. הרי מי שהיה אז סגן שר, הרב חיים דרוקמן, נסע לא מזמן לארצות־הברית, נכון? והוא גייס שם המון־המון דולרים ירקרקים, נכון? אז מה עושים עם הדולרים האלה?

בדיוק כמו שפייסל לא יכול לשתות את הנפט שלו, כך דרוקמן לא יכול לאכול את הדולרים שלו, אז הוא בטח נותן אותם.

בקיצור, החלטתי לעשות סדר עם ה־מודעה הזאת, וזה מה שיצא.

האצבע על ההדק

הכל כבר מוכן. כוחותינו על הכלים, הפגזים בקנה, הלוף בתרמיל, האצבע על ההדק ורק מחכים לפקודה. מי שנותן פקודות זו הממשלה, והיא מתכנסת לה בירושלים וככה זה הולך:

ראש-הממשלה, מנחם בגין: מורי ורבותי! אנחנו מרכינים את ראשי־נו בפני בחורינו, החיילצ׳יקים שלנו! ברור שעלינו לקפד את ראש הציפעוני! השאלה היא רק אחת — מתי?

שר-הביטחון, אריאל שרון: אני בעד המילחמה בין בריטניה וארגנ־טינה! אני יכול לראות זאת בעיני רו־חי! צוללת גרעינית בריטית מעיפה טיל בליסטי על בואנוס־איירס! אלפי הרו־גים במכה! כותרת ראשית בעמוד רא־שון בכל העיתונים! פרשנויות על שלו־שה עמודים! אולי אפילו סיכויים למיל־חמת עולם! ואז אנחנו באים ועושים קצת סדר אצלנו, על־יד הבית. מי ישים לב לזה? מכסימום נקבל עמוד שש ל־מטה. אני יכול לחיות עם עמוד שש למטה!

השר בלי תיק, יצחק מודעי: הכל טוב ויפה, אבל מי מבטיח לך שבאמת ייצא שם משהו? עוד יכול לק־רות אסון. והכל שם ייגמר בשקט גמור! אני בעד ללכת על בטוח! אני בעד ה־26 באפריל. כל ציוותי הטלוויזיה במיז־רח התיכון יהיו בימית, ויסקרו שם את הנסיגה המכאיבה, שתותיר צלקת בניש־מתי. זאת ההזדמנות להחזיר לעצמנו בצפון מה שאנחנו נותנים בדרום!

שר־החינוך, זבולון המר: אני מתפלא עליכם, עמיתי, ממש מתפלא! והרי כל ילד יאמר לכם מייד שהעיתוי הנכון, הנבון והמוצלח לפעולה יכול להיות רק אחד ויחיד! פתיחת מישחקי הגביע העולמי בספרד באמצע יוני! כל הלוויינים יהיו סתומים עם העברת שי־דורי המישחקים, ולא יהיה מקום לה־עביר אפילו תמונה אחת מכוחותינו!

לי לה לו

מיד־ליד

★ **אסלה מיוחדת.** פרקולטור פיליפס, טוסטר אמקא, בושם אסתי־לאודר, פרוות קנגרו, צעצועים פישר־פרייס, אסלה מיוחדת לתינוק, מחמם ובקבוקים לתינוק. טלפון 03-477878.

צנועה

בת שמונה גדולת מידות (4 + גג + מחסן + חניה) גבוהה (קומה שישית), חמימה (הסקה), עצלנית (מעלית).

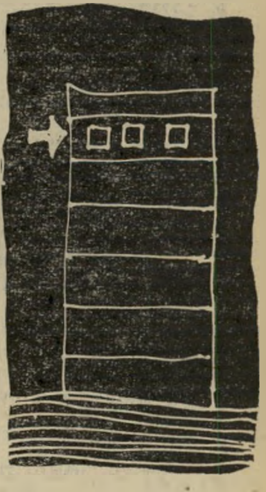

אינדיבידואליסטית (חדר כניסה נפרד) וצנועה (95,000) למכירה. טלפון 03-445878.

★ **מצב מעולה.** בהזדמנות ווקמן יפאני מתוצרת ניישונל במצב מעולה, ב־175 דולר בלבד. נא לפנות אל אילן. טל. 051-30398.

★ **תנור.** למכירה תנור גאז לחימום הבית מתוצרת פוגז. טלפון 03-399544.

★ **צעיר.** סט סלוני צעיר של דניש, 3+2+1, קורדרוי כחול + שולחן לבן. טלפון 03-446688.

★ **מידה 42.** נעלי אדידאס דגם רום מאיטליה. מידה 42 (כחול־לבן). המחיר: 700 שקל. להתקשר לטלפון 03-765080.

בהזדמנות

למכירה, בת 34, רחבת מותניים בעלת נכות קלה בירך, מצב כלכלי גרוע, בעל הבית

משוגע, הילדים בוכים, הדודים לוחצים, השכנים כועסים ובאופן כללי: זיפת. השם: מדינת ישראל. יש קונים?

אבי גוטלר, ירושלים

החלפות

★ **בולים.** מעוניין להחליף בולים משומשים מכל רחבי העולם. ירון, ת"ד 3387 פתח־תיקווה, מיקוד 49133.

★ **ספרי כיס.** מעוניין להחליף / למכור / לקנות ספרי כיס באנגלית מסידרת ביזאר וכן מגזינים מצולמים בנושא S&M. טלפון 03-265883 בימים ראשון עד חמישי בשעות 15.00—18.00.

חותנות

מעוניין להחליף את החותנת שלי, בת 50, מכוערת וצעקנית, רכלנית ומבלבלת את המוח, בחותנת נאה ושקטה, שמביאה מתנות ולא עושה צרות.

יואל, תל־אביב

★ **כביסה.** מבקשת לתת מכונת כביסה בת 4. לא אוטומטית, תמורת מכונת כתיבה משומשת, אבל במצב טוב. ת"ד 5815, חיפה.

נוגע ללב

★ **ללמוד וללמד.** סטודנט נאה וגברי מעוניין בצעירה עם ראש פתוח, חתיכה וחושנית. מוכן ללמוד וללמד. ת"ד 4434 רמת־גן.

★ **בעלת מגורים.** נאה, 27, מעוניין להכיר בחורה נאה וסקסית עד לגיל 30. עדיפות לבעלת מגורים. כתבי אלי בציון טלפון. ת"ד 5144 חולון.

★ **משכיל וסימפטי.** מעוניין בנאה עם הופעה חזותית מרשימה. המחפש: צעיר משכיל וסימפטי. ת"ד 8176, יפו.

★ **רוצה להינשא.** בת 40, שמורה היטב, ספורטיבית ועוסקת בחינוך, מעוניינת להינשא לאקדמאי נאה ומבוסס. רק לרציניים. ת"ד 8362, חיפה.

זהו זה!

רווקה משכילה, נאה מאוד 32/167 רוצה להינשא — אך ברגנית. מחפשת אותך, הגבר שתוכל לומר עליו — זהו זה! ת"ד 2951, תל־אביב.

צירופים אפשריים

★ **בהליכים.** בן 27, נאה מאוד, בהליכים, מעוניין ליצור קשר עם אשה מלאת חיים עד 40 בעלת אמצעים + רכב לטיולים. כיתבו בציון טלפון לת"ד 36576, תל־אביב.

★ **מחכה דומה.** לך הנשואה, הנאה והמשועממת מחכה דומה. אקדמאי 180/37 בת"ד 6458, חיפה.

★ **מלאת מין.** בן 25 מעוניין בנשית ומלאת מין בת 30 עד 40. ת"ד 26153, תל־אביב.

★ **תמיכה כלכלית.** עשיר ונדיב מעוניין בידידה דיסקרטית, צעירה וחושנית. למתאימה מובטחת תמיכה כלכלית נדיבה! כתבי לת"ד 30161, תל־אביב, מיקוד 61302. רצוי לצרף מספר טלפון ותמונה.

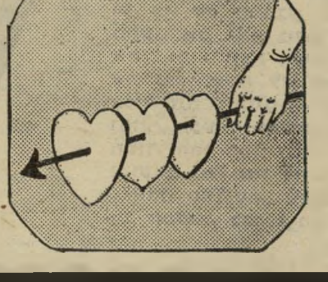

רק זה!

אנחנו שני בחורים בני 30 בערך, אוהבי חיים. שנינו נשואים. כדי לצאת קצת מהמיסגרת אנחנו מחפשים שתי בחורות, שמצידנו יכולות להיות נשואות, ורצוי שיהיו חברות טובות. אחת — שחרחורת וגבוהה, והשנייה רזה ויפה. מה לעשות, זה הטעם שלנו. למתאימות — ורק להן — אנחנו מבטיחים בילויים ברמה גבוהה, ואפשר לדבר גם על גיחות לחו"ל קרוב. רק המתאימות לדרישה תיענה. ת"ד 23547, תל־אביב.

★ **לחיות בעליזות.** עליז (הומו) רוצה להתחלק בדירה עם עליזה (לסבית) כדי שהשכנים יסתמו את הפה: יעני הבחורים באים אליה, הבחורות יעני אלי. ת"ד 1586, ירושלים.

כינוס היסטורי

למשוגעים לאופנועים אנגליים ועתיקים: ייערך כנס כלל ארצי ביער בן־שמן ביום העצמאות 28.4.1982 בשעה 10.00 בבוקר. מישפחות מוזמנות.

מה הולך

★ **מחשבותיך האירוטיות.** מעויינת לפרסם סיפוריך האינטימיים ומחשבותיך האירוטיות בספר חדש? כתבי לת"ד 6458 חיפה. רצוי לציין טלפון, אך לא הכרחי.

★ **חינם.** פרסם שיריך בספר חינם! פרטים: ת"ד 4120 רמת־גן, מיקוד 52140.

★ **עדיין יש.** בקבוצה הנוסעת לאירופה בדרכון עולמי עדיין יש מקומות. ת"ד 61201, תל־אביב.

ברכות

★ **לדניאל פורמן.** שתהיה בריא. אבל איפה אתה? חוץ מזה שאתה בניו־יורק אני לא יודעת כלום, וגם אני מודאגת. נעמי מירושלים.

★ **לרינה צור.** מהבעל האוהב והילדים — כל הכבוד ואיחולים לבביים ליום ההולדת.

★ **לברקו.** טוב שחזרת. הארץ כולה התגעגעה אליך, ועכשיו העיר לא תפסיק לחגוג! הכל נראה אחרת כשאתה כאן! צילה.

★ **למתי.** צרור ברכות לרגל החלמתך, ושזו תהיה הפעם האחרונה. כל אחד יכול לשבור רגל, אבל רק אתה הצלחת לעשות זאת בחמישה מקומות ובפעם אחת. החברים.

★ **למאיה.** להולדת הבת החדשה, אחות למירי, ברכות לבביות, ממשפחת גרינשטיין.

★ **לאורן.** שתהיה נסיעה טובה, ובעיקר קצרה ולעניין, ושתחזור כמו שיצאת, אבל קצת יותר חכם. מההורים.

שיקוצים

★ **לבעל** הקיוסק ביפו, שמכר לי בקבוק יין פשוט ב־900 לירות. חשבת שאני סתם תייר או פראייער, נכון? עוד תשמע ממני, ובכלל שיהיו לך כל יום כמה הפתעות לא נעימות.

הפסיקו עם זה!

זוהי הקריאה האחרונה לפני הסוף, ותאמינו לי שהוא קרוב! הפסיקו לעשן! לא בשבילי, בשבילכם! ולפחות עשו לי טובה אל תעשנו לידי, ברחוב, באוטובוס, במונית, בחנות או בבית הקולנוע. אנא!

דליה מרקס

★ **לנהג** האוטובוס, שנסע בקו 5 ביום שישי מהתחנה המרכזית, והיתה לו רגל כל־כך כבדה על הברעקסים, שנפלתי קדימה ושברתי את המשקפיים. מי לימד אותך לנהוג, יא התתיכת עגלון?

★ **לבעל** הפיאט, שביום החמישי בכביש גהה החליט לזרוק אותי מהכביש לתעלה בשעה עשר בבוקר. הלוואי שתתעורר מחר בבוקר ותמצא את עצמך בתעלה!

★ **לתעשייני** השקיות שמוכרים בספורמרקטים: מי לימד אתכם לעשות ידיות? למה השקיות תמיד נקרעות? אני לא אעזוב אתכם! מהקבועה.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

● **כל הודעה יכולה לכלול עד 20 מילים.**

● **מי שרוצה לצרף תמונה — הכלב האבוד, עגלת־הילדים המוצעת, הדירה המוצעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.**

● **ההודעה תיכתב על גבי גלויית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת"ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במקרה זה יש להשתמש במעטפה). לא תתקבלנה שום הודעות בעל־פה, בטלפון או בביקור אישי.**

● **הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.**

KENT

מפעם לפעם מגיע לי...

KENT
שווה כל מחיר.

קנט. הנאה אמיתית. השילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט המפורסם.

קשר בואר&שות'

סרג'יו ולנטה-ג'ינס

הלהיט מארצות הברית-הגיע לישראל!

Sergio Valente™

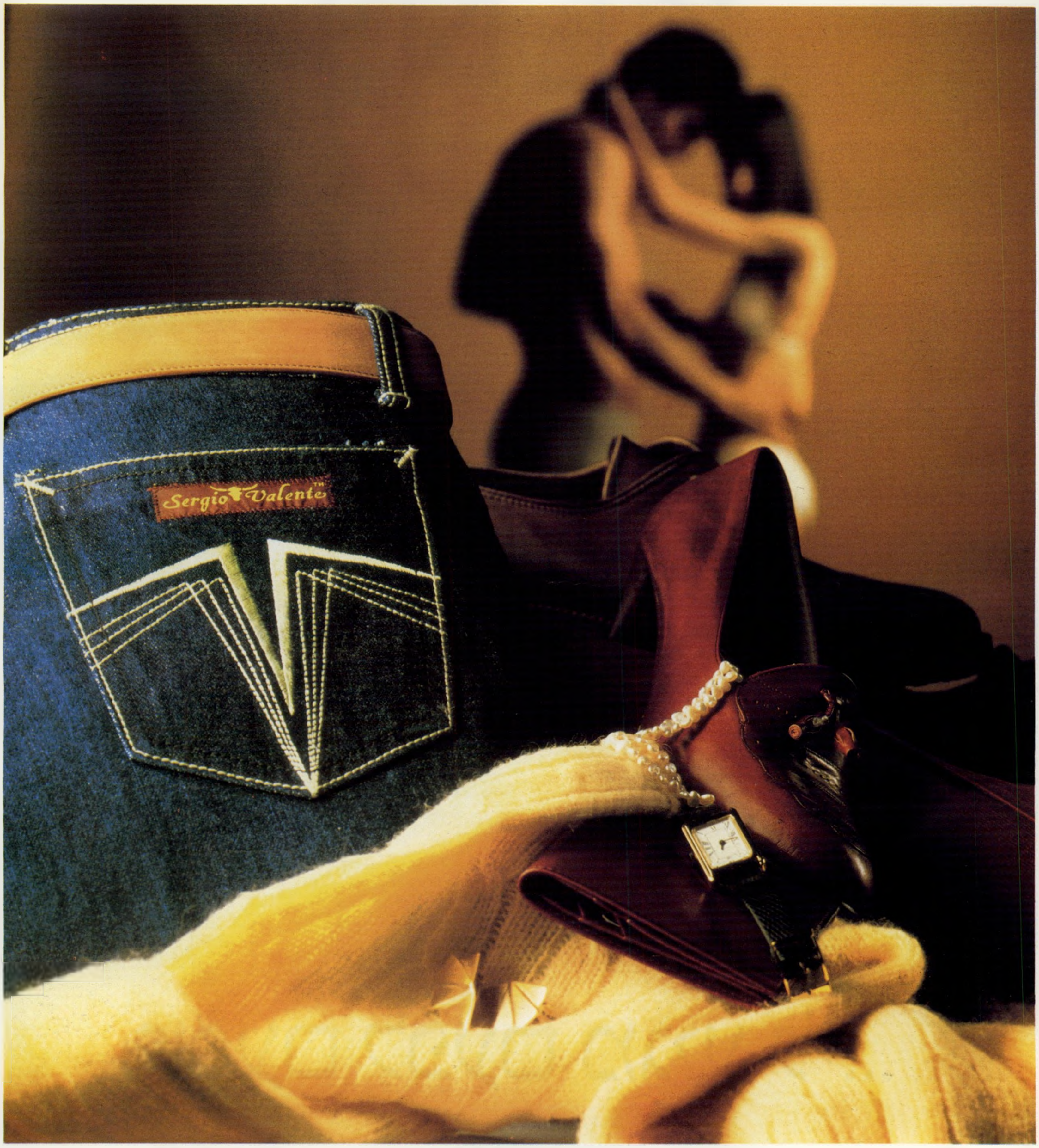

סרג'יו ולנטה-סיגנון של חיים...

היבואנים: אופנת סיגל — S.F.M. תל־אביב, רח' דיזנגוף 96, טל' 8—231227
להשיג בחנויות ההלבשה המובחרות בכל רחבי הארץ.

דיווח בשבועון אמריקאי מגלה כיצד מצליח הממסד היהודי בארצות־הברית להטיל את חיתיתו על מוסדות מקומיים ולהשליט את רצונו

האולטימטום היהודי

המאמר המובא כזה מתורגם מהשבועון „ניו־יורק". הוא נכתב בידי דורותי רבינוביץ'.

למרות הרוח הפרו־ישראלית הבולטת בו, עולה ממנו תמונה מוזרה של לחצים, איומים ופיתויים נגד המוסיאון העירוני של ניו־יורק. המטרה: לכפות עליו להציג מימצאים ארכיאולוגיים מ„מוסיאון רוקפלר" בירושלים המיזרחית.

מי שנרתע מבעיות פוליטיות הקשורות בכיבוש הישראלי, מכונה על־ידי גבירי קהילת ניו־יורק כ„מצטרף למסע נגד ישראל באו"ם" ואף כ„חותך לבטל את חוקיותה של ישראל."

בשלב כלשהו בשנתיים הקרובות יציג מטרופוליטן מיוזיאום אוף ארט תערוכה ישראלית של מימצאים ארכיאולוגיים, שעתידה למשוך תשומת־לב מיוחדת. התערוכה תעורר לא רק עניין מדעי. היא תזכיר ללא מעט אנשים את חורף 1982, כשאותו מוסיאון נסוג בו מכוונתו לערוך תערוכה דומה, הואשם עקב כך בפוליטיזציה של האמנות, ונגרר שוב לסיכסוך עם הקהילה היהודית של ניו־יורק.

המאורעות שהתרחשו מאחרי הקלעים של הדראמה הנוכחית חושפים סיפור מורכב של מרירות וחשדות על אנטי־שמיות, ומעוררים שוב את חילוקי־הדעות הישנים, השוררים בתוך המוסיאון ומחוצה לו. במרכז הפרשה ניצב, כמעט בעל־כורחו, הנרי קיסינג'ר, שאינו מבין, עדיין, כיצד נקלע לשם.

בשלהי 1980 נפגשו כמה מראשי מטרופוליטן מיוזיאום (ה„מט") — יו"ר מועצת־המנהלים ושר־האוצר לשעבר, דגלס דילון; מנהל המוסיאון, פיליפ דה־מונטנבלו ונשיא המוסיאון ומי שהיה שגריר ארצות־הברית בתורכיה ובירדן, ויליאם מקומבר. השלושה התחבטו בשאלות שהתעוררו בקשר להעלאת תערוכה של מוצגים ארכיאולוגיים מישראל.

דה־מונטנבלו, שחזר אז מישראל וערך את המיון הראשוני של המוצגים לתערוכה, הבין שתערוכה כ.עין זו תעורר שאלות פוליטיות מסויימות. גם שני האחרים הבינו זאת. על כן הם החליטו להתייעץ עם אחד הנאמנים של המוסיאון, הידוע במומחיותו בענייני המיזרח התיכון, שר־החוץ לשעבר הנרי קיסינג'ר.

בסיומה של סעודת ערב שנערכה בשנה שעברה לנאמני מט, שאל מקומבר את קיסינג'ר אם הוא סבור שעלולות להתעורר בעיות, אם המוסיאון יערוך תערוכה ישראלית שתכלול גם מימצאים מהגדה המערבית, הכבושה על־ידי ישראל. תשובתו של קיסינג'ר היתה: כן, תערוכה כזאת אכן תעורר בעיות פוליטיות.

„אמרתי למקומבר," נזכר קיסינג'ר, „שאין ספק שיתעוררו בעיות פוליטיות, אם ישראל תציג, כאמנות ישראלית, מוצגים שבאו משטחים שלגביהם מתנהל ברגע זה ממש משא־ומתן. אולם אני חשבתי שמדובר במימצאים שנחפרו בגדה המערבית. לא היה לי מושג שרוב המוצגים, שבאו לכאורה מהצד הערבי, באו למעשה ממוסיאון רוקפלר שבעיר העתיקה בירושלים. הישראלים רואים בכך עניין שונה לחלוטין מאשר אילו באו המוצגים מהגדה המערבית.

מוכסים דה־מונטנבלו ומקומבר
חלום־בלהות

„לא היה לי מושג שמדובר בתערוכה שנבחרה כבר. לא הבנתי שאין אנו עוסקים באיזושהי תוכנית בלתי־מוגדרת בעתיד, כי אם בביטול החלטה שנעשתה כבר. אם מט מחליט על דברים שלי עצמי נודע עליהם רק הרבה יותר מאוחר, הוא אינו רשאי לטעון אחר־כך שנמנע ממנו לבצע את תוכניתו מסיבות פוליטיות — אין הוא יכול להעביר בדיעבד החלטה פוליטית."

קיסינג'ר לא היה היחידי שנועצו בו בקשר לתערוכה. המוסיאון פנה לאחד או שני נאמנים נוספים, שהם, לדברי מנהלי מט, „בעלי נסיון במדיניות־חוץ."

„לא היו שום חילוקי־דעות," טוען מקומבר בתוקף. וכך הוחלט שהמוסיאון לא יערוך את התערוכה.

מושבת־מצורעים

מקומבר נוטל על עצמו את מלוא האחריות על ההחלטה לבטל את התערוכה. „הסכמתי עם העצה שניתנה לי," הוא טוען, „איני רוצה שיווצר הרושם שאני מתנער מהאחריות ומטיל אותה על מישהו אחר."

בתחילה, רק חוג מצומצם של ידידי מוסיאון ישראל בניו־יורק — אנשים שידעו, שמזה חמש או שש שנים נמשכות ההכנות לתערוכה של מימצאים ארכיאולוגיים ישראליים — ידעו על החלטת מט. אחד מהם הוא מרטין פרץ, עורך כתב־העת ניו־רפבליק, אשר התלווה לראש עיריית ירושלים, טדי קולק, לפגישה עם דה־מונטנבלו בניו־יורק, לפני ביקורו של מנהל מט בישראל. פרץ זוכר שדה־מונטנבלו ביקש מקולק לשמור את דבר ביקורו הצפוי בישראל בסוד. „היה ברור שהוא חשש שמישהו בעולם הערבי יגלה את נסיעתו לישראל; הוא דיבר כאילו הוא עומד לבקר במושבת־מצורעים," מספר פרץ.

קולק זוכר שדה־מונטנבלו היה מלא עניין והתלהבות. אף־על־פי־כן לא הופתעו ראשי מוסיאון ישראל, כשנודע להם כעבור זמן קצר שמט החליט לבטל את התערוכה. מנהלי מט רמזו מזה זמן־מה שקיימות בעיות מסביב לתערוכה. עוד לפני נסיעתו של דה־מונטנבלו לישראל, הוא העיר באוזני עמית למיקצוע: „זה לעולם לא ייצא לפועל. הם בטוח ימצאו דרך להסתלק מהעניין."

כשהתברר שאכן כך קרה, התארגנה בניו־יורק קבוצת אנשים קטנה, שהכירה את הרקע לפרשה, והלכה להיפגש עם מקומבר. הקבוצה כללה את ג'ק נאש, יו"ר חברת אופנהיימר, את סוחר־האמנות אד מרין, וכן תורם של אחד האוספים הגדולים של המוסיאון. הם סברו, שאותם הגורמים אשר הצליחו לגרום לבידודה של ישראל באו"ם, מנסים עכשיו להשפיע על מדיניות המוסיאון.

החלטה פוליטית

עמדתו של מקומבר היתה שתערוכה ישראלית, כמו זו שתוכננה, תהווה סיכון גדול במיוחד. הוא הציע פיתרון: המכון הסמיתסוני* ערך כבר סידורים לקראת תערוכה ארכיאולוגית ישראלית משלו. מט יציג את התערוכה של המכון הסמיתסוני תחת התערוכה שתוכננה, ויעשה כל מאמץ אפשרי כדי להיות הראשון שיציג את התערוכה. „שמחתי מאוד על הסידור של המכון הסמיתסוני," אומר מקומבר. „רציתי מאוד בתערוכה ישראלית. נראה היה לי שאם נוכל לקבל את התערוכה של המכון, הרי שהוא, בהיותו מוסד חצי־ממשלתי, יוכל להתמודד עם הבעיה. ככל שהדבר נוגע לי, העובדה שמישהו אחר מארגן את העניין, פוטרת אותנו מכל התיסבוכת של הצהרות פוליטיות."

* המכון הסמיתסוני, השוכן בוושינגטון, הוא האפוטרופוס של כל חפצי האמנות, המחקרים והמימצאים המדעיים של ארצות־הברית. הוא יוזם בעצמו מחקרים פירסומים בנושאים שונים. עיקר תקציבו בא מהממשלה.

העניין סוכם, כששני הצדדים מגלים שביעות־רצון מההסדר החדש. הצדדים הסכימו ביניהם שלא ישוחחו עם עיתונאים. הקבוצה היהודית עשתה זאת בעיקר מתוך כיבוד רצונם של מנהלי מוסיאון ישראל, שחששו כי הפירסום ירתיע את המכון הסמיתסוני ויגרום לו להגיב כפי שהגיב מט.

אך כמה שבועות מאוחר יותר, לא היו חישובים אלה חשובים יותר. ב־23 בפברואר פירסם העיתון ניו־יורק טיימס את הידיעה בדבר התערוכה הישראלית שלא תתקיים.

קיצפם של המבקרים יצא בעיקר על הצהרתו של דה־מונטבלו, ש„לא יהיה זה נאה" להציג תערוכה של מוצגים מהגדה המערבית, מאחר שמקורם באיזור השנוי במחלוקת.

הזכרת התערוכה שבחסות המכון הסמיתסוני רק הוסיפה שמן למדורה. נאש וקבוצתו נבהלו, כי תוכניות אלה נראו עתה הרבה פחות בטוחות מכפי שהם שוכנעו להאמין בתחילה. למט התחילו להגיע קריאות־טלפון זועמות מאירגונים יהודיים, שטענו כי אם התערוכה המקורית היוותה בעיה ביטחונית כה גדולה למט, כיצד יתכן שתערוכה שבחסות המכון הסמיתסוני תהווה סכנה פחות חמורה.

עומק הכעס וההתמרמרות — שהקיפו

מתנצל קיסינג'ר
„לא ידעתי!"

את כל השכבות החברתיות והתרבותיות — הפתיע הן את מנהלי מט והן את האירגונים היהודיים. מקור ההתרגשות היה ברור: ראשי המוסיאון היוקרתי ביותר באמריקה, שהיהודים היו מאז ומתמיד בין תורמיו הגדולים ביותר, העזו לפתע לקבל החלטה פוליטית, הקובעת איזו אמנות מותר להציג במוסיאון ואיזו לא, והיתה זו דווקא מדינת־ישראל שזכתה ליחס חסר־תקדים זה מצד מט.

„לבטל חוקיותה של ישראל"

אחד האנשים שהוטרדו במיוחד מהצעקה הציבורית שקמה מסביב לתערוכה הוא הנרי קיסינג'ר. הוא הבין, קצת במאוחר, את מימדי התסבוכת שלתוכה נקלע. קיסינג'ר תפס את מרטין פרץ בסעודת־ערב, שבה השתתפו שניהם, וביודעו שפרץ הוא ידידו האישי של טדי קולק, הוא ביקש ממנו למסור לקולק שמט

(המשך בעמוד 67)

נמר של נייר

להקדים את אלוהים ✱ האיש שרימה את המוות
וקנה את התהילה ✱ ריקוד המוות ✱ המונולוג האינסופי עם עצמם

תרגום

ווארשה

האינפורמציה המקובלת של תיאור מרד גיטו ווארשה, הידועה לנו, היא ברובה אינפורמציה מתועדת על סמך עדויות של חיילים מהשורה, מיסמכים גרמניים ועדויות של פולנים שצפו במרידה מהעבר הפולני של העיר. לפני כארבע שנים פירסמה **חנה קראל**, ממנהיגות אירגון סולידאריות בפולין את סיפרה להקדים את אלוהים *, שהוא תיאור ההתקוממות בגיטו ווארשה, המובא על פני עדותו של הד"ר **מארק אדלמן**, מי שהיה אחד מסגניו של מפקד המרד, **מרדכי אניילביץ**. אדלמן, הנחשב לקרדיולוג מפורסם בבית־החולים בלודז' — נעצר בראשית השנה, במיסגרת המעצרים שערך הגנרל **יארוזלסקי** בין מנהיגי אירגון סולידאריות.

להקדים את אלוהים הוא ספר של ראיון מתמשך אל העבר, שאותו עורכת קראל עם מארק אדלמן, המשמש כמדיום מתאר למרידה הבלתי־אפשרית של גיבורי גיטו ווארשה. תיאורי העבר רצופים בכניסות מתוך ההווה, המאזנות את ממד האימה. גירסתו של אדלמן למעשה המרד שונה מהגירסה המקובלת, והוא מסביר: „הרי מה שחשוב זה שירינו. זה מה שהיה צריך להראות. לא לגרמנים. הם ידעו לעשות את זה יותר טוב. לעולם האחר, שלא היה עולם גרמני, היינו מוכרחים להראות. אנשים חשבו תמיד שלירות זו הגבורה הגדולה ביותר. אז ירינו."

תיאורו של מפקד המרד, בפי סגנו,

מדור מיוחד המוקדש ליום השואה

שונה מספרי ההיסטוריה, והוא מתארו כך: „הוא היה קצת ילדותי בשאיפה הזאת, אבל הוא בחור מוכשר, משכיל, מלא מרץ. לפני המילחמה הוא גר בשכונת סולץ. אמו היתה מוכרת דגים, כשהיתה נשארת סחורה היתה שולחת איתו לקנות צבע אדום ולצבוע את הזימים, כדי שייראו כמו טריים..." ד"ר אדלמן מביא קטעים המסבירים באופן מדעי את המוות מרעב של יהודי הגיטו: „הרופאים בגיטו ערכו מחקרים על הרעב, כי מכאניזם המוות ברעב לא היה נהיר אז לרפואה ומן הראוי היה לנצל את ההזדמנות שנקרתה להם..." והוא מביא סידרה של הסברים מדעיים על תהליך המוות ברעב, מדהימים ומחרידים ביובש התיאור שלהם, מפי אדם שחווה אותם.

תיאוריו של ד"ר אדלמן בהירים, נקיים ועשויים לעורר קינאת סופרים רבים, שתיאוריהם מסתרבלים כאשר עליהם לתאר סבך אנושי כסבך השואה, ההשמדה והמרידה של מילחמת העולם השניה. הוא מתאר את הגרמנים, את היהודים ואת הפולנים בלא ריגשת־יתר. הוא מתאר את ההכנות למרד, את האספסוף היהודי ואת הבודדים שחוו את כל אלה בקירבתו כבני־אדם תלת־מימדיים. בין השורות מבצבץ הערך של תנועת השומר הצעיר, שחבריה היו מחוללי המרד בגיטו ווארשה, ערך ההגשמה העצמית, המשמש נר לד"ר אדלמן, בחייו במיפקדת המרד, ובחייו שלאחר המילחמה, כרופא המתמחה בניתוחי לב.

ד"ר אדלמן מביא בראיונות ספר שחנה קראל מביאה מפיו, שיר של משורר הגיטו **ולאדיסלאב שלנגל**, תחת הכותרת התקפת נגד, שבו הוא כותב: „השומע אתה אל הגרמנים / איך מתפללים היהודים בבתי־פרא / אוחזים בידם מוט או יתד. / תן לנו, אלוהים, מאבק עקוב מדם, / זכה איתנו במוות אלים..."

קראל מביאה מתוך קטעי תיאוריו של ד"ר אדלמן דיווח על מרד אבסורדי. מרד של מעטים מול רבים, מרד אבסורדי שבו משתתפים אנשים המעדיפים להגשים את עצמם ולמות בין כותלי הגיטו העולה באש, במקום להימלט אל הצד הארי.

שילוב ההווה בעבר המעלה פיח הוא נהדר, בתיאור כמו: „אנדז'י ויידה * היה רוצה לעשות סרט על הגיטו. הוא אומר שהיה מנצל את הסרטים התיעודיים, ואדלמן צריך לספר בעצמו על הכל אל מול המצלמה..." או „בתשעה־עשר באפריל, ביום השנה, היו מגיעים כרגיל האוטובוסים של חברת ,אורביס' עם אורחים מחו"ל, והיו יורדים מהם גברות בחליפות אביב ואדונים עם מצלמות..." אלה הם ניצולי המרד, המגיעים מכל קצוות תבל להזכיר לחבריהם ויקיריהם. כאן מתחיל ד"ר אדלמן בתיאור מאמץ החשיפה והגילוי של ההרוגים מבין חורבות הגיטו שהושמד ונמחק בידי הנאצים — ושוב, חזרה אל אימי הגיטו הלוחם על מותו ולא על חייו. חנה קראל יוצרת מקבילית של תיאור, כאשר בשאלות לד"ר אדלמן היא מעבירה קו מהעבר אל ההווה, ואומרת לו: „אתה מתעורר לחיים באמת רק כשמתחיל המישחק. כשמתחיל

מראיינת קראל
פירפורי הלב־היהודי

המירוץ נגד המוות..." על שולחן הניתוחים שלו בבית־החולים, עשרות שנים אחרי המרידה בגיטו, הוא משיב לה: „אלוהים רוצה כבר לכבות את הנר, ואני חייב מהר להגן על הלהבה, לנצל היסחדעת רגעי שלו, שתבער עוד קצת לפחות, קצת יותר ממה שהוא התכוון..."

בסיום הספר מספר הד"ר אדלמן את האבסורד הגדול, כפי שהוא מתבטא בשיחרור ווארשה בידי הצבא האדום: „החייל המשחרר הראשון שנכנס עצר ושאל אותו: ,אתה יהודי? אז איך זה אתה חי?' זה צילצל כמו הטלת חשד: אולי הוא הסגיר מישהו? אולי גנב ממישהו לחם?..."

סיפור מילחמת הגיטו היהודי בווארשה, כפי שחנה קראל רשמה מפיו של סגן־מפקד המרד, הד"ר אדלמן, הוא סיפור פירפוריו האחרונים של הלב היהודי במערכה חסרת־תיקווה. סיפור המובא בלא כחל ושרק מפיו של רופא־לב בווארשה של שנות השיבעים.

זהו ספר מעולה על ההומניזם היהודי, המעדיף הצלת נפש אחת על פני עולם ומלואו. זהו תיאור פרק אחד מהשואה אשר מחתה מעל פני האדמה את יהדות ווארשה, שהיתה טרם המילחמה העולמית השניה בירת העולם היהודי, ליבו אשר עמד מלכת.

להקדים את אלוהים הינו ספר מופת תיעודי, המצליח להסיר מעל לשואה את אפר המילים של מאות סופרים שואנים נטולי יכולת סיפרותית ותיאורית, המתאר

---

* חנה קראל — **להקדים את אלוהים**; עברית: משה טאובה; הוצאת אדם; 105 עמודים (כריכה רכה).

* בימאי פולני שביים את **איש השיש**, ואיש הברזל.

החוויה הישראלית

הכבוד הקנוי של שמואל פיזאר

בראשית היה **אלי ויזל**, שהפך בספריו את אימי השואה לז'אנר סיפרותי אשר ניתן לכנותו שואנים. ספרים של תיאורי נהר בלתי־פוסקים, המתארים את הכאב, המוות, הדם והנקם עד בלי די, תוך שהם מעלים טעם של מזוכיזם שחור ויהודי — אשר אינו מתמודד עם אימת האדם מול מכונת־ההשמד של ההיסטוריה.

אחרי אלי ויזל באו עוד ויזלים, אשר ריפדו מיליוני אותיות, במאות ספרים, שהצליחו להקהות את תחושת הקוראים, ומנעו מהם את היכולת להתמודד עיונית עם נושא מחריד זה.

יש בשואנים נוסח אלי ויזל משום עלבון צורב לסבל, ליגון ולשכול — שהרי מדובר בספרים אשר לא נועדו להתמודד עם כל אלה, ומטרתם העיקרית היא לשלוח אצבע מאשימה כלפי עולם ומלואו, תוך התעלמות מחלקה של היהדות בשואה, ומהתהליכים ההיסטוריים שהוליכו אליה. זוהי אצבע מאשימה של ילד רעב האומר „בגלל השואה הכל מגיע לי..." כך נוהג אלי ויזל, שהפך ליועץ הבית־הלבן לענייני שואה, וכך נוהגים תלמידיו בשואנות.

לפני פחות משנה ראה־אור בתרגום לעברית ספר של אחד מתלמידי אלי ויזל, ויתכן שהתלמיד עלה אף על רבו, שכתב על עצמו: „אדם שרימה את המוות כפי שעשיתי זאת אני, ונהנה מן המותרות המשכרים של החופש..." תלמיד זה הוא **שמואל פיזאר**, שסיפרו כעוף החול * ראה־אור בעברית. פיזאר, עורך־דין בינלאומי, חיבר ספר בנאלי ומשעמם למדי, המזכיר ילד שהיה רעב בנעוריו, וזולל את כל המאכלים האפשריים בבגרותו.

בישראל ראו־אור במהלך העשור האחרון מאות ספרי־זיכרונות של ניצולי שואה, שערכם, כנותם, ויכולת התיאור שלהם עולה פי עשרות מונים על זו של כעוף החול. ספרים אלה נמכרו בכמה עשרות עותקים. אלא שפיזאר, המציג עצמו כ„ידידם של גדולי־עולם", הקים מערכת יחסי־ציבור מרתקת לסיפרו הרדוד, מערכת שאף הביאה את סיפרו אל פיסגת רשימת רבי־המכר בישראל.

שמואל פיזאר, שהוא כיום „שואן בכיר", הגיע אשתקד לביקור בישראל, פיזר ראיונות שונים בעיתונות, שהם סיפור על שאיפותיו להציל את המין האנושי מרעב, ועל כי הציונות תימנע שואה נוספת..." ושאר הבלים שנועדו אך ורק למטרה אחת: למכור את סיפרו כעוף החול.

את סיפרו פותח פיזאר, כאותו יהודי גלותי שאהב להתחכך בכנף מעילו של הפריץ הפולני. הוא מתאר כיצד הוא ניצב במוסקבה ליד כנף מעילו של נשיא צרפת הקודם, **ז'יסקר ד'אסטן**, משמאלו ניצב מנהיג פולין, והוא, הנער מהעיירה, כולו שמן זית של נחת מעצמו. כעוף החול הוא ספר של התחככות בגדולי־עולם, תוך העלאת זיכרונות מילדות נרדפת ונעשקת בימי הנאצים. כאשר התמונות המלוות את הספר מציגות את מסע הנצחונות של ניצול השואה פיזאר, ביניהן תמונות של: אני מקבל את הדוקטורט שלי בהארווארד, עם הנרי קיסינג'ר במכסיקו־סיטי, בכיכר האדומה במוסקבה, עם ז'אן־ז'אק סרוואן שרייבר ולאה בכף־קוד, עם הסנטור א' קנדי ורעייתו, עם שיח' אחמד זאכי ימאני, חברי לכיתה בהארווארד, עם משה דיין בירושלים.

שואן פיזאר וידיד ימאני
חבר לכיתה

כעוף החול הוא ספר משעמם למדי, הרצוף בשמות של אישים מפורסמים, אירועים פוליטיים מישניים מצד אימת השואה — שבתיאורה האותנטי־חווייתי כשל פיזאר כישלון מוחלט. זהו ספר שעליבותו בולטת פי עשרת מונים ליד סיפרה של **חנה קראל** להקדים את אלוהים (ראה: תרגום), המתמודד התמודדות של ממש עם נושא השואה, ועם שימור עוצמת ההומניזם היהודי, שכמו אינו קיים כלל בסיפרו של פיזאר.

מסע נצחונותיו ואיסוף תמונות מנהיגי העולם שלצידם הצטלם פיזאר הוא רדוד, חד־מימדי וחסר כל חן וערך סיפרותיים. התבשמות של המחבר מהישגיו ואלבום התמונות שלו, מעוורים ואוטמים אותו מהבנת השואה כפי שהיא היתה, ויעידו על כך תיאוריו את שייח' אחמד זאכי ימאני חברי לכיתה בהארווארד..., תיאורים המוציאים את האוויר מהאמינות של כאבו.

כעוף החול הוא אגר־טריפ של יהודי גלותי, הפוחד מפני מדינת־ישראל, פוחד מפני עצמו, פוחד מפני האמת שלו — וממיר את כל פחדיו במדאליות שהוא מעניק לעצמו. הצלחתו של פיזאר כעורך־דין בינלאומי, לא היטיבה עם כאבו והביאה לעולם ספר שואני משולל כל ערך, ספר אשר יצירותיו השואניות של אלי ויזל עשויות להיראות לידו כיצירות־מופת.

חבל שהקוראים בישראל, שהיו מוכנים להקדיש מכספם ומזמנם לספר זה, נפלו בפח שטמן להם פיזאר בשואנותו.

---

* שמואל פיזאר **כעוף החול**; עברית: אריה חשביה; הוצאת שוקן, 310 עמודים (כריכה קשה).

את האדם ואת החיים כפי שאלה היו והתנהלו באותו גיא צלמוות. ספר מומלץ ביותר לקריאה.

אוטוביוגרפיה

הריקוד של דולי

בניגוד לספר־זיכרונותיו והתפארויותיו של **שמואל פיזאר** (ראה: החוויה הישראלית), ספר זיכרונותיה של **דולי פרידלר** מחול בצל האימה* הוא כן כואב ומרגש גם באי־גיבושו הסיפרותי.

כבר בהקדמה מספרת דולי פרידלר על ערב אחד, שבו התבוננה בתוכנית חיים שכאלה, והיא כותבת: „אמש בטלוויזיה, הושמעו קולותיהם של הידידים והאיש זיהה אותם. הוא זכר יפה את צליל קולו של כל אחד ונקב מייד בשם בעליו. הקולות שהכרתי אני, הושתקו ולא יכלו עוד להישמע...״

מחול בצל האימה הוא נסיון שיחזור לאותם קולות, באמצעות החוויה המרגשת ביותר של דולי, ילידת לודז׳ שבפולין, רקדנית, שעברה את אימי השואה ומחנות־הריכוז בעזרת נעלי הריקוד שלה.

בלא כל יומרות סיפרותיות משחזרת דולי פרידלר פרט מאותה אימה גדולה. אחרי אושוויץ היא מגיעה עם עוד נערות יהודיות למקום בשם טאוכה, שם היא מתבקשת לרקוד לפני הנערות, הלבושות במדים מפוספסים: „לא ריקוד של ממש, כי הרי בקושי מצאתי מקום להתנועע, ובכל זאת, עמדתי במרכז וטופפתי ברגלי, ותנועתי היו תנועות מחול. רמזתי לבנות שימחאו כף וישירו והן התלוו אלי כשהן שוכחות את מצוקתן. לא היו עוד מוטלות ככבשים מיועדות לטבח. שוב הגיבו כיצורי אנוש, בעלי רגשות נעלים ולא יעלה בידי הגרמנים להרוס זאת...״

במחנה הריכוז מילהאוזן, מביא המפקד לדולי נעליים לרגליה הפצועות והחבולות. ולקראת חג המולד בא המפקד ודורש „הצגה או משהו מסוג זה...״, והמספרת רוקדת ריקוד־עם פולני. אלא שהשלווה אינה נמשכת, ועובדות־הכפייה מובלות לקראת סוף המילחמה לברגן־בלזן, שם היא מתייסרת עד הגיעו של הצבא הבריטי. בפרקים האחרונים מספרת דולי כיצד היא מנסה לשחרר את עצמה באמצעות הריקוד מחוויות הסבל והיסורים, והפעם במיסגרת תיאטרון הקאצט, שהוקם משרידי מחנות הריכוז.

מחול בצל האימה הוא ספר אישי, החושף עולם ומלואו, והכאב של פרט אחד וחוויותיו בתוכו.

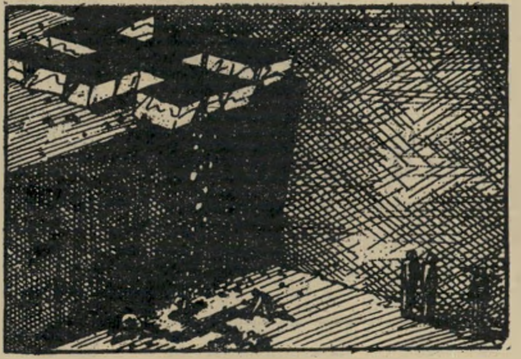

צלב־הקרס מתפורר לצלב־קרס חדש
זכאי אדם להפוגה, למרגוע בין שני אסונות

מחקר

ילדי השואה

עולמם של הילדים היהודים, שהוריהם אבדו בשואה, הוא עולם לא ידוע. הפסיכיאטרית **קלודין וג**, בסיפרה לא הספקתי לומר שלום*, שראה־אור באחרונה בתרגום עברי, מצליחה לפתוח את סגור ליבם של ילדים אלה, כ־35 שנה אחרי השואה. ספר זה, למרות שהוא מורכב מפסיפס של דמויות רבות, נקרא כמו היה מונולוג אינסופי של ילדי־השואה ויתומיה עם עצמם.

קלודין וג, מספרת בהקדמה את מעורבותה בנושא, וגורלה כנערה שאיבדה את הוריה. בסיפרה מובאים המונולוגים של 17 בוגרים ובוגרות, השבים במסע הזיכרונות אל ילדותם, אל איבוד האב והאם.

העדות הראשונה היא של **לזר**, והוא מבהיר: „איני זוכר פרטים מדוייקים על אבי. יש לי תצלום שלו.״ המשתתפים בספר הם משרידי הקהילה היהודית בצרפת, שרבים ממנה הושמדו במחנות, אחרי שהובלו בטרנספורטים למחנות שבמיזרח־אירופה. **אנדרה** מתמקד בתיאור המאבק על זהותו היהודית אחרי השואה, בעוד שאמו גוססת מסרטן. על הטביעות שהשאיר העבר על אופיו בבגרותו מספר אנדרה: „אני מופנם מאוד. אשתי מרבה להתלונן על כך. איני מסוגל לחלק את רגשותיו... אני מקווה שילדי יישארו יהודים ויהי־מה. איני משתעשע באשליות: מה שקרה עלול לקרות שוב. אבל זכאי אדם להפוגה, למרגוע בין שני אסונות...״

זו גלריה של סיפורים, שבהם אין תיאורי מישרפות וחיילי הוורמאכט, וגם לא קרבות גדולים. זה ספר שעוסק בנשמות משוסעות. ספר המביא סיפורים לא־חשובים למראית־עין, שלכאורה יש בהם יותר יגון יהודי מהדראמות הגדולות ביותר שניתן לתאר. כאשר **מאדלין** מספרת על מות אביה: „יש להודות, שהוא שמר על עו׳כי־המיספר עד מותו, הלא כן? אבל חייו היו חשובים יותר, למרות הכל! ואני, במקום שיהיה לי אב קדוש ומת, הייתי מעדיפה אב חי שיצא מזה, ואף במחיר כתמים מסויימים.״ מאדלן מספרת לסיכום על חרדותיה בהווה: „לא־אחת חשבתי לשלוח יד בנפשי. אך זו הפעם הראשונה שאני מבינה, שמחשבות כאלה חלפו במוחי כאשר היה עלי להיפרד מבעלי או מבני הבכור. ידעתי שהם יחזרו וכי אין לי יסוד לפחד. ואף־על־פי־כן... את מבינה, מעולם לא התאוששתי לגמרי מן המילחמה...״

שמואל מתאר את חוויות הילדות שלו, בתיאור של: „התביישתי לומר שאבי גורש. ראיתי בעיני רוחי את הרכבות המפלצתיות, את העצורים במדים המפוספסים, הדומים לפיג׳מות, ואת הראשים המגולחים למשעי של המגורשים. התביישתי, הייתי אומר לילדים האחרים, שאבי נתפס כאיש־מחתרת והוצא להורג בירייה על־ידי הגרמנים. איני מבין מדוע התביישתי במותו...״ ולסיום, מספר שמואל: „את יודעת, מאז הלך אבי, לא הייתי מסוגל לבכות. הייתי כמו כלוא בין ארבע קירות. שכחתי לגמרי, שאני מסוגל לבכות...״

קלודין וג מביאה עולם של סימני שאלה. עולם של בוגרים עצורים הכולאים את ריגשותיהם, אשר ממשיכים לשאת את החיים בין סימני שאלה, שלא הם הציבו, אל השמדת הוריהם. זהו ספר המתנהל בשני מישורים — מישור הזיכרונות ומישור השאלות: כמו השאלה על כיצד „היהודים הלכו בתחילה כעדר כבשים צייתניות וטיפשות...״

במחצית הספר מובא פרק ביניים, המנסה לנתח את משמעות העדויות, את תחושת המספרים לנושא הפרידה, וכל הכרוך בו בחיים שהם ממשיכים לחיות אחרי השואה, או כמאמר אחד מנותני העדות, **רפאל**, האומר: „העולם חייב לדעת שהגירוש ההוא יפגע בנו עד דור שלישי, זה נורא...״ **רובר** מספר על בדידותו בעולם: „הם כאמת הלכו כצאן לטבח! והם השאירו אותי, יחידי מכל המישפחה, ואני, היה עלי לחיות בכל מחיר...״ רובר מסיים את סיפורו: „מן הרכבת שהובילה אותם לאושוויץ השליכה אמי גלויה. גלויה זו הגיעה לידי כשהייתי חולה, בהשגחתו של הכומר. נכתבו בה מלים מעטות בלבד: ,בובה׳לה, שמור על עצמך. אנחנו נוסעים לאושוויץ. אני אוהבת אותך. אמא׳... למזלי, קיבלתי גלויה זו. אם לא כן, לא הייתי נאבק על חיי...״

לספר מצורפת אחרית־דבר של **ברונו בטלהיים**, האומר לסיכום: „זו יצירה חשובה מאוד. היא שמה קץ למאמצי לדחות ולאטום, והיא מאפשרת למלא את החובה שנדחתה זמן כה רב, להתאבל על הוריהם שנרצחו; כאילו הובא זיכרם למנוחת־עולמים, וסוף־סוף יוכלו ילדיהם לחיות חיים נורמליים...״

לא הספקתי לומר שלום הוא מיסמך מדהים, חסר פעלולים טכניים, שהאמת והכאב שבין עמודיו חושפים את אחד הפנים הלא ידועים של השואה ותוצאותיה.

* קלודין וג — לא הספקתי לומר שלום; עברית: אריה חשביה; הוצאת שוקן; 155 עמודים (כריכה רכה).

דילמה

מלך היהודים

אחד האלמנטים המחרידים ביותר שבתהליך השמדת יהודי אירופה, הוא השימוש שהנאצים עשו ביהודים כדי להאיץ את תהליך ההשמדה. באחרונה ראה־אור בתרגום לעברית סיפרו של הסופר היהודי־אמריקאי **לזלי אפשטיין** מלך היהודים* המתאר את חייו, שילטונו ומותו של זקן היהודים בגיטו לודז׳ — **מרדכי חיים רומקובסקי**. אפשטיין מעדיף, בשל הנוחיות הסיפרותית, לתאר את רומקובסקי בכיסוי ספרותי של **י״ח טרומפלמן**, גיבור סיפרו, הכתוב בצורת רומן, שיש בכוחו להאיר בעיני הקוראים ילידי התקופה לאחר השואה, טפח מאימי הבהלה שלה.

טרומפלמן/רומקוביץ נועד לשחק בממלכת הגיטו תפקיד של אלוהים. הנאצים העניקו לו את העוצמה, והעוצמה שהגרמנים העניקו לו כמו ניגנה על מיתרי נפשו. **טרומפלמן/רומקובסקי** הוא אדם שבידיו נמסרה הזכות את מי לשגר ב„סלקציה״ אל המוות, ואת מי להותיר בחיים. את מי לרומם מהעם, ואת מי להשפיל לשאול.

מלך היהודים נפתח ביום שבו מגיע גיבורו, הרופא היהודי, מווילנה ללודז׳, דרך שלבי עלייתו בקהילה, המגיעה לשיאה ביום שבו הוא מתמנה למישרת זקן היהודים, ומוצא פורקן ליצריו בעוצמות השילטון הנמסרות לידיו. התיאור הסיפרותי־פסיכולוגי, שבו מוליך אפשטיין את גיבורו אל גינוני מלכות, כאשר **טרומפלמן/רומקובסקי** שלו מאמין בייעוד הגורלי שהוטל על כתפיו, הוא מאלף ומחריד. הוא נקרא בפי מקורביו „המשיח״ ובפי שונאיו „הבוגד״. אין המחבר, ואין גורם עלי אדמות, המסוגל להביא את דין ההיסטוריה עליו. שהרי, מישהו מהיהודים היה צריך להיות זקן היהודים, ומישהו היה צריך להחליט על מישלוח אחיו אל מחנות־המוות — והגורל קבע את **טרומפלמן/רומקובסקי** לתפקיד זה.

סיפורו של **טרומפלמן/רומקובסקי** — הוא מן המדהימים שבסיפורי השואה. זה סיפור מהמם, שמחברו, אפשטיין, כמו פותח ז׳אנר חדש בכתיבת סיפרות על השואה, הוא מצליח לחבר אלמנטים דרמאתיים־ספרותיים, ביחד עם תיעוד מדוייק וקפדני, שבעזרתם הוא מוליך את הקורא אל תוך מעמקי התופת, והאימה. יש בסיפורו של אפשטיין על טרומפלמן כמה אי־דיוקים כך, למשל, תיאור סופו. אפשטיין מנצל את „ליצנציה פואטיקה״, ובכישרון, כדי להעניק לספר סיום סיפרותי יותר, כזה שאינו הולם את הסוף המציאותי. סופו של רומקובסקי היה, כאשר הוא גילה באחד הטרנספורטים את אחיו וגיסתו, והקצין הנאצי צירף אותו במסע אל מחנה־ההשמדה.

* לזלי אפשטיין — מלך היהודים; עברית: חיים גליקשטיין; הוצאת זמורה ביתן מודן; 248 עמודים (כריכה רכה).

מלך היהודים הוא מהספרים המעולים ביותר אשר ראו־אור על השואה, ספר אשר אינו מנסה לפענח או למצוא פיתרון לדילמה המתייחסת להתנהגותם של זקני היהודים בגיטאות. זה ספר, שיש בכוחו להעניק לדור הצעיר בישראל מידע על ההיבטים המוסריים של השואה, יותר מאשר אלף נאומים של **גידעון האוזנר** ביום השואה, ויותר מאלף שעות לימוד בתוכנית־לימודים מטעם מישרד־החינוך על השואה.

קשר שתיקה

שמד־עם

בימים אלה, כאשר חיילים ישראליים מנסים לכפות על דרוזים ברמת־הגולן תעודות־זהות ישראליות, וראשי־ערים יהודיים מוצבים על ערים פלסטיניות בגדה המערבית, ונעשים ניסיונות להקמת יודנ־

משמיד־עם היטלר
„קיבלו טיפול מיוחד״

ראטים בדמות האגודות הכפריות — זהו אולי הזמן ללמוד מעט מן הזיגזגים של ההיסטוריה, ולראות לאן עלולה להוביל הדרך שישראל פוסעת בה בשנים האחרונות — חרף כמה הבדלים.

תיזכורת לתהליך זה מצוייה בסיפרו של **זאב לקויר**, הסוד הנורא*, המתאר את קשר־השתיקה שנעשה לתהליך השמדת־העם היהודי. זה ספר מחקרי, המשתמש במעט אמצעים פופולאריים, המתארים את נתק זרימת המידע אל הגרמנים, ואחר־כך את הנתק שבין הגרמנים ובין העולם.

סיפרו של לקויר הוא בבחינת מסה על הציונות. מסה מחרידה המתארת את הציונות של העולם לנוכח השמדתו של העם היהודי באירופה הכבושה בידי הנאצים. הפרק המהמם ביותר הוא בעלות הברית: שמועות פרועות הנובעות מפחדים יהודיים, פרק שבו מקבץ לקויר את כל המידע המגיע מערבה, תוך פירוט סיגנונות הטיות של הממשלות ושל שירותי המודיעין.

הספר נפתח בסידרת כינויים, פרי סדנת הלשון של **אדולף היטלר** ועוזריו, לתהליך השמדת היהודים. כמו: „נעקרו״, „פונו״, „הועברו למקום אחר״, „קיבלו טיפול מיוחד״ ועד ל„פיתרון הסופי״. אחר־כך מגיע תהליך „ההתעלמות וההשלמה״ של יהודי אירופה, אחרי ששמעו את בשורת ההשמדה והפיתרון הסופי שלהם. לצד שתיקת יהדות אירופה הכבושה, מבקר לקויר את שתיקת יהדות העולם שלא נכבשה בידי הנאצים. יהדות, שמנהיגיה העדיפו להיכנע ללחצים על־מנת שלא להפיץ את סיפור השמדת העם היהודי.

הספר הוא ספר־יסוד, המתאר את בנייתה של חומת שתיקה זו.

* זאב לקויר — הסוד הנורא; עברית: אריה חשביה; הוצאת שוקן; 256 עמודים (כריכה קשה).

מאת דן עומר

מזה ארבעה חודשים חרדים הורי יואל כרמלי לגורל בנם שנעלם - ובינתיים הם נופלים קורבן לעדה של מגידי עתידות המנצלים את מצוקתם של הורים במצבם וסוחטים מהם כספים - כפי שעשו להורי נאווה אלמליח ואורון ירדן

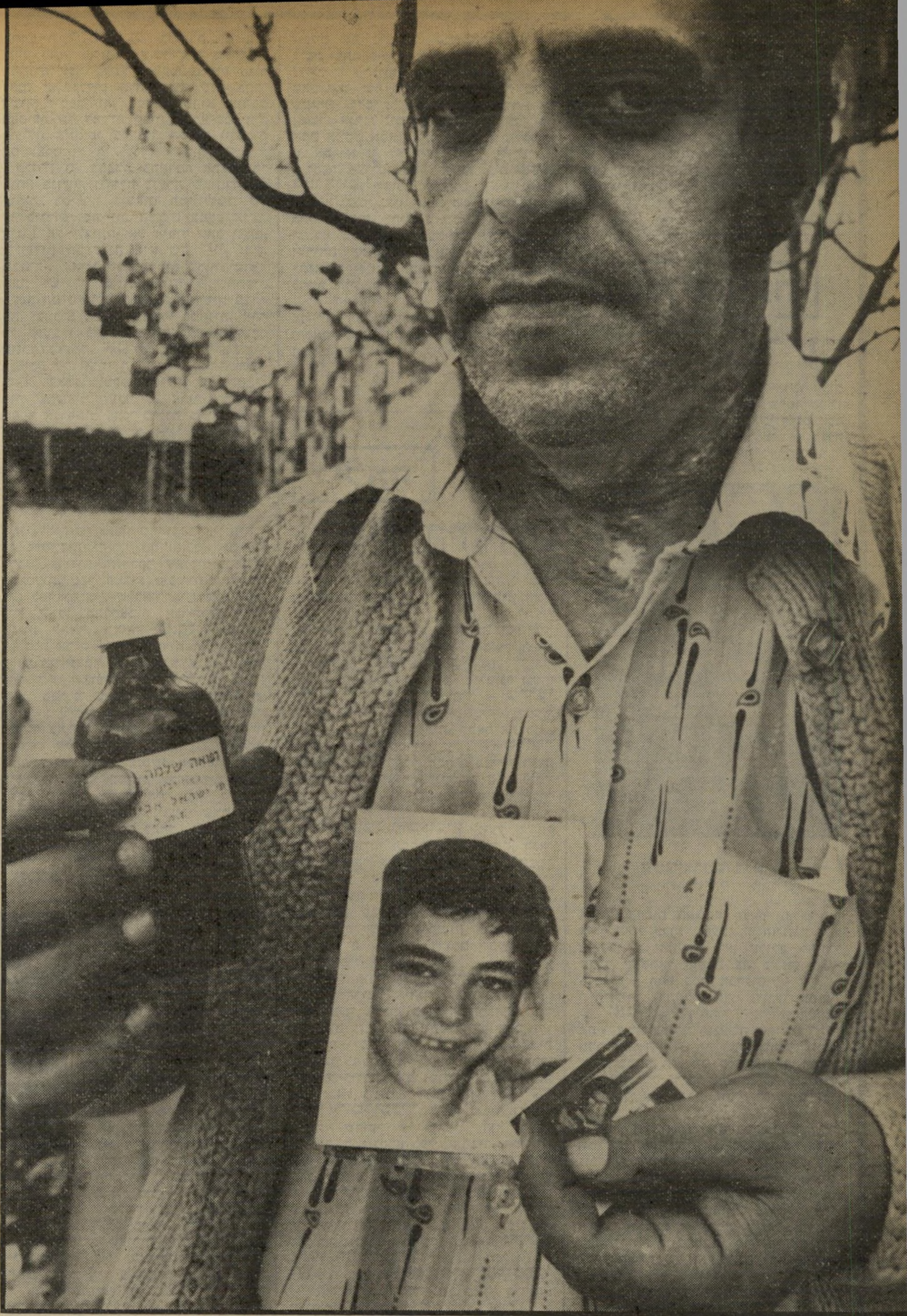

„רפואה שלמה" ראובן כרמלי יוצא מבית בבא־סאלי אבוחצירה מנתיבות. ביד אחת הוא מחזיק בתמונת בנו האובד, יואל, יחד עם תמונת הרב אבוחצירה. ידו השנייה אוחזת בבקבוק־מים, שעליו מודבקת תווית ובה רשום: רפואה שלמה. על מרים, אמו של הילד, לשתות מהמים. בזכות זאת, מובטח לה, שבנה יחזור הביתה.

סוחרי הכאב

במרכז השולחן מונחת גולגולת. ראובן כרמלי, אביו של הילד האובד יואל כרמלי (13), לש אותה במו ידיו בחומר. בטרם יבש גוש החומר, שגודלו כאגרוף, הניח אותו האב על השולחן בסלון ביתו שבגיבעת־שמואל ו־הסביר: „אני רוצה להתרגל למראהו של הילד, כשיימצא."

בני־מישפחתו של יואל מיטלטלים עדיין בין תיקווה וייאוש. צוות־החקירה החדש, שהוקם במישטרת רמת־גן לשם פיענוח התעלומה, לא העלה עדיין כל מידע נו־סף. אך לעזרת המישפחה באים בהמוניהם אנשים שלהם מיקצוע מיוחד במינו: סוחרי־הכאב.

פרא־פסיכולוגים, מכשפים, חולמי־חלומות, קוראים בקלפים, מנחשים בקפה, מעלים באוב, מגידי־עתידות, אסטרולוגים — ערב־רב של נביאי־שקר מתייצבים, שלוחים בחסדי־עצמם, אצל מישפחות מוכות־אסון. הם ממטירים עליהן ישועות ונחמות, מטרידים את המישטרה בעצותיהם, וכמובן — גובים את שכרם.

באין נחמה בעולם המציאות, מוכנים

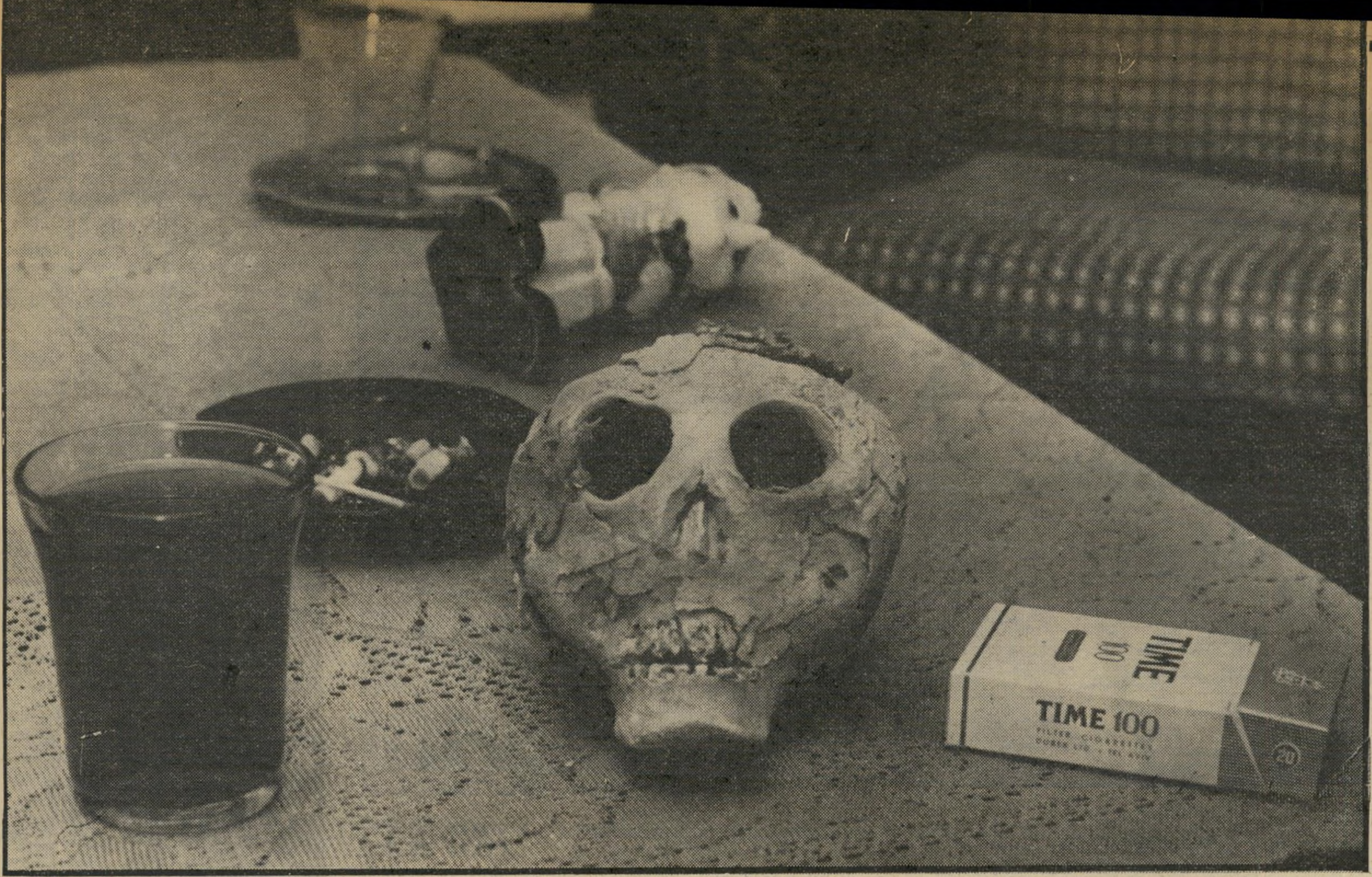

גולגולת בטרקלין

מרים וראובן כרמלי מנסים להשלים עם האפשרות שבנם אינו חי עוד. שבוע לפני העלמו הידרדר מצבו הבריאותי. קשה להם להאמין שללא התרופות, שאותן חייב יואל לבלוע, יכול הילד לחיות. כשחלפו חודשיים והמישטרה לא הצליחה למצוא את בנם, ורוב האיצטפילים חזו שילדם מת, יצר האב גולגולת מחומר. הוא הניח אותה על השולחן בסלון ביתו, ומביט בה שעות כדי להתרגל למראה שיתגלה אליו כשבנו ימצא.

אנשים שפגעה בהם טרגדיה, אקדמאים וחסרי־השכלה, צעירים וזקנים, למצוא מיפלט בעולם האשליות. הם קהל לקוחות מצויין, המוכן לשלם כל מחיר לאיצטגנינים הטפילים — האיצטפילים.

אחרי ששניים שלושה איצטפילים פונים אליהם ומציעים את שירותם, יש השוקעים בעולם מוזר זה ופותחים במסע משלהם על פני הארץ לפגוש בנוספים.

מלאכים ב־70 שקל

בדיווח לעיתונאים, ביום שבו נמצאה נאווה אלמליח נודע, בין השאר, שבמהלך ימי החיפושים אחרי הילדה התקבלה במוקד הודעה שהיא נראתה בגיבעת־שמואל, בקירבת בית מישפחת כרמלי. „לא היתה אפשרות לדלות פרטים נוספים מהאיש שדיווח על כך, משום שלא ניתן היה לעשות לו היפנוזה,” סיפר ניצב אברהם תורגמן.

איצטפילית משכונת גיורא בגיבעת־שמואל, קוסמטיקאית שעברה הסבה מיקצועית, „ראתה” בחלום את נאווה רוכבת על גבי אופנוע, שהיה נהוג בידי גבר. שושנה שלום, המכנה עצמה אסטרולוגית, השתוקקה להוכיח שיש לה היכולת למצוא את הילדה. היא מיהרה לבשר על כך לאחיה של נאווה. יוסי, האח, ביקש ממנה פרטים נוספים. החוזמת הצליחה להיזכר כי ראתה גם שקסדת הרוכב נפלה לתעלה בצד הכביש, סמוך לתחנת־הדלק שבכביש גהה.

בלחץ המישפחה, נאלצה המישטרה לצאת לחיפושים באיזור. השוטרים אכן מצאו במקום, שעליו הצביעה החולמת, מימצא מרעיש: קסדת אופנוען. לידה הוצבה מייד תצפית — כך סיפר יוסי — בתיקווה שיופיע האדם שאיבד אותה. אך לשווא.

שושנה שלום, יוצאת עיראק כבת 40, ששיערה צבוע בחינה, אינה מוכנה לחשוף עצמה לפני עיתונאים. „חבל שאיני יכולה לספר לכל העולם על הצלחותי. אני עובדת עם המישטרה ועם שרותי־הביטחון, לכן אסור לי להיחשף,” סיפרה כממתיקת־סוד לכתבת העולם הזה, שהתחזתה כקרובת מישפחה של נער שנעלם מביתו.

אך עם לקוחות־בכוח אין היא חוששת לחלק את סודותיה — סודות־המדינה. „עוד לפני שמצאו את החלקים של נאווה אלמליח, ידעתי שימצאו את הראש בים.

„יומיים קודם באו אלי יוסי, האח של נאווה, יחד עם הבלש ג'וקי. פתחתי קלפים, ומייד ראיתי שהילדה מתה ושחתכו אותה לחלקים. לא סיפרתי ליוסי את כל מה שראיתי, כי פחדתי מהתגובה. אמרתי רק שהילדה מתה.”

„מילאתי קערה במים והעלתי את נישמתה של נאווה. במים ראיתי רק ראש, סלעים וחול־ים. ניסיתי לשאול מי חטף אותה, אבל היא לא ענתה לי.”

„לג'וקי הבלש לא נתתי להיכנס לחדר, בזמן שדיברתי אל הילדה. רק יוסי ראה את זה. אני מרשה רק לבן־מישפחה אחד לשבת מולי בזמן שאני מדברת עם מלאכים. למי שמתעקש מאוד, אני מרשה ל־

„אני אמצא אותו!”

מבטיח אליהו עמנו ממושב עזריקם לאבי הילד. ראובן התבקש לחזור שנית ביום בהיר, כי רק אז יוכל אליהו להפעיל את כוחותיו. אליהו מצהיר שהוא עושה מצווה.

הכניס לחדר עוד מישהו, אבל רק בתנאי שזה יהיה ילד שלא הגיע לבר־מיצווה, או ילדה שעוד לא היה לה וסת.”

מיותר לציין שהמלאכים הם שומרי מיצוות. לכן המגעים שמנהלת אתם שושנה נערכים רק בימי חול. בשבתות ובמועדי־ישראל ניתן לנהל שיג־ושיח רק עם שדים.

כשנגמר הטקס וג'וקי הורשה להיכנס לחדר, הוא גילה התעניינות מיקצועית:

יוסי (29) לא הירפה. עבר כבר שבוע מאז נעלמה אחותו, והוא דרש תשובות ברורות יותר תמורת כספו. הוא רצה לדעת היכן לחפש. שושנה נאלצה לנקוט באמצעי שהיא משתמשת בו רק בעיתות־חירום.

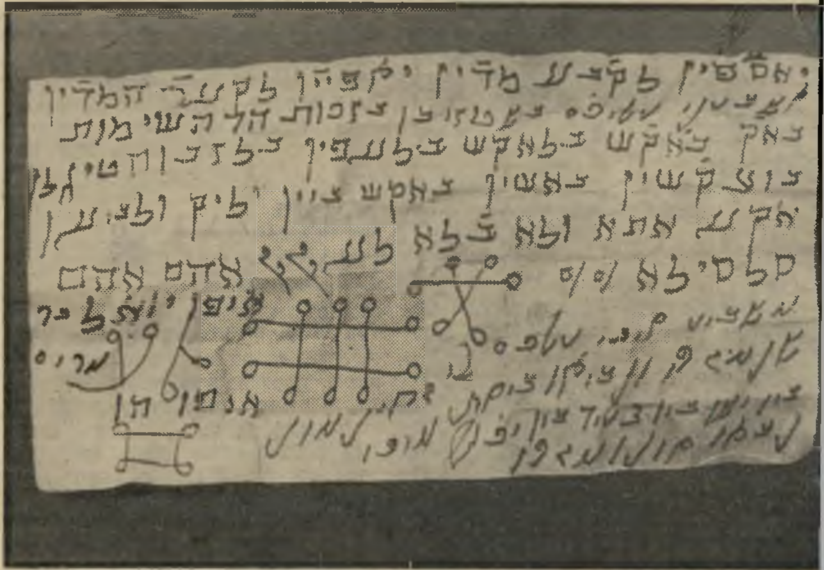

כתב צופן

המופיע על גבי הנייר המגולגל, שנמסר לראובן כרמלי על־ידי אליהו עמנו, אמור לשמש קמע שיסייע במציאת הילד. לא ניתן לפענח את כתב הסתרים. רק בפינה השמאלית מופיע בבירור שם הילד האובד.

(המשך מעמוד 65)

„ג׳וקי שאל אותי אם נגעתי בנאווה ואם הגוף שלה היה חם או קר," המשיכה שושנה לספר, „אני לא יכולתי לענות לו, כי בקושי נגעתי בילדה. אבל עובדה — הבלש האמין לכל מה שאמרתי."

גם את שעלה בגורלו של יואל כרמלי

במיטה של נאווה אלמליח ישן רחמים („ג׳וקי") טירן כשבידו תמונתה, והבטיח שימצא אותה.

בקערה ראתה שושנה שלום רק את ראשה של נאווה אלמליח. יואל, אמרה, לא יימצא לעולם.

בבא־סאלי אבוחצירה, הקשיש המופלג מנתיבות, יושב בכורסתו כמעט ללא־ניע. בניו משמשים לפני הזקן כבד הראייה והשמיעה — הם צועקים לאוזנו את בקשות המבקרים, ומפרשים את הקולות החלושים היוצאים מפיו. והחשוב מכל — הם גובים את התמורה טבין ותקילין. בתמונה: ראובן כרמלי מנשק את ידו השמאלית של עושה־הנפלאות.

יודעת שושנה שלום היטב. „כבר אז, כשהילד נעלם, ידעתי שהוא מת ושלא יימצאו אותו," הצהירה בביטחון. „אמרתי לאמא שלו שהוא נמצא ליד בניין תדיראן. אבל לא גיליתי לה שלא יימצאו אותו לעולם, כי הוא קבור מתחת לביוב שאז בדיוק גמרו לבנות."

מרים כרמלי המבוהלת, אכן רצה מייד לחפש את בנה בסביבות בית תדיראן, בפתח גיבעת־שמואל. היא ובעלה, ראובן, יצאו יחד בלילה קר וגשום לחפש בין השיחים, בתוך בורות, מאחורי תלוליות עפר. כאחוזי טירוף אף ניסו לחפור בכמה מקומות. „נמצא את יואל לבדנו, בלי השוטרים," אמרה מרים לבעלה ועודדה אותו להמשיך לחפש עד אור הבוקר. אך הילד לא נמצא. התיקווה, שמכרה שושנה תמורת 70 שקל, הוכיחה עצמה כתיקוות־שווא.

נוכחות־המוות

הכומר מישה, אב בכנסיה הלאטינית בשפרעם, הביט לפני חודשיים בתמונתו של יואל, מישש אותה כמה דקות בחדר חשוך ואחר־כך בישר לאב: בנך ברח לאיזור פרדסים סמוך לגיבעת־שמואל. הכומר, שאליו נשלח ראובן על־ידי אחותו, יהודייה אדוקה בדתה, ידע גם לספר שרגלו הימנית של יואל נשברה בשעת בריחתו מהבית. הוא נפל, ומכיוון שלא הגיעה עזרה, מת.

ראובן דיווח מייד לשוטרים. הוא לא יכול היה לחכות עד שהם יצאו לחיפושים, ויצא בעצמו לפרדסים. בתום יום החיפוש הביא למכון הפתולוגי באבו־כביר פיסת בשר, וטען, כי ייתכן שהיא חלק מגופו של בנו. זאת, למרות שבראייה ראשונה ניתן היה להבחין שבידו פגר חיה, הדומה לעכבר.

ראובן ישב על מדרגות בניין המכון הפתולוגי והמתין לתשובת המומחים. הוא היה חיוור־לא־חיוור. נרגש־לא־נרגש. ראובן ידע שאין זה חלק מגוף בנו הנעדר. הוא ניסה, כנראה, להכין את עצמו לרגע שבו ייקרא לזהות גופה של ממש — גופת בנו.

באותו יום עצמו, אחרי ששמע את דבריו של האיש משפרעם וחזר מחיפושים מתישים, הוא הכין לעצמו את גולגולת החומר. מאז הוא מנסה להשלים עם נוכחות המוות בביתו.

אך מרגע שנתפס ראובן כרמלי לצורך לשאול בעצת איצטפילים, הוא גם חיפש אחד שישמיע לו בשורות טובות. מפי עיתונאית נודע לו על פרא־פסיכולוג מבת־ים שניסה לעזור לד"ר אברהם אופיר מחיפה, אביו של צעיר שעקבותיו אבדו בשנה שעברה בדרום־אמריקה. היא סיפרה לו על אחד חנן אברהם.

אברהם הופיע בבוקר אחד מימי השבת בבית משפחת כרמלי. הוא הציב על השולחן את כדור הבדולח עושה־הנפלאות, שהביאו עימו. כשהביט במערבולת העכורה שבתוך הכדור, קבע מייד: הילד מת. הוא התאמץ לדלות עוד מידע מהחפץ האפרפר, והודיע כי הגופה מוטלת באיזור שממנו עולה ריח־צחנה. חנן אברהם היה נרגש, ומיהר לעזוב את הבית.

בשיחה טלפונית עם העולם הזה, שמטרתה האמיתית היתה לעמוד על טיבו של האיש, הוא התבקש להוסיף פרטים. „אפשר לסמוך עלי. כבר עזרתי לאנשים רבים," הציג את עצמו אברהם. „כשקרה האסון למישפחת אורון ירדן, מיהרתי לביתם להציע עזרתי. אבל השוטרים מנעו ממני להיכנס."

אברהם סיפר בקול בוטח שהוא משוכנע במה שראו עיניו בכדור־הבדולח בבית מישפחת כרמלי. הוא עזב את הבית רק משום שריח־הצחנה, שעלה מהמקום בו מוטלת גופת הילד, היה כל־כך חריף, שגרם לו עוויתות בביטנו.

„עשיתי כל מה שיכולתי," הסביר, „עכשיו אתם צריכים לצאת לחפש לפי הריח."

ראובן כרמלי אכן יצא לחפש. הוא נסע אפילו עד מזבלת חיריה, דיווח על־כך לצוות השוטרים העוסקים בחיפושים. הם הבטיחו לו שיצאו גם הם לחפש שם.

קרובי־מישפחה סיפרו לראובן שבמושב עזריקם, ליד אשקלון, מתגוררת אשה שתדע לתת לראובן את הכתובת המדוייקת שבה מוחזק הילד. גם אליה מיהר ראובן.

רק לא מס־הכנסה

שרה אשרף הבטיחה לו, לפני כחודש וחצי, שהיא תודיע לו כעבור ארבעה ימים לאיזו כתובת עליו לנסוע. היא ביקשה מראובן למסור לידיה את תמונת הילד. מכיוון שאינה יודעת לכתוב, רשם בעלה על גב התמונה את פרטיו של הילד. שרה הסבירה לאב שהיא תיסע עם התמונה אל אשה בדווית, המתגוררת במאהל דרומית לאילת. אשה זו תמסור לה פרטים, שאותם תעביר לידיעת האב.

ראובן חזר אליה ביום המיועד, יחד עם אשתו, מרים. שניהם ישבו נרגשים מול האשה השמנה, שהיתה טרודה באותו היום בתליית כביסה. הם שילמו לה 100 שקל עבור מוצא־פיה, למרות שהתבקשו לשלשל לידיה סכום גבוה הרבה יותר. ראובן הבטיח לה שכאשר יימצא הילד הוא ישלם לה את יתרת הכסף.

במשך רבע שעה סיפרה להם שרה אשרף על הצלחותיה במציאת יהלום אבוד על גג בית באשדוד. סיפרה, שהבטיחה להורי נער שנעלם, שהוא יחזור אליהם דרך הים... המשיכה לספר עוד עלילות ולכל סיפור הציגה הוכחות בכתב, בצורת מיכתבי־תודה מאנשים מאושרים שהצילה. דיבורה היה מהיר, מקוטע וקשה להבנה.

ראובן האיץ בה שתאמר לו היכן בנו. אז שלפה גם את תמונתו של יואל ואמרה: „הוא בחוף תל־אביב. נשים זקנות מחזיקות בו." היא הכחישה שהבטיחה לתת כתובת מדוייקת ופטרה את ההורים בהסבר שזה כל מה שאמרה הבדווית.

שרה אשרף רצתה להפטר מהורים הטורדניים, ולכן מיהרה לחפש נרות בארון הזכוכית שבחדר. כשמצאה לבסוף נר אחד שלם ושני שבור, היא הדליקה את שניהם, ביקשה ממרים לחזור אחרי מילות התפילה שמילמלה. אם עד לאותו הרגע היו שני ההורים להוטים לצאת שוב לחיפושים, כשנדלקו הנרות ניקוו בעיניהם דמעות והם ויתרו על תוכניתם.

כששרה אשרף הרגישה שהתפילה פעלה כמצופה, היא קטעה את הזימזום, הודיעה לשני האנשים לחזור לתל־אביב. היא עצמה קמה ויצאה לחצר, כדי להמשיך לתלות כביסה. „רק אל תספרו עלי למס־הכנסה," ביקשה לפני שנפרדה.

כשחזרו מרים וראובן לתל־אביב, הם דיווחו מייד למשטרה שבנם מוחזק בחוף תל־אביב בידי נשים זקנות. השוטרים הבטיחו לראובן שהם יצאו לחפש בחוף. הם נפגשו כבר בדמותה של אשרף, כשליוו לפני כשנתיים את הוריו של אורון ירדן בדרכם לעזריקם, לבקש עצה בימים רווי־החרדה, לפני שנתגלתה גופתו של הילד.

חודש וחצי עבר מאז הביקור במושב הדרומי, ומדי יום חוזר ראובן לחופי יפו ותל־אביב כדי לחפש את הזקנות המחזיקות בבנו.

כל ידיעה על בעל כוח על־טיבעי, שיוכל לסייע במציאת הילד האובד, נבדקה על ידי ראובן. הוא נסע ליבנה, לרב דוד משראווי, שהבטיח לו שהילד חי. הוא נסע שוב למושב עזריקם, שם הבטיח לו אחד אליהו עמנו שהילד חי.

האיש המבוגר, שעסק אותה שעה בבניית חדר נוסף לווילה שלו במושב, רק רשם על פיתקה אותיות סתומות. הוא קיפל את הנייר עד שבקושי ניתן היה להבחין בו, והודיע לראובן שישמור על הקמיע ויחזור אליו ביום שבו אין עננים — כי רק ביום בהיר מסוגל אליהו עמנו להידבר עם כוחות עליונים. ראובן חזר אליו. בשיחה ידידותית הסביר לו

עמנו שזה מיקרה מסובך, אבל, בעזרת־השם, הילד יחזור עד חג־הפסח.

להעולם הזה הסביר האיצטפיל ממושב עזריקם שהוא מתמחה בעזרה לנשים עקרות. לדבריו, הוא בודק אותן כדי לברר אם המום באשה או בגבר. אליהו עמנו סירב לפרט איך הוא בודק, רק אמר שבין השאר הוא לוקח מהאשה ומהגבר דגימת־שתן, מוסיף לה חומר מסויים. אם כעבור כמה ימים מופיעים תולעים בשתן־האשה — סימן שהיא פורייה.

הקדוש מנתיבות

ממושב עזריקם פנה כרמלי אל יישוב אחר בדרום — נתיבות. כאן הוא בא — בהשפעת המלצות חמות — אל עושה־נפלאות אחר, הצדיק בבא־סאלי.

לפני פתח ביתו של הרב אבוחצירה — דודו של השר העומד היום לדין פלילי — צבאו אותה שעה עשרות אנשים, שהגיעו מכל חלקי הארץ. שם, בכניסה לבית־הדירות, שלטה עזובה וליכלוך רב. אך המבקרים הרגיעו את ראובן באומרם: „יהלום שוכן תמיד בתוך ערימת שחת.” ראובן רשם שמו על פיתקה, שכללה כבר 53 שמות.

ראובן סיפר לממתינים את סיפורו האישי. זה הועבר מייד, דרך החלון, אל בניו של הרב, שמיהרו להתעניין איך זה קרה, מתי, בן כמה הילד והחשוב ביותר — האם עשו לו כבר בר־מיצווה.

בבא־סאלי, לבוש בבגד לבן, שישב בתוך כורסת עור ענקית, פרץ בבכי למישמע הסיפור העצוב. בניו עשו כל מאמץ להרגיעו, כדי שיקצר בשלב הבכי ולא יבזבז זמן יקר, שבו ממתינים עשרות אנשים נוספים בחוץ. הם דחפו לתוך ידו סידור־תפילה ופקדו עליו לפתוח את הספר. וראה־זה־פלא: הישיש המופלג, כבד השמיעה והראייה, פתח בדיוק בדף שבו קורא ילד בזמן עלייה לתורה.

„זה סימן שהילד חי!” קראו שלושת נושאי־הכלים בשימחה. גם הסקרנים, שהציצו דרך החריץ שבדלת, אמרו בהתרגשות: „הרב תמיד צודק!”

אחד הנוכחים הסביר לאב שאין הוא חייב להתפלל, הרב יעשה זאת עבורו. ראובן הנרגש גילה שהוא אינו דתי ומעולם לא התפלל.

דומיה השתלטה בחדר. שלושת בניו של בבא־סאלי קיימו התייעצות מהירה. אחד מהם אמר בחומרה: „הנה, גילינו למה האב סובל. הוא נענש כי אינו שומר מיצוות!” כל הנוכחים בחדר הינהנו לאות הסכמה.

אחד מנושאי הכלים שלף בקבוק מים מאי־שם. רשם על התווית את שם אמו של הילד והורה, מעשה רופא: „תגיד למרים לבלוע שבע לגימות, שלוש פעמים ביום, במשך שלושה ימים ותיראה שבעזרת־השם הילד יחזור, כמו שאמר הרב.”

המנצח על התור הורה לבא להיכנס פנימה, ולא איפשר לראובן להיפרד מהרב המכובד. בעוד ראובן מתמהמה בחדר, כבר החל הרב למלמל לעבר האיש השני. איתו העסק היה תכליתי וקצר. בבא־סאלי הוציא כמה קולות בלתי־מובנים ובנו מיהר לשאול: „הבאת איתך משהו?” האיש הבין מה היה עליו להביא. הוא שלף שלושה שטרות — 30 שקל — ויצא מאושר מהבית. „רק באתי לקבל ברכה מהרב,” אמר.

המחזה חזר על עצמו. אנשים עברו על פני הצדיק הקדוש, המקופל בכורסתו כמעט ללא־ניע, כמו בסרט נע. נשלפו עוד ועוד שטרות ולא קשה לנחש שהרב ובני ביתו, היושבים כל היום בבית ועסוקים במימכר ברכות ונחמות, אינם צריכים לדאוג לפרנסה.

שכני הרב היו גאים לספר שהאיש המכובד הזה יעבור בקרוב לווילה מפוארת, שנבנית עבורו בנתיבות.

ראובן ומרים מודים, בעצם, שהם אינם מאמינים לכל האיצטפילים, אך באין כל נקודת־אחיזה אחרת בחקירת היעלמו של בנם, הם נוטים להקשיב לאנשים המתיימרים להיות בעלי־כוחות על־טיבעיים. העובדה שגם מישפחות אחרות עושות כך בשעת מצוקה, גורמת להם לעשות זאת ללא בושה, ואפילו מגבירה בליבם את האמונה והתיקווה.

שלושה ימים אחרי שנעלמה נאווה אלמליח, הביא חבר של יוסי את רחמים („ג׳וקי”) טירן מחדרה אל המישפחה הדואגת בבת־ים.

הבחור הצעיר ונמוך־הקומה, שהיה לבוש ברישול, לא הרתיע את בני מישפחת אלמליח ששיוועו לעזרה.

מהרגע הראשון, שבו הרשים ג׳וקי את כל הנוכחים בסלון בתעלולים שונים, הוא הצליח להפוך למקור תיקוותם. הוא השתקע בבית, כאילו היה בן־מישפחה לכל דבר, ושפע עצות.

השוטרים במישטרת בת־ים חשדו באיש המוזר והתעניינו לדעת מי הוא. אולי הוא חוטף הילדה? ג׳וקי התגונן, הסביר לכל מי שהסכים לשמוע שהמראה המוזנח שלו נועד רק לשם הסוואה, כי הוא בעצם עובד עם המישטרה וכבר הצליח לסייע לה בתפיסת „דגים שמנים”. הוא עובד תמיד בשקט, כי חשיפתו יכולה לסכן את חייו. „מדובר בהרבה זהב,” הוא הסביר בלחש.

ג׳וקי ישן שלושה ימים במיטתה של נאווה, כשהוא מחזיק בתמונתה, והבטיח לאם: „אני מתעמק במחשבה, ובבוא היום אגיד לך איפה הילדה. אבל זה יכול לקחת שלושה ימים... שלושה שבועות... שלושה חודשים.” כל סיפוריו המופלאים התבססו על הסיפרה 3 ועל הצבע האדום. שני יסודות אלה הופיעו בכל הסיפורים שהלעיט בהם את המישפחה. הוא ביקש שלא ילחצו עליו, כי הוא חייב להיות מרוכז „במחשבה עמוקה.”

ג׳וקי ניהל את כל ענייני המישפחה באותם ימים. הוא אף ליווה את האח, יוסי, לביתה של שושנה שלום, בעלת הקערה מגיבעת־שמואל, לפניה הציג את עצמו כ„בלש”.

רק אחרי חמישה ימים נאמר לו להסתלק מהבית. באותו הרגע החל ג׳וקי מגמגם. כשהבין שהמישפחה חדלה להאמין בו ניסה לשכנע בצעקות, שבלעדיו המישפחה תהיה אבודה, אבל נאלץ לבסוף לוותר. הוא עזב בבושת־פנים וחזר לחדרה.

הפסיכולוגים עומדים נבוכים מול תופעות האיצטפילות. מקומם אותם — כמו שמקומם כל אדם בר־דעת — הניצול המחפיר של ריגשות אנשים חסרי־אונים בשעת מצוקה. אך רבים מהם סבורים כי מוטב שלא להתערב במיסחר מכוער זה. „אם אתה לא מסוגל להציע כל נחמה או עידוד למי שנקלע לאסון, האם מותר לך להתערב אם הוא מצליח לקנות אשלייה בכמה לירות?” אמר אחד מהם.

„חברי הטובים ביותר, אנשים משכילים ונאורים, פנו ברגע של משבר אל אחד כזה. אם הם האמינו בו בלב שלם, אז איני מתפלאת על כל האחרים,” אמרה פסיכולוגית אחרת.

גילה רזין

המתנה יומיומית מרים כרמלי מחכה לשובו של בנה, חי או מת. היא הפסיקה ללכת שולל אחרי גונבי־דעת למיניהם.

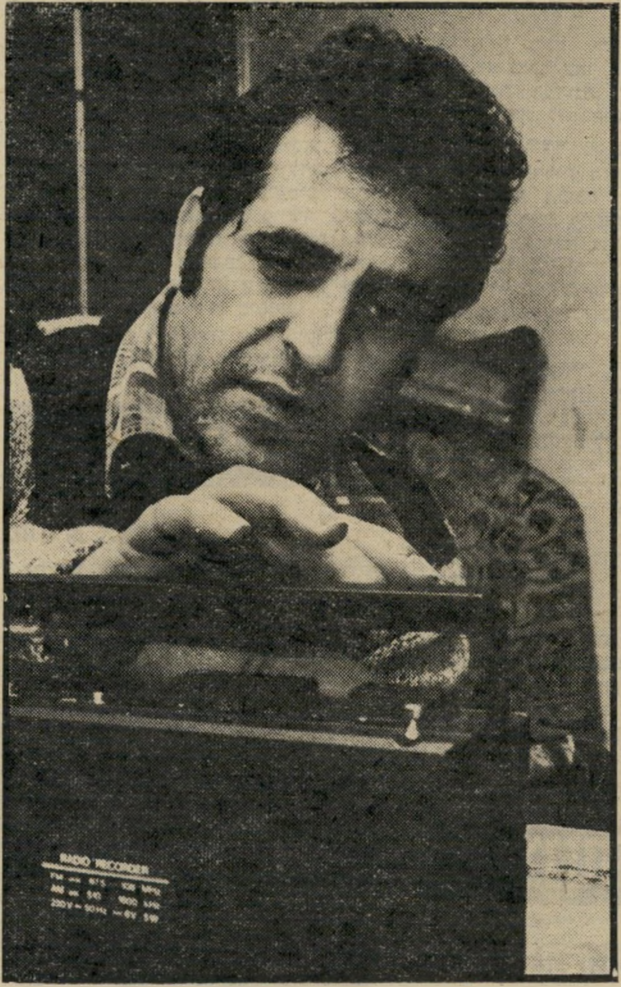

ישועה מהרדיו ראובן כרמלי מקשיב לרדיו, כדי לשמוע הודעות על בנו הנעדר. מאז נעלם יואל, לבדו הוא ממשיך לחפש, לפי הנחיית איצטפילים.

האולטימטום היהודי

(המשך מעמוד 61)

מוכן לערוך תערוכה ישראלית, בתנאי שאף אחד מהמוצגים לא יגיע ממוסיאון רוקפלר שבמיזרח ירושלים. לא היתה זו החלטתו של קיסינג׳ר ואף לא של מקומבר. הרעיון עלה, ככל הנראה, בראשו של יו״ר מועצת־המנהלים של מט, דגלס דילון. איש לא הופתע מהתשובה הישראלית — ישראל הודיעה שאין היא מוכנה לדון בהצעה כזאת.

בינתיים גבר גל המחאות. מוריס אברם, עורך־דין ניו־יורקי מפורסם, האשים את מט בכך שהוא הצטרף למאמץ „לבטל את חוקיותה של מדינת ישראל”. תורמים נוספים טילפנו למוסיאון והביעו דיעה דומה. הווארד רובינסטיין, איש יחסי־ציבור בעל השפעה רבה, הודיע שהוא מבטה את חברותו במוסיאון. כך עשה גם סוכן־המקרקעין ג׳ורג׳ קליין, ורבים אחרים. נלסון בליץ, שהקים במוסיאון קרן להדפסות, שיגר מיכתב, שבו הודיע כי הוא מבטל את תמיכתו. „לא רציתי יותר בשום קשר איתם,” אומ ר בליץ.

בתגובה לכך פנה רוזוול גילפטריק, סגן יו״ר המוסיאון ומנהל מיפעל־התרומות — המסתכם ב־100 מיליון דולר — לנציג הוועד־היהודי־אמריקאי, ואמר לו שמט מעוניין לשקול מחדש את עמדתו. הוא הסביר שהגיעו אליו קריאות־טלפוניות מסוחרי־אמנות ומאנשים אחרים, שרמזו שמיפעל התרומות עלול להינזק.

מקומבר טוען, לעומת זאת, שהוא לא הוטרד כל־כך מהכעס שהתעורר אלא מדבר מה אחר. „היה זה העצב, הנימה של ,איך יכולתם לעשות את זה?׳ שהטרידו אותי,” הוא אומר. „העיתונים לא תיארו באמת כיצד התפתח כל העניין. פנו אלינו אנשים מכל רחבי־ארצות־הברית, ולא רק ידידים יהודים. בשום־אופן לא יכולנו לעמוד במצב הזה.”

תרומה על־תנאי

עובדה זו התבררה במישנה תוקף כשטילפן מרטין פרץ לראש־עיריית ניו־יורק, אדוארד קוץ׳ ושאל אותו, כמה כסף יקבל המט מעיריית ניו־יורק השנה. קוץ׳ ענה שאין הוא יודע, אך יבדוק. „10,6 מיליון דולר,” דיווח מאוחר יותר ראש־העירייה לפרץ.

„האינך חושב שעליך לכתוב מיכתב למר דילון ולציין זאת?” הציע פרץ.

המיכתב אכן נשלח, ובו הובאה לתשומת ליבו של מט העובדה, שהעיר אמורה להעביר 10,6 מיליון דולר כתמיכה למוסיאון, אך שהזמן הינו גורם מכריע בעניין זה.

בסוף אותו שבוע נרתם מט למאמץ מקיף לתקן את הנזק שנגרם. לקנת ביאלקין, שותף במישרד עורכי־הדין וילקי פאר וגלאגר ופעיל בליגה למניעת השמצה, נודע שמנהלי מט שוקלים אם לשמר מישלחת לטדי קולק, כמחוות־פיוס כלפי הישראלים. ביאלקין שיכנע את דה־מונטנבלו שאין צורך בנסיעה לירושלים, ושאפשר להסתפק בהתנצלות.

במשך כל אותו יום הראשון ישבו דה־מונטנבלו, מקומבר ואשטון הוקינס, היועץ המישפטי של המוסיאון, וניסחו הצהרה. הם התקשו למצוא את המילים המתאימות. דה־מונטנבלו גרס שיש להזכיר את השפעת השיקולים הביטחוניים על ההחלטה המקורית לבטל את התערוכה. ביאלקין טען שאיש לא יאמין לכך. לדעתו, הדבר שנחוץ עכשיו הוא מילים, שיאמרו שהם מ צ ט ע ר י ם.

ההודעה שנשלחה לקוץ׳, ופורסמה כמעט מייד, נשאה אופי של כמעט־התנצלות. בהודעה אישרו מנהלי מט בתוקף את העיקרון שהחלטות מינהליות ותרבותיות של המוסיאון צריכות להיות חופשיות מכל שיקול פוליטי, והודיעו שהמוסיאון יפעל במהירות להעלאת תערוכה ישראלית. עוד נאמר בהודעה, שאם מסיבה כלשהי לא תתקיים התערוכה של המכון הסמיתסוני, המט יתחיל בכל התהליך מחדש, ויארגן תערוכה ישראלית משלו.

המשבר חלף, והפיוס קרוב. קיסינג׳ר מתייחס לפרשה כולה בצורה פילוסופית. „מוסר ההשכל של הסיפור הוא — אל תשלוף עצות מהשרוול, לפני שלמדת את כל העובדות,” הוא אומר. מקומבר, שנחלץ מחלום־בלהות של כל איש יחסי־ציבור, רוצה להביט קדימה. קולק שמח, אחרי שקיבל הודעה שמקומבר וכ־100 מידידי מט יגיעו בקרוב לביקור בישראל.

זה היה העולם הזה שהיה

גליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא ככתבת־שער, תחת הכותרת „נוער על הקו", דיווח של צוות־כיסוי של השבועון על הגדנ"עים, שהתנדבו לעבודות צינור־הנפט מאילת. כתבת־ענק, תחת הכותרת „1000 זרועות הזהב", עסקה בצריכת הסמים בחברה הישראלית, והערי־כה שנגע זה ילך ויגבר. הכתבה תיארה את ההיבטים המיסחריים של הסמים הקשים, תוך תיאור השלבים שהם עוברים עד שהם מגיעים לידי הלקוחות. בעל המדור־האישי לספורט, שייע גלזר, הביא סידרה של מיכתבים, שאותם קיבל ממעריצים ומקוראי

לפני 25 שנה

„העולם הזה". מדור הקולנוע דיווח, תחת הכותרת „שלום לך, מילחמה!", על המאמץ הקולנועי לייצורו של סרט־הענק „מילחמה ושלום", המבוסס על רומן מאת לב טולסטוי.

בשער הגליון: מיבצע לחציבת תוואי צינור הנפט מאילת.

„העולם הזה" 1019
תאריך: 24.4.1957

טדי קולק אצל דאלאס ✶ נחום גולדמן מרגיז את דויד בן־גוריון ✶ הצנזורה נגד „הגרף שפיי"

מדיניות

המחיר המשולש

במשך כמה שעות זימזמו השבוע החו־טים הפוליטיים בירושלים. הידיעה שגרמה לזימזום היתה זו, שהודיעה כי מר טדי קולק (מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה) ביקר, ביחד עם אבא אבן, אצל שר־החוץ האמריקאי, מיסטר ג'ון פוסטר דאלאס.

לגבי פרשנים שטחיים היתה המסקנה ברורה: קולק יתמנה לשגריר תחת אבא אבן. מאחר שממילא ברור לכל כי קבוצת „היד השחורה" זוממת להפיל את אבן מכהונתו, נראה הדבר הגיוני.

אולם ביקורו של טדי קולק אצל דאלאס נבע מסיבה הרבה יותר פרוזאית. קולק לא בא ללחוץ ידיים, אלא לפשוט יד. כאיש האחראי בממשלת־ישראל לענייני המענק האמריקאי, טס קולק לוושינגטון כדי לבוא בדברים עם השר האמריקאי על חידוש המענק לישראל.

שלבי הפיתוי. במרוצת השנים למדו האמריקאים לסחוט מכל דולר תועלת פו־ליטית משולשת. תחת לתת את הדולר תמורת שרות פוליטי אחד, חילקו את מתן המענק לישראל לשלושה שלבים:

- שלב ראשון — השמעת הרמז כי ישנם סיכויים למתן (או לחידוש) המע־נק — תמורת שרות פוליטי ראשון.
- שלב שני — התחלת תשלום המע־נק בפועל, תמורת שרות מתאים שני.
- שלב שלישי — התחלת תשלום המע־נק בפועל, תמורת שרות פוליטי שלישי.

מחיר הסיפוק. בדרך זו קנו האמ־ריקאים את נסיגת ישראל מסיני, מעזה ומשארם אל־שייח' — הכל מבלי להוציא עדיין אפילו דולר אחד. השבוע מגיע ה־שלב השלישי. בעוד שקולק החל בשיחות על התשלום הממשי, דרשו האמריקאים את המחיר האחרון: אי־התערבות ישראל במיקרה של פלישת ציבאות־ערב לירדן וחלוקת הממלכה ההאשמית.

לצורך אותה מטרה נערך בישראל מחזה, שנראה כהצגה מחודשת של טרגי־קומדיה נדושה. בסוף 1948 ביקר השגריר האמריקאי ג'יימס מקדונלנד אצל שר־החוץ, משה שרת, כדי לדרוש את נסיגת צה"ל מאל־עריש. כאשר לא בא על סי־פוקו המלא, הזמין השגריר את מכוניתו, נסע למקום חופשתו של בן־גוריון (בטבריה), והגיש לו את אותו האולטי־מטום. אז הוא בא על סיפוקו.

השבוע ביקר השגריר האמריקאי, אדו־ארד לאוסון, אצל שרת־החוץ, גולדה מאיר, כדי לדרוש ממנה באופן אולטימטיבי שיש־ראל לא תתערב במתרחש בירדן. כאשר לא היה בטוח בתוצאות, הזמין את מכו־ניתו, נסע למקום חופשתו של בן־גוריון, אי־שם בישראל. הוא הגיש לו את אותו האולטימטום. הוא בא על סיפוקו.

אחרי שנקבע העיקרון, נשאר לקולק רק לקבוע את המחיר ואת תנאי־התשלום.

ציונות

סעודת הבישוף

אם יש אדם המסוגל להרגיז את דויד בן־גוריון ואת קבוצת אברכי־המשי שלו, הרי זה ד"ר נחום גולדמן. כי גולדמן לא זו בלבד שהוא משמיע בפרהסיה דברי־כפירה נגד תורות־הקודש של בן־גוריון, אלא שהוא עושה גם מעשים פוליטיים עצמאיים. בחוגי בן־גוריון, עצמאות אי־שית גרועה מבגידה.

השבוע הוסיף גולדמן חטא על פשע. בראשון של חול־המועד פסח הוא יצא לנצרת, כינס את נכבדיה, נאם לפניהם על השתלבות ישראל במרחב ועל השלום היהודי־ערבי. אחר־כך ביקר בשורה של כפרים ערביים, כאורח האירגון היהודי־ערבי חדל־המעשים של מפ"ם.

בן־גוריון רתח. אין זה מיקרה שבן־גוריון לא ביקר באף כפר ערבי אחד מאז יום הקמת המדינה. מעשהו של נחום גולדמן נראה לו כהתגרות אישית.

הפטיש הקדוש. אולם לא קל ללחום בנשיא ההסתדרות הציונית, שידיו מחזי־קות במפתח הקופה, המכלכלת את כל מיפלגות ישראל. למפא"י לא היה כל חשק לצאת לקרב אישי נגד גולדמן. לכן עלה בלב נאמני בן־גוריון רעיון הרבה יותר גאוני: לגייס את הדתיים לחזית זו. הם היו מוכנים ללחום בקרב זה עד החייל החילוני האחרון,

בין שאר חטאיו, סעד גולדמן בשעת ביקורו על שולחנו של הבישוף ג'ורג' חכים. היה זה בפסח. קשה היה להאמין כי הבישוף הקאתולי הקפיד על חוקי הכשרות לפסח. מפא"י ביקשה בשקט את שותפיה הדתיים להעלות את העניין במוס־דות הציוניים, שהרי חילול הפסח בפר־הסיה מוכרח להזיק להכנסות המגבית היהודית המאוחדת בחוגים הדתיים באר־צות־הברית.

אולם גם לשותפים הדתיים לא היה חשק כה עז לריב עם נחום גולדמן, בעל הקופה הציונית. הם מצאו את עצמם בין פטיש הקודש ובין סדן הדולרים. על כן סברו כי במיקרה זה מן החוכמה הוא לנהוג כאחד הבנים שבאגדה: זה שאי־נו יודע לשאול.

צנזורה

עשר הדקות החשובות

השבוע מוצג בקולנוע חן בתל־אביב סרט בריטי, אשר ביקורת הקולנוע בכל העולם הגדירה אותו כסרט מצויין. אולם סרט המילחמה הימית גראף ישפיי, או הקרב במישור הנהר, הינו חסר כמעט כל ערך קולנועי־אמנותי.

ייתכן שמבחינה היסטורית טהורה הוא עונה על כל הדרישות, שכן הוא מגולל בפשטות ובבהירות את פרשת אוניית הצי הגרמני, שבתחילת המילחמה העולמית ה־שנייה ארבה לאוניות המשא הבריטיות והשמידה אותן, עד שהוכרחה לטבע את עצמה כתוצאה מתכסיס של לוחמה פסי־כולוגית.

ייתכן שמבחינה לאומית בריטית מספק הסרט את דרישות האנגלים ואוהדיהם. הוא מציג את הגבורה שבעמידתם הנפלאה של מלחי שלוש אוניות הסיור המיושנות, שיצאו לצוד את הגראף שפיי.

אולם הסרט, כפי שהוא מוצג בישראל, איבד את ערכו המיוחד. גרם לכך מעשה שעשתה המועצה לביקורת סרטים ומחזות. מועצה זו, המורכבת כמעט כולה מאנשי־רוח, מחנכים ואנשי־ספרות, החליטה תחי־לה לפסול את הסרט כליל, משום שהוא מציג מיספר חיילים גרמנים באור אנושי, דבר העלול לפגוע ברגשותיהם של אזרחי ישראל.

אך המועצה הבינה את חוסר־ההגיון שבהחלטתה, והירשתה לבסוף לאזרחי יש־ראל לראות את הסרט — אך לא את כולו. ממשך הקרנתו קוצצו רק כעשר דקות, אולם עשר דקות אלו הספיקו כדי ליטול מהסרט את טעמו האנושי ואת ייחודו. כי דווקא קטעים אלה, בהם מתו־אר גם האוייב כאדם בעל מחשבות ורג־שות, הן אשר העלו את הסרט מהצגת גבורה דוקומנטרית ליצירה אמנותית נדירה.

איגרוף

חבל על המאמץ

מתאגרפי הפועל ומכבי המשיכו להח־ליף מהלומות בזירה, תוך תיקווה שהמי־טיב להכות יקבל כרטיס טיסה ללונדון. בלונדון כבר פורסמו מודעות־ענק, המז־מינות את תושבי העיר לבוא בשעה 7.30 בבוקרו של ה־7 במאי לתחרות שהכנסותיה מוקדשות לאוניברסיטה העברית בירו־שלים.

אך למרות ההכנות והפירסומת הרעש־נית, התעלמו מארגני התחרות מדבר אחד: קיומה של ועדה בינמשרדית, הקובעת את יציאתן של קבוצות ספורט לחוצלארץ. דבר קיום המיפגש נמסר לוועדה רק אחרי שהתחרות כבר היתה מאורגנת. ואז התברר כי שבוע ימים לפני התחרות תת־קיים בלונדון תחרות איגרוף אחרת, גם היא בחסות ישראל. מתאגרפיה יהיו אומ־נם מקומיים, אולם ההכנסות יוקדשו ל־מידרשה החינוכית וינגייט בנתניה.

כאשר נערכה בשבוע החולף תחרות נוספת בין מתאגרפי מכבי והפועל, אשר הסתיימה בניצחון נקודות סופי למתאג־רפי מכבי, למרות שמתאגרפי הפועל זכו בקרבות בזירה, אך נפסלו בגלל עודף משקלם, שוב לא התאמצו המתאגרפים ולא השתדלו כבתחרויות קודמות. לא היה להם כל ביטחון שהם עתידים לראות את לונדון.

אנשים

- ח"כ חרות **אריה בן־אליעזר**, בכנסת: „אני רוצה לנגוע בשאלת סיני, ואבקש את חברי מפא"י שלא להתעצבן. אתם לא יכולים לשמוע יותר את השם סיני. מוזר מאוד. כאשר מדברים אליכם על סג'רה אתם מוכנים עדיין לשמוע, למ־רות שכבר דיברו על השאלה הזאת 40 שנה."
- ח"כ חרות ד"ר **שימשון יוניצ'־מן**: „זכותו של כל שר לבחור לו כתח־ביב אישי את השינאה למיפלגה אחת. אבל עליו לעשות זאת על חשבונו הפרטי, לא על חשבון משלם־המיסים."

„חיים הגיבור" מזריק לעצמו הירואין

בכתבה 1000 **זרועות הזהב** מופיע תצלום נדיר זה, המראה את אחד ממנהיגי העולם התחתון כאשר הוא מזריק הירואין לתוך וריד ידו. חברו עוקב אחרי פעולתו בתשומת־לב. על השולחן ניתן להבחין בכלים שונים, המשמשים את הנרקומן הישראלי.

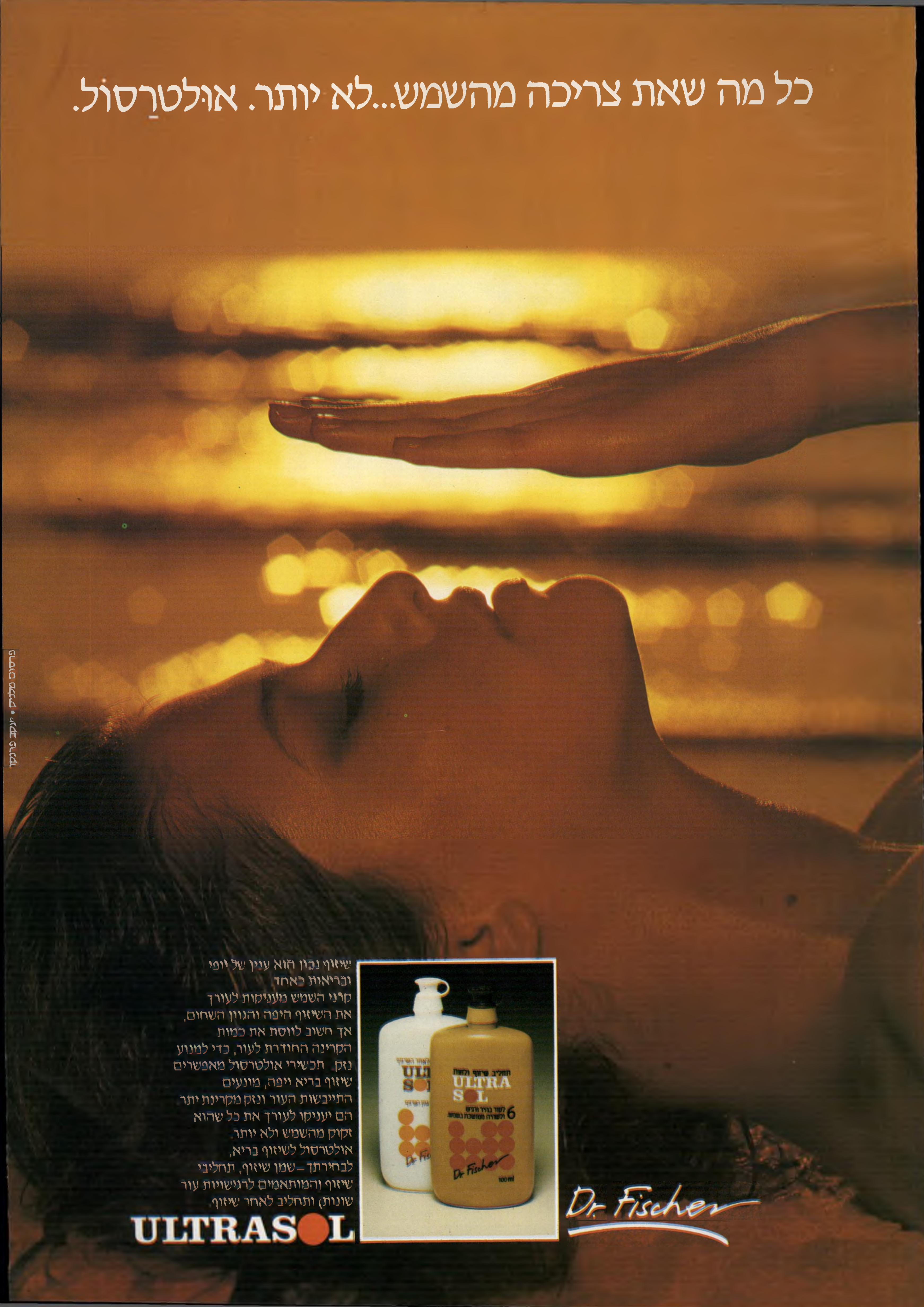
כל מה שאת צריכה מהשמש...לא יותר. אולטרסול.
שיזוף נכון הוא ענין של יופי
ובריאות כאחד
קרני השמש מעניקות לעורך
את השיזוף היפה והגוון השחום,
אך חשוב לווסת את כמות
הקרינה החודרת לעור, כדי למנוע
נזק. תכשירי אולטרסול מאפשרים
שיזוף בריא ויפה, מונעים
התייבשות העור ונזק מקרינת יתר
הם יעניקו לעורך את כל שהוא
זקוק מהשמש ולא יותר.
אולטרסול לשיזוף בריא,
לבחירתך – שמן שיזוף, תחליבי
שיזוף (המותאמים לרגישויות עור
שונות) ותחליב לאחר שיזוף.
ULTRASOL
ULTRA
SOL
6
Dr. Fischer
100ml
Dr. Fischer

״הסדרנית״ של כתר
עושה לי סדר!
הסדרנית של כתר
KETER ALL-PURPOSE BASKET-CART
הסדרנית של כתר פלסטיק תכניס סדר בחייך.
ניצבת לה בכל מקום
על ארבעת גלגליה, שקטה,
קומפקטית, יעילה ומכילה מרחב איחסון גדול.
הסדרנית של כתר פלסטיק, בבית ובמשרד.
רב שימושית אמיתית!
לבחירתכם 3 או 4 קומות
במגוון צבעים.
keter כתר
החברה המובילה במיגוון מוצרי פלסטיק

מאיר שיטרית:

„אני מתנגד בכל תוקף לוונדאליזם!"

אם יש צדיק אחד בסדום, אדם שפוי ומעורר כבוד בליכוד, הרי זה חבר־הכנסת מאיר שטרית, ראש המו־עצה הצעיר של יבנה. פגשתי בו ביום השישי בערב ושאלתי אותו:

● חבר־הכנסת שטרית, אתה בעד הרס בתים וחממות בשטחים המוחזרים למצרים?

אם מדובר בחממות ובבתים טרומיים, בעמודי־חשמל ובגדרות, שאפשר להשתמש בהם בפיתחת־שלום או ביישו־בים החדשים המוקמים ליד מחסום־ארז — אני נגד. אחרי הכל, הציוד הזה עולה כסף רב.

● לפי המידע שבידי, לא ניתן להרכיב מחדש את הבתים הטרומיים.

אני חושב שאת טועה. ניתן להרכיב את הבתים מחדש, צריך רק להוסיף להם גג. את יודעת מה מחירו של עמוד־חשמל? אני לא חושב שצריך לתת אותו במתנה למצרים.

● ביקרתי בשבוע שעבר במושב די־זהב. ראיתי שם שמשות מנופצות, גללי־צואה והרס, שהמילה ההולמת אותו היא ונדאליזם. מה דעתך על כך?

אני נגד הרס לשמו, ונגד ונדאליזם. למרות שאני מבין את הכאב העצום של אלה שהתבקשו לעזוב את בתיהם, איני מקבל ניפוץ של שמשות והרס, הנובע מתוך רגשות אלימים.

אני סבור כי אנו חייבים להוכיח שאנו בני־אדם: להחזיר את מה שהתחייבנו להחזיר בכבוד, ולשמור על צלמנו כבני־אדם.

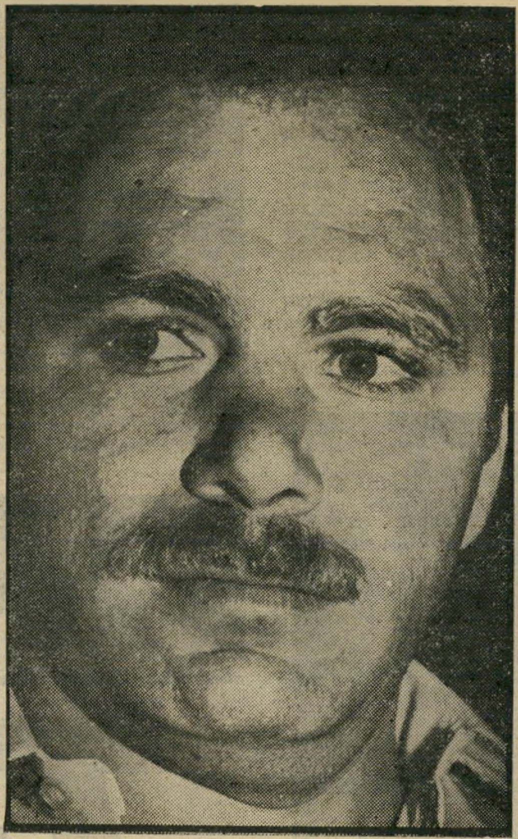

אבי אלה:

„גם התיירות לעקבה פחתה!"

אגדה ירושלמית מספרת, כי כאשר הגיעו בני־מיש־פחת המלונאים והקבלנים אלה מכורדיסתאן לישראל, הם השתכנו באחד הבתים על גבעת רם — שם, מתחת למרצפות, מצאו מטמון של זהב ומכאן עושרם. אבי אלה, מנהלו הצעיר של מלון קיסר באילת, מפריך מכל־וכל אגדה זו. הוא טוען כי בני־מישפחתו — שאמנם הגיעו בתחילת שנות ה־50' לירושלים מכורדיסתאן — צברו את עושרם ביגיע־כפיים.

השבוע פגשתי באבי אלה באילת ושאלתי אותו:

● כיצד תצליחו להתגבר על מיתקפת ה־נופשים עם פינוי דרום סיני?

קודם כל, נבנים באילת בתי־מלון נוספים. אני מאמין שלקראת עונת־התיירות הבאה יעמדו לרשות התיירים שיגיעו לאילת חדרים נוספים. אני עצמי מתכוון לקחת את מה שאת קוראת „מיתקפת התיירות" ברצינות רבה. מובן שהפינוי יחזיר לאילת את עטרתה הישנה, והיא תהפוך לאתר־התיירות מס' 1 בישראל, לפחות לגבי תיירות־הפנים.

לקראת העונה הבאה עומדת לבוא לכאן ספינת־דיג, ואני מתכוון לפתח סיגנון תיירותי המקובל באיי־יוון ובאיים הקריביים. תיירים יוכלו לצאת עם הספינה לדיג ובסוף ההפלגה לצלות את הדגים ולהכין מהם ארוחות מלכים.

● האם המצב בארץ, כפי שהוא משתקף באמצעי־התיקשורת בעולם, השפיע על התיי־רות לאילת?

קשה לי לשפוט, מכיוון שעונת־התיירות עומדת להסתיים בסוף החודש. עד כמה שידוע לי, לא בוטלו הזמנות. אך לגבי העונה הבאה אין לי כרגע כל מושג. התיירות לאילת פחתה ב־2 וחצי אחוזים השנה, לעומת השנה שעברה.

אני מקווה, שנצליח להגדיל את אחוז התיירים, על־ידי שיכלולים נוספים, שנציע להם בעונה הבאה.

● מה היחס הכמותי בין התיירים הזרים והתיירים הישראליים, השוהים כרגע באילת?

75% ישראלים ו־25% זרים.

● האם יש לך מושג, מה המצב בעקבה השכנה?

כן. מדיווחים ומשיחות עם סוכני נסיעות, שעובדים גם איתנו וגם איתם, אני יודע שגם בעקבה המצב אינו טוב. התיירות לעקבה פחתה בשנה האחרונה באחוזים ניכרים.

אהרון פאפו:

„את רוצה שנשאיר למצרים פרחים?"

באותו מעמד, שבו פגשתי את חבר־הכנסת מאיר שטרית, פגשתי גם את חבר הוועד־המנהל של הטל־וויזיה, אהרון פאפו, הידוע כדמאגוג לא קטן. פאפו רתח מכעס כאשר שמע את דבריו של שטרית על הוונ־דאליזם. אך הוא העדיף להתקיף מטרה קלה יותר — אותי — ואמר:

איך את קוראת לזה ונדאליזם? איך את דורשת מאנשים, שהתבקשו לנטוש את בתיהם, להגיב בנימוס? כיצד אינך מבינה את הכאב העצום?

איני מבין את יפהפי־הנפש. אולי את רוצה שנשאיר למצרים פרחים על השולחן, נלחץ להם את היד ונגיד להם: תודה רבה על שגירשתם אותנו מבתינו? אולי את רוצה שנשאיר להם מקררים עמוסים כל טוב, ושנעמוד בפתח הבית עם המפתח ונלחץ יד לכל מצרי שבא לגור בבית במקומנו?

יפהפי־נפש מסוגך ומסוגו של אורי אבנרי, מסוג שלום עכשיו — את יודעת שבהפגנת שלום עכשיו בתל־אביב השתתפו ערבים? ערבים השתתפו בהפגנה הזאת! ואמצעי־התיקשורת לא דיווחו על כך, שמרו על קשר־שתיקה.

ונדאליזם את קוראת לאלה ההורסים את בתיהם כדי שערבים לא יישבו בהם? איך את חושבת שירגישו כל אותם תושבי ימית, איך את חושבת שהם ישנו בלילה, כשהם יודעים שבבתיהם גרים כעת ערבים?

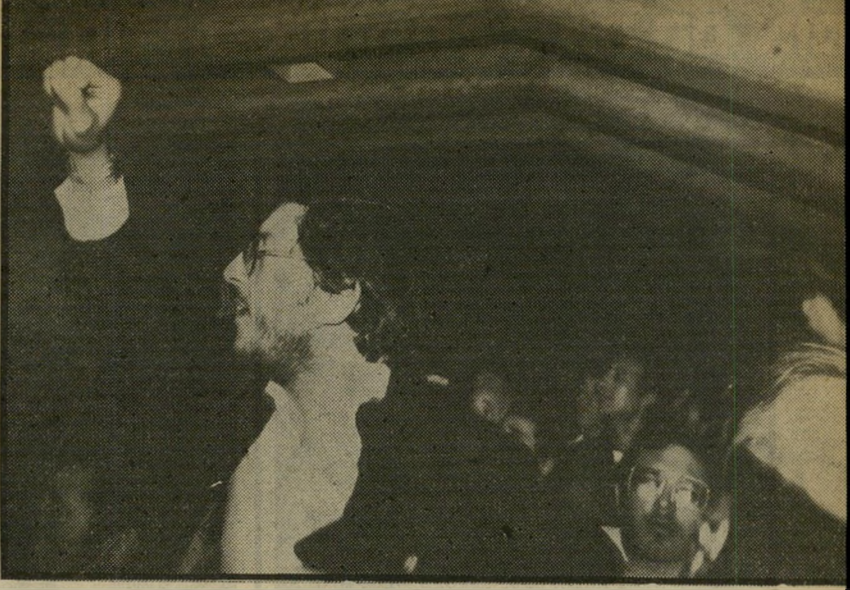

שינאה בהיכל

היה כאן ואדי סאליב שני! "יהיה כאן רצח ויישפך דם אם לא ייעשה צדק!" כך צעקה חסידה, אחותו הצעירה של שר־הדתות אהרון אבו־חצירא, במיסדרון בית־המישפט. גם היא, כמו יתר הקהל, הביעה זעם ותדהמה מהרשעתו של אחיה על־ידי השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן.

זעם הקהל הופנה ברובו נגד השופטת. „האשכנזיה עשתה שואה לשר הספרדי!" צעקו חמומי־מוח. „שתחזור לבריטים ו־תעשה מה שעשתה שם!" זעקה קרובת־מישפחה של השר.

עשרות השוטרים, שהוזעקו לבית־המישפט, לא יכלו לעמוד מול זרם אדיר של אוהדי השר, שדחק אותם לעבר הספסלים שהוקמו כמיתרס. ההמון חיכה לגיבורו שנפגע „מאי־הצדק של המדינה".

„תפסו את אהרון, שהוא בחור צנוע ושקט. הוא לא כמו השר מודעי, שצעק והשתולל כאשר אמרו נגדו מילה. הוא גם לא כמו דיין עם מאות הכדים והמיליונים שלו. ואיפה בורג עם תיק אפרסק?" יצא קצף ההמון על השרים האשכנזים. „מדינה ספרדית!" קראו אחדים, וכולם יחד צעקו בקצב „אהרון לשילטון!"

צהלות בחוץ, ✱ הרשעות באולם

שלוש שעות קודם לכן, בשעה 9 בבוקר, התאסף הקהל וציפה לתוצאות מישפטו של השר. אולם כבר בתחילת הישיבה הודיעה השופטת לקהל, כי מי שיעזוב את האולם לא יורשה לחזור אליו. וכך יצאו רק אנשים מעטים מן האולם, וגם העיתונאים לא עזבו את מקומם. כתבי הרדיו שלחו מפעם בפעם, באמצעות השוטרים, פתקים לעמיתיהם שבחוץ, אשר טילפנו למערכת, וכך נודעו החדשות לקהל המצפה.

החדשות הראשונות היו משמחות. זיכוי רדף זיכוי, והקהל, שלא שמע את ה־ביקורת הנוקבת שליוותה את הזיכויים, היה מלא שימחה ותיקווה. אחדים שרו, ואחרים קראו קריאות צהלה. אדם דתי הוציא ספר תהילים, וניצח על תפילה בציבור. קולות הצהלה הגיעו גם לאולם הסגור, שבו התחילה השופטת להקריא בינתיים את פרטי־האישום שבהם הורשע השר.

הוא הורשע בהפרת־אמונים על־ידי עובד ציבור, על שבישיבת מועצת עיריית־רמלה, שבראשה עמד באותו זמן, אמר כי קרן אבו־חצירא נועדה למתן מילגות לסטודנטים, דבר שלא היה נכון. הוא גם הצהיר שם כי אינו מנהל את הקרן, „לא אישית ולא מעשית."

„בכך היה משום חוסר כנות וחוסר יושר... באינפורמציה שמסר לחברי־המועצה העלים עובדות ואמר דברים כוזבים... הצהרותיו הבלתי־נכונות מנעו שיקול־דעת מחברי־המועצה, ובכך נגרם נזק," קבעה השופטת, והרשיעה את השר.

השופטת המשיכה והרשיעה את השר גם במירמה ובהפרת אמונים של מנהל תאגיד, על שיחד עם עוזרו, משה גבאי, נהג באי־סדר מוחלט בענייני הקרן על־שם יצחק אבו־חצירא, אביו המנוח של השר. הם לא ניהלו ספרים, השמידו מיסמכים ללא הבחנה ו„עשו בה כבאחוזתם ה־פרטית," אמרה השופטת.

עבירות אלה, שעונשן המירבי הוא שלוש שנות מאסר, לא היו החמורות ביותר שבהן הורשע השר. השופטת קבעה גם כי אינה מאמינה להסבריו של אבו־חצירא באשר לשני סכומים שנלקחו על ידו מהקרן. האחד על־סך 1400 לירות, שנמסר לבעל חנות־מכולת, והשני על־סך 10 אלפים לירות, שבו השתמש השר לשם תשלום עבור עבודות נגרות בדירתו. ערכם של סכומים אלה היום הוא כ־300 אלף לירות. על כך הוא הורשע בעבירה של גניבה על־ידי מנהל.

עבירה זאת היא חמורה מאוד, והעונש המירבי עליה הוא שבע שנות מאסר.

השופטת ✱ לא האמינה

הסניגורים עשו מאמצים כבירים במהלך המישפט, להסביר את שני הצ׳קים האלה, והביאו לשם כך עדים אחדים. השר סיפר כי הסכום של 1400 לירות נלקח על ידו מהקרן בתמורה לשני סכומים בסך זה, שאותם נתן במזומנים מכיסו לשני אנשים שונים כמילגות. ומכיוון שהיו אלה הוצאות של הקרן, נטל את הצ׳ק לעצמו. הוא טען במישטרה כי שמו של אחד המקבלים הוא בן־סעדון, ושהוא מורה.

חקירות המישטרה גילו כי בן־סעדון אומנם ביקש מילגה עבור בנו מהקרן, אך מעולם לא נענה. אז נזכר השר כי בעצם טעה, מכיוון שהחליף את בן־סעדון באדם אחר, גם הוא מורה, אשר שמו טיטואני. „שניהם מורים, והם חברים ותמיד פגשתים יחדיו, ואיני מבחין ביניהם," טען השר.

„איני מאמינה לגירסה על הטעות ועל הזכירה," קבעה השופטת והוסיפה, „העדים היו מחוג המקורב לנאשם, אנשים שיש להם הערכה רבה אליו ומוכנים להיחלץ לעזרתו." היא דחתה את גירסתם והרשיעה את השר בשליחת ידו בכספי הקרן שאותה ניהל. „ההגנה לא הביאה גירסה אמינה להסבר על 1400 הלירות שנלקחו מחשבון הקרן. בתפקידו כיושב־ראש שלח ידו בכספי־הקרן."

לא היה זה המיקרה היחידי שבו לא האמינה השופטת לשר. גם כאשר זיכתה אותו מיתר פרטי־האישום של גניבת כספי־הקרן, עשתה זאת מתוך ספק ובהיסוס רב. וכאשר זיכתה אותו מאשמת קבלת

לפני הפסק מתייעץ השר התייעצות אחרונה עם סניגוריו רם כספי ושלמה תוסיה־כהן. השר היה חיוור אך עדיין מלא תיקווה. לאחר שיצא מאולם בית־המישפט ביקש השר מאוהדיו להרגע ולבטוח בחוק הישראלי.

נשות המישפחה האחיות עליזה וחסידה אבו חצירא כשאחריהן אשתו של השר, ז׳רמין. לאחר סיום הקראת פסק־הדין יצאו האחיות למסדרון צעקו וקיללו את השופטת ואיימו במרחץ דמים.

..אהרון לשילטון" ו,,מדינה ספרדית" קרא ההמון כאשר יצא הנאשם אחרי הרשעתו

דבר במירמה בנסיבות מחמירות, ציינה כי השר אמר „חצי אמת, וחצי אמת היא לפעמים גרועה משקר גס." היא קבעה כי היה חוסר פתיחות וחוסר כנות ביחסם של הנאשמים לחקירת המישטרה.

כמוטיב קבוע בפסק־הדין חוזרים דברי השופטת כי השר לא דיבר אמת; כי תשובותיו במישטרה על כך שקרא את תקנות־הקרן רק כאשר הוזמן לחקירה הן „התחמקות מאחריות"; כי הקרן, ש־הוקמה כדי לתת הלוואות ללא ריבית לחבריה הנזקקים, לא עשתה זאת.

הקרן גם לא חילקה מילגות לסטודנטים נזקקים כפי שכתב השר במיכתב שבו ביקש מענק ממישרד־הפנים. „מהטבלה של מקבלי ההלוואות מהקרן מסתבר כי 58 המקבלים, רובם הינם חברים פעילים במפד"ל, בסניף זה או אחר, ויתרם בני־מישפחה או מקורבים לשר או לגבאי. סכום זעום בלבד הוקצב לסטיפנדיות."

השופטת ציינה כי רובם הגדול של מקבלי ההלוואות לא ידעו בכלל כי מקורן בקרן. הם קיבלו צ׳קים אישיים, וחשבו כי מיטיביהם היו אבו־חצירא, גבאי, או המיפלגה. האנשים שקיבלו את ההלוואות לא היו חסרי־כל, והם השתמשו בכספים שקיבלו מהקרן כדי להחליף דירה, לחתן בן או לערוך בר־מיצווה. השר עצמו השתמש בכסף שלווה מן הקרן כדי לעשות עבודות נגרות בדירתו החדשה.

השופטת קבעה כי השר מסר מטרות כוזבות במיכתבו לבקשת מענק ממישרד־הפנים. הוא ציין כי מטרות הקרן הן מתן מילגות לסטודנטים, בעוד שתקנות הקרן לא הזכירו מטרה כזו, אלא דיברו על מתן הלוואות לחברים. אך למרות שמצאה כי היה בכך משום מירמה, זיכתה השופטת את השר. זאת משום שהתביעה לא הוכיחה כי שר־הפנים, יוסף בורג, אומנם אישר את המענק על סמך הסיבות הכוזבות שאותן מנה השר במיכתבו.

„יתכן כי השר היה מאשר מענק גם עבור המטרות האמיתיות של הקרן, רק השר בורג היה יכול להבהיר נקודה זו," קבעה השופטת. אך השר לא העיד בבית־המישפט, ולא נחקר חקירה נגדית. הקשר הסיבתי בין מעשה המירמה של השר ובין אישור הכספים על־ידי שר־הפנים לא הוכח. מחמת הספק זוכה השר מאשמה זו.

,,מישפט דרייפוס!"

ה אולם הגדול ביותר בבית־המישפט היה מלא עד אפס מקום. בקהל היו גם סגן־השר, בן־ציון רובין, האחים אלי וג׳קי רונן, מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, אברהם תורגמן וגם אשת נשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, תמר כהן. השופטת הקריאה את כל תשעים עמודי פסק־הדין. היא עשתה זאת במונו־טוניות מרגיזה ובקול נמוך. כאשר צעק מישהו מהקהל כי לא שומעים, התעלמה השופטת במכוון מדבריו, והנמיכה את קולה עוד יותר.

כאשר הגיעה השופטת להרשעת השר בגניבה, קראה אשת השר, ז׳רמן, שישבה לידו, כי אינה שומעת. גם ממנה התעלמה השופטת ורק ביקשה מהשוטרים כי יוציאו כל איש שיפתח את פיו. אשת־השר קמה על רגליה ויצאה מן האולם בעיניים דומ־עות.

השופטת לגמה מכוס המים שלפניה וקולה הלך ונחלש. אפילו העיתונאים, שישבו בשורה השנייה, כבר לא הצליחו לקלוט מילה. השופטת המשיכה למלמל ושוב נשמע קול בקהל: „לא שומעים."

הפעם הקפיצה הקריאה את השופטת. היא הפסיקה את קריאת פסק־הדין וציוותה על האיש שדיבר לעזוב את האולם. שקט מתוח השתרר באולם ואיש לא העז לנשום. השופטת הזועמת חיכתה כמה שניות ועמדה לדרוש מהשוטרים לפנות את הקהל מהאולם כאשר קם על רגליו אברך שחרחר ועבדקן. הוא הזדקף ואמר: „אני אגיד... זהו מישפט דרייפוס, זה מישפט אנטי־שמי." כאשר נסוג הגבר לעבר היציאה, שלחה השופטת את השוט־רים לעצרו באשמת ביזיון בית־המישפט.

מחוץ לאולם נשמעו קריאות חימה. ה־קהל שלא הבין את השינוי הפיתאומי מזיכוי להרשעה, נדהם, ושימחתו הפכה לכעס מתפרץ. קללות נגד השופטת והצדק הישראלי מילאו את חלל המיסדרון.

אחרי שסיימה את הקראת פסק־הדין יצ־אה השופטת ללישכתה, כששני שוטרים מלווים אותה.

כאשר נפתחו דלתות האולם סחף הקהל האדיר את השוטרים. אנשים נדרסו ונרמסו ברגלי ההמון. עיתונאי אחד איבד את משקפיו, שנשברו במהומה. צלמים קיפצו מעל ראשי הקהל והבזיקו במצלמותיהם. היה כמעט חשש ללינץ׳. השוטרים ששמרו על הדלת מנעו מבעד פרקליטת מחוז־המרכז, שרה סירוטה, ועוזרתה עדנה ארצל, לצאת מן האולם. הם הקיפו את הדלתות ופינו את הקהל.

רק הופעתו של השר הצליחה להרגיע את ההמונים הסוערים. הוא עלה על מדרגה גבוהה וביקש מאוהדיו להירגע ולבטוח בצדק הישראלי. הקהל ירד בעיק־בות השר במדרגות וליווה אותו עד למכוניתו בקריאות: „אהרון לשילטון!" „בקומה זקופה!" ו„מדינה ספרדית!"

מקורביו של השר הודיעו מייד כי יערערו על ההרשעה. „שגגה יצאה מידי השופטת," אמר סגן־השר רובין. ואחרים, קיצוניים יותר, הבטיחו מרחץ־דמים אם לא יזוכה השר בבית־המישפט העליון. „אבא שלנו הוא שהרגיע את הרוחות בזמן ואדי־סאליב," סיפרה חסידה, אחותו של השר, „אבל כעת לא יהיה מי שירגיע."

השלכות מישפטיות

ר ק אחרי מתן גזר־הדין אפשר יהיה לדעת אם יהיו להרשעת השר הש־לכות פוליטיות ומישפטיות. כאשר הורשע לפני כשנה חבר־הכנסת שמואל פלאטו־שרון בעבירות של שוחד־עבירות, עשו מייד שימוש בחוק חדש שיצא אז, והישעו אותו מחברותו בכנסת התשיעית.

אבל פלאטו־שרון היה האיש הבודד בכנסת. מאחוריו לא היה גב פוליטי, והוא היה שנוא על כולם. הוא הצליח לבטל את החלטת ועדת־הכנסת על־ידי פנייה לבג"ץ.

לפי החוק, יכולה הכנסת לעשות שני דברים לחבר שהורשע בדין על עבירה שיש עימה קלון: אם העונש הנגזר על הח"כ הוא יותר משנת מאסר, יכולה הכנסת לסלקו מתוכה לנצח. לשם כך על גזר־הדין להיות סופי וחלוט, כלומר אחרי סיום כל העירעורים האפשריים.

סעיף אחר בחוק מתיר השעייה זמנית של ח"כ שהורשע בעבירה פלילית, עד שפסק־דינו יהיה סופי. שני עונשים אלה של הכנסת אינם עונשים מישפטיים, אלא תוצאה של החלטה בוועדה פוליטית. כאן יהיה מישקל רב לכוחה של תמ"י בקור־אליציה, לתמיכתם של חברי־כנסת ממיפ־לגות אחרות בשר אבו־חצירא, ובשיקולים שאינם מישפטיים כלל וכלל.

גם אם יושעה השר מחברותו בכנסת, או אפילו יסולק ממנה, עדיין יוכל להמ־שיך לכהן בתפקידו כשר שאינו חבר־כנסת. המחוקק הישראלי למד מהניסיון שגם חברי־כנסת יכולים לסרוח, אך לא היה מודע לכך שגם שרים יכולים להיות מורשעים בדין. אבו־חצירא הוא התקדים הישראלי להרשעה כזו, ומכיוון שלא חזו אפשרות כזו, גם לא הקדימו לה תרופה. החוק אינו קובע מאומה באשר לשר שסרח. וכיוון שלפי החוק שר אינו חייב להיות חבר־כנסת, הרי שלכאורה יוכל אבו־חצירא להמשיך בתפקידו המיניסטר־יאלי גם אם יורחק מהכנסת, ואפילו יישב בבית־הסוהר.

רק ראש־הממשלה יכול לפטר שר מתפ־קידו, אך לאור מצב הקואליציה נראה הדבר כלוכסוס בלתי־אפשרי לבגין.

אילנה אלון

אחרי הפסק יצאה אשתו של השר, ז׳רמין, בבכי מן האולם. היא הסתתרה מן המצלמות ונראתה אומללה וכמעט היסטרית.

אחד המתפרעים, אברך מזוקע, נעצר בפקודת השופטת על ביזיון בית־המישפט.

ספורט

גם כששוערו הוותיק, יעקב שוורץ, נפצע, הימר קשטן על השוער הצעיר וחסר הנסיון, עופר נוסובסקי — ולא הפסיד. הוא גם הצליח לדחוק את רגלה של קבוצת מכבי נתניה מראש הטבלה למקום השני.

השבת גילה קשטן שגם בספורט הימור יכול להיות מסוכן. עופר הצעיר אמנם לא גרם עד כה אפילו הפסד אחד, אך חוסר־נסיונו כמו הזמין את שאירע בשבת.

ללא רחמים. בהתמודדות השבת שי־חקו שתי הקבוצות לקראת ההכרעה בליגה. המיגרש בנתניה המה אלפי אוהדים של שתי הקבוצות. עודד מכנס הצהיר, שהוא פוחד לרדת מהמיגרש כשהפסד בידו, משום שהאוהדים לא יעברו על כך לסדר־היום, ואולי יתנכלו לו. והוא התכוון לכל מילה שאמר.

נתניה עלתה בסערה על יריבתה כפר־סבא. השוער הצעיר נוסובסקי לא עמד מול התקפותיהם הרצופות של הנתנייתים, שהכריעו את המישחק בתוצאה המאלפת 5:2.

המעניין במישחק, שעשה אותו יוצא־דופן ושונה: כל גול שהכניסו עודד מכנס וחבריו, כמו הכניס בהם רוח־לחימה מחודשת ורעננה, והם המשיכו להסתער על שערה של כפר־סבא כמעט ללא רחמים. היה זה חיזיון בלתי־שכיח בכדורגל ה־ישראלי, שבו מקובל כי קבוצה המבקיעה שער או שניים, מרגישה בטוחה ומפגינה רפיון וזילזול.

כדורסלנים ויליאמס ומרסר
רגליים דקיקות

כדורגל

או לא להיות בכלל

מאז שנפצע ריפעת („ג׳ימי״) תורכ, כדורגלנה הוותיק של הפועל תל־אביב, חרב עליו כל עולמו. התקלה הפעם לא הסתיימה בישיבה על הספסל, וגם לא באפיזודה רומנטית. היא גרמה לו עלבון צורב.

תורכ, ששיחק במדי הנבחרת הלאומית בשנים האחרונות, זכה שהמאמן הלאומי, ג׳ק מנסל, יכנה אותו השחקן הכי טוב בארץ. גם העיתונים היומיים העניקו לו את התואר כדורגלן השנה. אך מאז פציעתו בבירכו, לפני כשנה, נדחק הצידה.

אל החלל הריק פרץ בסערה משה סיני, אשר הפך כוכב הקבוצה וחביבו של ה־מאמן, דוביד שווייצר.

שמועות בבורסה. תורכ, שכבר היה רגיל לתהילה סביבו, הרגיש שבהפועל כבר לא שמים לב אליו. מאז רוחו נשברה. לא היה מקום לשני כוכבים ראשיים, והיה לו קשה לנגן כינור שני לצידו של סיני.

הוא התחיל בועט במאמנו ובקבוצתו, שבה כבר לא מצא את מקומו. בעיתונות הוא פרק את תיסכוליו. תורכ הצהיר על כוונותיו לעזוב את האגודה, שטיפחה אותו מנעוריו. בעיטותיו יצרו השבוע לחישות בבורסה לכדורגל, כאילו עומד הוא לעבור למכבי יפו.

אלא שלאגודת הפועל נמסר חד־משמעית, שלתורכ אין הרבה סיכויים לשחק במדי קבוצה אחרת. אפשרויותיו היחידות — אמר מקור מוסמך — הן או לשחק בשורות הפועל או להפסיק לשחק כדורגל.

אין כל סיבה שישוחרר. האגודה לא מטפחת שחקנים במשך שנים כדי שיתרמו בסופו של דבר לקבוצות אחרות. תורכ אינו שחקן עם כרטיס ביד — האגודה היא שעשתה אותו שחקן. אצלה גדל והתקדם והגיע למה שהגיע, ושם יישאר.

„תורכ צריך להיות טוב בהפועל, או לא להיות בכלל,״ איים השבוע עסקן בכיר באגודה.

שוער בלי נסיון

לדרור קשטן, מאמנה של הפועל כפר־סבא, הלך השנה קלף. כל הימוריו נשאו פרי. ההוכחה לכך — מיקום קבוצתו בראש טבלת־הליגה במשך כל העונה.

כדורגלן תורכ וידידה
לא אפיזודה רומנטית

כדורסל

התשובה לוויליאמס

אנדי ווקר, כדורסלנה השחור של הפועל תל־אביב, הגיע ארצה בתחילת העונה בסערה. את עולמו קנה במישחק הראווה הבלתי־נשכח מול המיקצוענית הגדולה בתבל, נבחרת נ־ב־א האמריקאית. אז גילה ווקר יכולת מישחק מצויינת. אמרו עליו, שאינו רחוק מרמתם של המיקצוענים האמריקאים. הימרו שהוא יהיה השחקן הזר של השנה.

לווקר נתונים אישיים מושלמים של שחקן חוץ. גם ניתור, גם ריצה וכידרור, גם זריזות ומהירות וגם יכולת קליעה מעו־לה.

אך משהו קרה לצעיר המבטיח — מאז הופעת הבכורה לא באה יכולתו לידי ביטוי — להיפך — בזה אחר זה הוא רושם לחובתו כישלונות רצופים במישחקים. איש לא מבין מדוע, גם לא מאמנו, שמואל יעקובסון. ווקר עצמו לא מוכן לדבר על כך, והתעלומה בעיצומה.

מזל רע. גם בשבוע שעבר, במישחק החשוב של קבוצתו, בגמר־סל מול הפועל רמת־גן, ציפו ממנו למישחק טוב יותר.

ווקר איבד שני כדורים רצופים ברגעים הכי קריטיים. אחרי הפרש של 20 נקודות לרעתה, התחילה תל־אביב מתאוששת ו־צימצמה את ההפרש ל־10, ונראה שהפער הולך ומתחסל. ואז בא ווקר, כאילו היה מזלה הרע של הקבוצה, ושינה לרעה את מגמת המישחק, עד הסוף המר.

המיכסה הרגילה. היפוכו הגמור הוא לבון מרסר, חברו השחור, שממראהו אי־אפשר להתרשם על יכולתו. למרסר זוג רג־ליים דקיקות וגוף ענק, עבה ומסורבל. אך הכל למראית עין בלבד — צליעותיו ו־חוסר־יציבותו בשעת הליכה מטעים לחלו־טין. כי מרסר שומר על יציבות במישחק, ולעיתים מגלה יכולת גבוהה מאוד.

כיום, בשנתו השניה בקבוצה, נחשב מרסר לתשובה של הפועל לוויליאמס. מולו לא מצליח ויליאמס הענק לקלוע את מיכסת הסלים הרגילה שלו, ומתקשה מאוד בקלי־טת כדורים חוזרים בהתקפה. ויליאמס עצמו הצהיר לא פעם שהכי קשה לו לשחק מול מרסר.

לבון מרסר מרוצה מאוד מהישגיו בארץ. ווקר, לעומתו, הביע השבוע את רצונו לחזור יחד עם אשתו הבלונדית, אירן, לארץ מולדתו — ארצות־הברית.

מנחם מפסידנים

בין שאר עיסוקיו, ח״כ מיכה חריש הוא גם יושב ראש אגודת ידידי הפועל רמת־גן־גבעתיים.

יש לו הרגל קבוע: אחרי שהוא חוזה במישחק כדורסל, הוא יורד לברך את שחקני הקבוצה המפסידה. הדבר הפך אצלו למסורת.

לכן התפלאו שחקני קבוצתו כשירד חריש לחדר־ההלבשה שלהם, אחרי שניצחו את הפועל תל־אביב במיסגרת מישחקי ה־גמר־סל (פליי־אוף). כשיצא מחדר־ההל־בשה סיפר, שהגורם לכך ששינה ממינהגו הוא בנו, יואב, בן ה־6.

התברר שחברו הטוב ביותר של יואב הוא לא אחר אלא אור גורן גבה־הקומה. למרות פער הגילים, התפתחו יחסי־ידידות בין השחקן והילד הקטן, והם מבלים שעות ארוכות זה בחברת זה.

כשיצא חריש מחדר־ההלבשה של הפועל רמת־גן מצא את מאמן הפועל תל־אביב, שמואל יעקובסון, לבדו. אחרי הפסד קבו־צתו זנחו כל אנשי ההנהלה את המאמן, ואיש לא ניגש לנחמו על ההפסד.

ח״כ חריש היה היחידי שעשה זאת, באיחור־מה.

תחזית המאמן

מאמן הפועל לוד — שהשיגה השנה די נקודות ועלתה לליגה הלאומית — אהרון קפיטולניק, חוזה השבוע את תוצאות מישחקי השבת בליגה הלאומית.

מאמן קפיטולניק

1. הפועל יהוד — שמשון תל־אביב: [X]
יהיה תיקו. כי יהוד כבר יגילה לכך.

2. מכבי פתח־תיקווה — מכבי ת״א: [1]
מכבי פתח־תיקווה תנצח. אחרי שר־שרת של הפסדים היא לא תרשה לעצמה להפסיד. אני חושב שהיא גם יותר טובה.

3. הפועל ראשל״צ — הפועל באר״ש: [1]
ראשון תנצח, מפני שהיא בסכנת ירידה, ותעשה מאמץ. באר־שבע ב־ימים אלה חסרת מוטיבציה.

4. בית״ר תל־אביב — בית״ר ירושלים: [X]
מישחק של תיקו. בית״ר ירושלים טובה יותר, ובית״ר תל־אביב זקוקה לנקודה כמו לאוויר לנשימה.

5. הפועל ירושלים — מכבי יפו: [1]
הירושלמים ינצחו. הביתיות כאן תכריע.

6. מכבי חיפה — מכבי נתניה: [2]
מכבי נתניה תנצח, כי היא שואפת לאליפות והיא טובה יותר.

7. הפועל כפר־סבא — הפועל פ״ת: [1]
כפר־סבא רוצה לנצח. הפועל פתח־תיקווה ירדה מהלאומית.

8. הפועל תל־אביב — בני־יהודה ת״א: [1]
הפועל תל־אביב תנצח, כי היא יותר מגובשת. בני־יהודה איבדה מוטיבציה לאליפות.

9. בית״ר רמלה — מכבי יבנה: [X]
להערכתי, יהיה תיקו.

10. הפועל תל־חנן — הפועל בית״ש: [1]
תל־חנן תנצח. הביתיות שלה תכריע וגם תדרבן אותם סכנת הירידה.

11. בית״ר נתניה — הפועל חיפה: [X]
מישחק של תיקו. הפועל חיפה טובה יותר אך הביתיות כאן חשובה.

12. הפועל לוד — הכח מכבי רמת־גן: [1]
למרות שהבטיחו לעצמם עלייה ל־לאומית, לא יוכלו להפסיד בבית, בג־לל הקהל הקנאי שלהם. לוד תנצח. (תחזיתו של בועז קאופמן).

13. הפועל ק״ש — הפועל נצרת עלית: [1]
קרית־שמונה תנצח, כי היא בתנופה.

ג׳וני הארדי, מאמנה של מכבי חיפה, ניחש בול תוצאות 5 משחקים.

רחל מרחלת על כל העולם

איפה ישן גור?

תראו איזה סיפור יצא לי, כשנגשתי לבדוק שמועה פיקנטית, הקשורה בביקורו של חבר־הכנסת **מרדכי** („מוטה”) **גור** לפני שבוע בימית. האתגר שהצבתי לעצמי היה לברר: היכן יכול חבר־כנסת לישון בעיר הנטושה על־ידי תושביה?

גור בא לימית יחד עם כתב הארץ, **דן מרגלית**, ועוזרת דובר סיעת־המערך ב־כנסת, **בהירה ברדוגו**, אחרי השעה 3 לפנות־בוקר. מישהו גילה לי כי בשעה 4 פנתה השלישיה לעבר ביתה של חברת־הכנסת **גאולה כהן**, וכי מוטה ובהירה שכבו שם לנוח. וזה היה מה שהקפיץ כמה אנשים, כי עד כמה שידוע, בביתה של גאולה יש רק ספה אחת. אז כמה ממתנגדי־הנסיגה דאגו מאוד, אך בדיקה קטנה שערכתי הוכיחה שהדאגה היתה ל־חינם. לרב־אלוף (מיל׳) יש תושיה, והוא יודע להתגבר על בעיות לוגיסטיות מסו־בכות. עובדה:

ח״כ גור: „יש שם יותר מספה אחת. חוץ מזה, בהירה בכלל לא באה איתי. היא באה עם מרגלית.”

העיתונאי מרגלית: „בהירה באה איתנו

בהירה ברדוגו
מיליון מקומות

במכונית שלי, מכיוון שהצענו לכל מיני אנשים להצטרף אלינו, והיא היתה היחידה שנענתה. אני לא נשארתי בביתה של גאולה. כל מה שאני יכול להגיד הוא שכשעזבתי אותם שם היו איתם עוד כעשרה אנשים. כשחזרתי, אחרי שעה וחצי, עדיין היו שם כל מיני האנשים. נוסף על כך, לא ידוע לי על שום דבר בין בהירה וגור, וידוע לי שאין שום דבר בינה וביניי.”

העוזרת ברדוגו: „היה שם חדר עם מיטה אחת, והיה גם שק־שינה. גור ישן על המיטה, ואני בשק־השינה. הבית היה באותו זמן כמירקחה, ודלת החדר היתה פתוחה. אילו הייתי רוצה לעשות משהו עם גור, הייתי יכולה למצוא מיליון מקומות יותר טובים!”

האליל של פנינה

פנינה רוזנבלום
רשת של פנינים

די, אני רוצה חופש. שמישהו אחר ינסה להדביק את הקצב המטורף של **פנינה רוזנבלום**.

אחרי שהיתה כבר דוגמנית, שחקנית, אשת־עסקים, מראיינת, עיתונאית, מומחית לענייני יופי ומין ומי יודע מה עוד, יש לה בשורה חדשה לאומה: היא עומדת להיות זמרת. לא סתם זמרת, אלא סטאר בקנה מידה בינלאומי!

רק לפני שבוע היא חזרה מקפיצה קצרה ללונדון, וכבר היא חוזרת לשם שוב. תשאלו למה? או, אז מישהו מהמקורבים שלה לוחש בקול מחריש־אוזניים שיש לה שם מישהו. גבר, כמובן. והגבר הוא אחד מ**אלילי הזמר** הלוהטים ביותר של הממלכה המאוחדת. אבל בשום אופן לא הצלחתי לגלות את שמו של הכוכב.

בכל אופן, על־פי השמועות, האנגלי הזה נפל, כמו רבים וטובים אחרים, ברשת הפנינים שטוותה לרגליו פנינה. הבחור פשוט נדלק, החליט לאמץ אותה ולהפוך את קולה מצחקקק למיכרה של זהב.

פנינה, לעומת זאת, מכחישה את הדברים מכל־וכל. „מה פיתאום שמישהו יעשה ממני סטאר?” נפגעה בכל נימי־נפשה „אם אגיע למשהו, אעשה זאת בכוחות עצמי, כמו כל דבר אחר שעשיתי עד היום. אני יוצאת בעוד שבוע ללונדון כדי לעבור שם מיבחני הקלטה. אני מתכוונת ללמוד את השוק ולבחון את האפשרויות. אני מסתכלת על החיים לטווח ארוך, והמוסיקה היא אחד הכיוונים שבהם אני רוצה להתפתח.

„כל הסיפורים על זמר שהכרתי הם לא נכונים. יש לי שם קשרים עם אנשים רציניים מאוד, מחברת תקליטים גדולה. אני מאוד רוצה להוציא תקליט. הסיגנון שמתאים לאישיות שלי זה הסיגנון של **אוליביה ניוטון ג׳ון**. חלטורות אני לא מחפשת.”

המטפלת של לוקוב

יורם לוקוב
תקופה קשה

הצייר **יורם לוקוב** היה בזמן האחרון נורא מצוברח. הוא התגרש לא מזמן, וה־תקופה שאחרי היתה אצלו די בעייתית. אך עד מהרה נמצאה לו מישענת, שבאה זה עתה מעבר לים.

השחקנית־זמרת **מרגלית אנקורי**, ש־שבה מארצות־הברית, היא ידידה ותיקה של לוקוב. כשנחתה בארץ, לפני חמישה חודשים, מיהרה לספר לכולם כי חזרה ארצה מפני שהיא רוצה שבנה יתחנך כאן. היא עצמה לא ידעה עדיין בדיוק מה תעשה במולדת. אך מייד כששמעה על מצבו הלא־כל־כך מעודד של לוקוב, התבהר לה הכל. היא מיהרה להציע לחבר משכבר הימים את עזרתה.

מסתבר שמרגלית הקדישה בתקופה ה־אחרונה את מירב זמנה לסיוע ללוקוב, כדי שיעבור את התקופה הקשה. למענו עזבה אפילו את הזמר הקיצבי **מני בגר**, שעימו ביחד הפיקה תקליט. אצל מרגלית מצא לוקוב אוזן קשבת לכל התלאות שפקדו אותו. נראה שזה עזר מאוד לגרוש הטרי, וגם למטפלת המסורה היה סיפוק מזה.

אבל לסיפור הזה אין סוף כל־כך טוב. אחרי שהצייר המצוברח עמד שוב על רגליו, נגמר האתגר שהציבה לעצמה אנ־קורי, וכל העניין התחיל קצת להישבר לה. וזאת ההכרזה שלה, נכון להיום: „יורם הוא בחור נהדר ורגיש. הוא מצא אצלי כתף להישען עליה, אבל אני נש־ברתי. אני אשה שאוהבת גברים חזקים, שאני אוכל להישען עליהם, ולא להיפך. לכן הסיפור בינינו הולך ונגמר. אבל, כמו־בן, נשארנו ידידים טובים, עד גבול מסויים.”

בת־השגריר והקצין

תקרית דיפלומטית־רומנטית מסעירה בימים אלה את מוסדות החוץ והביטחון של ישראל. מספרים לי שהפקידים הבכירים שם ממש לא מפסיקים להתלחש במיסדרונות, ולהחליף פרטים פיקנטיים על הסיפור המרעיש הזה. במצב כזה אין פלא שה־דברים הגיעו גם לאוזניי הגדולות והסקרניות.

מדובר ב**שגריר ישראל** באחת המדינות היותר גדולות וחשובות ביבשת אמריקה הרחוקה והקורצת. ולכל חובב־הניחו־שים למיניהם, אני כבר מוסיפה, שאין הכוונה לארצות־הברית. לשגריר, שהוא אחד הבכירים בשירות־החוץ הישראלי, יש **בת נשואה**, ולה שני ילדים. הבת הצטרפה, יחד עם מישפחתה, אל אביה באותה ארץ. כך חיו להם כולם בשקט ובנחת, בין מסיבת־קוקטייל אחת לרעותה, עד שיום אחד הופיע מישהו, שהעז להפר את שלוותם הדיפלומטית.

מישהו זה היה **קצין נאה** ומצליח, אחד מני רבים בקהיליית־הביטחון הישראלית. עד לא מזמן שימש איש־הצבא, שהוא נשוי ואב לילד, כקצין־שלישות במיפקדתו של אחד מאלופי הפיקוד בצה״ל. כשסיים את תפקידו שם, החליט להינפש קצת בחוץ־לארץ. כדי להגיע לשם ניצל את קשריו הטובים עם האלוף שלו, שהמליץ עליו באוזני ראש השירות. עד מהרה גם נמצא לו תפקיד. הוא נשלח, בליווי אשתו וילדם, לאייש את מישרת קצין־הביטחון באותה שגרירות, באותה מדינה רחוקה.

מכאן ואילך ניתן כבר לנחש את ההמשך: בין הקצין החמוד ובת־השגריר השובבה התפתח רומן. אבל זה לא כל־כך פשוט כפי שאתם חושבים. היתה להם בעייה, לזוג־הנאהבים: כיצד להסתיר את סודם ממישפחותיהם ומכל עובדי השגרירות ה־עניפה?

את הפיתרון מצא קצין־הביטחון, שאירגן מיבצע־הסחה על־פי מיטב המסורת המודיעינית. מדי סוף־שבוע, שהתחיל אצלם כבר ביום החמישי, היה הקצין מספר לאשתו כי יש לו כל מיני סידורים ביטחוניים בניו־יורק. גם בת־השגריר היתה מספ־רת לבעלה על כל מיני קניות שעליה לערוך, ועל חברות־מילדות שיש לה בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות. אחרי הכל, מה זה כבר קפיצה לסטייטס, כשאתה נמצא ממילא בחצי־הכדור המערבי? וכך, באופן מיקרי לחלוטין, היו השניים נפגשים מדי סופשבוע באותו חדר של אותו בית־מלון מפואר, בעיר שמול חופיה ניצב פסל־החירות.

הסידור הזה נמשך חודשים רבים, עד שיום אחד תפס בעלה של בת־השגריר מה קורה, ורץ לשפוך את מר־ליבו לפני האב. כששמע השגריר החשוב על מעלליה של בתו הסוררת, החליט לפעול בנחישות כדי לשים קץ לפרשה. הוא קרה אליו את קצין־הביטחון, וערך עימו שיחה בארבע עיניים. אבל זאת לא היתה שיחה — זאת היתה סערה! הניצוצות והזיקוקי־די־נור שיצאו ממנה הגיעו עד לארצנו הקטנטונת.

אחרי אותה התפוצצות נקרא איש־הביטחון בדחיפות ארצה. הקאריירה הקצרה שלו מעבר־לים נגמרה, ובימים אלה ממש הוא עומד לשוב למולדת. אז אם תראו במיקרה קצין־ביטחון לשעבר מסתובב בטל ברחובות תל־אביב, תזכרו את מה שסי־פרתי לכם.

רשומון בחיפה

פרשה שהסעירה במשך זמן רב את סגל בית־החולים רמב״ם בחיפה, הגיעה בימים אלה לסיומה.

הד״ר **מייקל בסר**, סגן מנהל המחלקה האורטופדית בבית־החולים, חשד כי אשתו, **זיווה**, מנהלת רומן חשאי עם סגן המנהל הכללי של בית־החולים, ד״ר **צבי בן־ישי**. הדרך שבה הגיע בסר למסקנה זו היא סיפור בפני עצמו.

הרופא האורטופד אינו אוהב מוסיקה קלאסית. אשתו, לעומת זאת, משוגעת על מוסיקה קלאסית. לכן יש לה מינוי בודד לקונצרטים של התיזמורת הפילהרמונית הישראלית. לאוזני בסר הגיעו שמועות חוזרות ונישנות כי לצד אשתו חובבת־המוסיקה יושב באופן קבוע בקונצרטים הד״ר בן־ישי. חקר ובדק והחליט שאשתו בוגדת בו עם הבוס שלו.

זיווה הכחישה בתוקף. היא ובן־ישי עוס־קים רק באהבה למוסיקה, טענה. אך בסר פתח בהליכי־גירושין.

השבוע השתכנע הבעל החשדן שגירי־סת אשתו היא הנכונה. הוא ביטל את ההליכים והשלום חזר למעונם.

(המשך מעמוד 25)
ועם הסתייגותי הנחרצת מסיגנון זה, הרי ההמונים הפלסטינים הם השריון המגן על מנהיגינו בתוך המולדת ומחוצה לה מפני פעולות הרפתקניות. חשוב שהכוחות ה־מבקשים לפלג את השורות הפלסטיניות יידעו כי הכוחות הפטריוטיים הפלסטיניים מסוגלים בהחלט להגן על עצמם, ואף להגיב בתקיפות, אם יהיה בכך צורך.

● ההצהרות שלך בעיתון „לה־מונד" הן עדיין נושא לחילוקי דיעות מתמשכים עד היום. כתוצאה מכך נחשפת להתקפות עזות מ־כמה כיוונים. אירגון אל־צעיקה האשים אותך בבגידה ותבע להרי־גך. מהי תגובתך על כך?

האמת היא שאל־צאעיקה אינה יחידה־בסוגה בעמדה זו. חבר לה, בתוך המחנה הפלסטיני, גם אירגון המיפקדה הכללית (של אחמד ג׳יבריל) ומחוץ למחנה ה־פלסטיני — אבו־נידאל. אין זו הפעם הראשונה שאל־צאעיקה מבודדת את עצמה מאש"ף ומאירגוני־המהפכה הפלסטינית. דבר כזה כבר קרה בקיץ 1976.

(הערת „העולם הזה": הכוונה היא להתנהגות אירגון אל־צאעיקה הפרו־סורי בימי הפלישה הסורית ללבנון, כאשר התלקחו הקרבות בין כוחות אש"ף ובין הצבא הסורי. אל־צאעיקה תמך אז בסו־רים, וכתוצאה מכך נודה ובודד בקרב הפלסטינים בלבנון, שהתלכדו סביב פת"ח.)

סרטאווי (משמאל) עם לובה אליאב*
פרס נובל לשלום

אשר לראיון שלי בעיתון לה־מונד — אילו היה בו דבר שראוי להתקיפו, לא היה אש"ף מהסס להשמיע את דעתו בבירור. לפיכך, עלינו לחפש במישור אחר את המניעים האמיתיים לעמדת אל־צאעיקה.

בנקודה זו מן ההכרח לומר כי בידינו מידע מדוייק ומפורט על מהלכים שהת־רחשו, ושעדיין מתרחשים, אשר כוונתם היא להלום ביחסים הפלסטיניים־סוריים. האינטרס הלאומי קובע שלא נדבר על כך, אך ביכולתי לומר שאני מוכן להציג את הפרטים והעובדות לפני הנשיא חאפט׳ אל־אסד. אני מקווה כי בכך נתרום להגשמת המטרה הלאומית המבוקשת.

(הערת „העולם הזה": סרטאווי רומז כאן כי יש בידו חומר סודי, המוכיח כי כוחות פלסטיניים קיצוניים, הנתמכים על־ידי סוריה, פועלים למעשה בשרות גורמים אחרים. הודעתו על נכונותו להביא חומר זה בפני נשיא־סוריה הוא אתגר מעניין, שיש בו כדי להעמיד את אל־אסד במיבחן לגבי עמדותיו שלו.)

● מהי, לדעתך, הסיבה שהני־עה את המיפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח) לפרסם הודעה התוקפת בחריפות את הצהרותיך בעיתון „לה־מונד"?

אינני מכחיש שהתאכזבתי קשות, כאשר קראתי את הודעת רק"ח, ובמיוחד כאשר הוברר לי מקריאה מדוקדקת של הודעה זו, כי מי שניסח אותה כלל לא קרא את הראיון שאותו תקף. נראה לי כי עליהם לערוך מחדש את חישוביהם.

(הערת „העולם הזה": זוהי תגובה מתונה ביותר. כפי שנרמז קודם לכן, סבור סרטאווי כי רק"ח פעלה בפרשה זו בשיתוף־פעולה הדוק עם אירגוני־הסירוב הפלסטיניים, המבקשים לחבל בכל מגע ישראלי־פלסטיני אשר אינו כפוף לשליטה הסובייטית. הודעת־הגינוי של רק"ח פורסמה תוך שעות בביטאון של חזירת־הסירוב בביירות.)

● שאלה אחרונה: אתה חי בשנים האחרונות בצל המוות בגלל דעותיך ופעילויותיך. האינך חושש שמא יצליח אחד הנסיונות להתנקש בחייך?

כבוד גדול הוא לאדם להקריב את עצמו למען עמו ואומתו. אם נגזר עלי להקריב את נפשי, הריני חוזר על דברי המשורר: „כאשר אפול, שלם עם עצמי, אחת היא לי / מהיכן יבוא מותי, ברצון האל."

(הערת „העולם הזה": למעשה עומד סרטאווי בראש רשימת המועמדים להי־רצח בידי הכנופיה של אבו־נידאל וגופים דומים. אומץ־ליבו מול איומים אלה, תוך סיכון יומיומי של חייו במשך שנים ארוכות, אחרי רציחת ידידו סעיד חמאמי ונציגים מתונים אחרים, הביא להצעת אורי אבנרי להעניק לו את פרס־נובל לשלום.)

■ ■ ■

אחרי הראיון בשבועון הסעודי העניק סרטאווי עוד שורה של ראיונות לעי־תונות העולמית, שבהם הוסיף לפרט ולגבש את עמדתו.

יתכן כי הראיון החשוב ביותר הוא זה שהופיע ביומון הפאריסאי „לה קוטידיאן דה פארי", ובו נשאל סרטאווי על „האמנה הפלסטינית" המובאת, בדרך כלל, על־ידי התעמולה הישראלית כהוכחה לרצון הפלסטינים להשמיד את ישראל ותושביה.

תשובת סרטאווי:

...בה בשעה שאני מכיר בכך שפלסטין היא מולדתי, עלי להביא בחשבון את המציאות הפוליטית ולהתמודד עימה בצו־רה מציאותית.

כאשר קיבלנו (במועצה הלאומית ה־פלסטינית) ב־1977 את ההחלטה הדוגלת בהקמת מדינה פלסטינית בחלק משטח פלסטין, קבענו את עמדת־היסוד שלנו. החלטה זו מחייבת אותנו, וכל מי שבא ומצביע על הסעיף 19 של אמנת אש"ף, תוך השכחת ההחלטה משנת 1977, מוכיח בזאת שהוא פועל מתוך כוונה רעה.

יתר על כן, אי־אפשר לזרוק על ראשי את האמנה שלנו, מבלי להזכיר את האמנה של תנועת־החרות, השוללת את עצם קיומי ואף את קיום המדינה הירדנית, למען „ארץ ישראל השלמה". מדוע מות־חים ביקורת רק על אמנת אש"ף, ולא על אמנת חרות? מדוע אין אומרים שיש לשנות את כל האמנות?

(הערת „העולם הזה": הרמז הכלול בפסוק האחרון הוא מעניין ביותר. סרטאווי מציע כאן, בפעם הראשונה, הקשר סביר המאפשר את שינוי האמנה בבוא העת. בבדרים שאמר על החלטת המועצה הלאומית הפלסטינית משנת 1977 נקבע, למעשה, שהיא מבטלת את סעיפי „האמנה הפלסטינית" השוללים הכרה בישראל ושלום עימה.)

* בעת הענקת פרס קרייסקי לשניהם.

הכלב הוביל לביתו - המישטרה איחרה בחודש - האם יש חשד מבוסס נגד הסנדלר שהורשע בנסיון למעשה מגונה?

במיפעל הנעליים של מחלוף אלמליח, אביה של נאווה, ביקר כמה פעמים, במשך שבעת ימי האבל וגם אחריהם, בבית המישפחה השכולה. חוקרי־המישטרה הב־חינו בו, וכך התעורר חשדם כלפיו. הוא נעצר בסוף השבוע שעבר, ואחרי שבביתו נערך חיפוש יסודי, הוא הובא להארכת מעצר.

רוצח או ידיד?

בבית־המישפט טען נציג המישטרה, פקד עמנואל גבאי, כי המישטרה לא חקרה את לוי לפני חודש, כאשר הכלב הגיע לביתו, כי „אז לא חשדנו באיש, מכיוון שדובר אז בהיעדרות בלבד. באותו יום נערכו סריקות נרחבות בבת־ים, ולא ידענו אז על הקשר של החשוד אל מישפחתה של הילדה." אך הוא לא הסביר מדוע לא חזרה המישטרה למקום, מייד כשהת־ברר שהפרשה היא רצינית יותר משהע־ריכו בתחילה.

גם סביב יחסיו של החשוד עם מישפחת הנרצחת ישנה אי־בהירות רבה. לפי גירסת המישטרה פיטר אלמליח, לפני כמה חו־דשים, את לוי, בעיקבות סיכסוך שפרץ ביניהם והתנהגות אלימה של לוי. לאב המיוסר, לעומת זאת, יש גירסה שונה לחלוטין. הוא סיפר כי לוי עזב את ה־עבודה מרצונו מסיבות בריאותיות, ללא כל ריב.

בני מישפחת אלמליח רואים בלוי ידיד, ומתייחסים בספקנות רבה לחשדות נגדו. הם מתקשים להאמין כי יתכן שהאיש שהיה מקורב אליהם, ואשר בא לנחמם בתקופתם הקשה ביותר, הוא אשר גרם לאסונם.

אך בני המישפחה אינם היחידים המת־נהגים באיפוק. גם המישטרה עצמה אינה נחפזת להוציא מסקנות. מייד עם מעצרו של לוי הוציא מפקד מחוז תל־אביב, ניצב אברהם תורגמן, הנחיות לצוות החקירה המיוחד (צח"מ), העוסק בפיענוח הפרשה.

תורגמן, המפקח אישית על מהלך ה־חקירה, זכר את פרשת יורם ביכונסקי, שנחשד בזמנו ברצח החיילת רחל הלר. המישטרה הכריזה אז בתופים ובחצוצרות כי נמצא בידיה הרוצח. כאשר התפוצץ לבסוף הבלון, והתברר כי ביכונסקי אינו הרוצח, עורר הדבר זעם וביקורת עזים על המישטרה. לכן החליט מפקד־המחוז לנקוט מדיניות נבונה, כדי למנוע גרימת עוול שלא לצורך לחשוד, אם יתברר לבסוף כי הוא חף מפשע.

זהירות המישטרה באה לידי ביטוי במיוחד בהודעות לעיתונות ובהצהרו־תיהם של אנשי הצח"מ. „בשלב זה נחשב

כיצד יתכן שכלב הגישוש המישטרתי הוביל את השוטרים עד לביתו של החשוד, אך הוא לא נחקר במשך חודש?

לשאלה זו תצטרך המישטרה לספק תשובה, בין אם יתברר שדויד לוי, שנעצר לחמישה ימים בחשד שרצח את הילדה נאווה אלמליח, אכן קשור לפשע המזעזע ובין אם לאו. מאז מיקרה רצח אורון ירדן, שבו הצליח הרוצח, צבי גור, לחמוק יחד עם הכופר, מבין ידיהם של מאות שוטרים שארבו לו, לא עמדה המישטרה לפני שאלה תמוהה וקשה כל־כך.

יום אחרי שנאווה נעלמה, לפני חודש, כבר הוליך כלב הגישוש את השוטרים אל ביתו של לוי, ברחוב ארלוזורוב 21 בבת־ים. הכלב, שבגדיה של נאווה נמסרו לו לריחרוח, נעצר בחצר הבית וסירב להמשיך ללכת. מאז חיפשה המישטרה במשך שבועות ארוכים את הרוצח בכל רחבי הארץ. מאות סוטי מין נבדקו ונחקרו. מיטב הכוחות המישטרתיים עסקו במצוד אחר מטורף כלשהו, שעשוי היה לבצע מעשה כה נתעב. אך דווקא את דיירי הבית, שבחצרו נעצר הכלב, לא בדקו החוקרים. הם הסתפקו בבירור סתמי אם מישהו מהדיירים, ביניהם לוי עצמו, ראה את נאווה.

לפני שמונה שנים הורשע לוי בן ה־58, בנסיון לבצע מעשה סדום בקטין. עברו הפלילי, כמו עבר פלילי של כל תושב בארץ, מופיע במחשב המישטרתי. כל מה שהיתה המישטרה צריכה לעשות הוא לבדוק במחשב את עברם של דיירי אותו הבית. אילו נעשה הדבר לפני חודש, ואילו נערך אז חיפוש בביתו של לוי, היתה המישטרה מגלה זמן רב לפני כן, את מה שהעלתה רק עתה.

הפרשה תמוהה עוד יותר על רקע ה־עובדה, שהמישטרה בדקה, במיסגרת ה־חקירה, את רשימת כל האנשים שלהם עבר בעבירות מין. גם שמו של דויד לוי וכתובתו מופיעים ברשימה זו. כיצד יתכן שאיש לא שם לב לכך, שהכתובת היא אותה הכתובת שאליה הוביל הכלב? האם ההסבר לכך טמון בחוסר תיאום בין הזרועות השונות שעסקו בחקירה?

חוקרי המישטרה הגיעו אל החשוד לגמרי במיקרה. לוי, שעבד בעבר

מקום הפשע? חדר השינה של דויד לוי. על הריצפה נראים מתגולגלים עיתונים, ספרים ארוטיים ותרופות. המישטרה ערכה במקום חיפוש מדוקדק. האם נאווה אלמליח הגיעה לכאן ביום שבו נעלמה?

כי לקוחו סובל ממחלת־לב, מדיסקוס, ממים בריאות ומברונכיטיס. בשל מצבו המיוחד הוחלט במישטרה להקפיד שיימצא תחת פיקוח רפואי, במשך כל תקופת מעצרו.

החשוד לוי טען באוזני חוקריו כי הצילום של נאווה, שנתפס בדירתו, נעשה לפני שנתיים, בעת שעברה ברחוב על־יד ביתו. לגבי התמונות וקיטעי העיתונות טען כי הם ישנים. הוא מכחיש בלהט כל קשר לחטיפה ולרצח.

בחקירתו של לוי נעזרים החוקרים ב־פסיכולוגים ובמחקרים מדעיים, שנעשו על סמך נסיון שנצבר בחקירות מסוג זה במישטרות שונות ברחבי העולם. אנשי הצח״מ משוכנעים כבר כיום כי החשוד אינו בריא לגמרי בנפשו. על כך מצביעה גם עבירת המין שביצע בעבר בקטין, ואשר עליה הורשע בבית־המישפט. אך ישנם סימנים נוספים לכך.

בעת שהחוקרים פרצו לדירתו של לוי, הם גילו בה הזנחה משוועת. בכל מקום נמצאו ליכלוך וזבל, ובדירה עלתה צחנה רבה. מצב הבית מלמד כי בעליו מתעלם לחלוטין מהתנאים שבהם הוא שרוי, כאילו הוא עצמו חי בעולם אחר, המנותק לחלוטין מהסובב אותו.

לוי היה נשוי בעבר. החוקרים בודקים שאלות סתומות לגבי חיי המישפחה של האיש, החי כיום בודד וערירי. על אפיק חקירה זה הטילה המישטרה איפול מלא, כדי שלא לפגוע באנשים אחרים, שאינם קשורים לפרשה עצמה.

השכנים התחילו להתלונן

בעיקבות מעצרו והפירסומת הרבה שבה זכה באמצעי־התיקשורת, נפוצו בסביבת ביתו של לוי שמועות שונות. רבים החלו להיזכר לפתע, כי הבחינו בעבר בהתנהגות יוצאת־דופן של החשוד, דויד לוי לחשוד, כמו חשודים רבים אחרים שנחקרו בשבועות האחרונים,״ אמר קצין־מישטרה ממיפקדת המחוז, „אם כי יש לגביו כמה פרטים, שהצטברותם מחשידה אותו יותר. אך עדיין יש צורך לעשות בדיקות רבות ולנהל חקירה מאומצת, כדי לקבוע לגביו עמדה.״

החומר, שנמצא כעת בידי החוקרים, נאסף כולו בדירתו של החשוד, שאותה הפכה המישטרה על פיה. הוא כולל את הפרטים הבאים: תצלום של נאווה אלמליח, שכפי הנראה צולם על־ידי לוי עצמו; תשליל של סרט צילום, שלפי החשד הנציח עליו החשוד מעשה מגונה שביצע בקטינה; עשרות צילומים של נערות עירומות ולבושות, שחלקן מצולמות בתנוחות שונות עם לוי; גיזרי עיתונים, שבהם מופיעות ידיעות על נערות ונשים שנעלמו בתקופות שונות מבתיהן; סיפרי פורנוגרפיה וארוטיקה שונים.

מחומר זה ניתן לקבל תמונה לגבי אישיותו של האיש. אולם אין בכך עדיין כדי לקשור אותו לרצח המזעזע. החוליה המקשרת, שאותה בודקת כעת המישטרה, נמצאת במעבדות הסקוטלנד־יארד בלונדון. לשם נשלחו שקיות הניילון, שבהן נמצא ראשה הכרות של הילדה. על שקיות אלה נמצאו חלקי טביעות אצבעות וסימני זיהוי נוספים, שהציוד בארץ אינו משוכלל מספיק כדי לנתח אותם. באמצעות בדיקות מסובכות, שתוצאותיהן מעובדות על־ידי מחשב, יתכן שהמומחים בלונדון יצליחו לספק נתונים, שאותם ניתן יהיה להשוות עם החשוד.

פרק אחר שבו מתמקדת החקירה, הוא בדיקת האליבי שמסר לוי, לגבי יום השבת שבו נעלמה נאווה. הוא טען לחילופין שביקר אצל שכנתו וששהה במיסעדת צ׳יצ׳ו בשדרות העצמאות בבת־ים. השכנה הכחישה כי היה אצלה, ואילו בעל־המיסעדה, השוהה בחופשה, עדיין לא אותר.

כאשר הוצע לחשוד להיבדק בגלאי שקר (פוליגרף) הוא הסכים, אך זמן קצר לפני הבדיקה חש ברע ונלקח לבית־החולים.

אינו בריא בנפשו

מצב בריאותו של דויד לוי מעורר ספקות, אם הוא מסוגל לבצע פעולה כה קשה כמו נשיאת גופת הילדה וביתורה, כפי שעשה הרוצח. פרקליטו, עורך־הדין דויד לוי, שלא ברור אם החשוד בחר בו דווקא מפני שהוא נושא את שמו, או ששכר אותו למרות הזהות המפתיעה, הדגיש נקודה זו בבית־המישפט. הוא סיפר

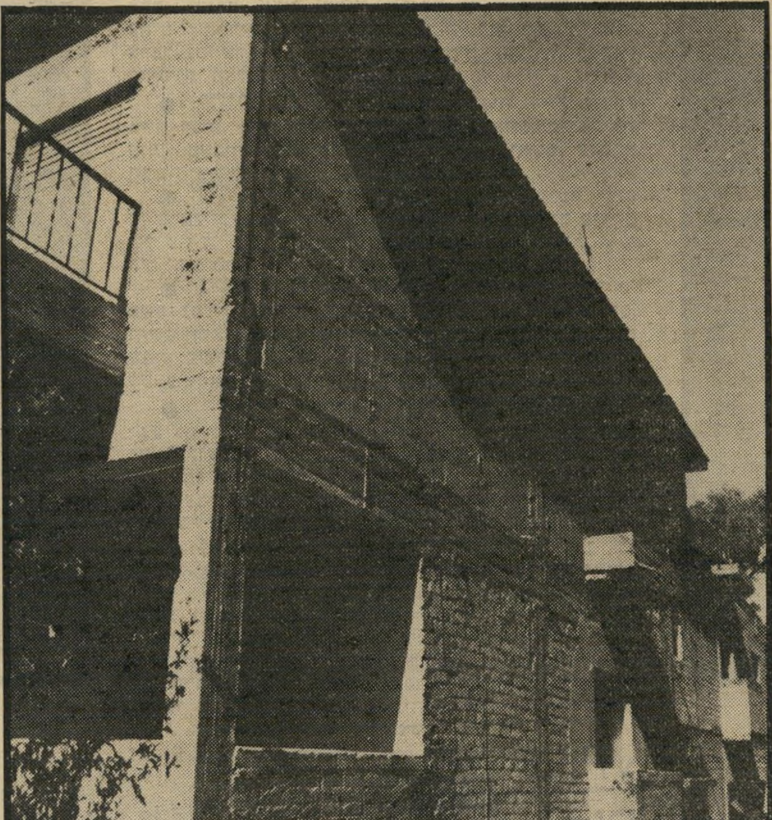

לכאן הגיע הכלב שעקב אחרי דרכה האחרונה של נאווה, על־פי בגדיה, שנמסרו לו לריחרוח. הוא נעצר מחצר הבית ברחוב ארלוזורוב 21 בבת־ים, שבקומת הקרקע שלו מתגורר החשוד לוי, ומיאן להמשיך ללכת. אולם למרות עברו בעבירות מין, נעצר רק בסוף השבוע שעבר.

החשוד דויד לוי, מכחיש כל קשר לחטיפה ולרצח. בעבר הוא הורשע בניסיון למעשה מגונה.*

ומיהרו לדווח על־כך למישטרה. החוקרים בודקים את הדברים בזהירות רבה, תוך הקפדה לסנן את הטפל.

הזהירות הרבה של המישטרה, הנובעת מאי־הביטחון כי בידיה נמצא אכן האיש הנכון, בולטת גם לנוכח העובדה שבית־המישפט התבקש להאריך את מעצרו של לוי בחמישה ימים בלבד. במיקרים שבהם מדובר בחשד לרצח נוהגת המישטרה, בדרך כלל, לבקש הארכת מעצר ל־15 יום. התקופה הקצרה, יחסית, שבה הסתפקו החוקרים הפעם, מעידה על כך שהם מבקשים לעשות כל שביכולתם, כדי לגבש עמדה סופית לגבי החשוד, בזמן הקצר ביותר.

אם ימצאו ראיות נוספות הקשורות את החשוד שנעצר לביצוע העבירה, ישתמשו חוקרי המישטרה בדברים, כדי לשכנע את לוי להתוודות בפניהם. כך היה גם במיקרה של צבי גור. הוא דבק בגירסתו כל עוד היה משוכנע, כי ההוכחות שבידי המישטרה אינן מספיקות. כאשר הציגו לפניו החוקרים הוכחות שאינן משתמעות לשתי פנים, הוא נשבר והודה בכל.

הסיבה הראשונה, שבגללה החליטו אנשי הצח״מ למקד את החקירה בלוי, היא יחסי הידידות בינו ובין מישפחת אלמליח. החוקרים סבורים שנאווה לא היתה מתלווה לאדם זר, שהיה מנסה לפתותה.

לוי היה מוכר לנאווה, והוא מתגורר בסביבת ביתה. לדברי בני־מישפחת אלמליח, הוא אהב ילדים ונהג להתחבב עליהם. אך אין בשלב זה כל הוכחה לכך שהוא ראה את נאווה לפני מותה.

אם יתברר בסופו של דבר כי דויד לוי הוא חף מפשע, לא יהיה הפעם מקום לטענות שהמישטרה ניפחה את הפרשה. אולם בכל מיקרה תישארנה השאלות ה־אחרות עדיין פתוחות. המישטרה תצטרך לתת להן הסבר, אחרי שהחקירה הנוכחית תסתיים.

יוסי הימן ■

* בתצלום השער הוא מופיע בפנים מוסוות, על־פי בקשה מיוחדת של המישטרה, שביקשה לערוך לו מיסדר־זיהוי, מבלי שהפירסום המוקדם של התמונה יפריע לכך. מאוחר יותר הודיעה המישטרה למערכת, כי כבר ניתן לפרסם את מראה פניו, אולם מסיבות טכניות לא ניתן היה לשנות את השער.

הקמצ"ר נשפט למאסר ודינו הומתק - וסגנו שהגן עליו במישפט בא במקומו

מ"צ: מינוי צורם

כאשר שמעו כמה קצינים צעירים בחיל המישטרה הצבאית של צה"ל מי עומד להיות מפקדם החדש, הם נדהמו. חלק מן הקצינים האלה, שהתחילו את שרותם הצבאי בימים האפלים של המשפט שנערך למפקד הקודם של החיל, ברוך ארבל, החליטו לעשות משהו כדי לנסות ולסכל את המינוי. מבחינתם היה פירושו של המינוי החדש אחד ויחיד: הכל עומד לחזור ולהיות בדיוק כפי שהיה.

הדרך שבחרו היתה שיגור מכתב אנונימי אל מערכות העיתונים, שבו העלו את טענותיהם נגד המפקד החדש, מאיר גבע. התוצאה שהשיגו בדרך הזאת, היתה זירוז המינוי. הרמטכ"ל החליט להחיש את התהליך ולמנות את גבע לאלתר.

כאשר פנה העולם הזה בתחילת השבוע שעבר לדובר

יורש גבע
„אווירה משפחתית...

צה"ל, כדי לקבל את גירסתו באשר למינוי הצפוי במישטרה הצבאית, היתה תשובת הדובר מחולקת, כמו דברים רבים בצה"ל, לשלושה חלקים: ראשית, עדיין לא מדובר בהחלפת מפקד החיל, תת־אלוף חיים גרניט. שנית, עדיין לא נקבע מתי יוחלף, ושלישית — לא נקבע מי יחליף אותו.

אך יומיים אחרי שהתקבלה במערכת תשובה זו, נודע כי המינוי החדש הפך עובדה: מאיר גבע הועלה לדרגת תת־אלוף ומונה מפקד המישטרה הצבאית. מלישכת דובר צה"ל נמסר להעולם הזה כי גם שם הופתעו לקרוא על המינוי החדש בעיתון.

שוחד וגילוי סודות

קל להבין מדוע הזדרז הרמטכ"ל למנות את גבע, ומדוע חשש מסערה ציבורית. הקאריירה של גבע, בשלביה האחרונים, קשורה קשר בל־ייפרד בזו של ברוך ארבל, ופרשת ארבל לא היתה מתפוצצת אלמלא היו כמה קצינים זוטרים במישטרה הצבאית מתארגנים כדי לאסוף חומר נגד מפקדם ולהביא להדחתו ולהרשעתו.

ארבל מונה כמפקד המישטרה הצבאית באוקטובר 1977. שנתיים אחרי המינוי, ב־1979, הוא נזף בצורה חמורה בשני קצינים זוטרים. אלה החליטו לנקום בו, ולאסוף חומר־ראיות נגדו. הם הקדישו לכך שנה, שבסיומה הניחו תיק עב־כרס מלא עדויות על שולחנו של הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל איתן. לפתיחת החקירה נגד ארבל תרם גם מכתב ששיגר רס"ר מכלא 4 הצבאי, שהורד בדרגה ונדון לשנת מאסר בעוון שוחד.

את החקירה בפרשת ארבל לא הפקיד הרמטכ"ל בייד המישטרה הצבאית, שבאופן טבעי זהו תפקידה. אילו היתה החקירה מופקדת בידי המישטרה הצבאית, היה האיש הממונה עליה סגנו של ארבל, מאיר גבע, אז אלוף־מישנה. לרמטכ"ל היה ברור, כי לאור היחסים המיוחדים במינם בין ארבל וגבע זהו מעשה שאסור לעשותו.

החקירה הופקדה בידי השב"כ, שניהל אותה ביעילות ובמהירות.

מה שהתגלה במישפטו של ארבל הוכיח כי חששותיו של הרמטכ"ל היו מוצדקים.

ברוך ארבל הורשע בשישה סעיפי־אישום, אחד חמור מקודמו:

● **שוחד.** מפקד המישטרה הצבאית דאג להעביר את משה גרד, בנו של המיליונר שרגא גרד, למצ"ח, אחרי שגרד הדיח עצמו מקורס טיס. על־פי נוהלי צה"ל ,עוברים מודחי הקורס הזה ליחידות קרביות. ארבל גם שלח את גרד לקורס קצינים. התמורה לגילויי הידידות האלה היתה שוחד.

● **ליווי צבאי.** ארבל העמיד לרשות ידידו הקבלן, משה רדום, ג'יפ צבאי ושני שוטרים צבאיים, כדי שילוו אותו בעבודה מסויימת שביצע. הוא הואשם בהפרת תקנות צה"ל.

● **גילוי סודות.** ארבל ערך לידידיו, מישל רדום והישראלי־לשעבר ג'ו אירן, סיור מודרך במיתקנים סודיים של צה"ל, שם הם שמעו סקירה על מצבת כוחות חיל־הים בים־סוף. ארבל הורשע בגילוי סודות צבאיים.

● **מסירת אינפורמציה.** ארבל מסר לידידו, משה נחשון, פרטים מתיקים צה"ליים של כמה אנשים. נחשון הוא מנהל מישרד־חקירות ארגוס, ואחד האנשים שהוא קיבל מידע אודותיהם היה מנכ"ל מישרד־התחבורה לשעבר, אריה גרוזברד.

● **רישיון נשק.** ארבל העניק רישיון צבאי לנשיאת נשק לעופר שאול, בנו של יוסף שאול. יוסף שאול הוא בעל המסעדה הנושאת שם זה בכרם־התימנים, שם נהג ארבל לקבל ארוחות־חינם. עופר שאול הוא בעל עבר פלילי, והוא נתפס כשהוא מנופף באקדח ומאיים על עוברים ושבים. ארבל היטיב את תנאיו כאשר ישב בכלא, ודאג לכך שתקופת כליאתו לא תחושב, ועופר שאול ישתחרר מהצבא לפני המועד החוקי.

● **ניצול.** ארבל הורשע על שניצל את נהגו ואת הרכב הצבאי שעמד לרשותו לצרכים פרטיים.

היה רק סעיף אחד שבו לא הורשע ארבל.

כאשר החליטו השופטים לדחות את טענותיו, כי לא חרג מהמקובל בצה"ל בקרב קצינים בכירים, הם ביקשו גם לקבוע שאסור כי נוהלים אלה ימשיכו לשרור בחיל המישטרה הצבאית ובצה"ל.

לא ידע, לא זכר

במישפט זה נטל סגנו הנאמן של ארבל, מאיר גבע, חלק חשוב. ארבל מינה את גבע כסגנו, סמוך למינויו שלו, והם עבדו כצוות במשך שנתיים וחצי, עד שארבל „הוצא לחופשה" כשהתחיל מישפטו.

אך שיתוף הפעולה לא חדל. גבע (43) עלה לישראל מעיראק ב־1950, וב־1956 התגייס למישטרה הצבאית. הוא פיקד על מחנות שבויים וכלא צבאי, והיה מפקד בסיס הדרכה של המישטרה הצבאית בפיקוד דרום. היה זה ארבל שהעלה אותו לגדולה, וגבע לא היה מוכן לנטוש אותו. בעדותו במישפט של ארבל הוא אמר: „קצינים אחרים בחיל לא ידעו איך לנהוג. אך אני הייתי סבור שאם יימצא אשם — יקבל את עונשו בבית־המישפט. אם לא — אסור שחבריו יפקירוהו."

גבע ניסה לסייע בגלוי לקו־ההגנה של ארבל, כאילו כל מעלליו היו במיסגרת המקובל בצה"ל. את האווירה בלישכת הקמצ"ר הגדיר גבע כ„אווירה מישפחתית": „הופנו אלינו אלפי בעיות של מישפחות והדלת היתה פתוחה. כולם פנו אל הקמצ"ר בשם ברוך." גבע גם מסר פרטים על הנוהלים להפניית חיילים לקורסים לקצינים, או מתן ליווי המישטרה הצבאית לרכב בדרכים.

עדויות אלו נגעו במישרין לסעיפים שעליהם הורשע ארבל בסופו של דבר.

אך חמורה ביותר היתה פרשת היחסים המיוחדים שנוצרה בין גבע וארבל, בתקופת החקירה נגד הקמצ"ר. גבע הודה כי מאז נפתחה החקירה התהדקו יחסיהם, והוא אף נהג לבקר בביתו של מפקדו, דבר שלא עשה קודם לכן. בתשובה לשאלת התובע אישר סגן הקמצ"ר שעשה מעשה חמור ביותר: הוא דיווח לארבל בטלפון „על אחד האנשים שהוזמנו לחקירה נגדו."

כאשר נשאל גבע אם המשיך במנהג זה, השיב בשלילה. „הוזהרתי — ומיד הפסקתי," הוא אמר.

אך הפצצה האמיתית באה לאחר מכן. גבע נשאל אם העביר למפקדו מידע על תוכן החקירות נגדו. גבע הכחיש. „לא ידעתי על מה הם נחקרו," השיב לשאלה.

מורשע ארבל
...בלישכת הקמצ"ר"

בתגובה לכך שלף התובע הצבאי, סא"ל אילן שיף, מיסמך, שבו פרוטוקול של שיחה טלפונית שהוקלטה בסתר בין גבע וארבל. מה שנאמר בשיחה הפריך את טענתו של גבע, כאילו לא דיווח לארבל על תוכן החקירות נגדו. גבע אמר כי „אינו זוכר" את השיחה!

כאשר הורשע ברוך ארבל ונדון לשנת מאסר, מתוכה שלושה חודשים בפועל, ולהורדה לדרגת סגן־אלוף, מיהר הרמטכ"ל לחוש לעזרתו, והמתיק את עונשו. עכשיו, כאשר החליט הרמטכ"ל למנות את גבע תחת תת־אלוף גרניט, שהובא למישטרה הצבאית מבחוץ, הוא מעניק למעשה גושפנקה של כשרות למעשים שנעשו במישטרה הצבאית בתקופת ארבל.

היה זה המפקד החדש של החיל שהצדיק את מעשיו של ארבל בבית־המישפט. היה זה הוא שדיווח לו על מהלך החקירה נגדו, ועל זהות האנשים הנחקרים בפרשה.

אם לא ידע מאיר גבע שאסור לו לעשות זאת, והוא היה זקוק לאזהרה כדי שיחדל ממעשיו — מעורר הדבר שאלה קשה באשר לטיב שיקוליו.

אם ידע גבע שמעשים אלה פסולים, אך עשה מה שעשה ואמר מה שאמר למרות זאת — מתעוררת שאלה קשה עוד יותר, לא רק לגבי גבע עצמו ,אלא גם בישר לטיב שיקוליו של מי שהחליט למנות אותו לתפקיד, שהוא אחד הרגישים בצה"ל. **שלמה פרנקל**

מְמ.
נעים מאד.
המערכת החדשה של שיבעה תכשירי־הטיפוח המעולים של "יצהר" היא הנאה אמיתית. ריח משכר, קצף נעים, אריזה יפיפיה, הצלחה מלאה ותחושה נעימה במשך שעות ארוכות. לכל תכשיר - תפקיד משלו והתאמה לסוגי העור והשיער. כולם - המילה האחרונה בייצור מתקדם. כשמתחילים בממ - הכל ניגמר טוב...
ממ צהוב - שמפו לשיער שמן • ממ כחול - שמפו לשיער רגיל • ממ ירוק - שמפו לשיער יבש • ממ אדום - שמפו נגד קשקשים • ממ זית - שמפו מרכך ומייצב (קונדישיונר) ממופון - סבון ללא סבון • קצף אמבט - עם תמצית אורנים
MEM
SHAMPOO
IZHAR
HERBAL
מְמ
טוב כשהוא קרוב.

כ"ח ניסן תשמ"ב, 21.4.1982 מיספר 2329 80 עמודים שנה 46 המחיר: 25 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

פרשת נאווה אלמליח

זהו החשוד!

מה יודעת המישטרה?

דויד לוי